

Bemærkninger af 18. december 2009 til bekendtgørelse nr. 1305 af 19. december 2008 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

EU-forordning nr. 1606/2002 kræver, at børsnoterede virksomheder skal aflægge koncernregnskab efter regnskabsstandarder (IAS/IFRS) udstedt af International Accounting Standards Board (IASB) og godkendt af EU efter den procedure, der er fastlagt i forordningen. Dette gælder med virkning fra 1. januar 2005. Omfattet af forordningen er børsnoterede virksomheder, dvs. virksomheder, hvis aktier eller gældsinstrumenter (f.eks. obligationer) er børsnoterede.

Forordningen muliggør samtidig, at medlemslandene kan tillade eller kræve, at andre virksomheder skal efterleve de godkendte standarder i deres regnskabsaflæggelse.

På baggrund af EU-forordningen om IAS traf Finanstilsynet beslutning om, at de danske regnskabsregler for finansielle virksomheder skal være forenelige med IAS/IFRS. De danske regnskabsregler for finansielle virksomheder er de regnskabsregler, som finansielle virksomheder, der ikke efterlever IAS/IFRS i henhold til EU-forordningen, har pligt til at efterleve i deres regnskabsaflæggelse.

I løbet af processen med at udvikle et dansk IFRS-foreneligt regnskabsregelsæt blev det besluttet at gøre det muligt for alle finansielle virksomheder at vælge, om deres års- og koncernregnskaber skal aflægges efter IAS/IFRS eller efter de danske regnskabsregler med den undtagelse, at børsnoterede finansielle virksomheders koncernregnskaber skal være aflagt efter IAS/IFRS. Denne sidste beslutning krævede en ændring af lov om finansiell virksomhed, som blev vedtaget den 20. december 2004, jf. lov nr. 1383 om ændring af lov om finansiell virksomhed m.fl. love. Efter ændringen kan alle finansielle virksomheder i henhold til § 183, stk. 4, i lov om finansiell virksomhed, i det omfang de ikke har pligt til at følge IAS/IFRS, frivilligt vælge at følge IAS/IFRS.

Et IFRS-foreneligt regelsæt for de finansielle virksomheder, der ikke følger IAS/IFRS, kan udarbejdes inden for den bemyndigelse til at udstede regnskabsregler for de finansielle virksomheder, som Finanstilsynet har i henhold til § 196 i lov om finansiell virksomhed.

Arbejdet med at udvikle IFRS-forenelige regnskabsregler for de finansielle virksomheder påbegyndtes i begyndelsen af 2004 med henblik på, at bekendtgørelserne med de nye regnskabsregler kunne udstedes i efteråret 2004 til ikrafttræden 1. januar 2005. Denne dato for

ikrafttræden er sammenfaldende med den dato, fra hvilken de børsnoterede virksomheder i henhold til EU-forordningen har pligt til at efterleve IAS/IFRS ved aflæggelse af deres koncernregnskaber.

Finanstilsynet har permanente regnskabsudvalg med deltagelse af brancherepræsentanter, repræsentanter for revisorer, aktuarer m.fl., der drøfter regnskabsmæssige spørgsmål, herunder drøfter ændringer i og udvikling af de gældende regnskabsregler for de finansielle virksomheder. Der findes tre sådanne permanente udvalg for henholdsvis kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber, for forsikrings- og pensionsvirksomheder og for investeringsforeninger.

I forbindelse med arbejdet med at udarbejde bekendtgørelser med IFRS-forenelige regler nedsatte Finanstilsynet et yderligere udvalg, Fællesudvalget, der skulle drøfte regler, som formodedes at kunne blive fælles for alle de finansielle virksomhedstyper. Det var et udgangspunkt for arbejdet med bekendtgørelserne, at reglerne i videst muligt omfang skulle være ens for de forskellige typer af finansielle virksomheder.

Regnskabsreglerne i bekendtgørelserne med IFRS-forenelige regler gengiver ikke udtømmende reglerne i IAS/IFRS, som er et langt mere omfattende regelsæt. Reglerne i bekendtgørelser er imidlertid udført med det mål, at ingen regel må være i modstrid med gældende IAS/IFRS.

Målet om, at ingen regel må være i modstrid med gældende IAS/IFRS, er dog blevet fraveget på enkelte områder. Det gælder således for reglerne om måling af dattervirksomheder og associerede virksomheder i selskabsregnskabet. Fravigelsen er først og fremmest valgt på grund af de vanskeligheder, som en måling til enten kostpris eller dagsværdi ville rejse i relation til reglerne om kontribution i livsforsikring.

IAS/IFRS indeholder på mange områder valgmuligheder, hvorefter de regnskabsaflæggende virksomheder kan vælge typisk mellem 2 forskellige regnskabsmetoder. Det har været et udgangspunkt for de danske regler, at antallet af valgmuligheder skulle begrænses i videst muligt omfang. På områder, hvor IAS/IFRS opstiller valgmuligheder, er der således i flere tilfælde i bekendtgørelserne foretaget et valg mellem de mulige regnskabsmetoder, således at reglerne kun muliggør én af de mulige regnskabsmetoder i henhold til IAS/IFRS. Fravalget af valgmuligheder indeholdt i IAS/IFRS er foretaget ud fra det hensyn i videst muligt omfang at sikre sammenligneligheden af regnskaber aflagt efter de danske regnskabsregler.

Bekendtgørelsen tillader således ikke anvendelse af den kategori af finansielle aktiver, der i IAS/IFRS (IAS 39) benævnes "aktiver dispo-

nible for salg". I henhold til IAS 39 skal denne kategori af aktiver indregnes og løbende måles til dagsværdi, således at værdireguleringerne ikke indregnes i resultatopgørelsen, men direkte på egenkapitalen. De aktiver, der ellers efter IAS 39 ville skulle henregnes til kategorien af aktiver disponible for salg, vil efter bekendtgørelsens regler, skulle måles til dagsværdi med værdireguleringerne indregnet i resultatopgørelsen. Undladelse af at anvende kategorien "aktiver disponible for salg" vil i langt de fleste tilfælde være inden for rammerne af IAS/IFRS, idet IAS 39 i kraft af den såkaldte "dagsværdioption" tillader, at finansielle instrumenter, når bestemte forudsætninger er opfyldt, kan henregnes til den kategori, der måles til dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen, uanset hvilken kategori det finansielle instrument som udgangspunkt skal henregnes til. Der kan imidlertid i konkrete tilfælde i begrænset omfang tænkes at kunne forekomme finansielle aktiver, som ikke opfylder de betingelser, der er fastsat i IAS 39 for, at dagsværdioptionen kan anvendes. I sådanne konkrete tilfælde, hvor forudsætningen for anvendelse af dagsværdioptionen på bestemte aktiver ikke måtte være opfyldt, vil et regnskab aflagt efter de danske regler på dette punkt ikke være i overensstemmelse med målsætningen om IAS-forenelighed.

Fravalget af kategorien "aktiver disponible for salg" er ikke desto mindre foretaget, fordi indførelsen af denne kategori i væsentligt omfang ville kunne reducere sammenligneligheden af regnskabsresultaterne i de danske finansielle virksomheder. Samtidig er det – som nævnt - vurderingen, at det kun er i meget begrænsede tilfælde, at dagsværdioptionen i IAS 39 ikke vil kunne finde anvendelse på et finansielt aktiv.

Det har været en forudsætning ved udformningen af bekendtgørelsen, at de virksomheder, der følger reglerne, skal kunne anvende IAS/IFRS som fortolkningsbidrag til reglerne og til at udfylde reglerne, hvis der er behov for det. IAS/IFRS er et langt mere udførligt beskrevet regelsæt, end der er mulighed for i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelser. Der er således mulighed for, at de virksomheder, der følger de reglerne i bekendtgørelsen, kan finde uddybende og vejledende tekst til reglerne i IAS/IFRS.

Endvidere er der områder, der er behandlet i IAS/IFRS, som slet ikke er berørt i de danske regler, fordi de er anset for at være for specielle til mere generelt at være af relevans for de danske finansielle virksomheder, der ikke følger IAS/IFRS. Hvis en virksomhed har behov for at fastlægge regnskabspraksis på et område, der ikke er behandlet - eller ikke fyldestgørende behandlet - i bekendtgørelsen, er der således mulighed for, at virksomheden kan søge fortolkning eller supplerende regler i IAS/IFRS.

De virksomheder, der følger reglerne i bekendtgørelsen, har ikke pligt

til at opsøge vejledning, fortolkning eller fornødne supplerende regler i IAS/IFRS i forbindelse med deres regnskabsudarbejdelse. Det er en mulighed for virksomhederne, men ikke en pligt, og Finanstilsynet vil ikke kunne påtale eller på anden måde sanktionere regnskabsaflæggelse, der ikke er i overensstemmelse med IAS/IFRS, med mindre dette kan ske på baggrund af de danske reglers udformning.

Ved eventuelle forespørgsler om fortolkning af de IAS-forenelige regnskabsregler vil Finanstilsynet i sine besvarelser tage udgangspunkt i en fortolkning, der er i overensstemmelse med gældende IAS/IFRS. Ved forespørgsler om fastlæggelse af regnskabspraksis på områder, der ikke er omhandlet i de IAS-forenelige regnskabsregler, vil Finanstilsynet ligeledes i sine besvarelser tage udgangspunkt i gældende IAS/IFRS.

Regnskaber, der aflægges efter de danske IAS-forenelige regnskabsregler, kan ikke uden videre betegnes som regnskaber, der følger IAS/IFRS. Det er en forudsætning i henhold til IAS/IFRS, at regnskaber, der betegnes som værende udarbejdet i overensstemmelse med standarderne, efterlever samtlige gældende standarder i alle detaljer, jf. IAS 1(16)1. Virksomheder, der ønsker at betegne deres regnskaber som aflagt efter IAS/IFRS, skal derfor sikre sig, at dette faktisk er tilfældet. Dette kan ikke ske ved at henholde sig til reglerne i bekendtgørelsen, men kun ved at anvende standarderne direkte i forbindelse med fastlæggelsen af virksomhedens regnskabspraksis.

Omvendt skulle det være muligt at aflægge regnskab efter IAS/IFRS og samtidig efterleve de valg, der er truffet i bekendtgørelsen, jf. dog ovenfor med hensyn til måling af dattervirksomheder og associerede virksomheder og anvendelse af kategorien "aktiver disponible for salg". I givet fald vil sådanne regnskaber resultere i samme regnskabsresultat og egenkapital, som et regnskab aflagt efter bekendtgørelsen, men suppleret med de yderligere krav, der måtte være indeholdt i IAS/IFRS, men ikke i bekendtgørelsen.

Bekendtgørelsen bliver løbende revideret i takt med indhøstede erfaringer og udstedelsen af nye IAS/IFRS fra IASB. Denne løbende revision og ajourføring af reglerne foretages efter drøftelse i Finanstilsynets permanente regnskabsudvalg.

Som nævnt har regnskabsreglerne været drøftet i Finanstilsynets permanente regnskabsudvalg samt i det til lejligheden nedsatte fællesudvalg. De pågældende udvalg er alene rådgivende i forhold til Finanstilsynet, og de foreliggende bekendtgørelser er derfor heller ikke

1) Referencer til konkrete bestemmelser i IAS/IFRS her og i det følgende foretages ud fra 2009- udgaven af IFRS som udgivet af IASB og indeholdende standarderne som udstedt indtil 1. januar 2009. Referencerne i bilagene er dog til bestemmelserne, som de var fastlagt ved udsendelsen af de pågældende orienteringsbreve.

"godkendt" i udvalgene. Regnskabsbekendtgørelserne er udarbejdet af Finanstilsynet på baggrund af de drøftelser, der har fundet sted i udvalgene, men bekendtgørelserne må ikke forstås som udarbejdet af udvalgene.

I forbindelse med arbejdet med bekendtgørelserne i udvalgene blev de enkelte bestemmelser i bekendtgørelserne forsynet med bemærkninger, der nærmere forklarer baggrunden for den pågældende bestemmelse. I det følgende gengives disse bemærkninger til bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. Ved de efterfølgende revideringer af regnskabsreglerne er bemærkningerne blevet opdateret og uddybet. En række bemærkninger til de første IAS-forenelige regler fra 2004, der først og fremmest pegede på forskelle i forhold til de forud gældende regler, er efterfølgende udgået af bemærkningerne, da de med tiden er anset for overflødige.

Siden den første bekendtgørelse i 2004 med IFRS-forenelige regler har Finanstilsynet udsendt en række orienteringsbreve, der omhandler anvendelsen af bekendtgørelsens regler. Orienteringsbrevene reflekterer de emner, som Finanstilsynet har fundet relevant at orientere om ud fra erfaringerne med virksomhedernes regnskabspraksis og ud fra de problemstillinger, der er rejst i forhold til Finanstilsynet på de tidspunkter, hvor brevene er udsendt. Orienteringsbrevene er i deres helhed gengivet efterfølgende som bilag til bemærkningerne. Der er i vidt omfang refereret til orienteringsbrevene relevante steder i bemærkninger. Følgende orienteringsbreve findes bagerst i bemærkningerne:

1. Brev til pengeinstitutterne af 17. december 2004 med orientering om ændrede regnskabsregler for indregning og måling (værdiansættelse) af pengeinstitutters udlån og garantier pr. 1. januar 2005.
2. Bilag til brev til pengeinstitutterne af 17. december 2004 (beslutningstræ for individuelle og gruppevise nedskrivninger).
3. Brev til realkreditinstitutterne af 18. december 2004 med orientering om nye dokumentationskrav vedrørende relakreditinstitutters udlån pr. 1. januar 2005.
4. Pressemeddelelse om Finanstilsynets brev af 8. juli 2005 til pengeinstitutterne: Finanstilsynet indskærper de nye regnskabsregler om værdiansættelse af udlån over for pengeinstitutterne
5. Brev til pengeinstitutterne af 8. juli 2005
6. Bilag til brev til pengeinstitutterne af 8. juli 2005: Notat om ikke anvendelige fremgangsmåder ved opgørelsen af værdien af udlån i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalance pr. 1. januar 2005.
7. Brev af 19. december 2005 til pengeinstitutterne.

8. Brev af 6. december 2006 til pengeinstitutterne.
9. Brev af 20. november 2007 med orientering om regnskabsregler til pengeinstitutter.
10. Orienteringsskrivelse af 17. december 2008 i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.
11. Orienteringsbrev af 18. december 2009 fra Finanstilsynet om regnskabsaflæggelse for 2009.

Kapitel 1 – De omfattede virksomheder og rapporter

De omfattede virksomheder

Ad § 1

Stk. 1 fastlægger, hvilke virksomhedstyper, der er omfattet af bekendtgørelsen. Filialer af udenlandske kreditinstitutter er ikke omfattet af bekendtgørelsen. Dattervirksomheder af de omfattede virksomheder omfattes heller ikke af bekendtgørelsen, medmindre dattervirksomheden selv falder ind under en af de virksomhedstyper, der omfattes af bekendtgørelsen. En dansk dattervirksomhed, der ikke selv er en finansiel virksomhed, vil således skulle aflægge sit eget regnskab efter reglerne i årsregnskabsloven.

Stk. 1, nr. 6, indebærer, at modervirksomheder, selv om modervirksomheden ikke selv er en finansiel virksomhed, omfattes af bekendtgørelsen, hvis der er tale om en holdingvirksomhed, der udelukkende eller hovedsageligt besidder dattervirksomheder, der omfattes af bekendtgørelsen. Definitionen af de pågældende holdingvirksomheder svarer indholdsmæssigt til definitionen af henholdsvis pengeinstitut-holdingvirksomhed, realkreditholdingvirksomhed, fondsmæglerholdingvirksomhed og investeringsforvaltningsholdingvirksomhed i lov om finansiel virksomhed, § 5, stk. 1, nr. 11-14. For finansielle holdingvirksomheder herudover, jf. § 5, stk. 1, nr. 10, i lov om finansiel virksomhed, dvs. holdingvirksomheder, der ud over de nævnte typer af dattervirksomheder også i væsentligt omfang besidder dattervirksomheder, der udover forsikring, skal ledelsen træffe beslutning om, hvorvidt holdingvirksomheden skal aflægge moder- og koncernregnskab efter denne bekendtgørelse eller efter bekendtgørelsen om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. Finansielle holdingvirksomheder vil således i alle tilfælde, med mindre der er tale om en børsnoteret virksomhed, der skal følge IFRS, skulle aflægge moder- og koncernregnskab efter enten bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmægler-selskaber m.fl. eller bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

I stk. 2 er det slået fast, at virksomheder, som skal eller som vælger at aflægge finansielle rapporter i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder udarbejdet af International Accounting Standards Board og godkendt af Kommissionen, jf. § 183, stk. 4 og 5, i lov om finansiel virksomhed, alene er omfattet af de bestemmelser i denne bekendtgørelse, som ikke er reguleret af de internationale regnskabsregler. Det drejer sig hovedsageligt om bestemmelser om ledelsesberetning, visse corporate governance relaterede oplysningskrav, visse direktivbundne oplysningskrav samt indsendelsesbestemmelser. I

medfør af § 183, stk. 6, i lov om finansiel virksomhed er der udstedt en bekendtgørelse benævnt "Bekendtgørelse om anvendelse af internationale regnskabsstandarder for virksomheder omfattet af lov om finansiel virksomhed". Denne bekendtgørelse opregner bl.a. hvilke bestemmelser i de danske regnskabsregler, som også gælder for virksomheder, der anvender IAS/IFRS, fordi de pågældende bestemmelser omfatter forhold, som ikke er reguleret af de internationale regnskabsstandarder.

Lov om finansiel virksomhed giver mulighed for, at alle virksomheder omfattet af loven kan vælge frivilligt at aflægge finansielle rapporter – på såvel selskabs- som koncernniveau – efter de internationale regnskabsregler, IAS/IFRS. Dog er børsnoterede virksomheder, der aflægger koncernregnskab, i henhold til IAS-forordningen (1606/2002) forpligtet til at udarbejde koncernregnskabet efter de internationale regnskabsstandarder.

De omfattede rapporter

Ad § 2

Bestemmelsen fastslår, at de i § 1, stk. 1, nævnte virksomheder for hvert regnskabsår skal udarbejde og offentliggøre en års- og en halvårsrapport indeholdende eventuelt koncernregnskab, når virksomheden opfylder bekendtgørelsens kriterier i §§ 136-139 for at skulle udarbejde koncernregnskab.

Bestemmelsen i stk. 2 undtager de enkelte andelskasser, der indgår i Sammenslutningen Danske Andelskasser, fra kravet om aflæggelse af halvårsrapport.

Bestemmelsen i stk. 3 fastslår, at års- og halvårsrapport skal udarbejdes på dansk. Finanstilsynet kan i særlige tilfælde undtage fra dette krav. Der er ikke med denne dispensationsmulighed tænkt på tilfælde, der går videre med hensyn til at tillade anvendelse af andre sprog, end hvad der er fastlagt i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens regler for ikke-finansielle virksomheder, jf. § 6 i bekendtgørelse om indsendelse og offentliggørelse m.v. i Erhvervs- og Selskabssyrelse (indsendelsesbekendtgørelsen).

Ad § 3

Bestemmelsens 1. pkt. fastslår, at et regnskab, der udelukkende aflægges med henblik på virksomhedens eget brug og altså ikke er rettet til eksterne regnskabsbrugere, ikke anses for en års- eller halvårsrapport efter bekendtgørelsen. Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 2, stk. 4, 1. pkt., som dog alene gælder for årsrapporten, mens denne bestemmelse omfatter såvel en årsrapport som en halvårsrapport.

Hvis en virksomhed udarbejder et regnskab til internt brug, vil de in-

terne brugere være bekendt med præmisserne for regnskabs udarbejdelse. De har derfor ikke behov for beskyttelse for så vidt angår grundlaget for regnskabs udarbejdelse. Hvis en tredjemand, der ikke har deltaget i udarbejdelsen, bruger et sådant regnskab, opstår der naturligt et behov for at sikre brugeren en minimal beskyttelse, således at vedkommende er klar over, at der ikke kan stilles de samme forventninger til et regnskab udarbejdet til internt brug som til en halvårs- eller årsrapport aflagt efter bekendtgørelsen. Vises regnskabet til personer uden for virksomheden, gælder bestemmelsens 2. pkt.

Bestemmelsens 2. pkt. fastslår, at betegnelsen årsrapport og halvårsrapport, er forbeholdt års- og halvårsrapporter, der udarbejdes og aflægges efter bekendtgørelsen eller efter de internationale regnskabsstandarder, IAS/IFRS. Aflægger virksomheden et regnskab udelukkende til eget brug, skal virksomheden sikre sig, at der benyttes et udtryk, der ikke kan forveksles med "årsrapport" m.v., f.eks. "internt regnskab".

Bestemmelsen i § 3, 2. pkt., svarer til § 2, stk. 4, 2. pkt., som dog alene gælder for årsrapporten, mens denne bestemmelse omfatter såvel årsrapport som halvårsrapport.

Kapitel 2 – Klassifikation og opstilling

Generelle bestemmelser

Ad § 4

Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at balance og resultatopgørelse skal følge en fast opstillingsform. Bestemmelsen implementerer art. 4 og 22 i direktivet om bankers årsregnskaber (86/635/EØF), som kræver, at balance og resultatopgørelse skal opstilles i overensstemmelse med skemaerne i direktivet. I forhold til direktivets skemaer er der, inden for direktivets rammer, foretaget visse tilpasninger i skemaerne i bilag 2 og 3 med henblik på at bringe dem i overensstemmelse med opstillingskravene i IAS 1.

Den foreskrevne opstilling af balancen (bilag 2 og 4) anses generelt for at opfylde muligheden for efter IAS 1(60) at anvende en præsentation af posterne i likviditetsorden.

Poster, der ikke er relevante for virksomheden, udelades af regnskabsopstillingen. De i bilagene angivne betegnelser for posterne skal anvendes. Posternes nummerering er i den forbindelse ikke en del af deres betegnelser. Det kan dog i visse tilfælde være relevant at forkorte en posts betegnelse, eksempelvis kan *Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder* forkortes til *Resultat i tilknyttede virksomheder*, hvis virksomheden ikke har associerede virksomheder.

Blandt de tilpasninger, der er foretaget i forhold til direktivets opstillingskemaer for at bringe dem i overensstemmelse med opstillingskravene i IAS 1, kan nævnes:

Balance:

- 1) Skemaopstillingen i Rådets direktiv (86/635/EØF) foreskriver ikke anvendelse af en separat post for investeringsejendomme. Det følger af IAS 1(54, litra b), at virksomhederne i balancens hovedopstilling skal vise investeringsejendomme som en separat post udsondret fra øvrige materielle anlægsaktiver. I skemaopstillingen for balance i bilag 2 og 4 er investeringsejendomme derfor vist i en separat post.
- 2) Skemaopstillingen i Rådets direktiv (86/635/EØF) indeholder en post for egne aktier. Denne post har imidlertid efter reglerne i IAS 32 ikke et indhold. Det følger således af IAS 32(33), at køb og salg af egne aktier skal føres direkte på egenkapitalen uden om resultatopgørelsen. På den baggrund er posten for egne aktier ikke medtaget i skemaopstillingen for balance i bilag 2 og 4. Den modsvarende post i egenkapitalen, reserve for egne aktier, er også udgået.
- 3) Skemaopstillingen i Rådets direktiv (86/635/EØF) indeholder ikke separate poster for aktuelle skatteforpligtelser og aktuelle skatteaktiver. Det følger af IAS 1(54, litra n), at virksomhederne i balancens hovedopstilling som separate poster skal vise henholdsvis aktuelle skatteforpligtelser og aktuelle skatteaktiver. I skemaopstillingen for balance i bilag 2 og 4 er aktuelle skatteforpligtelser og aktuelle skatteaktiver derfor vist som separate poster.
- 4) Skemaopstillingen i Rådets direktiv (86/635/EØF) indeholder ikke separate poster for udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver. Det følger af IAS 1(54, litra o), at virksomhederne i balancens hovedopstilling som separate poster skal vise udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver. I skemaopstillingen for balance i bilag 2 og 4 er udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver derfor vist som separate poster.

Resultatopgørelse:

- 5) Skemaopstillingen i Rådets direktiv (86/635/EØF) indeholder separate poster for ekstraordinære indtægter og ekstraordinære udgifter. Da der ikke længere i IAS 8 skelnes mellem ordinære og ekstraordinære indtægter og udgifter, jf. også IAS 1(87), er posterne ekstraordinære indtægter og ekstraordinære udgifter ikke medtaget i opstillingen for resultatopgørelse i bilag 3 og 5. Formålet med at skelne mellem ordinære og ekstraordinære indtægter

og udgifter var at give regnskabslæseren en mulighed for at udskille elementer, der indtraf med en meget lav frekvens, og som følge deraf ikke ville have den store indflydelse for vurderingen af fremtidig performance. Ved at fjerne sondringen mellem ekstraordinære og ordinære indtægter og udgifter fokuseres på arten og funktionen af indtægter og udgifter frem for på timingen af disse.

Bestemmelsen i stk. 2 fastslår, at investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve værdipapirhandelsvirksomhed, jf. § 10, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed, skal følge en fast opstillingsform for balance og resultatopgørelse. Den opstillingform, der foreskrives for de nævnte investeringsforvaltningsselskaber, afviger fra den opstillingsform, som foreskrives for de øvrige virksomheder, som omfattes af bekendtgørelsen. Baggrunden herfor er følgende:

Investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve værdipapirhandelsvirksomhed, er ikke omfattet af Rådets direktiv (86/635/EØF) om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, og er herved heller ikke omfattet af de i direktivet foreskrevne skemaopstillinger. Herved er det muligt at foreskrive en skemaopstilling, som i højere grad afspejler disse selskabers karakteristika. Investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve værdipapirhandelsvirksomhed, har således en specialiseret aktivitet i forhold til kreditinstitutter, fondsmæglerselskaber og øvrige investeringsforvaltningsselskaber. Investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve værdipapirhandelsvirksomhed, kan således i henhold til deres tilladelse alene administrere investeringsforeninger og specialforeninger. På den baggrund er der foreskrevet en særlig skemaopstilling af balance og resultatopgørelse for de specialiserede investeringsforvaltningsselskaber, jf. bilag 4 og 5.

I stk. 3 er det fastslået, at opstillingsskemaernes struktur skal oprettholdes, men med mulighed for at foretage en mere detaljeret opdeling, samt for at tilføje nye poster. Det er præciseret, at det forudsættes ved tilføjelse af nye underposter, at disse er væsentlige, og at arten eller funktionen af de nye underposter er forskellig fra de poster, de udskilles fra. Ved tilføjelse af en ny post forudsættes ligeledes, at den nye post er væsentlig, og at arten eller funktionen er forskellig fra de øvrige poster.

Bestemmelsen implementerer artikel 4 i 4. selskabsdirektiv (78/660/EØF) og er tilpasset IAS 1(29-31), hvorefter væsentlige poster af ensartet art og funktion skal præsenteres separat. Det er nærmere præciseret i IAS 1(58 og 59), hvad der skal forstås ved forskellig art eller funktion f.eks. nævnes forskellige målingsprincipper. Det er tillige anført i IAS 1(78), at samme principper gælder for underopdelinger

af regnskabsposterne.

Bestemmelsen i stk. 4 fastslår, at poster, herunder underposter, som kun indeholder uvæsentlige beløb, kan slås sammen med poster af samme art eller funktion. Bestemmelsen er i overensstemmelse med 4. selskabsdirektiv, art. 4, stk. 3, og baserer sig i øvrigt på IAS 1(30).

Ad § 5

Bestemmelsen implementerer 4. selskabsdirektivs artikel 4, stk. 4 og 5. Den svarer til årsregnskabslovens § 24 med tilpasning til IAS 1(36-41).

Bestemmelsens stk.1 er i overensstemmelse med IAS 1(36) og 1(40). Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at der skal foretages tilpasning af sammenligningstallene, medmindre dette ikke er praktisk muligt. Det anføres i IAS 1(43), at der kan være omstændigheder, hvorunder det ikke er praktisk muligt at omklassificere sammenligningstal for at opnå sammenlignelighed med det aktuelle regnskabsår. Eksempelvis hvis informationer ikke er blevet indsamlet i det foregående regnskabsår på en måde, som muliggør omklassifikation, og det ikke er muligt at genskabe denne information. Både i det tilfælde, hvor sammenligningstallene tilpasses, og i det tilfælde, hvor de ikke tilpasses, skal der ske noteoplysning, jf. § 86.

Balancen

Ad § 6

Bestemmelsen implementerer artikel 13 i bankregnskabsdirektivet (86/635/EØF).

Ad § 7

Bestemmelsen implementerer artikel 14 i bankregnskabsdirektivet (86/635/EØF). Posten skal anvendes til særlige papirer, der er udstedt med det formål at kunne refinansieres i centralbanker. I Danmark udstedes ikke sådanne papirer. Posten vil således kun finde anvendelse i tilfælde, hvor virksomheden måtte besidde sådanne papirer udstedt af udenlandske centralbanker.

Ad § 8

Bestemmelsen implementerer artikel 15 i bankregnskabsdirektivet (86/635/EØF). Tilgodehavender i form af obligationer omfattet af stk. 2 føres ikke under denne post, men enten under aktivpost 6. *Obligationer til dagsværdi* eller aktivpost 7. *Obligationer til amortiseret kostpris*.

Ad § 9

Bestemmelsen implementerer artikel 16 i bankregnskabsdirektivet (86/635/EØF).

Ad § 10

Bestemmelsen implementerer artikel 17 i bankregnskabsdirektivet (86/635/EØF). I forhold til reglerne i bankregnskabsdirektivet er der foretaget en opsplitning i 2 poster, der separerer obligationer, der måles henholdsvis til amortiseret kostpris og til dagsværdi. Afgørende for, om et værdipapir skal føres under en af disse poster er, om værdipapiret er børsnoteret eller i øvrigt prissættes på aktive markeder. Værdipapirer, der ikke opfylder disse kriterier, skal føres under enten post 4. *Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi*, post 5. *Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris* eller under post 3. *Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker* afhængig af værdipapirets nærmere karakteristika.

Ad § 11

Afledte finansielle instrumenter, der har aktier, som underliggende instrument føres ikke under denne post, men under post 18. *Andre aktiver*.

Ad § 12

Det særlige ved aktiver tilknyttet puljeordninger er, at kunderne og ikke virksomheden bærer risikoen. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at udskille disse aktiver i en særlig post, således at disse aktiver ikke sammenblandes med aktiver, som virksomheden har risikoen på. Aktiverne skal specificeres i en note, jf. § 130.

Ad § 13

Goodwill føres under denne post benævnt *Immaterielle aktiver*. Hvis goodwill er af væsentlig størrelse, vil det eventuelt være relevant at udskille den i en særlig post, jf. § 4, stk. 3. Goodwill hidrørende fra erhvervelse af en associeret virksomhed indregnes dog som en del af værdien af den associerede virksomhed og ikke som et aktiv under immaterielle aktiver. Forholdet følger af IAS 28(23a).

Ad § 14

Bestemmelsen foreskriver, at grunde og bygninger skal underopdeles i investeringsejendomme og domicilejendomme (ejendomme, der anvendes i egen drift). Kravet om en særskilt postering af investerings-ejendomme følger af IAS 1(54).

Ad § 15

Aktiver, som opfylder kriterierne for at være i midlertidig besiddelse, føres ikke under denne post, men under en særskilt post, jf. § 16. Posten skal indeholde materielle aktiver, som er udlejet i form af operationel leasing.

Ad § 16

Bestemmelsen omhandler en særlig post, som skal anvendes til an-

lægsaktiver omfattet af IFRS 5. Det følger af IFRS 5 (38), at materielle anlægsaktiver eller grupper af materielle aktiver omfattet af standarden skal posteres i en særskilt post i balancen. Tilhørende forpligtelser skal ligeledes posteres i en særskilt post i balancen.

IFRS 5 omfatter materielle anlægsaktiver eller grupper af materielle anlægsaktiver med tilhørende forpligtelser, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid, og hvor et salg er meget sandsynligt. Det følger af IFRS 5 (8), at et salg er meget sandsynligt, hvis virksomhedens ledelse aktivt søger en køber til aktiverne, aktiverne udbydes til en pris, som står i et fornuftigt forhold til aktivernes dagsværdi, og aktiverne forventes solgt inden for 12 måneder. Et salg kan dog udstrækkes ud over 12 måneder uden, at dette hindrer indregning og måling af et anlægsaktiv i overensstemmelse med IFRS 5 forudsat, at udstrækningen ud over 12 måneder skyldes forhold, som ligger uden for virksomhedens kontrol, og forudsat at ledelsen i øvrigt opfylder betingelserne for indregning og måling af aktivet i overensstemmelse med IFRS 5 (dvs. ledelsen aktivt søger en køber til aktivet og aktivet udbydes til en pris, som står i et fornuftigt forhold til aktivernes dagsværdi).

Eksempler på aktiver, som vil kunne indgå under post 17. *Aktiver i midlertidig besiddelse* er aktiver, som virksomheden har overtaget i forbindelse med afviklingen af et engagement, eller aktiver overtaget ved leasingkontraktens udløb eller ophør i øvrigt, og som opfylder de anførte kriterier for et snarligt salg. Aktiver, der har været i langvarig besiddelse, men som afventer salg og opfylder de anførte kriterier, skal også henregnes til denne post.

IFRS 5 foreskriver særlige regler om måling af materielle anlægsaktiver omfattet af standarden. Disse regler er indarbejdet i regnskabsbekendtgørelsens § 62.

Ad § 17

Ingen bemærkninger.

Ad § 18

Ingen bemærkninger.

Ad § 19

Ingen bemærkninger.

Ad § 20

Ingen bemærkninger.

Ad § 21

Ingen bemærkninger.

Ad § 21 a

Ingen bemærkninger.

Ad § 21 b

Bestemmelsen fastsætter indholdet af posten øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi. Afledte finansielle forpligtelser indgår under posten *Andre passiver*.

Ad § 22

Ingen bemærkninger.

Ad § 23

Ingen bemærkninger.

Ad § 24

Ingen bemærkninger.

Ad § 25

Ingen bemærkninger.

Ad § 26

Det er præciseret i bestemmelsen, at posten kun omfatter garantikapital, når den udstedende sparekasse ikke er forpligtet til at forrente eller indløse garantikapitalen. Garantikapital, der ikke opfylder disse betingelser skal føres uden for egenkapitalen som en forpligtelse. Præciseringen skyldes definitionen af egenkapitalinstrumenter i henhold til IAS 32.

Resultatopgørelsen**Ad § 27**

Renter skal indtægtsføres under denne post i overensstemmelse med den effektive rentes metode, når der anvendes måling til amortiseret kostpris. Dette indebærer, at posten ikke nødvendigvis svarer til de nominelle rentebetalinger, som kunderne betaler. Ud over den nominelle rente indbefatter posten tillæg svarende til amortiseringen over regnskabsperioden af de modtagne gebyrer og provisioner, som blev fradraget i lånets værdi ved første indregning, jf. bemærkninger til § 30 og § 43. Endvidere fradrages beløb svarende til amortiseringen over regnskabsperioden af de omkostninger i forbindelse med lånets etablering, som blev tillagt lånets værdi ved første indregning, jf. bemærkninger til § 43. Endelig skal amortiseringen af en eventuel underkurs ved lånets udstedelse resultatføres under *Renteindtægter*.

Renteindtægterne skal periodiseres, så de svarer til regnskabsperioden. Renteindtægter, som endnu ikke er blevet betalt, indregnes som et aktiv. Modtagne rentebetalinger, som vedrører kommende perioder, indregnes som et passiv.

For et udlån, hvorpå der er nedskrevet, gælder det, at resultatposten *Renteindtægter* skal afspejle den effektive rente af lånets nedskrevne værdi.

For et udlån, som er nedskrevet til 0 kr., vil der således ikke skulle indregnes renter på resultatposten *Renteindtægter*. Indgår der efterfølgende betalinger på det pågældende udlån, vil der skulle foretages en ny vurdering af lånets værdi. På baggrund af erfaringen med de indkomne beløb samt eventuelle øvrige nye oplysninger, siden lånet blev nedskrevet til 0 kr., skal der foretages en ny vurdering af lånets værdi og en heraf følgende hel eller delvis tilbageførsel af nedskrivningen. Tilbageførslen skal resultatføres under posten *Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.* De indkomne betalinger fordeles herefter således, at den del, der svarer til renteindtægten af den revurderede værdi af udlånet, resultatføres under posten *Renteindtægter*. Den resterende del af de indkomne beløb regulerer udlånets værdi uden om resultatopgørelsen (afdrag).

Tilsvarende vil der kun skulle resultatføres renter af delvist nedskrevne udlån svarende til den effektive rente af udlånets nedskrevne værdi. Dette gælder uafhængigt af, om kunden indbetaler beløb, der efter kundens og/eller bankens opfattelse udgør renter af det fulde kontraktmæssige lån.

Ovenstående gælder tilsvarende i forbindelse med gruppevis nedskrivninger.

Ved udarbejdelse af delårsrapporter gælder, at virksomheden skal anvende alle tilgængelige informationer om forholdene på balancetidspunktet for delårsrapporten, som er af betydning for målingen.

Vedrørende måling til brug for årsrapporter gælder det tilsvarende, at der skal anvendes de informationer, som er tilgængelige om forholdene på årsrapportens balancetidspunkt. Måling i årsrapporten kan således afspejle ændringer i skøn, som har været præsenteret i en eller flere delårsrapporter.

Delårsrapporter kan derfor indeholde beløb, som ikke aflejrer sig tilsvarende i årsrapporten, fordi der er fremkommet nye oplysninger, som har resulteret i et ændret skøn af et udlån i årsrapporten i forhold til det skøn, der blev foretaget ved udarbejdelsen af delårsrapporten. Beløbene i årsrapportens resultatopgørelse skal afspejle hele perioden, dvs. året, uafhængigt af de skøn, der måtte være udøvet på tidspunkter for aflægelse af delårsrapporter i perioden.

Eksempelvis vil der for et udlån, som i 1. kvartal er blevet nedskrevet til værdien 0, ikke i 1. kvartalsrapporten være indtægtsført renter, jf.

ovenfor. Hvis der senere i året indkommer betalinger fra debitor, vil der skulle foretages en ny vurdering af lånets værdi. Tilbageføres nedskrivningen f.eks. i 4. kvartal, eksisterer nedskrivningen ikke på balancetidspunktet for årsrapporten og den afspejles derfor heller ikke i årsrapporten. Renteindtægten i årsrapporten skal herefter afspejle den effektive rente i hele året af den revurderede værdi af udlånet, uanset at der ikke har været resultatført renter af udlånet i de første af årets delårsrapporter. Herved opnås, at årsrapportens renteindtægter ikke påvirkes af det forhold, at der har været udarbejdet delårsrapporter, i hvilke der har været foretaget nedskrivninger og efterfølgende tilbageførsler heraf på udlånet, jf. IAS 34(28).

Bestemmelsen indeholder ikke særlige regler om, hvorledes renteindtægter fra poster, der måles til dagsværdi, skal posteres i resultatopgørelsen. Det er således heller ikke krævet, at en eventuel under- eller overkurs skal amortiseres og resultatføres under renteindtægter. Hvis kun den nominelle rente resultatføres under renteindtægter, vil amortiseringen af under- eller overkurs blive indregnet som en del af kursreguleringer.

Ad § 28

Posten *Renteudgifter* opgøres efter samme principper som renteindtægter, dvs. i overensstemmelse med den effektive rentes metode, når der anvendes måling til amortiseret kostpris, jf. bemærkninger til § 27

Ad § 29

Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder indregnes efter skat under post 12, jf. i øvrigt § 56 og bemærkninger hertil.

Ad § 30

Gebyrer og provisionsindtægter kan overordnet inddeles i tre kategorier:

- a) gebyrer og provisionsindtægter, som udgør en integreret del af et finansielt instruments effektive afkast (disse indgår i resultatopgørelsen under renteindtægter),
- b) gebyrer og provisionsindtægter, der optjenes i takt med, at ydelserne leveres (disse indgår i resultatopgørelsen under gebyrer og provisionsindtægter) og
- c) gebyrer og provisionsindtægter, der optjenes ved udførelse af en væsentlig handling (disse gebyrer indgår i resultatopgørelsen under gebyrer og provisionsindtægter).

Modtagne gebyrer og provisionsindtægter, der udgør en integreret del af et finansielt instruments effektive afkast, omfatter blandt andet ind-

tægter fra gennemførelse af lånetransaktioner, indtægter fra lånetilsagn, hvor det vurderes sandsynligt (50 % eller mere), at lånet efterfølgende vil blive effektueret samt indtægter fra udarbejdelse af dokumenter. Modtagne gebyrer og provisionsindtægter, der udgør en integreret del af et finansielt instruments effektive afkast, er tillige beskrevet i bemærkningerne til § 43, stk. 2.

Gebyrer og provisionsindtægter, der optjenes i takt med, at ydelserne leveres, omfatter blandt andet forvaltningsgebyrer i form af løbende og årlige performance fee, der beregnes på baggrund af udført porteføljepleje for kunder samt honorar for lånetilsagn, såfremt det ikke vurderes sandsynligt (mindre end 50 %), at lånet efterfølgende vil blive effektueret.

Gebyrer og provisionsindtægter, der optjenes ved udførelse af en væsentlig handling, omfatter blandt andet syndikeringshonorar samt placeringshonorar ved formidling af lån mellem låntager og investor

Den regnskabsmæssige indregning af modtagne gebyrer og provisioner følger af IAS 18, Appendix, nr. 14.

De samlede gebyrer og provisionsindtægter skal specificeres i en note, jf. § 113 a.

Ad § 31

Posten indeholder, ud over kursregulering af værdipapirer, værdiregulering af grunde og ejendomme, der føres til dagsværdi (investerings-ejendomme). Af- og nedskrivninger på grunde og ejendomme, der ikke er investeringsejendomme, føres under resultatopgørelsens post 9. *Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.*

Ad § 32

Ingen bemærkning.

Ad § 33

Ingen bemærkning.

Ad § 34

Ingen bemærkning.

Ad § 35

Posten indbefatter ændringer i udskudt skat. Skat, der vedrører dattervirksomheder og associerede virksomheder, føres ikke under denne post, men skal indgå i resultatet af disse virksomheder, som føres under post 12. *Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder.*

Bevægelser på egenkapitalen

Ad § 36

Bestemmelsen fastsætter ikke en bestemt opstilling for opgørelsen over bevægelser på egenkapitalen, men foreskriver alene hvilke elementer, der skal være i den opgørelse, som skal udarbejdes i henhold til § 183, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS1(106).

I årsregnskabsloven indgår opgørelsen over bevægelser i egenkapitalen som en note, jf. § 56. Da der er tale om en opgørelse på linje med balance og resultatopgørelse indgår den her i kapitlet om klassifikation og opstilling på linje med de andre opgørelser. Opstillingen over bevægelserne i egenkapitalen skal i overensstemmelse hermed placeres som et særskilt element i årsrapporten og ikke som en del af noterne.

Et af de elementer, der skal udspecificeres, er *Effekten af ændringer i anvendt regnskabspraksis og korrektioner af fejl*, som ikke skal indregnes i resultatopgørelsen, men direkte på egenkapitalen, jf. § 79, nr. 8. Udgangspunktet for opgørelsen er mao. *Egenkapital ultimo foregående år*, idet egenkapitalen primo året er reguleret for disse effekter.

Kapitel 3 – Indregning og måling

Balancen

Generelle bestemmelser

Ad § 37

Bestemmelsen svarer til § 25 i årsregnskabsloven. Bestemmelsen opregner balancens grundelementer og fastslår deres indbyrdes sammenhæng. Dette er i overensstemmelse med IASB's Begrebsramme (Framework), jf. begrebsrammens afsnit 47-68. EU's regnskabsdirektiver indeholder ikke en tilsvarende opregning af grundelementerne og deres indbyrdes sammenhæng, men begreberne anvendes på en tilsvarende måde i direktivernes regelsæt.

Begreberne "aktiver", "forpligtelser" og "hensatte forpligtelser" er defineret i bilag 1.

Begrebet "indregning" er det danske udtryk for det engelske udtryk "recognition", der anvendes i IAS/IFRS.

Ad § 38

Bestemmelsen svarer til § 33, stk. 1 og 2, i årsregnskabsloven.

Bestemmelserne, der fastsætter indregningskriterierne, svarer til afsnit 89-91 i IASB's Begrebsramme (Framework).

Ud over de gengivne stk. 1 og 2 indeholder årsregnskabsloven et stk. 3, der har baggrund i 4. direktivs art. 31, stk. 1, litra c, bb, som udgør den ene halvdel af forsigtighedsprincippet og lyder således: "Ved indregning og måling af aktiver og forpligtelser skal der tages hensyn til alle forhold, herunder forudsigelige risici og tab, der fremkommer inden det tidspunkt, hvor årsrapporten udarbejdes, og som bekræfter eller afkræfter forhold, som er opstået senest på balancedagen." Bestemmelsen er ikke medtaget i bekendtgørelsen, fordi den anses for overflødig, jf. at neutralitetsprincippet (§ 188, stk. 1, nr. 5, i FiL) fastslår, at *enhver* værdiændring skal vises, dvs. både værdistigninger og værdifald. IAS 10 fastslår, at de indregnede beløb skal justeres for at tage hensyn til oplysninger, der fremkommer efter balancedagen, men inden regnskabet udarbejdes, hvis - og kun hvis - oplysningerne vedrører forhold, der også var til stede på balancedagen.

Beløb, der er indbetalt til Garantifonden for Indskydere og Investorer, skal normalt ikke behandles som et aktiv, selv om beløbet vil skulle tilbagebetales, hvis kreditinstituttet ophører med at være bidragspligtig i forhold til fonden. Kun i tilfælde, hvor kreditinstituttet er i en situation, hvor tilbagebetaling er sandsynlig, skal kreditinstituttets indbetalte andel til fonden indregnes som aktiv. Det drejer sig om tilfælde, hvor kreditinstituttet er ved at ophøre med at drive virksomhed som dansk kreditinstitut. Bidragene til Garantifonden skal mao. omkostningsføres i takt med, at virksomheden bliver pligtig at betale bidrag. Denne praksis er fastlagt med udgangspunkt i definitionen af et aktiv i IFRS, jf. Framework (49 og 53-59) og IFRS 38(8).

Indeståelser i forhold til Garantifonden, som ikke opkræves, skal ikke indregnes som en forpligtelse så længe det er usandsynligt, at indeståelsen vil blive krævet indbetalt. Denne praksis er fastlagt med udgangspunkt i definitionen af en forpligtelse i IFRS, jf. Framework (49 og 60-64).

Ad § 39

Bestemmelsen implementerer reglerne for indregning og måling af poster i fremmed valuta i IAS 21. Standarden sonderer mellem en virksomheds funktionelle valuta og præsentrationsvalutaen. Den funktionelle valuta er den valuta, der væsentligst anvendes i de økonomiske omgivelser, som virksomheden opererer i. Den regnskabsafleggende virksomhed kan have flere forskellige funktionelle valutaer, hvis den har filialer, der opererer inden for forskellige valutaområder. Præsentrationsvalutaen er den valuta, hvori regnskabet præsenteres.

Efter IAS 21 kan en virksomhed frit vælge præsentrationsvaluta. I praksis vil der dog nok i langt de fleste tilfælde være sammenfald mellem den funktionelle valuta og præsentrationsvalutaen. Når IAS 21

sondrer mellem den funktionelle valuta og præsenteringsvalutaen, er det fordi valutakursforskelle ved omregning til den funktionelle valuta og valutakursforskelle ved omregning til præsenteringsvalutaen skal behandles forskelligt. Valutakursforskelle ved omregning til den funktionelle valuta skal som hovedregel indregnes i resultatopgørelsen, mens valutakursforskelle ved omregning til præsenteringsvalutaen skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Hvis virksomheden besidder udenlandske enheder, hvis funktionelle valuta afviger fra virksomhedens egen funktionelle valuta, skal valutakursforskelle ved omregning af posterne fra den udenlandske enhed ligeledes indregnes direkte på egenkapitalen.

Efter lov om finansiel virksomhed har finansielle virksomheder mulighed for at udarbejde regnskabet enten i danske kroner eller i euro. En virksomhed, hvis funktionelle valuta er danske kroner, og hvis præsenteringsvaluta er euro, vil skulle anvende reglerne for funktionel valuta ved omregning fra euro til danske kroner og reglerne for præsenteringsvaluta ved omregning fra danske kroner til euro. Det forekommer derfor nødvendigt, at der i et IAS-foreneligt regelsæt sondres mellem funktionel valuta og præsenteringsvaluta.

Årsregnskabsloven sondrer ikke mellem funktionel valuta og præsenteringsvaluta, men opererer med ”årsrapportens monetære enhed”, jf. årsregnskabslovens § 39.

Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at transaktioner, der er gennemført i en anden valuta end den funktionelle valuta, skal omregnes efter kursen på transaktionsdagen.

Stk. 2, fastslår at monetære poster, der er udtrykt i en valuta, der afviger fra den funktionelle valuta omregnes efter valutakursen på balancedagen. Definitionerne af ”funktionel valuta” og ”monetære poster” fremgår af bilag 1. Den funktionelle valuta formodes næsten udelukkende at være danske kroner for finansielle virksomheder omfattet af lov om finansiel virksomhed. IAS 21(9-14) indeholder nærmere vejledning om, hvorledes den funktionelle valuta bestemmes.

For ikke-monetære poster afhænger den valutakurs, der skal anvendes af, om posten måles til kostpris eller til dagsværdi. I tilfælde af at målegrundlaget er kostpris, anvendes kursen på transaktionsdagen (stk. 3). Er målegrundlaget derimod dagsværdi, anvendes kursen på balancedagen (stk. 4).

Udenlandske enheder, eksempelvis en filial i udlandet, kan have en funktionel valuta, der afviger fra hovedvirksomhedens. Når dette er tilfældet, behandles den udenlandske enheds funktionelle valuta i henhold til reglen i stk. 5 som om den udenlandske enheds transaktioner

var hovedvirksomhedens egne transaktioner.

Stk. 6 fastslår, hvorledes valutakursforskelle ved omregning til en funktionel valuta skal behandles.

Stk. 7 omhandler de tilfælde, hvor præsentationsvalutaen afviger fra den funktionelle valuta. Dette kan eksempelvis forekomme, hvis virksomheden vælger at aflægge regnskab i euro, selv om virksomhedens funktionelle valuta er danske kroner. Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde, hvor virksomheden anvender samme præsentationsvaluta som den funktionelle valuta, men hvor virksomheden har en udenlandsk enhed, eksempelvis en filial, hvis funktionelle valuta afviger fra hovedvirksomhedens funktionelle valuta. I så fald skal den udenlandske enheds funktionelle valuta omregnes til hovedvirksomhedens funktionelle valuta, som er identisk med præsentationsvalutaen.

Stk. 8 fastslår, hvorledes valutakursforskelle ved omregning til præsentationsvalutaen skal indregnes. Sådanne valutakursforskelle skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Finansielle instrumenter

IAS-reglerne om indregning og måling af finansielle instrumenter findes i IAS 39. Definitionen af, hvad der henregnes til finansielle instrumenter, findes dog i IAS 32.

Efter IAS 39 opdeles finansielle instrumenter i relation til målingsreglerne i 5 grupper:

1. Finansielle aktiver eller forpligtelser til dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen
2. Hold-til-udløb investeringer
3. Udlån og tilgodehavender
4. Finansielle aktiver disponible for salg
5. Finansielle forpligtelser, der ikke er afledte finansielle instrumenter

Aktiver og forpligtelser, der henregnes til gruppe 1, skal løbende værdireguleres til dagsværdi med indregning af værdireguleringen i resultatopgørelsen. Afledte finansielle instrumenter samt finansielle instrumenter, der besiddes med handel for øje, skal altid henregnes til gruppe 1.

Adgangen til at henregne øvrige finansielle aktiver og forpligtelser til gruppe 1 er fastlagt ved den såkaldte dagsværdioption.

Muligheden for at vælge måling til dagsværdi efter dagsværdioptionen

eksisterer efter IAS 39 for finansielle instrumenter, som opfylder en af følgende betingelser:

1. Måling til dagsværdi eliminerer eller reducerer væsentligt en måle- eller indregningsmæssig inkonsistens, som ellers ville opstå på grund af måling eller indregning efter forskellige grundlag.
2. Indgår i et risikostyringssystem eller i en investeringsstrategi, der baserer sig på dagsværdier, og indgår på dette grundlag i virksomhedens interne ledelsesrapportering.
3. Indeholder et indbygget afledt finansielt instrument, som
 - a) i væsentlig grad ændrer pengestrømmene på det pågældende finansielle instrument og
 - b) alternativt ville skulle udskilles og måles separat til dagsværdi.

Finansielle instrumenter, som i overensstemmelse med ovenstående er målt til dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen, kan som udgangspunkt ikke efterfølgende omklassificeres. I 2008 indførtes regler, hvorefter der under sjældne omstændigheder kan omklassificeres til andre grupper.

Finansielle instrumenter, som ikke henregnes til gruppe 1, måles efter følgende regler:

Hold-til-udløb investeringer måles til amortiseret kostpris. Nedskrivninger og afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Udlån og tilgodehavender måles til amortiseret kostpris. Nedskrivninger og afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Finansielle aktiver disponible for salg måles til dagsværdi. Værdiregulering indregnes direkte i egenkapitalen. Nedskrivninger og valutakursreguleringer indregnes dog i resultatopgørelsen. Ved afhændelse indregnes den akkumulerede værdiændring, der er opført under egenkapitalen, i resultatopgørelsen.

Finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris.

Reglerne om indregning og måling forudsætter, at gruppe 4 ovenfor, aktiver disponible for salg, ikke anvendes i de danske regler. Det vil sige, at dagsværdioptionen forudsættes anvendt på de typer af aktiver, der ellers ville kunne henregnes til gruppe 4.

Muligheden for anvendelse af kategorien "aktiver disponible for salg" er fravalgt, fordi anvendelsen af denne kategori i væsentligt omfang ville kunne reducere sammenligneligheden af regnskabsresultaterne i de danske finansielle virksomheder samtidig med, at det vurderes at

det kun er i meget begrænsede tilfælde, at dagsværdioptionen i IAS 39 ikke vil kunne finde anvendelse på kreditinstitutters finansielle aktiver.

Ad § 40

Bestemmelsen svarer til IAS 39(14). Bestemmelsen fastslår den generelle hovedregel for, hvornår såvel finansielle aktiver som finansielle forpligtelser skal indregnes i balancen

Ad § 41

Bestemmelsen indeholder regler om, hvornår finansielle aktiver skal indregnes og ophøre med at være indregnet i balancen ("recognition" og "derecognition").

Stk. 1 fastslår, at et finansielt aktiv som udgangspunkt skal ophøre med at være indregnet i balancen, når det sælges eller på anden måde overdrages til en anden part. Salget eller overdragelsen kan ske delvis. I så fald kan den solgte eller overdragne del ophøre med at være indregnet i balancen, hvis det er muligt at identificere den del, som er solgt eller overdraget, entydigt, jf. IAS 39(16). Stk. 1 fastslår en hovedregel. Undtagelsesreglen i stk. 5 omhandler tilfælde, hvor et finansielt aktiv skal bibeholdes i balancen, selv om der har fundet et salg eller en overdragelse sted.

Bestemmelsen i stk. 2 fastslår, at finansielle aktiver skal indregnes i eller ophøre med at være indregnet i balancen enten på handelsdagen eller på afregningsdagen. IAS 39 tillader disse to forskellige muligheder med hensyn til indregningstidspunktet for finansielle aktiver, når aktivet erhverves eller sælges på sædvanlige markedsbetingelser ("regular way purchases"): "Settlement date accounting" (indregning på afregningsdagen) eller "trade date accounting" (indregning på handelsdagen), jf. IAS 39(38).

"Sædvanlige markedsbetingelser" ("regular way purchases") betegner de almindelige handelskutymmer, som er gældende i forbindelse med spothandler på det pågældende marked, eksempelvis det forhold, at afregningsdatoen for handler på Københavns Fondsbørs ligger 3 handelsdage efter handelsdatoen.

Efter stk. 3 skal den aftalte pris indregnes som en forpligtelse samtidig med indregningen af det erhvervede aktiv, når handelsdatoen anvendes som indregningstidspunkt. Tilsvarende skal den aftalte pris indregnes som et aktiv i forbindelse med et salg.

Stk. 4 fastslår, at en eventuel ændring i værdien af det erhvervede eller solgte aktiv mellem handelsdagen og afregningsdagen skal indregnes i balancen. Dette svarer til reglerne efter IAS 39, når der anvendes ind-

regning på afregningsdagen. Bestemmelserne sikrer, at virkningen på resultatopgørelsen og nettovirkningen på balancen vil være den samme, uanset om der anvendes indregning på afregningsdagen eller indregning på handelsdagen. Ved indregning på handelsdagen ville balancen i sammenligning med en praksis med indregning på afregningsdagen blive ”blæst op” med værdien af de aktiver, der er handlet før balancetidspunktet, men først afregnes efter balancetidspunktet. Der skal anvendes et ensartet princip for indregning enten på handelsdagen eller på afregningsdagen. Hvilket princip der anvendes, skal oplyses i noterne, jf. § 85, stk. 2. For et aktiv, som efter første indregning måles til kostpris eller amortiseret kostpris, indregnes værdiændringer i perioden mellem handelsdatoen og afviklingsdatoen ikke.

Stk. 5 indeholder en undtagelsesregel med hensyn til, hvornår der skal ske ophør af indregning af et finansielt aktiv i balancen. IAS 39(16-37) indeholder et udførligt regelsæt for, hvornår et finansielt aktiv skal ophøre med at indregnes i balancen i forbindelse med afhændelser, når risiko og fordele ved besiddelsen af aktivet helt eller delvis bibeholdes hos overdrageren. Reglerne i IAS 39 synes at være i overensstemmelse med de regler, der var fastsat for kreditinstitutter med hensyn til ægte og uægte salgs- og tilbagekøbsforretninger i de tidligere gældende regnskabsbekendtgørelser for pengeinstitutter og realkreditinstitutter. Stk. 5 skønnes at indeholde en beskrivelse af regelsættet i IAS 39, som i langt de fleste tilfælde vil være fyldestgørende for de finansielle virksomheder. Hvis der forekommer mere komplekse tilfælde, der ikke fuldt ud dækkes af bestemmelsen, kan de mere udførlige bestemmelser i IAS 39 anvendes. Et finansielt aktiv, der overdrages i forbindelse med en ægte salgs- og tilbagekøbsforretning, vil således være omfattet af bestemmelsen og vil skulle bibeholdes i balancen hos sælgeren.

Ad § 42

Bestemmelsen indeholder regler for, hvornår finansielle forpligtelser skal ophøre med at være indregnet i balancen, jf. IAS 39(39-42).

Ad § 43

Stk. 1 fastslår, at finansielle instrumenter ved første indregning skal måles til dagsværdi. Dette svarer til reglen i IAS 39(43). Efter den tidligere udgave af IAS 39 skulle finansielle instrumenter indregnes første gang til kostpris, hvilket også er den regel, der er gengivet i årsregnskabsloven (lovens § 36). I praksis synes der dog næppe at være forskel mellem indregning første gang til kostpris eller til dagsværdi, idet prisen ved erhvervelse formodes at svare til dagsværdien. IAS 39(AG64-65) omtaler visse tilfælde, hvor det kan være nødvendigt at estimere en dagsværdi ved erhvervelsen af et finansielt instrument, fordi det beløb, der betales ved overdragelsen, ikke svarer til dagsværdien. De omtalte tilfælde er tilfælde, hvor det beløb, der erlægges ved overdragelsen, indbefatter betaling for noget ud over beta-

lingen for det finansielle instrument, der skal indregnes. Eksempelvis kan der i det erlagte beløb være tillagt betaling for omkostninger, som ikke er en del af det finansielle instruments dagsværdi. Et andet eksempel er et lån, hvor den nominelle rente afviger fra markedsrenten. I et sådant tilfælde må dagsværdien ved første indregning estimeres ved at diskontere lånets betalingsstrøm med markedsrenten for et lån på tilsvarende vilkår og kreditrisiko. Det følger af IAS 39(AG76), at der skal foreligge særdeles god indikation for den anvendte dagsværdi, hvis der skal kunne indregnes en dagsværdi ved første indregning, der afviger fra anskaffelsesprisen. Kravene er af en karakter, så de næppe i praksis foreligger i forbindelse med første indregning af kreditinstitutters udlån, der således i praksis så godt som altid skal indregnes til anskaffelsesprisen reguleret for transaktionsomkostninger og gebyrer.

Omfattet af bestemmelsen er bl.a. kapitalandele i fælles kontrollerede virksomheder, jf. at der i bekendtgørelsen ikke foreskrives særlige regler om indregning og måling af kapitalandele i fælles kontrollerede virksomheder i virksomhedens separate regnskab. Derimod er der i bekendtgørelsen fastsat særlige regler for indregning og måling af kapitalandele i fælles kontrollerede virksomheder i koncernregnskabet, jf. § 142.

Stk. 2 indeholder en særregel for måling af de finansielle instrumenter, der ikke efterfølgende værdireguleres til dagsværdi. Undtagelsen omfatter hold-til-udløb aktiver samt udlån og tilgodehavender og finansielle forpligtelser, der ikke besiddes med handel for øje, eller indregnes og måles ved anvendelse af dagsværdioptionen. Sådanne finansielle instrumenter skal ved første indregning måles til dagsværdi justeret for de afholdte transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer og provisioner, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af det finansielle instrument, jf. IAS 39(43). Transaktionsomkostninger, gebyrer og provisioner amortiseres over instrumentets løbetid og indregnes som en del af renten i resultatopgørelsen.

De afholdte transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af et finansielt instrument, udgøres af omkostninger, som ikke ville være afholdt, hvis det pågældende finansielle instrument ikke var blevet erhvervet eller udstedt. Der vil ofte, men ikke nødvendigvis være tale om eksternt afholdte omkostninger. Eksempler på sådanne eksternt afholdte transaktionsomkostninger er honorarer og provisioner til agenter og rådgivere, omkostninger ved udarbejdelse af dokumenter, omkostninger ved registrering af sikkerheder og afgifter på transaktioner. Eksempler på internt afholdte transaktionsomkostninger er medarbejderbonus, der optjenes som følge af erhvervelsen eller udstedelsen af et finansielt instrument samt omkostninger til printning og forsendelse af dokumenter. Transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af et finansielt instrument, kan aldrig omfatte generelle lønom-

kostninger.

Ved erhvervelse eller udstedelse af et finansielt aktiv tillægges de afholdte transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen, instrumentets dagsværdi. Ved erhvervelse eller udstedelse af en finansiell forpligtelse fradrages de afholdte transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen, instrumentets dagsværdi.

Den regnskabsmæssige behandling af afholdte transaktionsomkostninger følger af IAS 39, AG 13 og Implementation Guidance to IAS 39, Section E.1.

De modtagne gebyrer og provisioner m.v., som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af det finansielle instrument, er de gebyrer og provisioner, som ikke ville være modtaget, hvis det pågældende finansielle instrument ikke blev udstedt. Eksempler på sådanne modtagne gebyrer og provisioner er indtægter fra gennemførelse af lånetransaktioner, indtægter fra lånetilsagn, såfremt det vurderes sandsynligt (50 % eller mere), at lånet efterfølgende vil blive effektueret samt indtægter fra udarbejdelse af dokumenter.

Ved erhvervelse eller udstedelse af et finansielt aktiv fradrages de modtagne gebyrer og provisioner m.v. instrumentets dagsværdi. Ved erhvervelse eller udstedelse af en finansiell forpligtelse tillægges de modtagne gebyrer og provisioner m.v. instrumentets dagsværdi.

Såvel for afholdte transaktionsomkostninger som for modtagne gebyrer og provisioner m.v. gælder et almindeligt væsentlighedsprincip i forbindelse med bestemmelserne om tillæg eller fradrag i dagsværdien for et finansielt instrument.

Den regnskabsmæssige behandling af modtagne gebyrer og provisioner følger af IAS 18, Appendix, nr. 14.

Ad § 44

Stk. 1 og 2 fastslår, at finansielle aktiver som hovedregel løbende skal måles til dagsværdi, jf. den tilsvarende bestemmelse i IAS 39(46). Undtaget herfra er aktiver omfattet af § 45, dvs. hold-til-udløb aktiver, og § 50, stk. 1, dvs. udlån og tilgodehavender, der ikke besiddes med handel for øje. Bestemmelsen omfatter således alle fordringer (obligationer m.v.), der prissættes på aktive markeder, kapitalandele (jf. dog stk. 3) og afledte finansielle instrumenter, der er aktiver, jf. stk. 2.

Stk. 3 er en særlig undtagelse til hovedreglen om, at finansielle aktiver skal måles til dagsværdi. Undtagelsen kan kun anvendes på unoterede kapitalandele. Den finder anvendelse, når det ikke er muligt at estimere en pålidelig dagsværdi på den pågældende kapitalandel, jf. IAS

39(46(c)). I overensstemmelse med IAS 39(AG80-81) forudsættes det, at det kun er i undtagelsestilfælde, at det ikke er muligt at estimere dagsværdien af en kapitalandel pålideligt. I disse undtagelsestilfælde skal kapitalandelen måles til kostpris, jf. IAS 39(46(c)) og nedskrives for værdiforringelse, jf. IAS 39(66).

Ad § 45

Paragraffen fastsætter reglerne for måling af hold-til-udløb aktiver. Hold-til-udløb aktiver er defineret i bilag 1, jf. i øvrigt definitionen i IAS 39(9). Hold-til-udløb aktiver er aktiver, som virksomheden klassificerer som sådan, fordi virksomheden har til hensigt og har mulighed for at holde til udløb. Afledte finansielle instrumenter kan ikke klassificeres som hold-til-udløb aktiver. Det er endvidere et krav, at aktivet skal have faste og bestemmelige betalinger og en fast udløbstid. Dvs. aktier kan f.eks ikke klassificeres som hold-til-udløb aktiver. Nærmere beskrivelse af kriterierne for at kunne klassificere aktiver som hold-til-udløb aktiver findes i IAS 39 (AG16-25).

Hold-til-udløb aktiver måles til amortiseret kostpris. Klassificeringen som hold-til-udløb aktiver vil typisk kunne anvendes på obligationer, der, med mindre de klassificeres som hold-til-udløb aktiver, vil skulle måles til dagsværdi efter § 44, stk. 1.

Stk. 2 er en regel, der skal sikre, at muligheden for at klassificere visse aktiver som hold-til-udløb aktiver ikke misbruges. Hvis betingelsen om, at hold-til-udløb aktiver skal holdes til udløb, viser sig efterfølgende at blive brudt ved, at virksomheden sælger eller omklassificerer hold-til-udløb aktiver for mere end et ubetydeligt beløb, bliver virksomheden helt afskåret fra at klassificere aktiver som hold-til-udløb aktiver i det indeværende regnskabsår og de 2 næste regnskabsår.

Stk. 3 fastsætter visse undtagelser vedrørende salg og omklassificeringer, som uanset stk. 2 ikke vil udløse, at muligheden for at klassificere som hold-til-udløb aktiver bliver suspenderet. Stk. 2 og 3 er en gengivelse af regler, der er en integreret del af definitionen på hold-til-udløb aktiver i IAS 39(9).

Hvis adgangen til at klassificere aktiver som hold-til-udløb aktiver bliver suspenderet, skal alle eksisterende aktiver, som virksomheden har klassificeret som hold-til-udløb aktiver, i henhold til stk. 4 omvurderes til dagsværdi og løbende fremover måles til dagsværdi, jf. IAS 39(51-52). Værdiændring som følge af omvurderingen til dagsværdi og den efterfølgende løbende måling til dagsværdi skal (med visse undtagelser, jf. stk. 6) i henhold til stk. 5 indregnes direkte på egenkapitalen og indregnes først i resultatopgørelsen, når aktiverne sælges eller udløber, jf. IAS 39(55(b)).

Ad § 46

Efter IAS 39(47) skal ikke-afledte finansielle forpligtelser som udgangspunkt måles til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentemetode.

Stk. 1 fastsætter, at finansielle forpligtelser skal måles til amortiseret kostpris, idet der er fastsat undtagelser til denne regel, nemlig forpligtelser omfattet af bestemmelsens stk. 2 og forpligtelser omfattet af § 55.

I stk. 2, nr. 1, er det fastsat, at afledte finansielle instrumenter, der er forpligtelser på balancetidspunktet, skal måles til dagsværdi.

I stk. 2, nr. 2, er fastsat, at realkreditinstitutters forpligtelser i henhold til de udstedte realkreditobligationer, skal måles til dagsværdi.

Ad § 47

Bestemmelsen fastsætter, hvorledes dagsværdien bestemmes i tilfælde, hvor det finansielle instrument er børsnoteret. Bestemmelsen gælder i alle tilfælde, hvor et finansielt instrument, der er børsnoteret, skal måles til dagsværdi efter en af de øvrige bestemmelser i afsnittet om finansielle instrumenter. IAS 39(AG71-73) indeholder nærmere vejledning for, hvorledes dagsværdien bestemmes, når det finansielle instrument handles på aktive markeder, hvor der løbende noteres en pris.

Efter stk. 1 fastsættes dagsværdien til lukkekursen på balancedagen (den dag målingen foretages), dvs. kursen ved børsens lukning på den sidste handelsdag og ikke en eventuel gennemsnitskurs for handler hen over dagen. Den kurs, der skal anvendes, skal være en kurs eksklusive eventuelle handelsomkostninger.

Stk. 3 fastsætter en undtagelsesregel til stk. 1. Udtrukne børsnoterede obligationer skal ikke måles til børskursen, men til den tilbagediskonterede værdi af udtrækningsbeløbet (inklusive kuponrente) med fradrag af periodiseret rente på balancedagen. Den periodiserede rente balanceres under andre aktiver eller andre passiver. Diskontering kan undlades, hvis betydningen heraf er uvæsentlig for beløbsstørrelsen.

Stk. 4 fastsætter endnu en undtagelsesregel til stk. 1. Undtagelsesreglen finder anvendelse i de tilfælde, hvor børskursen ikke afspejler dagsværdien, dvs. tilfælde, hvor markedet for det pågældende instrument ikke er aktivt i fornødent omfang, eller andre tilfælde, hvor den foreliggende børskurs af andre grunde ikke afspejler dagsværdien på balancetidspunktet. I sådanne tilfælde skal dagsværdien bestemmes efter samme principper som dem, der finder anvendelse på unoterede instrumenter (§ 48).

Ad § 48

Bestemmelsen fastsætter regler om, hvorledes dagsværdien bestemmes i tilfælde, hvor dagsværdien af det finansielle instrument ikke uden videre kan aflæses i kraft af en notering på et aktivt marked. IAS 39(AG74-82) indeholder en nærmere vejledning for, hvorledes dagsværdien fastsættes i sådanne tilfælde. § 48 indeholder hovedprincipperne bag denne vejledning.

Ad § 49

Stk. 1 fastslår, at egne aktier ikke kan indregnes som et aktiv. Forholdet følger af definitionen på et aktiv, jf. definitionsbilag, men er tillige præciseret i IAS 32(33). Der kan således ikke indregnes en indtægt eller en omkostning i resultatopgørelsen ved erhvervelse eller salg af egne aktier. Årsregnskabsloven tillader, at egne aktier kan indregnes, jf. årsregnskabslovens § 35.

Omkostningen ved erhvervelse af egne aktier indregnes som en nedgang i den frie del af egenkapitalen. Den nominelle aktiekapital, som skal posteres under egenkapitalen, berøres ikke af erhvervelsen. Den nominelle aktiekapital kan først nedbringes, når og hvis aktierne afregistreres. Udbytte vedrørende egne aktier indregnes ikke i regnskabet. Ved salg af egne aktier forhøjes den frie egenkapital svarende til den modtagne salgspris.

Stk. 2 fastslår, at hvis virksomheden har udstedt omsættelige gældsinstrumenter (obligationer) kan de ikke indregnes som et aktiv i balancen. Erhverver en virksomhed egne gældsinstrumenter, skal gældsforpligtelsen nedbringes direkte, jf. IAS 39(42 og AG58). En eventuel forskel mellem udgiften til erhvervelse af gældsinstrumentet og den gældsforpligtelse, der kan annulleres, vil dog skulle indregnes i resultatopgørelsen.

Udlån og tilgodehavender

Udlån og tilgodehavender, der ikke prissættes på et aktivt marked, udgør i henhold til IAS 39 en særskilt kategori af finansielle instrumenter, der skal måles til amortiseret kostpris. I bekendtgørelsen er udlån og tilgodehavender en kategori af aktiver, der er undtaget fra hovedreglen om, at finansielle instrumenter løbende skal måles til dagsværdi.

Ad § 50

Bestemmelsen fastslår, at udlån og tilgodehavender efter første indregning skal måles til amortiseret kostpris. Definitionen af amortiseret kostpris er fastsat i bilag 1.

Efter stk. 2 er udlån, der prissættes på aktive markeder, undtaget fra reglen om måling til amortiseret kostpris. Dette svarer til reglerne i

IAS 39, hvorefter udlån og tilgodehavender, der prissættes på aktive markeder ikke henregnes til kategorien af udlån og tilgodehavende, jf. IAS 39(9). Undtagelsen indebærer, at udlån, der prissættes på aktive markeder, vil være omfattet af hovedreglen, hvorefter finansielle instrumenter løbende skal måles til dagsværdi.

Ud over udlån og tilgodehavender, der prissættes på aktive markeder, er udlån, som låntager har en kontraktmæssig ret til at indfri ved indlevering af en bestemt mængde af bestemte obligationer udstedt af virksomheden, også undtaget fra måling til amortiseret kostpris. Bestemmelsen sigter først og fremmest mod realkreditudlån, som på grund af den tætte sammenhæng med de børsnoterede obligationer, der finansierer udlånene, hensigtsmæssigt måles til dagsværdi. Ud over realkreditlån er også andre udlån, der opfylder betingelsen om, at lånet kan indfries med bestemte omsættelige obligationer, omfattet af bestemmelsen. Betingelsen er eksempelvis opfyldt for nogle SDO-udlån og SDRO-udlån.

Udlån og tilgodehavender, der omfattes af stk. 2, skal principielt måles til dagsværdi efter principperne i § 48. I praksis kan dette ske ved, at udlånenes dagsværdi sættes lig med børskursværdien af de bagvedliggende obligationer med regulering for den eventuelle værdiforringelse, der måtte være indtrådt som følge af låntagers svigtende betalingssevne. Den regulering af børskursværdien, der skal foretages som følge af ændringer i låntagers betalingssevne, kan i praksis oftest foretages efter samme principper, som dem, der er fastsat for nedskrivninger af øvrige udlån og tilgodehavender i §§ 51-54. Måling af udlån til dagsværdi er dog principielt anderledes end måling til amortiseret kostpris. Udlån målt til dagsværdi skal således værdireguleres, hvis der er klar indikation for at dagsværdien er ændret, selvom principperne anført i §§ 51-54 ikke er opfyldt. Endvidere er der den principielle forskel, at dagsværdiregulering skal foretages såvel ved værdistigning som ved værdifald, mens værdiregulering til amortiseret kostpris alene kan forekomme i form af nedskrivninger.

Ad § 51

Bestemmelsen svarer til IAS 39(58), hvorefter virksomheden ved hver regnskabsafslutning skal vurdere om finansielle aktiver, der ikke måles til dagsværdi, er værdiforringede med henblik på at vurdere, om der skal foretages nedskrivning. Vurderingen skal foretages ved at konstatere, om der er indtruffet begivenheder, der indikerer (objective evidence), at aktiverne er værdiforringede. Vurderingen skal foretages dels for aktiverne enkeltvis (individuel vurdering), dels for grupper af aktiver (gruppevis vurdering). Samspillet mellem individuel vurdering og gruppevis vurdering er illustreret i beslutningstræet gengivet i bilag til Finanstilsynets brev til pengeinstitutterne af 17. december 2004, som findes bagerst i bemærkningerne. Udtrykket "objective evidence" er oversat til "objektiv indikation".

Ad § 52

Bestemmelsen fastslår, at individuel vurdering i det mindste skal foretages for udlån og tilgodehavender, der er af betydelig størrelse for virksomheden og for udlån, der ikke kan passes ind i en gruppe, jf. IAS 39(64). Der er ikke fastsat nærmere kriterier for, hvornår et udlån eller et tilgodehavende skal anses for at være af betydelig størrelse. Betydelig skal ses i relation til virksomhedens egen størrelse, således at et udlån, der er af betydelig størrelse i en virksomhed, ikke behøver at være det i en anden og større virksomhed.

Herudover kan den enkelte virksomhed vælge også at foretage individuel vurdering af ethvert andet udlån. Individuel vurdering skal gå forud for den gruppevise vurdering efter § 53.

Udlån, som efter den individuelle vurdering ikke er blevet nedskrevet, skal overføres til en gruppe. Gruppen skal gøres til genstand for en gruppevis vurdering samt en eventuel gruppevis nedskrivning, jf. § 53. Dette kan dog undlades for udlån, der ikke kan indpasses i en gruppe, jf. § 53. Forinden undtagelsen anvendes, skal sådanne udlån tilstræbes indplaceret i en gruppe. Om nødvendigt kan der oprettes en eller flere grupper ud over de oprindelige.

Stk. 2 opregner en række begivenheder, som er ensbetydende med, at der foreligger objektiv indikation for værdiforringelse. De opremsede begivenheder svarer til dem, der er anført i IAS 39(59), i det omfang disse er relevante i forbindelse med individuel vurdering. At der er indtruffet en af disse begivenheder, vil ofte være ensbetydende med, at lånet skal nedskrives, men dette er ikke nødvendigvis tilfældet. Som anført i stk. 3 skal der kunne foretages en pålidelig måling af en forventet nedgang i betalingerne fra låntager, som har sammenhæng med den eller de indikationer på værdiforringelse, som er observeret. En reduktion i låntagers kreditværdighed er således ikke nødvendigvis en tilstrækkelig grund til at foretage nedskrivning på udlånet. En eventuel nedskrivning skal foretages med et beløb, der svarer til forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af udlånet før nedskrivning og nutidsværdien af de betalinger, som efter bedste skøn må forventes fra låntager samt fra eventuelle sikkerheder, jf. IAS 39(63).

Fondsrådet har i 2. halvår 2005 truffet en principiel afgørelse i forhold til et IFRS-regnskab, som fastslår, at opgørelsen af nedskrivningsbeløbet kan ske på baggrund af en sandsynlighedsvægtning af de mulige udfald med hensyn til de forventede betalingsstrømme fra udlånet, jf. www.fondsraadet.dk. En anden tilladt fremgangsmåde er at basere opgørelsen af nedskrivningsbeløbet på det mest sandsynlige udfald med hensyn til de forventede betalingsstrømme. Afgørelsen baserer sig på IAS 39(AG86).

Hvis det eksempelvis vurderes, at et udlån med en sandsynlighed på 60 pct. er tabt 100 pct., men at der er en sandsynlighed på 20 pct. for, at kun 50 pct. er tabt, og en sandsynlighed på 20 pct. for, at lånet vil blive tilbagebetalt i fuldt omfang, vil en nedskrivning baseret på sandsynlighedsvægtning af udfaldene resultere i, at der skal foretages en nedskrivning svarende til $(0,6 \cdot 100 \text{ pct.} + 0,2 \cdot 50 \text{ pct.} + 0,2 \cdot 0 \text{ pct.}) = 70 \text{ pct.}$ af udlånet.

I dette eksempel vil en nedskrivning baseret på det mest sandsynlige udfald (60 pct.), nemlig at lånet er tabt 100 pct., til forskel herfra resultere i en nedskrivning på 100 pct. af udlånet.

Andre eksempler vil kunne resultere i, at metoden med anvendelse af sandsynlighedsvægtede udfald fører til en større nedskrivning end metoden baseret på mest sandsynlige udfald under ensartede forudsætninger. Anvendelse af metoden med sandsynlighedsvægtede udfald kræver ikke, at der i alle tilfælde nødvendigvis skal fastlægges flere scenarier med tilhørende sandsynligheder. Metoden kan indskrænkes til at finde anvendelse, når den konkrete vurdering af udlånet – efter at der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse – umiddelbart resulterer i, at flere forskellige udfald med hensyn til de fremtidige betalingsstrømme er mulige, jf. IAS 39(AG86).

Da de to mulige fremgangsmåder med hensyn til opgørelse af nedskrivningsbeløb kan føre til forskellige resultater, vil det af hensyn til regnskabslæserne almindeligvis være nødvendigt at anføre under afsnittet om anvendt regnskabspraksis, hvilken fremgangsmåde, der har fundet anvendelse og eventuelt, hvis begge fremgangsmåder har været anvendt, hvorledes fordelingen af metoderne er på låneporteføljen, jf. § 85.

Nutidsværdien af de forventede betalinger skal beregnes ved hjælp af en rentesats, der svarer til den oprindeligt fastsatte effektive rentesats på udlånet. Hvis renten er variabel, anvendes den senest fastsatte rentesats.

I praksis kan en virksomhed ikke undlade indregning af en i øvrigt relevant nedskrivning under henvisning til, at størrelsen af nedskrivningen er vanskelig at vurdere. I et sådant tilfælde må virksomheden basere indregningen af nedskrivningen på et kvalificeret skøn.

Principperne bag individuel vurdering af udlån er nærmere omtalt i Finanstilsynets orienteringsbrev til pengeinstitutterne af 17. december 2004, som findes bagerst i bemærkningerne. I samme orienteringsbrev findes en oversigt over den dokumentation vedrørende såvel individuelt som gruppevist vurderede udlån, der skal foreligge i virksomhederne.

Ad § 53

Bestemmelsen indeholder reglerne for gruppevis vurdering af udlån og tilgodehavender. Alle en virksomheds udlån og tilgodehavender skal omfattes af en gruppevis vurdering bortset fra:

- 1) udlån og tilgodehavender, hvorpå der er foretaget nedskrivning efter en individuel vurdering, og
- 2) udlån og tilgodehavender, der ikke meningsfuldt kan indplaceres i en gruppe med ensartede kreditrisikokarakteristika. Sådanne udlån skal være genstand for individuel vurdering, jf. § 53, stk. 1.

Gruppevis vurdering skal således også omfatte udlån og tilgodehavender, der har været genstand for individuel vurdering, men hvor vurderingen ikke har resulteret i en nedskrivning. Den individuelle vurdering vil eventuelt kunne resultere i, at et udlån flyttes fra en gruppe til en anden, eksempelvis til en gruppe med større kreditrisiko end den gruppe, udlånet oprindeligt var placeret i.

Som anført i stk. 2 skal udlån og tilgodehavender med henblik på gruppevis vurdering grupperes sammen med udlån, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. De karakteristika, der skal være fælles for gruppen, udvælges så de er relevante i forhold til at vurdere betalingerne fra gruppen. Der kan være tale om grupperinger efter risikogradueringer, efter sikkerhedstype, efter brancher, beskæftigelse, omfang af betalingsforsinkelser osv., jf. IAS 39(AG87).

Opdelingen i grupper kan foretages efter 2 hovedprincipper, enten segmentering eller rating. En blanding af disse to hovedprincipper kan også anvendes.

Ved anvendelse af segmenteringsprincippet grupperes udlånene efter de eksterne faktorer, som påvirker betalingsstrømmene fra udlånene. Ved anvendelse af ratingprincippet grupperes udlånene efter, hvor følsomme betalingerne er over for ændringer i den økonomiske situation.

Hvis segmenteringsprincippet er anvendt, udløses nedskrivninger af ændringer i ugunstig retning i de eksterne faktorer, der erfaringsmæssigt påvirker betalingerne fra den pågældende gruppe.

Hvis ratingprincippet er anvendt, udløses nedskrivninger af, at udlånene bevæger sig mod dårligere ratinggrupper.

Ændringer i gunstig retning i de nævnte forhold medfører, at der skal foretages tilbageførsler af eventuelle tidligere foretagne nedskrivninger.

Almindeligvis vil der allerede ved låneetablering på basis af erfaringerne være forventninger om et vist omfang af tab i en given gruppe

af udlån. Sådanne forventninger giver imidlertid ikke grundlag for at foretage gruppevis nedskrivning. De forventede tab i en gruppe af udlån, vil modsvares af den kreditrisikopræmie, som långiver har indregnet i renten for de pågældende udlån. Gruppevis nedskrivning skal derfor først foretages, når der indtæffer begivenheder, der er ensbetydende med en forværring med hensyn til de forventede tab i gruppen i forhold til de oprindeligt forventede tab.

Dette er nærmere præciseret i stk. 3, hvorefter der, ligesom tilfældet er for individuel nedskrivning, skal være indtruffet begivenheder, der i en pålidelig måling på basis af erfaringerne, skønnes at resultere i en forværring af betalingerne fra den pågældende gruppe af udlån. De forhold, der er nævnt i stk. 3, nr. 1 og 2, og som kan være ensbetydende med, at en gruppe af udlån skal nedskrives, svarer til, hvad der er anført i IAS 39(59, litra f).

IAS 39(AG90) åbner mulighed for, at der kan foretages nedskrivninger i en gruppe for indtrufne tab, der var forventede allerede ved lånenes udstedelse. Dette forudsætter, at det på basis af erfaringer kan påvises, at de forventede begivenheder, der fører til tabene, er indtruffet i gruppen, uden at de har kunnet identificeres på de enkelte udlån. I givet fald skal det erfaringsmateriale, som nedskrivningerne baseres på, sandsynliggøre, at alene det forhold, at tiden er gået siden lånenes udstedelse, indebærer, at gruppen af udlån har været udsat for forventede tabsbegivenheder, som ikke har ført til individuelle nedskrivninger (IBNR-nedskrivninger). Da det oftest er særdeles vanskeligt at sandsynliggøre, at sådanne tab er indtruffet i en gruppe, forlanger Finanstilsynet ikke, at der foretages nedskrivninger herfor. Det vil således være tilstrækkeligt, at der foretages nedskrivninger i takt med at disse identificeres på de enkelte lån, når der ikke på gruppeniveau indtræffer uventede tabsbegivenheder. Dvs. på gruppeniveau nedskrives kun i forbindelse med tabsbegivenheder, der ikke var taget højde for i prissætningen (renten) på lånene.

Det forudsættes, at gruppevis nedskrivninger (og tilbageførsler heraf) baseres på en model, der fastlægger kriterierne for at foretage nedskrivninger. Sammenhængen mellem de faktorer og nedskrivninger, der findes i modellen, skal være baseret på historiske erfaringer, som løbende skal justeres for nye erfaringer, jf. IAS 39(AG89).

Modellens resultater med hensyn til nedskrivningernes (eller tilbageførslernes) størrelse skal underlægges et professionelt skøn ('experienced judgment') med henblik på at vurdere, om modellen i den konkrete situation tager højde for alle faktorer og forhold, der er relevante for målingen af udlånene. Om nødvendigt justeres nedskrivningerne på grundlag heraf, jf. IAS 39(62). Forholdet er nærmere præciseret i Finanstilsynets orienteringsskrivelse af 17. december 2008 i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008, som er gengivet som bilag til

bemærkningerne.

Hvis der er indtruffet begivenheder, der må vurderes at føre til et fald i de forventede betalinger fra gruppen af udlån, skal værdien, som anført i stk. 4, nedskrives med forskellen mellem den samlede regnskabsmæssige værdi af udlånene før nedskrivning og nutidsværdien af de betalinger, der efter et bedste skøn må forventes på basis af de indtrufne forværringer eller ændringer i forhold, der har betydning for låntagernes betalinger, jf. IAS 39(63).

Ved beregning af nutidsværdien af de forventede betalinger til brug for beregning af den nødvendige nedskrivning anvendes et gennemsnit af de oprindelige effektive rentesatser på udlånene eller for variabelt forrentede udlån de senest fastsatte rentesatser, jf. stk. 5.

Virksomheden kan ikke undlade at indregne en i øvrigt relevant nedskrivning under henvisning til, at størrelsen af nedskrivningen er vanskelig at vurdere. Når en nedskrivning vurderes nødvendig, skal der uanset usikkerheden på beløbet foretages nedskrivning baseret på det bedst mulige kvalificerede skøn foretaget under hensyntagen til principperne for gruppevise nedskrivninger som beskrevet ovenfor.

IAS 39(AG84-92) indeholder nærmere vejledning med hensyn til, hvornår og hvorledes der skal foretages såvel individuelle som gruppevise nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Finanstilsynet orienteringsbrev til pengeinstitutterne af 17. december 2004, som findes bagerst i bemærkningerne, opregner den dokumentation, der skal være til stede virksomhederne, i forbindelse med den gruppevise vurdering af udlån.

Finanstilsynets orienteringsbrev til pengeinstitutterne af 8. juli 2005 var vedlagt et notat med gennemgang af en række konstaterede, men ikke anvendelige fremgangsmåder i forbindelse med den gruppevise vurdering af udlån. Notatet findes bagerst i bemærkningerne. Gennemgangen af sådanne ikke anvendelige fremgangsmåder er uddybet i Finanstilsynets orienteringsbrev af 6. december 2006 til pengeinstitutterne, jf. pkt. 4 i brevet, der findes bagerst i bemærkningerne.

Finanstilsynets orienteringsbrev til pengeinstitutterne af 20. november 2007, som ligeledes findes bagerst i bemærkningerne, indeholder en gennemgang af en række problemstillinger vedrørende gruppevise nedskrivninger på udlån, jf. pkt. 1 i brevet.

Ad § 54

Stk. 1 fastslår, at eventuelle nedskrivninger skal tilbageføres, hvis de forhold, der gav anledning til nedskrivningerne, ikke længere er til stede, jf. IAS 39(65). Det forudsættes, at en tilbageførsel af en ned-

skrivning ikke må resultere i, at den regnskabsmæssige værdi af udlånet eller af gruppen af udlån bliver højere, end tilfældet ville have været, hvis nedskrivningen ikke havde forekommet. En delvis tilbageførsel vil kunne forekomme, hvis værdien af stillede sikkerheder er forøget, men dog ikke så meget forøget, at udlånet/gruppen af udlån ikke længere er værdiforringet. Endvidere vil en delvis tilbageførsel kunne forekomme, hvis de forventede betalingsstrømme fra låntager forventes forbedret - men dog ikke så meget, at låntager bliver i stand til at betale de fulde kontraktmæssige ydelser på lånet.

Stk. 2 fastslår, at nedskrivninger på grupper af udlån skal behandles som forløbere for individuelle nedskrivninger på de enkelte udlån i gruppen. Så snart et udlån i gruppen bliver individuelt nedskrevet efter reglerne herom, skal udlånet derfor fjernes fra gruppen af udlån, jf. IAS 39(AG88). Det skal i den forbindelse sikres, at der ikke foretages dobbeltnedskrivning for samme tab på både individuelt plan og på gruppeplan. Hvis virksomheden eksempelvis foretager en nyvurdering af nedskrivningsbehovet i en gruppe uden hensyn til tidligere foretagne nedskrivninger og efter, at alle individuelt nedskrevne udlån er fjernet fra gruppen, vil metoden automatisk sikre, at de individuelle nedskrivninger ikke samtidig er medregnet ved den gruppevise nedskrivning.

Ad § 55

Bestemmelsen i stk. 1 indeholder en undtagelsesregel til reglerne om, at udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser skal måles til amortiseret kostpris. Undtagelsen vedrører udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser, der er erhvervet eller udstedt med henblik på afhændelse på kort sigt, eller som administreres sammen med andre finansielle instrumenter i en portefølje, inden for hvilken der er praksis for at købe og sælge med henblik på at realisere kortsigtede gevinster. Udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser omfattet af stk. 1 skal efter første indregning måles til dagsværdi.

Bestemmelsen i stk. 2 indeholder en yderligere undtagelsesregel til reglerne om, at udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser skal måles til amortiseret kostpris. Undtagelsen vedrører udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser, som opfylder en af følgende betingelser:

1. Måling til dagsværdi eliminerer eller reducerer væsentligt en måle- eller indregningsmæssig inkonsistens, som ellers ville opstå på grund af måling eller indregning efter forskellige grundlag.
2. Indgår i et dokumenteret risikostyringssystem eller i en dokumenteret investeringsstrategi, der baserer sig på dagsværdier, og indgår på dette grundlag i virksomhedens interne ledelsesrapportering.
3. Indeholder et indbygget afledt finansielt instrument, som
 - a) i væsentlig grad ændrer pengestrømmene på det pågældende fi-

nansielle instrument og
b) alternativt ville skulle udskilles og måles separat til dagsværdi.

Udlån og tilgodehavender samt finansielle forpligtelser omfattet af stk. 2 kan efter første indregning måles til dagsværdi. Bestemmelsen i stk. 2 er i overensstemmelse med den såkaldte "dagsværdioption", som findes i IAS 39(9 og 11A). Anvendelsen af dagsværdioptionen er nærmere beskrevet i IAS 39(AG4B-AG4K).

For så vidt angår undtagelsen i stk. 2, nr. 3, litra b, følger det af IAS 39(11), at et indbygget afledt finansielt instrument skal adskilles fra hovedkontrakten og skal behandles som et afledt finansielt instrument, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- a) de økonomiske karakteristika og risici forbundet med det indbyggede afledte finansielle instrument er ikke nært forbundet med hovedkontraktens økonomiske karakteristika og risici,
- b) et separat instrument med samme betingelser som det indbyggede afledte finansielle instrument opfylder definitionen på et afledt finansielt instrument og
- c) det sammensatte instrument måles ikke til dagsværdi med værdireguleringer i resultatopgørelsen.

Undtagelsen i stk. 2, nr. 3, litra b, indebærer, at et indbygget afledt finansielt instrument, som ville skulle adskilles fra hovedkontrakten efter de almindelige bestemmelser herom, jf. ovenfor, kan undlades adskilt fra hovedkontrakten i situationen, hvor virksomheden vælger at måle det sammensatte instrument til dagsværdi.

Stk. 3 fastsætter, at valget efter stk. 2 er bindende for virksomheden. Virksomheden kan derfor ikke efterfølgende ændre målingsprincip for finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi i medfør af stk. 2. Bestemmelsen følger af IAS 39(50).

Stk. 4-7 gengiver de omklassificeringsregler, der blev indføjet i IAS 39 i oktober 2008, som en følge af den finansielle krise og på baggrund af lignende regler gennemført tidligere på året i de amerikanske regnskabsregler. Omklassificeringsreglerne findes i IAS 39(50-50F). Forud for disse regler var det efter IAS 39 ikke tilladt at ændre den værdiansættelseskategori, som var fastlagt ved første indregning af et finansielt instrument. Baggrunden for reglerne var, at markedet for en række værdipapirer på grund af den finansielle krise forsvandt, således at mange virksomheder, der besad sådanne papirer, besluttede at beholde dem til udløb frem for at have dem i deres handelsbeholdning.

Stk. 4 tillader, at udlån og tilgodehavender samt andre finansielle akti-

ver med faste og bestemmelige betalinger, der ved første indregning har været målt til dagsværdi, fordi de var erhvervet med handel for øje, kan omklassificeres til enten udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris eller til hold-til-udløb aktiver, hvis betingelsen om at være besiddet med handel for øje ikke længere er opfyldt.

Omklassificeringsmuligheden er således ikke åben for aktiver, der måles til dagsværdi i kraft af dagsværdioptionen, jf. § 55, stk. 2, men kun når måling til dagsværdi hidtil har været anvendt, fordi aktivet var erhvervet med handel for øje, jf. § 55, stk. 1.

Efter stk. 5 kan aktiver omfattet af stk. 4, der ikke er udlån og tilgodehavender, kun omklassificeres under sjældne omstændigheder. Hermed menes situationer, som svarer til situationen på de finansielle markeder i 2008, hvor markederne for en række finansielle instrumenter forsvandt og mere eller mindre umuliggjorde løbende handel. En sådan situation har indtil videre ikke været til stede efter 2008. Aktiver, der er omklassificeret, skal ikke efterfølgende klassificeres tilbage, selvom betingelserne for at foretage omklassificeringen ikke længere er til stede.

Stk. 6 fastslår, at der ved omklassificeringer skal anvendes dagsværdien på dette tidspunkt som kostpris ved den efterfølgende måling til amortiseret kostpris, dvs. dagsværdien på omklassificeringstidspunktet behandles som den anskaffelsespris, der danner udgangspunkt for amortiseringen. 2. pkt. indeholder en undtagelse til denne regel, idet den tillader, at omklassificeringer, der blev besluttet inden 1. november 2008, tage udgangspunkt i dagsværdier tilbage fra 1. juli 2008.

Efter stk. 7 skal en eventuel ny vurdering af den betalingsstrøm, der kan forventes fra det finansielle aktiv i forhold til den ved omklassificeringen fastsatte nye kostpris, jf. stk.6, ikke indregnes som en værdiregulering af aktivets værdi, men i form af en justering af den effektive rente på aktivet. Bestemmelsen gengiver reglen i IAS 39(AG8).

Dattervirksomheder og associerede virksomheder

Ad § 56

Bestemmelsen omhandler indregning og måling af dattervirksomheder og associerede virksomheder i selskabsregnskabet. Reglerne for, hvorledes dattervirksomheder og associerede virksomheder skal behandles i koncernregnskabet, følger af reglerne for koncernregnskabet, jf. § 136 ff.

IAS-reglerne om dattervirksomheder findes i IAS 27. Standarden omhandler dels reglerne for konsolidering (udarbejdelse af koncernregnskaber), dels reglerne for, hvorledes dattervirksomheder samt associerede og fælles kontrollerede virksomheder skal indregnes og måles i

selskabsregnskabet (til forskel fra koncernregnskabet), jf. IAS 28(35-36) for så vidt angår associerede virksomheder i selskabsregnskabet.

Ifølge IAS 27 skal investeringer i dattervirksomheder, associerede virksomheder og fælles kontrollerede virksomheder indregnes til kostpris eller efter reglerne i IAS 39. Anvendelse af reglerne i IAS 39 indebærer, at investeringerne skal indregnes og måles til dagsværdi med værdireguleringer indregnet enten i resultatopgørelsen (dagsværdi med værdiregulering i resultatopgørelsen) eller med værdireguleringer indregnet direkte på egenkapitalen (aktiver disponible for salg).

IAS 27 tillader ikke, at dattervirksomheder og associerede virksomheder indregnes og måles efter indre værdis metode i selskabsregnskabet. Anvendelsen af indre værdis metode var obligatorisk for finansielle virksomheder før indførelsen af de IFRS-forenelige regler.

Bestemmelsen fastslår, at dattervirksomheder og associerede virksomheder skal indregnes og måles efter indre værdis metode svarende til de regler, der gjaldt før indførelsen af de IFRS-forenelige regler. Bestemmelsen udgør således en fravigelse af princippet om, at reglerne skal være forenelige med IAS/IFRS.

Bestemmelserne i stk. 2-4 fastsætter reglerne for indregning og måling efter indre værdis metode. Indtægter fra dattervirksomheder og associerede virksomheder indregnes efter skat, jf. bemærkninger til § 29.

Efter stk. 5 skal eventuel goodwill eller badwill i forbindelse med erhvervelse af en dattervirksomhed behandles i selskabsregnskabet på samme måde som koncerngoodwill eller –badwill. Det vil sige, goodwill skal behandles som en separat post, der posteres sammen med immaterielle aktiver. Goodwill skal ikke afskrives, men skal løbende vurderes med henblik på et eventuelt nedskrivningsbehov. Badwill skal indtægtsføres ved erhvervelsen af dattervirksomheden eller den associerede virksomhed.

Stk. 6 fastsætter, at eventuel goodwill eller badwill i forbindelse med erhvervelse af en associeret virksomhed skal følge samme regnskabsmæssige behandling som goodwill eller –badwill i forbindelse med erhvervelse af en dattervirksomhed bortset fra, at et eventuelt goodwill-beløb indregnes som en del af værdien af den associerede virksomhed og ikke som et aktiv under immaterielle aktiver. Behandlingen af associerede virksomheder svarer hermed til behandlingen af associerede virksomheder i koncernregnskabet i henhold til IAS 28(23a).

Ad § 57

Bestemmelsen fastsætter, at dattervirksomheder og associerede virksomheder, der kun midlertidigt er i virksomhedens besiddelse, skal

måles til laveste værdi af regnskabsmæssig værdi, dvs. den værdi, der i øvrigt følger af reglerne, og dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg. Bestemmelsen finder også anvendelse på dattervirksomheder og associerede virksomheder, som har været i langvarig besiddelse, men som på balancetidspunktet forventes afhændet inden for kort tid, jf. de kriterier, som er opregnet i § 16, og som også finder anvendelse i forhold til dattervirksomheder og associerede virksomheder omfattet af denne bestemmelse. Bestemmelsen følger af IFRS 5.

Materielle anlægsaktiver

IAS-reglerne for materielle anlægsaktiver findes i IAS 16. Undtaget fra standarden er dog investeringsejendomme samt materielle anlægsaktiver, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid. Investeringsejendomme omfattes af IAS 40, mens materielle anlægsaktiver, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid, omfattes af IFRS 5.

IAS 16 definerer materielle anlægsaktiver som materielle aktiver, der

- a) besiddes til brug i produktionen, ved levering af varer og tjenesteydelser, til udlejning eller til administrative formål og
- b) forventes at skulle benyttes i mere end et regnskabsår.

IAS 16 tillader 2 alternative muligheder for måling af anlægsaktiver. De kan enten måles til kostpris med systematiske afskrivninger over brugstiden eller efter en omvurderingsmodel, hvorefter der foretages vurdering til dagsværdi. Efter omvurderingsmodellen stilles der ikke nødvendigvis krav om, at vurderingen til dagsværdi skal foretages ved hver regnskabsafslutning. Hvis et anlægsaktivs værdi ikke ændrer sig hyppigt, kan omvurderingen foretages mindre hyppigt. Hvis omvurderingsmodellen anvendes, skal den anvendes ensartet for ensartede grupper af aktiver. Opskrivninger må ikke indregnes i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Årsregnskabsloven indeholder samme valgmuligheder med hensyn til anvendelse af en kostprismodel eller en omvurderingsmodel som IAS 16, jf. årsregnskabslovens §§ 40-43.

IAS 40 har 2 alternative målingsmodeller for investeringsejendomme. Enten skal de måles til dagsværdi, eller også skal de måles til kostpris med systematiske nedskrivninger efter samme principper som gælder for anlægsaktiver efter IAS 16. Anvendes dagsværdimodellen skal værdireguleringerne indregnes i resultatopgørelsen.

Bestemmelserne om materielle anlægsaktiver fastslår, at anlægsaktiver svarende til dem, der omfattes af IAS 16, dog eksklusive domicilejendomme, skal måles til kostpris med fradrag af afskrivninger. Muligheden for at anvende omvurderingsmodellen er således fravalgt for

disse aktiver.

For så vidt angår domicilejendomme fastslås, at de skal indregnes til omvurderet værdi, som er dagsværdien på omvurderingstidspunktet med fradrag af efterfølgende akkumulerede afskrivninger og efterfølgende tab ved værdiforringelse. I modsætning til afskrivninger skal opskrivninger ikke indregnes i resultatopgørelsen, men skal i stedet indregnes direkte på egenkapitalen.

For så vidt angår investeringsejendomme fastslås, at de løbende skal reguleres til dagsværdi, jf. § 60. Muligheden for at anvende kostprismodellen for investeringsejendomme er således fravalgt.

Når muligheden for at foretage omvurdering af materielle anlægsaktiver (driftsmidler) er fravalgt, skyldes det, at driftsmidler i finansielle virksomheder (bortset fra domicilejendomme) har en kort brugstid og en hurtig teknisk forældelse. Metoden med anvendelse af kostpris med systematiske afskrivninger over brugstiden vil derfor hensigtsmæssigt afspejle de økonomiske omkostninger ved anvendelse af driftsmidlerne i de enkelte regnskabsår.

Samme forhold gør sig ikke gældende for domicilejendomme, der har en meget lang brugstid og vil kunne sælges til anden anvendelse. Den økonomiske værdi af ejendomme er derfor heller ikke systematisk aftagende, men underlagt priserne på ejendomsmarkedet. Den faktiske (økonomiske) omkostning ved en domicilejendom udtrykkes derfor bedst ved fraværet af afkastet på den kapital, der er investeret i ejendommen (alternativomkostningsbetragtning). Til gengæld er en ejer af en domicilejendom underlagt risikoen for svingninger i priserne på ejendomsmarkedet. De nævnte forhold anses bedst afspejlet regnskabsmæssigt ved en måling af domicilejendomme til dagsværdi. Denne metode sikrer tillige bedst sammenligneligheden af regnskaber fra virksomheder, der har valgt at eje deres domicilejendom, i forhold til regnskaber fra virksomheder, der har valgt at drive virksomhed fra lejede lokaler.

Materielle anlægsaktiver er, når bortses fra ejendomme, relativt af mindre betydning i finansielle virksomheder. Kategorien omfatter kontorudstyr, edb-anlæg (hardware), biler, indretning af lejede lokaler o.lign. Software henregnes ikke til materielle aktiver, men til immaterielle aktiver, medmindre den pågældende software er en integreret del af hardware (eksempelvis styresystemer).

Der er ikke forudsat regler om materielle omsætningsaktiver, jf. IAS 2, fordi denne kategori ikke er relevant for finansielle virksomheder.

Ad § 58

Stk. 1 indeholder definitionen af materielle anlægsaktiver samtidig

med, at bestemmelsen fastslår, at de skal indregnes til kostpris ved første indregning.

Reglerne for indregning og måling af materielle anlægsaktiver, herunder domicilejendomme ved første indregning findes i IAS 16(7-28). De tilsvarende regler for investeringsejendomme findes i IAS 40(16-26).

Anskaffelse af et aktiv, der ikke opfylder definitionen på et anlægsaktiv, fordi det ikke forventes at skulle benyttes i mere end et regnskabsår, skal ikke indregnes i balancen. Udgifterne til sådanne anskaffelser vil følgelig blive omkostningsført ved anskaffelsen.

Stk. 2 fastslår, at omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen skal medregnes i aktivets pris. I overensstemmelse med IAS 23 skal låneomkostninger, der er knyttet til erhvervelsen af et aktiv medregnes i de omkostninger, der indgår i aktivets anskaffelsesomkostninger. Sådanne låneomkostninger vedrører perioden fra et aktiv erhverves (betales), til det kan tages i brug. Det er ikke præciseret i bestemmelsen, at låneomkostninger skal medregnes, idet forekomsten af sådanne låneomkostninger antages kun at forekomme sjældent eller er uvæsentlige i forbindelse med erhvervelsen af de aktiver, der er relevante i finansielle virksomheder. Medregning af låneomkostninger i anskaffelsesomkostningerne var i henhold til IAS 23 valgfri frem til regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2009 og senere.

Ad § 59

Bestemmelsen indeholder hovedreglerne for måling af materielle anlægsaktiver efter første indregning. Undtagelsen vedrører investeringsejendomme og domicilejendomme, der skal behandles efter henholdsvis § 60 og § 61.

Materielle anlægsaktiver skal reguleres for systematiske afskrivninger over den forventede brugstid samt nedskrivninger ved andre typer af værdiforringelser, jf. IAS 16(30). Reglerne for afskrivninger findes i IAS 16(43-62). Reglerne for nedskrivning findes i IAS 36, jf. IAS 16(63).

Bestemmelsen i § 59 muliggør ikke opskrivninger, men der er pligt til tilbageførsel af eventuelle nedskrivninger, hvis der ikke længere er grundlag for nedskrivningerne. Værdien af et materielt aktiv vil således ikke kunne overstige kostprisen med fradrag af afskrivninger.

Bestemmelsen i § 59 indeholder en definition af afskrivninger. Bestemmelsen foreskriver, at afskrivningsgrundlaget skal måles på ibrugtagningstidspunktet samt ved efterfølgende ændringer i de elementer, der indgår i afskrivningsgrundlaget. Som eksempler på ændringer i de elementer, der indgår i afskrivningsgrundlaget, kan nævnes forbedring af et materielt anlægsaktiv, nedskrivning, tilbageførsel af nedskrivning

og ændring af scrapværdi.

Ad § 60

Bestemmelsen indeholder en undtagelse til reglerne i § 59. Efter § 60 skal investeringsejendomme løbende reguleres til dagsværdi, jf. IAS 40(33). Værdireguleringerne indregnes i resultatopgørelsen, jf. IAS 40(35). Metoder til fastsættelse af dagsværdien for investeringsejendomme beskrives i bilag 8.

Ad § 61

Bestemmelsen indeholder i lighed med § 60 en undtagelse til reglerne i § 59. Bestemmelsen fastslår, at domicilejendomme skal reguleres til omvurderet værdi, som er dagsværdien på omvurderingstidspunktet med fradrag af efterfølgende akkumulerede afskrivninger og efterfølgende tab ved værdiforringelse (omvurderingsmodellen). Omvurdering skal foretages så hyppigt, at den regnskabsmæssige værdi ikke afviger væsentligt fra domicilejendommens dagsværdi på balancetidspunktet, jf. IAS 16 (31). Reglen om afskrivning følger af IAS 16(43-62), mens reglen om nedskrivning følger af IAS 36, jf. IAS 16(63).

Efter omvurderingsmodellen i IAS 16 skal værdistigninger ikke indregnes i resultatopgørelsen, men direkte på egenkapitalen. § 61 fastsætter derfor særregler for, hvorledes værdiændringer på domicilejendomme skal behandles, jf. IAS 16(39-40).

Metoder til fastsættelse af omvurderet værdi (dagsværdi) for domicilejendomme beskrives i bilag 8.

Ad § 62

Bestemmelsen indeholder målingsreglerne for anlægsaktiver, der kun midlertidigt er i virksomhedens besiddelse, og som afventer salg inden for kort tid, jf. § 16. Bestemmelsen finder også anvendelse på anlægsaktiver, som har været i langvarig besiddelse, men som på balancetidspunktet forventes afhændet inden for kort tid, jf. de kriterier, som er opregnet i § 16, og som også finder anvendelse i forhold til anlægsaktiver omfattet af denne bestemmelse. Bestemmelsen følger af IFRS 5.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 16.

Immaterielle aktiver

IAS-reglerne om immaterielle aktiver findes i IAS 38. Reglerne kræver, at immaterielle aktiver skal indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de forventede økonomiske fordele, som kan henføres til aktivet, vil tilgå virksomheden, og aktivets kostpris kan måles pålideligt. Betingelserne indebærer, at en lang række omkostninger, der kunne betragtes som aktiver for virksomheden, ikke kan indregnes i balancen, men skal omkostningsføres, når de afholdes. Omkostninger,

der således ikke kan indregnes som aktiver er f.eks. etablerings- og opstartsomkostninger, uddannelsesomkostninger, markedsføringsomkostninger og omkostninger til flytning eller reorganisering af virksomheden. Standarden fastslår endvidere, at internt oparbejdet goodwill, mærkenavne, kundelister og lignende ikke må indregnes som immaterielle aktiver.

Efter IAS 38 skal immaterielle aktiver indregnes til kostpris. Den efterfølgende måling skal – ligesom tilfældet er for materielle anlægsaktiver efter IAS 16 – foretages til kostprisen med fradrag af systematiske afskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Som tilfældet ligeledes er for materielle anlægsaktiver tillader IAS 38, at immaterielle aktiver kan omvurderes til dagsværdi, jf. IAS 38 (75-87).

Goodwill behandles ikke i IAS 38, men i IFRS 3 om virksomheds-sammenslutninger.

Immaterielle aktiver er, når bortses fra koncerngoodwill, sædvanligvis af beskedent omfang i finansielle virksomheder. Der vil dog kunne forekomme udviklingsomkostninger samt software, der vil skulle aktiveres efter IAS-reglerne.

Ad § 63

Stk. 1 fastslår, at immaterielle aktiver skal indregnes. § 58, stk. 2, gælder tilsvarende med hensyn til fastsættelsen af kostprisen for immaterielle aktiver.

Stk. 2 opregner en række betingelser for, at udviklingsomkostninger kan aktiveres, jf. IAS 38(18-24).

Stk. 3 opremser en række omkostningstyper, som ikke opfylder kriterierne for at kunne indregnes som aktiver. Eksemplerne svarer til dem, der er nævnt i standarden, jf. IAS 38 (63-64, 68-70).

Ad § 64

Bestemmelsen fastslår, hvorledes immaterielle aktiver skal måles efter første indregning. Bestemmelsen omhandler ikke goodwill, der er behandlet i § 145.

Immaterielle aktiver skal måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger, jf. IAS 38(74). Muligheden for at foretage omvurdering til dagsværdi, jf. IAS 38(75), er således ikke indarbejdet i reglerne.

Afskrivning forudsætter, at aktivet vurderes at have en endelig brugstid, jf. IAS 38(88-99). Der er ikke fastsat en maksimumperiode for den endelige brugstid. For vejledning til fastsættelse af brugstid, afskrivningsmetode m.v. henvises til IAS 38(97-99).

Leasing

Ad § 65

IAS-reglerne om leasing findes i IAS 17. Reglerne sonder mellem finansiell leasing og operationel leasing. Definitionerne findes i bilag 1. Finansielle virksomheder kan være såvel leasinggiver som leasingtager. Reglerne om leasing finder ikke anvendelse, hvis det leasede aktiv er et finansielt instrument. Årsregnskabsloven indeholder ikke eksplicitte regler om leasing.

Efter § 65, stk. 1 og 2, skal finansielt leasede aktiver indregnes og måles som et materielt anlægsaktiv i leasingtagers balance på samme måde, som hvis aktivet var erhvervet ved køb. Nutidsværdien af de samlede leasingforpligtelser, som leasingtager har påtaget sig, skal indregnes som en forpligtelse. Ved beregning af nutidsværdien anvendes leasingkontraktens interne rente, hvis det er muligt at bestemme denne. Er det ikke muligt at bestemme denne, anvendes leasingtagers marginale lånerente.

Hos leasinggiver vil en finansiell leasingaftale skulle indregnes i balancen som et aktiv med en værdi, der svarer til nutidsværdien af leasingtagers leasingforpligtelser, jf. stk. 3.

Operationelt leasede aktiver skal derimod ikke indregnes som et aktiv hos leasingtager, jf. stk. 4. Leasingafgifter vil følgelig blive indregnet som en omkostning i takt med, at de afholdes. Hos leasinggiver vil operationelt leasede aktiver skulle indregnes som et materielt anlægsaktiv, jf. §§ 58 og 59.

Hensatte forpligtelser

IAS-reglerne om hensatte forpligtelser findes i IAS 37. Hensatte forpligtelser er forpligtelser, hvor der er usikkerhed om indfrielsestidspunktet eller det beløb, der er nødvendigt for at indfri forpligtelsen. Definitionen findes i bilag 1.

Ad § 66

Stk. 1 opregner de generelle kriterier for indregning af hensatte forpligtelser, jf. IAS 37(14).

Stk. 2 fastslår, at der skal indregnes en hensat forpligtelse i forbindelse med tabsgivende kontrakter. Der vil normalt ikke skulle indregnes noget i forbindelse med indgåelse af en kontrakt, før den effektueres, fordi ydelse og modydelse under kontrakten almindeligvis vil gå lige op. Hvis det undtagelsesvist må konstateres, at en kontrakt efter indgåelse må skønnes at blive tabsgivende, skal der indregnes en hensat forpligtelse, jf. IAS 37(66).

For et kreditinstitut kan en tabsgivende kontrakt eksempelvis være ikke-udnyttede dele af et lånetilsagn eller en kassekredit. Det er en forudsætning for indregning af en hensat forpligtelse i forbindelse med sådanne kontrakter, at pengeinstituttet er afskåret fra at hindre kunden i at udnytte rammen på lånetilsagnet eller kassekreditten, og at den forventede udnyttelse i øvrigt opfylder kravet om at være tabsgivende for kreditinstituttet. Den hensatte forpligtelse skal vurderes og opgøres særskilt og kan således ikke indregnes sammen med en eventuel nedskrivning på et udlån til samme kunde, jf. omtalen i Finanstilsynets orienteringsbrev af 17. december 2004 samt i notat om ikke anvendelige fremgangsmåder sendt med Finanstilsynets orienteringsbrev af 8. juli 2005, som findes bagerst i bemærkningerne.

Stk. 3 svarer til IAS 37(36).

Stk. 4 og 5 om diskontering af hensatte forpligtelser svarer til IAS 37(45 og 47).

Stk. 6 har baggrund i reglerne i IAS 39(47, litra c). Efter denne bestemmelse skal en finansiel garanti indregnes til minimum det beløb, som er modtaget i form af risikopræmie eller provision for at stille garantien. Denne forpligtelse skal nedbringes systematisk over risikoperioden, medmindre garantien må forventes at blive aktuel, således at der skal hensættes et højere beløb.

Ad § 67

Bestemmelsen omhandler reguleringen af hensatte forpligtelser efter første indregning. Bestemmelsen skal sikre, at hensatte forpligtelser løbende vurderes, således at der hverken hensættes for meget eller for lidt i forhold til aktuelle skøn.

Stk. 1 svarer til IAS 37(59).

Stk. 2 svarer til IAS 37(61).

Ad § 67 a

IAS-reglerne om personaleydelse findes i IAS 19. Bestemmelsen i § 67 a fastslår hovedprincippet i IAS 19, nemlig at det er optjeningsperioden, dvs. den periode, hvor den ansatte yder arbejdspræstationen, der er afgørende for, hvornår modydelsen i form af løn eller andre personalegoder, skal omkostningsføres. Omfattet af bestemmelsen er således eksempelvis løn, feriepenge, ret til betalt ferie, bilordning, jubilæumsgratiale, bonusordninger og "frynsegoder", som ansatte modtager som betaling for arbejdsindsatsen. Bestemmelsen finder anvendelse, uanset om de pågældende ydelser og goder leveres i form af penge eller i naturalier.

Ved målingen af forpligtelser i forbindelse med ydelser, som afhænger af, om den ansatte forbliver i virksomheden i en vis periode (eksempelvis jubilæumsgratualer) tages hensyn til sandsynligheden for, at de ansatte forlader virksomheden, inden de opnår ret til den pågældende ydelse.

IAS 19 sonderer mellem langfristede og kortfristede personaleydelse. Stk. 1 finder anvendelse på begge typer. Kortfristede personaleydelse er defineret ved, at ydelsen betales til den ansatte inden 12 måneder efter arbejdsydelsen er præsteret. I henhold til IAS 19 skal forpligtelser i forbindelse med kortfristede personaleydelse – i modsætning til forpligtelser i forbindelse med langfristede personaleydelse – indregnes med det skyldige beløb eller værdien af den skyldige ydelse uden diskontering, jf. IAS 19(10). Dette er fastslået i stk. 2.

Ad § 68

Pensionstilsagn er en særlig personaleydelse, der også behandles i IAS 19. I Danmark er det ikke tilladt virksomheder at give pensionstilsagn over for andre ansatte end direktører. Betydningen af pensionsforpligtelser over for ansatte er derfor almindeligvis begrænset i danske virksomheders regnskaber. På den baggrund synes der ikke at være behov for at udpensle reglerne i IAS 19 i et dansk IAS-foreneligt regelsæt.

Reglerne i § 68, stk. 1 og 2, forekommer at være tilstrækkelige til at sikre, at pensionsforpligtelser – i det omfang de forekommer – indregnes og måles på en måde, der er foreneligt med IAS.

Danske virksomheder kan have pensionsforpligtelser i videre omfang i udenlandske dattervirksomheder, ligesom danske virksomheder kan have tilknyttet en firmapensionskasse. Den regnskabsmæssige behandling af tilknyttede firmapensionskasser er også behandlet i IAS 19. Sådanne særlige forhold omhandles ikke af bestemmelsen.

Aktiebaseret vederlæggelse

Ad § 69

IAS-reglerne om aktiebaseret vederlæggelse findes i IFRS 2. Ved aktiebaseret vederlæggelse menes vederlæggelse, hvor virksomheden erhverver aktiver eller tjenesteydelse mod virksomhedens egenkapital-instrumenter, herunder f.eks. aktieoptioner. Aktiebaseret vederlæggelse finder typisk sted som en del af lønnen til virksomheders medarbejdere, men kan også forekomme i forbindelse med erhvervelse af andre tjenesteydelser eller aktiver. Hvis virksomheden erhverver et aktiv ved en aktiebaseret vederlæggelse, og aktivet opfylder indregningskriteriet, vil balancen stige med aktivets værdi, og egenkapitalen vil stige med det tilsvarende beløb svarende til, at leverandøren af det pågældende aktiv har fået en andel af virksomhedens egenkapital svarende til aktivets værdi.

I tilfælde, hvor den aktiebaserede vederlæggelse udgør en del af aflønningen af medarbejdere, vil der ikke kunne indregnes et aktiv. Der vil i stedet skulle indregnes en omkostning i resultatopgørelsen svarende til den arbejdsydelse, som den aktiebaserede aflønning er betaling for. Oftest vil det dog ikke i en sådan situation være muligt at måle værdien af den arbejdsydelse, som medarbejderen leverer til gengæld for den aktiebaserede aflønning. Værdien må i sådanne tilfælde måles indirekte som dagsværdien af det egenkapitalinstrument, som virksomheden har udstedt.

IFRS 2 omhandler 3 typer af aktiebaseret vederlæggelse. Den første type er vederlæggelse, som direkte finder sted i form af et egenkapitalinstrument udstedt af virksomheden. Den anden type er vederlæggelse, der finder sted i kontanter, men hvor betalingens størrelse fastlægges ved hjælp af værdien af selskabets aktier. Den tredje type er vederlæggelse, hvor en af parterne kan vælge mellem betaling i form af et egenkapitalinstrument og betaling kontant.

Den anden type af aktiebaseret vederlæggelse bliver regnskabsført på traditionel vis, idet der posteres en forpligtelse svarende til værdien af de egenkapitalinstrumenter, der er fastlagt. Forpligtelsen værdireguleres løbende, indtil forpligtelsen er afviklet. Den sidste type skal indregnes under egenkapital eller forpligtelser afhængig af kontraktens bestemmelser, dvs. som en blanding af de to første.

§ 69 omhandler alene den første type aktiebaseret vederlæggelse og er indskrænket, så den kun finder anvendelse i forbindelse med aktiebaseret vederlæggelse af ledelse og medarbejdere. Baggrunden er, at alene denne type aktiebaseret vederlæggelse skønnes at være af relevans for hovedparten af danske finansielle virksomheder.

Skat

Ad § 70

IAS-reglerne vedrørende indregning af skat findes i IAS 12. Standarden kræver, at der skal indregnes udskudte skatteaktiver og –forpligtelser af midlertidige forskelle efter gældsmetoden.

Hovedprincipperne i IAS 12 er fastsat i § 12. Standarden sondrer mellem aktuelle skatteforpligtelser og -aktiver (stk. 1), jf. IAS 12(12-14), og udskudte skatteforpligtelser og -aktiver (stk. 2), jf. IAS 12(15ff.)

Regnskabsmæssig sikring

IAS-reglerne om regnskabsmæssig behandling af sikringstransaktioner ("hedge accounting") findes i IAS 39(71-102). Reglerne er efter udstedelsen af den reviderede IAS 39 i december 2003 suppleret med regler fra marts 2004 om sikring af renterisikoen i porteføljer, såkaldt

”makrohedging”. Reglerne om makrohedging er indarbejdet i IAS 39(81-81A) og er nærmere behandlet i IAS 39(AG99C-AG99D) og ved illustrative eksempler (IE) i et bilag til IAS 39.

I henhold til IAS-reglerne findes tre forskellige typer sikring:

- 1) Sikring, der afdækker risikoen for ændringer i aktivers eller forpligtelsers dagsværdi, sikring af dagsværdi (”fair value hedge”),
- 2) sikring, der afdækker risikoen på størrelsen af fremtidige betalingsstrømme (”cash flow hedge”) og
- 3) sikring af en investering i en udenlandsk enhed.

Sikring etableres som hovedregel ved hjælp af afledte finansielle instrumenter, der er erhvervet med henblik på at neutralisere værdiændringer på bestemte aktiver eller forpligtelser. Afledte finansielle instrumenter, skal i henhold til IAS-reglerne altid måles til dagsværdi. Behovet for særlige regnskabsregler i forbindelse med sikring opstår, når de poster, der sikres, ikke tilsvarende måles til dagsværdi. De modgående værdiændringer i de poster, der sikres, vil således ikke uden videre reflekteres i regnskabet, og der vil følgelig blive indregnet nogle værdisvingninger (på det afledte finansielle instrument) i regnskabet. Den tilsigtede effekt med sikringstransaktionen – nemlig at undgå værdisvingningerne samlet set – vil dermed ikke blive afspejlet i regnskabet.

Behovet for at anvende reglerne om sikring til dagsværdi opstår således kun, når de aktiver eller forpligtelser, der sikres, ikke måles til dagsværdi. Som altovervejende hovedregel vil reglerne om sikring til dagsværdi derfor finde anvendelse i forbindelse med sikring af renterisikoen på udlån og forpligtelser. Renterisikoen kan eksistere, enten fordi udlånene og forpligtelserne er fast forrentede, eller fordi renten først i praksis kan justeres efter en periode. Den tilstræbte neutralisering af værdiændringerne opnås regnskabsmæssigt ved at værdiregulere de sikrede aktiver eller forpligtelser til dagsværdi for så vidt angår den risiko, der er sikret.

Sikring af dagsværdi kan i henhold til reglerne i IAS 39 også være relevant i relation til aktiver, der er klassificeret som aktiver disponible for salg. Værdireguleringen af disse aktiver foretages i henhold til IAS 39 direkte på egenkapitalen. Når risikoen for værdiændringer er sikret, kan værdiændringerne på aktiver, der ellers er klassificeret som aktiver disponible for salg, indregnes i resultatopgørelsen. Derved opnås, at værdireguleringen af det sikrede aktiv indregnes på samme måde som værdireguleringen af det afledte finansielle instrument, der sikrer risikoen – nemlig i resultatopgørelsen. Da kategorien, aktiver disponible for salg, ikke anvendes i de danske regler, er der ikke behov for denne type regnskabsmæssig sikring i de danske regler.

For så vidt angår valutakurssikring, vil der som hovedregel heller ikke være behov for en særlig regnskabsmæssig behandling, fordi finansielle instrumenter typisk vil blive valutakursreguleret over resultatopgørelsen til aktuelt kursniveau, selv når der er tale om finansielle instrumenter, der måles til amortiseret kost. Værdireguleringen vil dermed uden særlige regler blive behandlet parallelt med værdireguleringen af et eventuelt afledt instrument, der afdækker valutakursrisikoen.

Den anden type sikring, der er omhandlet af IAS 39 er sikring af betalingsstrømme. Sikringen går i denne type ud på at sikre værdien af forventede fremtidige betalinger. En sådan sikring kan f.eks. være relevant i forbindelse med variabelt forrentede aktiver, hvor virksomheden ønsker at sikre størrelsen af de fremtidige rentebetalinger og gøre dem uafhængige af renteændringer. Værdiændringerne på et afledt instrument, der sikrer størrelsen af sådanne fremtidige rentebetalinger, vil som udgangspunkt skulle indregnes i resultatopgørelsen. Imidlertid vil de sikrede rentebetalinger først blive indregnet i resultatopgørelsen i takt med, at de modtages. Med henblik på at opnå, at de sikrede betalinger og værdiændringerne på sikringsinstrumentet påvirker resultatopgørelsen samtidig, fastlægges det, at værdiændringerne på sikringsinstrumentet kan indregnes direkte på egenkapitalen for først senere at blive indregnet i resultatopgørelsen samtidig med de sikrede betalinger.

Den tredje type sikring vedrører investeringer i en udenlandsk enhed. Effekten af valutakursændringer af en udenlandsk enhed skal indregnes direkte på egenkapitalen. Der er derfor behov for at sikre, at en eventuel sikring af valutakursrisikoen vedrørende investeringer i en udenlandsk enhed tilsvarende kan indregnes direkte på egenkapitalen. I modsætning til hvad der er tilfældet for sikring af renterisici kan sikringsinstrumentet i forbindelse med sikring af valutakursrisici være et ikke-afledt finansielt instrument. Der er med andre ord mulighed for, at sikringsforholdet vedrørende valutakursrisikoen på en udenlandsk enhed kan etableres ved hjælp af finansielle forpligtelser i den pågældende valuta.

IASB udstedte i marts 2004 en ændring til IAS 39, der muliggør, at regnskabsmæssig sikring af renterisici i specielt banker nemmere kan etableres. Ændringen kræver ikke som de hidtidige regler i IAS 39, at sikringsforholdet i forbindelse med renterisici nødvendigvis skal etableres mellem bestemte på forhånd udpegede aktiver eller forpligtelser og sikringsinstrumentet. I stedet gør ændringen det muligt, at et sikringsforhold kan etableres med et sikringsinstrument i forhold til netrenterisikoen på en portefølje af aktiver og forpligtelser, hvorved de nødvendige dokumentationsprocedurer bliver væsentligt lettet.

Ad § 71

Stk. 1 fastslår grundreglen i forbindelse med sikring af dagsværdi. Sikringen kan kun etableres ved hjælp af et afledt finansielt instrument. Når sikringsforholdet er etableret indregnes de værdiændringer på den sikrede post, som er omfattet af sikringen i resultatopgørelsen. Når sikringen er effektiv vil værdiændringen på den sikrede post og på sikringsinstrumentet begge indgå i resultatopgørelsen og opveje hinanden. Definitionen af sikringsforhold fremgår af bilag 1. Stk. 1 vil i praksis finde anvendelse, når renterisikoen på fast forrentede udlån eller forpligtelser afdækkes ved hjælp af et afledt finansielt instrument.

Stk. 2 omhandler sikring af dagsværdien af et aktiv eller en forpligtelse, som ikke er indregnet i balancen. En sådan sikring kan kun etableres, når den sikrede post er en betaling, der indgår som element i en indgået aftale. Da den sikrede betaling ikke er indregnet i balancen kræver denne form for sikring, at eventuelle værdiændringer – og kun de sikrede værdiændringer – indregnes som et aktiv eller en forpligtelse. Når den aftalte betaling gennemføres og der i den forbindelse erhverves et aktiv eller en forpligtelse, justeres værdien af dette aktiv eller denne forpligtelse med de samlede værdiændringer, der måtte være indregnet i forbindelse med sikringen.

Ad § 72

Bestemmelsen omhandler de særlige regler i forbindelse med sikring af renterisikoen på porteføljer, der er indeholdt i tilføjelsen til IAS 39 udstedt i marts 2004.

Ad § 73

Bestemmelsen fastslår grundreglen i forbindelsen med sikring af betalingsstrømme, nemlig at værdiændringen på sikringsinstrumentet skal indregnes direkte på egenkapitalen. § 77 indeholder reglerne for, hvorledes de akkumulerede værdiændringer efterfølgende overføres til resultatopgørelsen.

Ad § 74

Bestemmelsen fastslår reglen for den regnskabsmæssige behandling af sikring af en investering i en udenlandsk enhed. Bestemmelsen finder anvendelse i forbindelse med sikring af valutakursrisikoen. Værdiændringer på sikringsinstrumentet skal indregnes direkte på egenkapital og vil først skulle indregnes i resultatopgørelsen ved afhændelse af den pågældende udenlandske enhed.

Ad § 75

Bestemmelsen indeholder betingelserne for, at et sikringsforhold regnskabsmæssigt kan behandles som sådant. Betingelserne findes i IAS 39(88). Af bestemmelsens stk. 1, nr. 2, fremgår, at der skal være en høj grad af effektivitet i sikringen. Herved forstås, at der skal være en

høj grad af overensstemmelse mellem ændringer i dagsværdien af den sikrede post eller ændringer i den sikrede betalingsstrøm og de modgående værdiændringer i sikringsinstrumentet.

Ad § 76

Bestemmelsen indeholder reglerne for, hvornår den særlige regnskabsmæssige behandling af sikringstransaktioner skal ophøre. Bestemmelsen er en sammenskrivning af reglerne i IAS 39(91 og 101).

Ad § 77

Bestemmelsen fastsætter reglerne for, hvornår de beløb, der er indregnet direkte på egenkapitalen i forbindelse med sikring af betalingsstrømme, jf. § 73, skal overføres til resultatopgørelsen.

Resultatopgørelsen

Ad § 78

Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 28. Definitionen af indtægter og omkostninger er fastsat i bilag 1.

Ad § 79

Bestemmelsens 1. og 2. pkt. fastslår hovedreglen, hvorefter indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes, og omkostninger i takt med, at de afholdes, samt at værdireguleringer, afskrivninger og nedskrivninger i regnskabsperioden ligeledes som udgangspunkt skal indregnes i resultatopgørelsen, jf. § 49 i årsregnskabsloven. Det er således forudsat, at reglerne i IAS 39 om aktiver, der er disponible for salg, ikke skal finde anvendelse. I henhold til disse regler skal værdiregulering af disse aktiver indregnes direkte på egenkapitalen og ikke i resultatopgørelsen.

Bestemmelsens 3. pkt. fastsætter undtagelser fra hovedreglen om, at værdireguleringer skal indregnes i resultatopgørelsen og indeholder en udtømmende opremsning af alle undtagelsestilfælde af værdireguleringer, der ikke skal indregnes i resultatopgørelsen.

Ændring af regnskabspraksis

Bestemmelserne om ændring af regnskabspraksis følger af IAS 8, der bl.a. indeholder regler om ændring af regnskabspraksis, ændring af regnskabsmæssige skøn og retning af fejl fra tidligere regnskabsperioder.

Ad § 80

Bestemmelsen regulerer tilfælde, hvor der foretages ændringer i regnskabspraksis, der påvirker værdien af regnskabsposter. Ændring af regnskabspraksis vil som oftest kun forekomme, når ændringen nødvendiggøres af ændrede regnskabsregler. Når dette er tilfældet, vil der

ofte blive fastsat særlige overgangsregler, der fastlægger, hvorledes ændringen skal behandles regnskabsmæssigt. Reglerne i § 80 finder kun anvendelse, hvis der ikke er fastsat sådanne særlige overgangsregler.

Stk. 1 fastslår, at en ny regnskabsmetode skal anvendes bagudrettet (retrospektivt). Det vil sige at, regnskabet, herunder sammenligningstal og femårsoversigt, skal udarbejdes som om, den nye metode altid havde været i anvendelse.

Stk. 2 fastslår, hvorledes der skal forholdes, hvis den bagudrettede ændring af regnskabsposterne ikke i fuldt omfang er mulig. I så fald foretages metodeændringen på regnskabsposterne fra det tidligst mulige tidspunkt.

Ændring af regnskabsmæssige skøn og fejl

Ad § 81

Bestemmelsen omhandler behandlingen af ændrede regnskabsmæssige skøn. Bestemmelsen fastslår, at virkningen af ændrede regnskabsmæssige skøn skal indregnes fremadrettet i regnskabet i overensstemmelse med, hvorledes det oprindelige skøn blev indregnet, jf. IAS 8(32-38) og § 52, stk. 1, i årsregnskabsloven.

Ad § 82

Bestemmelsen fastslår, hvorledes fejl i tidligere årsregnskaber skal korrigeres. Fejlen skal rettes bagudrettet på samme måde, som hvis der var tale om en ændring i regnskabspraksis, jf. IAS 8(41-48). Reglen gælder principielt alle fejl. Det følger dog af bestemmelsen, at den kun finder anvendelse, når den pågældende fejl er væsentlig.

Finanstilsynets orienteringsbrev af 6. december 2006, der findes bagerst i bemærkningerne, indeholder en nærmere omtale af virksomhedernes "Pligt til at korrigere konstaterede fejl", jf. brevets pkt. 1, herunder en omtale af forskelle i den regnskabsmæssige behandling, når fejlen er henholdsvis væsentlig og uvæsentlig, jf. brevets pkt. 2.

Kapitel 4 - Noteoplysninger

Generelt

Ad § 83

Bestemmelsen er en generel regel, der fastslår, at der i årsrapporten skal gives de supplerende oplysninger, som – ud over dem som er krævet i kapitlet - er nødvendige for at give et retvisende billede. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(103), jf. i øvrigt § 186, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed.

Ad § 84

Bestemmelsen fastslår, at noteoplysninger så vidt muligt skal præsenteres i en systematisk rækkefølge samt, at oplysninger, der er knyttet til regnskabsposter, skal gives i form af en note til den pågældende regnskabspost. Medmindre andet fremgår ved de enkelte bestemmelser, er det de regnskabsmæssige værdier, som skal forklares. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(104).

Bestemmelsen i stk. 2 skal sikre, at oplysninger, der er krævet i form af noteoplysninger, præsenteres som sådan i årsrapporten, dvs. de skal præsenteres som en særskilt del af årsrapporten, der er betegnet ”noter”. Der er to formål med bestemmelsen. Den skal dels sikre, at regnskabslæserne får de bedste muligheder for at finde de krævede noteoplysninger i årsrapporten, dels sikre, at der er en klar sondring i årsrapporten mellem de oplysninger, der er underkastet revision og de oplysninger, der ikke er. I henhold til § 193 i lov om finansiel virksomhed er oplysninger i noterne underlagt revisionspligt, hvilket ikke er tilfældet for oplysninger, der gives i ledelsesberetningen eller i supplerende beretninger.

Bestemmelsen hindrer ikke, at krævede noteoplysninger indgår i afsnittet om noter i form af en henvisning til et andet sted i årsrapporten, eksempelvis ledelsesberetningen, hvor de krævede oplysninger gives. Henvisningen skal i så fald være præcis og fyldestgørende afgrænse de pågældende oplysninger. Anvendelse af en henvisning i noterne ændrer ikke ved, at de pågældende oplysninger omfattes af revisionspligt.

Anvendt regnskabspraksis

Ad § 85

Bestemmelsen fastsætter kravene til oplysninger om anvendt regnskabspraksis, som formelt er en del af noteoplysningerne, men skal gengives i form af et særskilt afsnit i årsrapporten. I kraft af, at der er tale om et særskilt afsnit, vil der ikke være vanskeligheder forbundet med at genfinde afsnittet i årsrapporten, og det er således ikke et krav, at afsnittet indgår i afsnittet betegnet ”noter”, jf. § 84, stk. 2. I IAS-reglerne er kravene til oplysninger anført i de enkelte standarder og ikke samlet i en enkelt standard. Reglerne i IAS 1, jf. IAS 1(108ff) fortolkes således, at oplysninger om væsentlige regnskabsmetoder (regnskabspraksis) skal gengives i et særskilt afsnit i årsrapporten. Kravene til oplysninger om anvendt regnskabspraksis findes i årsregnskabsloven i §§ 53-55 og § 87.

Kravet om oplysninger om anvendt regnskabspraksis går videre end blot et krav om gengivelse af regnskabsreglerne. Oplysningerne skal indeholde beskrivelse af, hvorledes reglerne konkret er udmøntet i det pågældende regnskab. Som eksempel kan nævnes, at den anvendte

fremgangsmåde med hensyn til, om betalingsstrømmene ved opgørelse af individuelle nedskrivninger vurderes ud fra det mest sandsynlige udfald eller om baseres på sandsynlighedsvægtede udfald, jf. bemærkningerne til § 52, skal oplyses. Et andet eksempel er virksomhedens konkrete fremgangsmåde ved beregningen af gruppevise nedskrivninger, herunder beskrivelse af den gruppeopdeling, der er anvendt, hvilke hændelser der fører til nedskrivninger, det statistiske grundlag herfor osv.

Finanstilsynet har i orienteringsbrev af 20. november 2007, som findes bagerst i bemærkningerne, indskræppet kravene til oplysninger om anvendt regnskabspraksis, jf. brevets pkt. 2.1.

I stk. 5-7 er fastsat oplysningskrav vedrørende ændringer i regnskabspraksis, ændringer i regnskabsmæssige skøn samt fejl. Bestemmelserne er baseret på oplysningskravene i IAS 8(28-29), IAS 8(39-40) samt IAS 8(49).

Ad § 86

Bestemmelsen fastslår, at hvis der er foretaget tilpasning af sammenligningstal, skal arten af tilpasningen, beløbet for den post som er tilpasset, samt hvorfor tilpasning er foretaget, oplyses. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(42).

Ad § 87

I henhold til § 188, stk. 3, i lov om finansiel virksomhed kan de grundlæggende forudsætninger for årsrapporten vedrørende periodisering, konsistens, bruttoværdi og formel og reel kontinuitet, dvs. lovens § 188, stk. 1, pkt. 6-9 samt lovens § 188, stk. 2, i særlige tilfælde fraviges. Hvis dette er tilfældet, skal der i henhold til lovens § 186, stk. 3, pkt. 2, ske noteoplysning. Der skal således gives en konkret og fyldestgørende begrundelse for fravigelsen med oplysning om, hvilken indvirkning, herunder så vidt muligt den beløbsmæssige indvirkning, fravigelsen har på virksomhedens henholdsvis koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(20).

Femårsoversigt

Ad 87 a

Femårsoversigten er en del af noteoplysningerne. Den skal således leve op til kravene i § 84, stk. 2, med hensyn til placering i årsrapporten

Bestemmelsen i stk.1 fastsætter, at indholdet af en femårsoversigt med hoved- og nøgletal skal være i overensstemmelse med bilag 6. Ved en ændring af regnskabspraksis eller fejlrettelser, der har indvirkning på tidligere års regnskabstal, skal tallene i femårsoversigten justeres, jf.

§§ 81 og 82.

Bestemmelsen i stk. 2 fastsætter, at indholdet af en femårsoversigt med hoved- og nøgletal skal være i overensstemmelse med bilag 7 for investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve fondsmæglervirksomhed.

Årsregnskabslovens § 101 indeholder tilsvarende krav til en femårsoversigt i ledelsesberetningen, dog uden at fastsætte detaljerede krav til, hvilke nøgletal den skal indeholde.

Balancen

Finansielle instrumenter

Ad § 88 og 88 a

Bestemmelserne indeholder krav om oplysninger om finansielle instrumenter, der afspejler bestemmelserne i IFRS 7(1).

Ad 88 b

Bestemmelserne gælder udelukkende virksomheder, der har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked, og som ikke udarbejder koncernregnskab. Børsnoterede virksomheder, der udarbejder koncernregnskab, vil skulle opfylde tilsvarende oplysningskrav i koncernregnskabet udarbejdet efter IFRS, jf IFRS 7(25-30).

Bestemmelserne kræver, at dagsværdien af alle finansielle instrumenter, der ikke måles til dagsværdi i balancen, skal angives i en note. De finansielle instrumenter skal grupperes på en for virksomheden relevant måde, jf. IFRS 7(6) og præsenteres i noten på en måde, så de anførte værdier er sammenlignelige med de værdien, der indgår i balancen for de pågældende instrumenter. Kravet vil specielt være relevant for udlån og for ikke-afledte finansielle forpligtelser, som typisk er de væsentligste poster, der måles til amortiseret kostpris i balancen. Dagsværdien af hold-til-udløb aktiver vil allerede efter § 99, skulle oplyses i en note. § 99 er ikke begrænset til at finde anvendelse for virksomheder, der har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked.

Stk. 2 indeholder en undtagelse, som svarer til undtagelsen i IFRS 7(29). Undtagelsen kan anvendes, hvis beløbene i balancen er en ”rimelig approksimation” af de pågældende instrumenters dagsværdi. Betingelsen indebærer mao., at instrumenternes værdi i balancen er tæt på dagsværdien, og at virksomheden begrundet, hvorfor det kan antages, at dette er tilfældet.

Materielle anlægsaktiver

Ad § 89

Bestemmelsen indeholder kravene til oplysninger om materielle anlægsaktiver, bortset fra grunde og bygninger. Bestemmelsen svarer til § 57 i årsregnskabsloven, bortset fra, at oplysningskrav vedrørende opskrivninger ikke er medtaget, fordi reglerne for finansielle virksomheder ikke tillader opskrivninger af disse aktiver.

Ad § 90

Bestemmelsen indeholder tilsvarende krav som dem, der skal afgives for øvrige materielle anlægsaktiver, jf. § 89, men gældende for investeringsejendomme og domicilejendomme og tilpasset det forhold, at investeringsejendomme skal måles til dagsværdi, mens domicilejendomme skal måles til omvurderet værdi. Bestemmelsens stk. 1 og 2 følger af henholdsvis IAS 40(76) og IAS 16(73).

I overensstemmelse med IAS 40(75) og IAS 16(77) fastslår bestemmelsens stk. 3, at det skal oplyses, hvorvidt eksterne eksperter har været involveret i målingen af investeringsejendomme og domicilejendomme.

Finansielle aktiver

Ad § 91

Bestemmelsen fastslår, at der for aktivpost 3. *Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker*, aktivpost 4. *Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi* og aktivpost 5. *Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris* i noterne skal foretages en opdeling på restløbetid inden for 5 angivne løbetidsbånd.

Er der tale om tilgodehavender, som skal tilbagebetales i rater, forstås ved restløbetiden det tidsrum, der ligger mellem balancetidspunktet og forfaldsdagen for hvert enkelt afdrag.

Bestemmelsen følger af artikel 40, stk. 3, litra a, i Rådets direktiv (86/635/EØF) om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber.

Et tilsvarende krav om løbetidsopdeling af udlån og tilgodehavender findes ikke i IAS, jf. IFRS 7, der omhandler notekrav vedrørende finansielle instrumenter.

Ad § 92

Bestemmelsen fastslår, at der for aktivpost 3. *Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker* skal ske en opdeling på tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker og tilgodehavender hos kreditinstitutter.

Bestemmelsen følger af skemaopstillingen for balance i artikel 4, stk. 3, i Rådets direktiv (86/635/EØF) om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber.

Anfordringstilgodehavender hos centralbanker indgår under aktivposten kassebeholdning og føres følgelig ikke under tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker.

Ad § 93

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver pengeinstitutvirksomhed, skal specificere den relative fordeling af aktivpost 4. *Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi*, aktivpost 5. *Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris* og garantier grupperet på sektorer og brancher efter en fast opstillingsform. Specifikationen skal vises samlet for udlån og garantier.

IAS foreskriver generelt, at virksomheden skal oplyse om risikokoncentrationer, jf. IFRS 7(34 litra c).

Bestemmelsen finder alene anvendelse for pengeinstitutter.

§ 93 a

Oplysningskravet finder udelukkende anvendelse for børsnoterede virksomheder, der ikke udarbejder koncernregnskab og som følgelig ikke har pligt til at følge IFRS.

Bestemmelsen gengiver oplysningskravene vedrørende kreditrisici fra IFRS 7(36 og 37). I forhold til reglerne i IFRS 7 er kravene dog indskrænket til at finde anvendelse i forhold til udlån og garantier. Efter IFRS 7 finder kravene principielt anvendelse i forhold til alle finansielle aktiver, der indeholder kreditrisiko.

Oplysningerne kræves for grupper af udlån og garantier, der er relevante for virksomheden, jf. IFRS 7(6 og B1-B3). Det antages, at for en bank, hvor udlånsvirksomhed oftest er en betydelig aktivitet, vil en underopdeling af udlån og garantier i relation til disse oplysninger som hovedregel være nødvendig, således at regnskabslæseren gives mulighed for indblik i, til hvilke sektorer bankens kreditrisici er knyttet. Eventuelt vil samme underopdeling, som den der kræves efter § 93, kunne anvendes.

Ad § 94

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver realkreditvirksomhed, skal angive det samlede beløb for aktivpost 4. *Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi* og aktivpost 5. *Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris* specificeret på udlånskatego-

rierne realkreditudlån, restancer og udlæg samt øvrige udlån.

Bestemmelsen finder alene anvendelse for realkreditinstitutter.

Ad § 95

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver realkreditvirksomhed, skal angive den relative fordeling af realkreditudlån til dagsværdi på ejendoms kategorier efter en fast opstillingsform. Beregningen kan baseres på enten regnskabsmæssige eller nominelle værdier.

Omfattet af bestemmelsen er alene realkreditudlån. De 2 øvrige kategorier af udlån i realkreditinstitutter (restancer og udlæg samt andre udlån, jf. § 94) skal således ikke medtages i opstillingen.

Bestemmelsen finder alene anvendelse for realkreditinstitutter.

Ad § 96

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver realkreditvirksomhed, skal oplyse restancer og udlæg (som er én af 3 udlånskategorier, jf. § 94) opdelt på 3 underposter.

Bestemmelsen finder alene anvendelse for realkreditinstitutter.

Ad § 97

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver realkreditvirksomhed, skal specificere det samlede beløb for aktivpost 6. *Obligationer til dagsværdi* og aktivpost 7. *obligationer til amortiseret kostpris* efter en fast opstillingsform.

Bestemmelsen finder alene anvendelse for realkreditinstitutter

Ad § 98

Ingen bemærkninger

Ad § 99

Bestemmelsen fastsætter, at virksomheden skal oplyse dagsværdien for aktiver, den har valgt at klassificere som hold-til-udløb aktiver. Det følger af § 45, at hold-til-udløb aktiver efter første indregning skal måles til amortiseret kostpris.

Bestemmelsen skal sikre regnskabslæseren adgang til sammenlignelig information for virksomheder, der anvender kategorien hold-til-udløb aktiver, og virksomheder, der ikke anvender kategorien. Virksomheder, der anvender kategorien hold-til-udløb aktiver, vil skulle måle finansielle aktiver, der kategoriseres som hold-til-udløb aktiver, til amoriseret kostpris. Virksomheder, der ikke anvender kategorien hold-til-udløb aktiver, vil skulle måle tilsvarende finansielle aktiver til dagsværdi. Kravet om, at virksomheden for aktiver, der kategoriseres

som hold-til-udløb aktiver, tillige skal oplyse om aktivernes dagsværdi, sikrer sammenlignelighed mellem i øvrigt identiske aktiver.

IFRS 7 kræver, at dagsværdien af alle finansielle instrumenter skal oplyses, jf. IFRS 7(25). Et tilsvarende generelt krav om oplysning om alle finansielle instrumenters dagsværdi findes ikke i bekendtgørelsen, jf. § 88 b med særkrav om oplysning om dagsværdien af alle finansielle instrumenter for virksomheder, der har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked.

Eventualaktiver

Ad § 100

Bestemmelsen er baseret på IAS 37(89)

Finansielle forpligtelser

Ad § 101

Bestemmelsen fastslår, at der for passivpost 1. *Gæld til kreditinstitutter og centralbanker*, passivpost 2. *Indlån og anden gæld*, passivpost 4. *Udstedte obligationer til dagsværdi* samt passivpost 5. *Udstedte obligationer til amortiseret kostpris* skal ske en opdeling på restløbetid inden for 5 angivne løbetidsbånd.

Er der tale om gæld, som skal tilbagebetales i rater, forstås ved restløbetiden det tidsrum, der ligger mellem balancetidspunktet og forfaldsdagen for hvert enkelt afdrag.

Bestemmelsen følger af artikel 40, stk. 3, litra a) i Rådets direktiv (86/635/EØF) om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber.

IFRS 7 kræver lignende oplysninger om løbetidsfordelingen af finansielle forpligtelser, jf. IFRS 7(39 litra a og B11)

Ad § 102

Bestemmelsen fastslår, at der for passivpost 2. *Indlån og anden gæld* skal ske en opdeling på 4 angivne kategorier af indlån.

Bestemmelsen følger af artikel 40, stk. 3, litra a) i Rådets direktiv (86/635/EØF) om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber.

Ad § 103

Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der udøver realkreditvirksomhed, skal specificere beløbet for passivpost 4. *Udstedte obligationer til dagsværdi* efter en fast opstillingsform.

Bestemmelsen finder alene anvendelse for realkreditinstitutter.

§ 103 a

I henhold til 4. selskabsdirektiv (art. 42a, stk. 5a, som blev indføjet ved ændringsdirektiv i 2006 (2006/46)) skal virksomheder, der måler ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi ved anvendelse af regler svarende til dagsværdioptionen i IAS 39, opfylde de oplysningskrav, der gælder i den forbindelse i henhold til IFRS.

Bekendtgørelsen kræver måling til dagsværdi af finansielle forpligtelser efter § 46, stk. 2 (herunder udstedte realkreditobligationer) og § 55, stk. 1 (handelsportefølje) og muliggør måling til dagsværdi efter § 55, stk. 2 (dagsværdioptionen). Bestemmelsen fastslår, at når finansielle forpligtelser måles til dagsværdi efter en af de nævnte bestemmelser, skal den ændring i dagsværdien, der vedrører ændring i kreditrisikoen på den pågældende forpligtelse oplyses i noterne. Bestemmelsen er en gengivelse af reglerne i IFRS 7(10 og 11).

De finansielle forpligtelser, der måles til dagsværdi, vil ofte være børsnoterede obligationer, og dagsværdien vil derfor kunne aflæses i form af børskurser. Det vil ofte være vanskeligt at afgøre, i hvilket omfang en ændring i børskursen afspejler en ændring i værdien af kreditrisikoelementet. § 103 a, stk. 1, nr. 1, tillader, at oplysningskravet opfyldes ved at oplyse forskellen mellem ændringen i kursen på de pågældende obligationer og ændringen i kursen på relevante risikofri obligationer. Hvis virksomheden ikke mener, at denne metode fører til en rigtig gengivelse af ændringerne i kreditrisikoen, skal dette oplyses tillige med baggrunden for denne konklusion, jf. stk. 3.

Stk. 1, nr. 2, åbner mulighed for, at virksomheden kan anvende andre metoder for at fastlægge den ændring i kreditrisikoen, der indgår i den samlede ændring af værdien af forpligtelserne. Under alle omstændigheder skal den metode, der er bragt i anvendelse for at fastlægge den pågældende værdiændring, oplyses, jf. stk. 3, 1. pkt.

Ad § 104

Ingen bemærkning.

Ad § 105

Ingen bemærkning.

Eventualforpligtelser

Ad § 106

Bestemmelsen svarer til § 64 i årsregnskabsloven. Bestemmelsen er et krav i henhold til 4. direktivs artikel 43, nr. 6-7. Bestemmelsen indeholder udelukkende oplysningskrav vedrørende forpligtelser, der har en sådan karakter, at de ikke er indregnet i balancen. Dette er typisk,

fordi det ikke er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, således at der ikke er tale om en forpligtelse, der opfylder definitionen på en forpligtelse, der skal indregnes, jf. dog nedenfor om minimumsforpligtelsen i forbindelse med garantier, for hvilke der er modtaget en præmie eller provision.

Stk. 2 er tilpasset kravet i IAS 37(86) om for hver kategori af eventualforpligtelser at give en kort beskrivelse af arten af eventualforpligtelsen, medmindre det er meget usandsynligt, at der vil ske et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer. Værdien af eventualforpligtelserne på kategorier og samlet skal tillige oplyses.

Har en virksomhed stillet en garanti, vil den del af garantien, som svarer til den modtagne præmie eller provision, skulle indregnes som en hensat forpligtelse og afskrives systematisk over risikoperioden i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 66, stk. 6. På det tidspunkt, hvor garantien stilles, må det forudsættes, at den modtagne præmie modsvarer risikoen. Der vil derfor ikke på dette tidspunkt skulle indregnes en yderligere hensat forpligtelse på garantien ud over minimumsforpligtelsen i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 66, stk. 6. Derimod vil virksomheden i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 106, stk. 2, skulle oplyse størrelsen af den ikke hensatte del af garantien (alternativt oplyse størrelsen af hele garantien med oplysning om, at der er indregnet en hensat forpligtelse svarende til minimumsforpligtelsen, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 66, stk. 6), medmindre at det er meget usandsynligt, at garantien bliver gjort effektiv.

Formuleringen af stk. 2 opfylder således 4. direktivs krav i artikel 43, nr. 7, om at vise den samlede størrelse af økonomiske forpligtelser, som ikke er opført i balancen. Herudover opfyldes kravet i IAS 37(86) om at vise et skøn over eventualforpligtelsens økonomiske virkning og en indikation af usikkerheden om den beløbsmæssige størrelse.

Nedskrivninger på fordringer

Ad § 107

Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at virksomheder skal oplyse om nedskrivninger på udlån separat for gruppevis nedskrivninger og individuelle nedskrivninger.

Ad § 108

Bestemmelsen fastsætter en risikooplysning for den del af virksomhedens udlån og tilgodehavender, hvorpå der er indtruffet objektiv indikation for værdiforringelse i henhold til §§ 52 og 53. Virksomheden skal for disse udlån og tilgodehavender oplyse beløbet før og efter nedskrivninger. Opgørelsen skal alene omfatte den del af virksomhedens udlån og tilgodehavender, som ikke er fuldt nedskrevne.

Regnskabsmæssig sikring

Ad § 109

Bestemmelserne indeholder notekrav i forbindelse med regnskabsmæssig sikring. Bestemmelsen er i overensstemmelse med IFRS 7(22).

Resultatopgørelsen

Ad § 110

Ingen bemærkning.

Ad § 111

Ingen bemærkning.

Ad § 112

Ingen bemærkning.

Ad § 113

Ingen bemærkning.

Ad § 113 a

Bestemmelsen fastsætter, at resultatopgørelsens post 4. Gebyrer og provisionsindtægter skal specificeres i nærmere angivne bestanddele. En af disse bestanddele er lånesagsgebyrer. Lånesagsgebyrer, der indgår som en integreret del af forretningens effektive rente, føres i resultatopgørelsen som en renteindtægt og er således ikke omfattet af specifikationen efter § 113 a.

Eksempler på lånesagsgebyrer, som udgør en integreret del af den effektive rente, er indtægter fra gennemførelse af lånetransaktioner, indtægter fra lånetilsagn, såfremt det vurderes sandsynligt (50 % eller mere), at lånet efterfølgende vil blive effektueret samt indtægter fra udarbejdelse af dokumenter. Sådanne lånesagsgebyrer føres som anført i resultatopgørelsen under renteindtægter.

Et eksempel på lånesagsgebyrer, som ikke udgør en integreret del af den effektive rente, er indtægter fra lånetilsagn, hvor det ikke vurderes sandsynligt (mindre end 50 %), at lånet efterfølgende vil blive effektueret. Et sådant lånesagsgebyr føres under gebyrer og provisionsindtægter og er således omfattet af specifikationen i henhold til § 113 a.

Det er således ikke alle lånesagsgebyrer, som vil indgå under specifikationen i henhold til § 113 a.

Vedrørende en uddybning af den regnskabsmæssige behandling af gebyrer og provisionsindtægter henvises der til bemærkningerne til § 30 og § 43, stk. 2.

Ad § 114

Posten indeholder værdireguleringer af aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi, valutakursreguleringer samt regulering af aktiver tilknyttet puljeordninger og indlån i puljeordninger. Den værdiregulering, der vedrører kreditrisikoen på debitorer for udlån og tilgodehavender, der måles til dagsværdi, føres dog under resultatopgørelsens post 11. *Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.*

Ad §§ 115 og 116

Bestemmelserne fastsætter særlige notekrav til investeringsforvaltningsselskaber, der ikke har tilladelse til at udøve værdipapirhandelsvirksomhed.

Specielt vedrørende § 115 gælder det, at i det omfang, det er relevant, vil de opkrævede honorarer og vederlag fra administrerede investeringsforeninger og specialforeninger indeholdt i resultatopgørelsens post 1. *Administrationsgebyrer* hensigtsmæssigt kunne opdeles på følgende bestanddele:

- "rene" administrationsomkostninger (der tilfalder investeringsforvaltningsselskabet),
- rådgivningshonorarer, der viderebetales til værdipapirhandlere,
- markedsføringsomkostninger,
- gebyrer til de administrerede foreningers depotselskab,
- andet.

Ad § 117

Bestemmelsen er en implementering af oplysningskrav i IAS 12. I stk. 1 implementeres kravet i IAS 12(79).

Stk. 2, som implementerer IAS 12(81)(c), gør det muligt for brugere af årsregnskaber at forstå, hvorvidt forholdet mellem skatteomkostning (skatteindtægt) og regnskabsmæssigt overskud er usædvanligt, samt at forstå de væsentlige faktorer, der kunne påvirke dette forhold i fremtiden. Forholdet mellem skatteomkostning (skatteindtægt) og regnskabsmæssigt overskud kan påvirkes af faktorer såsom indtægt, der er fritaget for beskatning, omkostninger, som ikke er fradragsberettigede ved opgørelsen af skattepligtig indkomst (skattemæssigt underskud), virkningen af skattemæssigt underskud samt virkningen af udenlandske skattesatser, jf. IAS 12(84).

Stk. 3. implementerer IAS 12(81)(g). Bestemmelsen opfylder tillige 4. direktivs artikel 43, nr. 11.

Ad § 118

Ingen bemærkning.

Ad § 119

Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 65, stk. 1, og årsregnskabslovens § 96, stk. 1, bortset fra, at årsregnskabsloven foreskriver, at virksomheden skal oplyse nettoomsætning (ÅRL § 65, stk. 1) og ordinært resultat før finansielle indtægter og omkostninger (ÅRL § 96, stk. 1), mens § 119 foreskriver, at virksomheden i det mindste skal oplyse summen af netto rente- og gebyrindtægter og kursreguleringer fordelt på aktiviteter og på geografiske markeder, hvis aktiviteterne henholdsvis markederne afviger indbyrdes.

Der skal kun ske opdeling, hvis forskellen mellem aktiviteterne indbyrdes og markederne indbyrdes er betydelig. Herudover gælder det, at det enkelte segment skal have en vis størrelse for at blive rapporteringspligtigt. Et mindre pengeinstitut, som i det væsentlige driver indlåns- og udlånsvirksomhed i lokalområdet, vil ikke skulle foretage en opdeling i aktiviteter og markeder. Driver pengeinstituttet tillige indlåns- og udlånsvirksomhed fra en udenlandsk enhed, vil der fortsat være tale om samme aktivitet, hvorfor der ikke vil skulle ske en opdeling på aktiviteter. Derimod vil pengeinstituttet i denne situation naturligt skulle foretage en opdeling på geografiske markeder. Til vurdering af, om der foreligger et eller flere forretningssegmenter og geografiske segmenter vil regnskabsudarbejderens almindeligvis skulle henholde sig til opbygningen af virksomhedens organisationsstruktur og interne ledelsesrapportering, som må antages at afspejle virksomhedens egenart.

IFRS 8 om segmentoplysninger opererer tilsvarende med forretningssegmenter og geografiske segmenter, hvor disse er karakteriseret ved hver især at adskille sig fra øvrige forretningssegmenter og geografiske segmenter med hensyn til intern rapportering. IFRS 8(12) anfører følgende faktorer, der skal indgå ved vurderingen af, om der foreligger et forretningssegment:

- 1) produkternes eller tjenesteydelsernes art,
- 2) produktionsprocessernes art,
- 3) produktets eller tjenesteydelsens kundetype eller –gruppe,
- 4) de anvendte distributionsmetoder for produktet eller tjenesteydelsen, og
- 5) eventuelle særlige lovgivningsmæssige rammer, eksempelvis for bankvirksomhed, forsikringsvirksomhed eller offentlig forsyningsvirksomhed.

IFRS 8(33) anfører, at oplysninger ud fra geografiske kriterier, skal hovedopdeles på hjemlandet og udlandet totalt, og hvis enkeltlande er af væsentlig betydning også for disse.

IFRS 8(139) fastsætter, at der i det mindste skal gives segmentoplysninger på forretningssegmenter, der opfylder en eller flere af følgende kvantitative kriterier:

Omsætningen fra salg til eksterne kunder og fra transaktioner med andre segmenter udgør mindst 10 % af virksomhedens samlede segmentomsætning - intern og ekstern -, eller

- Segmentets resultat udgør mindst 10 % af den største numeriske værdi af de samlede positive eller de samlede negative resultater fra segmenter, eller
- Segmentets aktiver udgør mindst 10 % af virksomhedens totale aktiver fra segmenter.

Nærtstående parter m.v.

Ad § 120

Stk. 1 er et krav efter 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 13, jf. regnskabsdirektivet for kreditinstitutter (86/635) artikel 40, stk. 7.

Bestemmelsen kræver ikke, at oplysningerne gives for de enkelte ledelsesmedlemmer for sig. Oplysningerne kan gives samlet for de enkelte ledelseskategorier, dvs. henholdsvis for direktion, bestyrelse og repræsentantskab.

De engagementer, der er omfattet af oplysningskravet, vil tillige være omfattet af bestemmelsen i § 78 i lov om finansiel virksomhed, hvorefter indgåelse af visse engagementer kræver bestyrelsens godkendelse. De engagementer, der omfattes af oplysningskravet er imidlertid defineret væsentligt mere snævert end de engagementer, der omfattes af § 78. Oplysningskravet omfatter således alene engagementer med de pågældende ledelsesmedlemmer personligt samt disses "nærtstående", jf. stk. 3. Med "nærtstående" menes i denne sammenhæng familiemedlemmer, som må antages at påvirke eller blive påvirket af det pågældende ledelsesmedlem i deres relationer med virksomheden. Som udgangspunkt omfatter dette ægtefæller, samboende, børn og andre, der forsørges af det pågældende ledelsesmedlem eller dets ægtefælle eller sambo, jf. IAS 24 (9).

Ad § 121

Bestemmelsen gennemfører et krav efter 4. direktivs artikel 43, nr. 9 og 12. Specifikationen i henhold til bestemmelsen skal oplyses også i situationen, hvor virksomheden herved kommer til at oplyse aflønningen for en enkelt person. Kravet om oplysning om incitamentsprogrammer for ledelsen indebærer, at der skal oplyses om eksisterende aktieoptioner, warrants, bonusprogrammer osv.

Bestemmelsen svarer til § 98 a og § 98 b, stk. 1, i årsregnskabsloven.

Ad § 122

Ingen bemærkning.

Ad § 123

Bestemmelsens stk. 1 er foreneligt med oplysningskravet i IAS 27(41b) og IAS 27(42b). Førstnævnte gælder for selskabsregnskaber for virksomheder, der ikke har krav om udarbejdelse af koncernregnskab, og som har valgt ikke at udarbejde koncernregnskab. Sidstnævnte gælder for selskabsregnskaber for alle øvrige moderselskabers selskabsregnskaber. IAS-bestemmelserne stiller krav om at oplyse en liste over væsentlige investeringer i dattervirksomheder, fællesledede virksomheder og associerede virksomheder, som indeholder navn, registrerings- eller residensland samt ejerandel eller andel af stemmerettigheder, hvis denne andel ikke er den samme som ejerandelen. I stk. 1 er der desuden tilføjet krav om at oplyse retsformen for dattervirksomhederne i overensstemmelse med § 72 i årsregnskabsloven.

Ad § 124

Bestemmelsen vedrører oplysninger om transaktioner og aftaler af større betydning mellem virksomheden og nærtstående parter som defineret i bilag 1. I overensstemmelse med IAS 24 omfatter bestemmelsen såvel nærtstående personer som nærtstående virksomheder. Bestemmelsen, herunder definitionen af nærtstående parter, svarer til årsregnskabslovens § 70, stk. 1, 1. pkt.

De oplysninger, som skal gives i medfør af bestemmelsen, omfatter ud over oplysning om grundlaget for forbindelsen med de pågældende nærtstående parter oplysning om karakteren og omfanget af transaktionen eller aftalen samt om den anvendte prisfastsættelsesmetode.

I overensstemmelse med IAS 24 (9) omfatter nærtstående parter dattervirksomheder, associerede virksomheder, modervirksomheder, uanset om disse er kreditinstitutter eller ej, og modervirksomheders dattervirksomheder, nøglepersoner i virksomhedens eller modervirksomhedens ledelse, herunder bestyrelses- og direktionsmedlemmer, nære familiemedlemmer til medlemmer af ledelsen samt virksomheder, som medlemmer af ledelsen har bestemmende eller betydelig indflydelse over.

IAS 24 (17) beskriver nærmere de oplysninger, der skal gives, i forbindelse med transaktioner med nærtstående parter.

I henhold til IAS 24 (18) skal oplysninger gives pr. kategori af nærtstående parter og standarden opremser i den forbindelse en række kategorier.

Oplysningerne skal sikre, at regnskabslæseren gøres opmærksom på muligheden for, at den finansielle stilling og resultatet kan være påvirket af eksistensen af nærtstående parter og af transaktioner og mellemværender med disse. Om en transaktion eller et mellemværende med en nærtstående part skal oplyses i årsrapporten afhænger således

af, om transaktionen eller mellemværendet må kunne antages at have eller kunne påvirke virksomhedens finansielle stilling eller resultat. Oplysningskravet omfattes i øvrigt af det generelt gældende væsentlighedsprincip, jf. § 188, stk. 1, nr. 3 i lov om finansiell virksomhed.

Efter bestemmelsens stk. 2 skal der gives oplysninger om visse nærtstående parter, uanset om der har været gennemført transaktioner med dem eller ej. Disse oplysninger, navn og adresse, skal udelukkende gives om nærtstående parter, der har bestemmende indflydelse over virksomheden. Udtrykket "bestemmende indflydelse" forstås på samme måde som dette udtryk anvendes i forbindelse med fastlæggelse af koncernregnskabspligt, jf. § 139 og § 5, stk. 1, nr. 7, i lov om finansiell virksomhed.

Ad § 125

Bestemmelsen svarer til § 74 i årsregnskabsloven.

Virksomhedskapitalen

Ad § 126

Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(76) (i) og (iii). Det bemærkes, at det følger af § 13, stk. 2, i lov om finansiell virksomhed, at for pengeinstitutter, fondsmæglerselskaber og investeringsforvaltningsselskaber kan deling af aktiekapitalen i aktieklasser med forskellig stemmевærdi ikke finde sted. Bestemmelsens 2. pkt. har derfor ikke relevans for disse virksomheder.

Ad § 127

Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 1(105) (c).

Ad § 128

Bestemmelsens stk. 1 svarer til årsregnskabslovens § 76, stk. 1. Bestemmelsens stk. 2 følger IAS 1(76) (vi).

Ad § 129

Bestemmelsen fastslår, at virksomhedens kapitalkrav i medfør af § 124, stk. 2, eller § 125, stk. 2, i lov om finansiell virksomhed, og kerne- og basiskapital ved regnskabsårets udgang skal oplyses. Herudover skal en eventuel forskel mellem kerne- og basiskapitalen og egenkapitalen ifølge balancen specificeres. Kapitalkrav er en relevant oplysning for regnskabslæserne, da det siger noget om, hvor meget kapital der som følge af lovkrav er bundet i virksomheden.

§ 129 a

Oplysningskravet finder udelukkende anvendelse for børsnoterede virksomheder, der ikke udarbejder koncernregnskab, og som følgelig ikke har pligt til at følge IFRS.

Bestemmelsen gengiver oplysningskravet i IFRS 7(40), hvorefter virksomheden skal vise en følsomhedsanalyse med angivelse af følsomheden over for ændringer i de markedsrisikovariabler, der er relevante for virksomheden. De variable, der er relevante vil typisk være ændringer i markedsrenten, i valutakurser, i aktiekurser, men kan også være ændringer i råvareprisindeks eller i ejendomspriser.

Bestemmelsen angiver ikke bestemte størrelser af de ændringer i de pågældende variable, der skal tages udgangspunkt i. Efter IFRS 7 er det, der sigtes mod, at der skal oplyses effekten af rimeligt forventelige ændringer ("reasonably possible") i de pågældende markedsrisikovariabler, dvs. der sigtes ikke mod oplysning om effekten i tilfælde af "worst case"-scenarier eller mod stress tests, der gengiver effekten af voldsomme, men mindre sandsynlige begivenheder. Størrelsen af ændringerne, eksempelvis ændringer i renteniveauet, afhænger således af graden af volatilitet i de pågældende variable i det økonomiske miljø, som virksomheden befinder sig i, jf. vejledningen i IFRS 7(B17-B21).

Efter stk. 3 er det muligt, at oplyse om følsomheder ved ændringer i forskellige faktorer ud fra modeller, eksempelvis VaR-modeller, som virksomheden selv anvender i sin risikostyring og som ikke viser virkningen af ændringen i hver enkelt risikofaktor, men tager udgangspunkt i sammenhænge mellem risikofaktorerne, eksempelvis rente og valuta. Bestemmelsen svarer til reglerne i IFRS 7(41) og gengiver i stk. 4 de supplerende oplysningskrav, når denne mulighed tages i anvendelse.

Puljeordninger

Ad § 130

Bestemmelsen stiller krav om specifikation af aktiver i puljeordninger, jf. § 12.

Ledelsesberetning

Kapitel 5

IAS-reglerne omfatter ikke krav til en ledelsesberetning. 4. direktiv indeholder visse krav i art. 46. Reglerne i §§ 131-133 er især udformet på baggrund af reglerne i årsregnskabsloven, som gennemfører reglerne i 4. direktiv.

Generelt

Ad § 131

Bestemmelsen er i det væsentlige en sammenskrivning af §§ 77 og 99 i årsregnskabsloven. Punkterne 1-5 svarer til årsregnskabslovens § 77, der gælder for virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, mens

punkterne 6-10 svarer til årsregnskabslovens § 99, der gælder for virksomheder omfattet af regnskabsklasse C.

Kravet i § 99, nr. 4, i årsregnskabsloven, hvorefter virksomheden skal "beskrive virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø og foranstaltninger til forebyggelse, reduktion eller skader herpå", er dog ikke medtaget, fordi miljøpåvirkning fra finansielle virksomheder ikke er af væsentlig betydning.

Ad § 132

Bestemmelsen svarer til § 100 og § 107, stk. 2, i årsregnskabsloven.

Ad § 132 a

Bestemmelsen kræver oplysning om de ledelseshverv, som virksomhedens bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder i danske virksomheder, som er aktieselskaber, bortset fra ledelseshverv i virksomhedens egne 100 pct. ejede datterselskaber.

Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 107 og skal ses i sammenhæng med aktieselskabslovens § 49, stk. 6, hvorefter der forud for valg af bestyrelses medlemmer skal gives oplysning om de opstillede personers ledelseshverv i andre danske aktieselskaber. Oplysningskravet skal sikre, at virksomhedsejerne kan følge med i, hvilke ledelsesposter et ledelsesmedlem efterfølgende har påtaget sig eller ophører med at varetage.

I henhold til § 80, stk. 8, 1. pkt., i lov om finansiel virksomhed, skal finansielle virksomheder mindst én gang årligt offentliggøre oplysninger om de hverv, som bestyrelsen har godkendt i henhold til stk. 1. Efter bestemmelsens stk. 1 kan personer, der er ansat af bestyrelsen i en finansiel virksomhed, ikke uden bestyrelsens tilladelse eje eller drive selvstændig erhvervsvirksomhed eller som bestyrelsesmedlem, funktionær eller på anden måde deltage i ledelsen eller driften af anden erhvervsvirksomhed end den finansielle virksomhed.

Oplysningerne i medfør § 80, stk. 8, 1. pkt., i lov om finansiel virksomhed kan gives i årsrapporten i tilknytning til oplysningerne om ledelseshverv.

Ad § 133

Årsregnskabslovens § 31 indeholder et krav om, at årsregnskabet skal indeholde "ledelsens forslag til anvendelse af virksomhedens overskud eller dækning af underskud". I stedet for denne bestemmelse er indsat en bestemmelse, hvorefter bestyrelsens forslag til udbytte skal oplyses i ledelsesberetningen

Ad § 133 a

Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 107 a og implementerer artikel 10 i EU-direktivet om overtagelsestilbud (2004/25).

EU-direktivet om overtagelsestilbud kræver, at der i ledelsesberetningen skal gives oplysning om bl.a. selskabets kapitalstruktur og ejerforhold, stemmeretsforhold og eventuelle aktieklasser, rettigheder og begrænsninger knyttet til aktiebesiddelsen og væsentlige aftaler, som påvirkes af et gennemført overtagelsestilbud.

Ad § 134

Bestemmelsen har baggrund i direktiv 2006/46, der indførte en ny artikel 46a i 4. selskabsdirektiv (78/660). I henhold til artikel 3 i direktiv 2006/46 finder denne nye artikel 46a i 4. selskabsdirektiv også anvendelse på kreditinstitutter. Formuleringen af bestemmelsen svarer til formuleringen, som blev indsat i årsregnskabsloven ved lov nr. 516 af 17. juni 2008 (ny § 107 b i årsregnskabsloven).

Efter det stk. 1, nr. 1 skal virksomheden oplyse, om virksomheden er omfattet af en kodeks for virksomhedsledelse. En virksomhed, der har aktier optaget til handel på OMX Copenhagen Stock Exchange, er omfattet af dennes anbefalinger for god selskabsledelse 2005. Er virksomheden noteret på OMX Copenhagen Stock Exchange, skal den således oplyse, at den er omfattet af disse anbefalinger.

Hvis virksomheden er noteret på en anden børs, skal den oplyse om den eventuelle kodeks, der er gældende for virksomheder på denne børs.

Hvis virksomheden følger den pågældende kodeks, er det tilstrækkeligt efter stk. 1, nr. 1 og 2, at virksomheden henviser til kodeksen med angivelse af, hvor kodeksen er offentlig tilgængelig. Efter bestemmelsen er det således ikke nødvendigt, at virksomheden redegør for indholdet af kodeksen.

Følger virksomheden ikke alle anbefalingerne i den kodeks, virksomheden er omfattet af, skal virksomheden oplyse, hvilke anbefalinger virksomheden har fravalgt eller fraveget, med angivelse af en begrundelse herfor, jf. nr. 3. Dette gælder også, hvis kodeksen fravælges i sin helhed, jf. nr. 4. Direktivet fastsætter ikke nærmere krav til indholdet af begrundelsen.

Foruden de i stk. 1, nr. 1-5 nævnte oplysninger vedrørende kodeks for virksomhedsledelse skal redegørelsen for virksomhedsledelse indeholde en beskrivelse af hovedelementerne i virksomhedens interne kontrol- og risikostyringssystemer i forbindelse med regnskabsaflægsprocessen, jf. stk. 1, nr. 6.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 6 gennemfører 4. direktivs artikel 46 a,

stk. 1, litra c. Formålet med bestemmelsen er at give regnskabsbrugerne centrale oplysninger om hovedelementerne i eventuelle eksisterende risikostyringssystemer og interne kontrolforanstaltninger i relation til regnskabsaflæggelsesprocessen.

Efter stk. 1, nr. 6 skal virksomheden give oplysninger om hovedelementerne i virksomhedens risikostyringssystemer og interne kontroller, som relaterer sig til processen i forbindelse med virksomhedens regnskabsaflæggelse. Der skal ikke efter denne bestemmelse gives oplysninger om de risikostyringssystemer og interne kontroller, som ikke relaterer sig til regnskabsaflæggelsesprocessen.

Endvidere skal redegørelsen efter stk. 1, nr. 7 indeholde en beskrivelse af sammensætningen af virksomhedens ledelsesorganer og deres udvalg samt disses funktion. Virksomheden skal således beskrive, hvorledes ledelsen er sammensat, og ledelsesmedlemmernes funktion. Virksomheden kan f.eks. foretage en opdeling af ledelsen i henholdsvis direktion og bestyrelse med angivelse af det enkelte ledelsesmedlems ansvarsområder i virksomheden. Har virksomhedens bestyrelse f.eks. nedsat et revisionsudvalg eller andre bestyrelsesudvalg, skal virksomheden beskrive sammensætningen og medlemmernes funktioner.

Efter stk. 2, 1. pkt., udnyttes muligheden i artikel 46 a, stk. 3, for at undtage virksomheder, som alene har andre værdipapirer end aktier - eksempelvis obligationer - optaget til handel på et reguleret marked i et EU/EØS-land, fra at give de i nr. 1-5 og 7 omhandlede oplysninger om virksomhedsledelse.

En virksomhed, som eksempelvis alene har obligationer optaget til handel på et reguleret marked i et EU/EØS-land, kan således nøjes med at give oplysninger om interne kontrol- og risikostyringssystemer, jf. stk. 1, nr. 6.

Efter direktivets artikel 46 a, stk. 1, skal oplysningerne anføres i et særligt afsnit i ledelsesberetningen. Efter stk. 2 i den nævnte artikel kan medlemsstaterne dog tillade, at oplysningerne i stedet anføres i en særskilt beretning, som offentliggøres sammen med årsberetningen i overensstemmelse med artikel 47, eller ved hjælp af en henvisning i årsberetningen, hvis et sådant dokument er offentligt tilgængeligt på virksomhedens hjemmeside.

I henhold til stk. 4, kan Finanstilsynet i konkrete tilfælde tillade, at oplysningerne gives på virksomhedens hjemmeside og kan i den forbindelse fastsætte de fornødne betingelser for tilladelsen. Ansøgning om en sådan tilladelse kan ske ved et kort brev, der med henvisning til bestemmelsen, meddeler, at virksomheden ønsker at give de pågældende oplysninger på virksomhedens hjemmeside. Finanstilsynet agter

i sådanne tilfælde at give tilladelsen på betingelse af, at virksomheden efterlever betingelserne fastsat i bekendtgørelse udstedt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens om offentliggørelse af redegørelse for virksomhedsledelse og redegørelse for samfundsansvar på virksomhedens hjemmeside mv. (bek. nr. 761 af 20. juli 2009).

Ad § 135

Bestemmelsen er affødt af regeringens handlingsplan for virksomheders samfundsansvar fra maj 2008, jf. www.samfundsansvar.dk. Bestemmelsen gælder udelukkende for virksomheder, der har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i EU/EØS. Bestemmelsen svarer til § 99 a, i årsregnskabsloven.

Det er frivilligt, om virksomheder vil arbejde med samfundsansvar på et eller flere af de områder, der er nævnt i stk. 1. Har virksomheden ikke politikker for samfundsansvar skal dette oplyses. Ved politikker forstås i denne forbindelse bredt virksomhedens interne retningslinjer, målsætninger, strategier eller andre dokumenter, der beskriver, hvordan virksomheden arbejder med samfundsansvar.

I relation til kravet i stk. 2, nr. 2, om oplysninger om, hvad der er opnået som følge af virksomhedens arbejde med samfundsansvar i regnskabsåret, er det ikke et krav, at virksomheden skal vurdere, hvilke målbare økonomiske resultater arbejdet med samfundsansvar har medført.

For så vidt angår eventuel offentliggørelse af redegørelsen om samfundsansvar på virksomhedens hjemmeside i henhold til stk. 3, nr. 2, henvises til bekendtgørelse nr. 761 af 20. juli 2009 om offentliggørelse af redegørelse for virksomhedsledelse og samfundsansvar på virksomhedens hjemmeside mv. Bekendtgørelsen finder dog ikke anvendelse for finansielle virksomheder.

Nærmere vejledning om, hvorledes bestemmelsen efterleveres, kan findes på den nævnte hjemmeside, www.samfundsansvar.dk.

Kapitel 6 – Aflæggelse af koncernregnskab

Pligt til at aflægge koncernregnskab

Reglerne om koncernregnskaber findes i IAS 27, der omhandler konsoliderede regnskaber og behandlingen af investeringer i datterselskaber i selskabsregnskabet. Koncernetablering behandles desuden i IFRS 3.

Reglerne om indregning og måling af associerede virksomheder i koncernregnskabet findes i IAS 28.

Ad § 136

Bestemmelsen følger af IAS 27(9).

Ad § 137

Bestemmelsen er i overensstemmelse med IAS 27(10).

Ad § 138

Bestemmelsen svarer til § 113 i årsregnskabsloven. Bestemmelsen fastslår i overensstemmelse med § 3, at hvis en virksomhed kan undlade at udarbejde et koncernregnskab, men alligevel aflægger et sådant, og dette ikke er til internt brug, så finder bekendtgørelsens regler om koncernregnskaber anvendelse.

Omfattet af konsolideringen

Ad § 139

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter i overensstemmelse med IAS 27(12), at alle dattervirksomheder skal indgå i koncernregnskabet. Dattervirksomheder er defineret i lov om finansiel virksomhed. Denne definition er imidlertid ikke i overensstemmelse med den definition IAS anvender, hvorfor det er tilføjet, at også øvrige virksomheder, hvorover virksomheden udøver en bestemmende indflydelse, skal indgå i koncernregnskabet ved fuld konsolidering. Konsolideringspligten omfatter således også såkaldte "special purpose entities" (SPE), jf. SIC 12. Omfattet af konsolideringspligten er også kollektive investeringsordninger, jf. § 1 i lov om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsordninger m.v., hvorover virksomheden udøver en bestemmende indflydelse. Kollektive investeringsordninger er typisk opdelt i afdelinger, og i det omfang, der er bestemmende indflydelse på afdelingsniveau, skal der ske konsolidering på afdelingsniveau.

Bestemmende indflydelse defineres som muligheden for at kontrollere en virksomheds finansielle og driftsmæssige beslutninger med henblik på at opnå fordele fra dens aktiviteter, jf. IAS 27(4). Hvorvidt der er bestemmende indflydelse skal vurderes konkret og i overensstemmelse med IAS 27(13-15).

Det er ikke muligt at udeholde dattervirksomheder fra konsolideringen, med den begrundelse, at dattervirksomheden ikke driver kreditinstitutvirksomhed, jf. IAS 27(20).

Det følger af det almindelige væsentlighedsprincip, at en dattervirksomhed med en mindre og i forhold til modervirksomheden ubetydelig virksomhed kan udeholdes fra konsolidering. To eller flere dattervirksomheder, som hver især er ubetydelige, men som tilsammen ikke er ubetydelige, vil ikke kunne udeholdes fra konsolidering.

En modervirksomhed, som alene besidder kapitalandele i en dattervirksomhed med en mindre og i forhold til modervirksomheden ubetydelig virksomhed, kan således vælge ikke at udarbejde koncernregnskab. I denne situation bør modervirksomheden i sit separate regnskab oplyse om årsagen til, at der ikke er udarbejdet et koncernregnskab.

Vurderingen af, om en dattervirksomhed kan udeholdes fra konsolidering efter væsentlighedsprincippet, henhører under den enkelte modervirksomhed. Den vurdering, som den enkelte modervirksomhed måtte anlægge, vil selvfølgelig efterfølgende kunne anfægtes i forbindelse med kontrol af virksomhedens regnskab. Fondsrådet har truffet en række afgørelser om konsolideringspligt på baggrund af konkrete vurderinger af dattervirksomhedernes væsentlighed, jf. www.fondsraadet.dk.

Stk. 2 fastslår, at en dattervirksomhed omfattet af § 10 om midlertidigt overtagne aktiver, skal indgå i koncernregnskabet efter stk. 4 (enlinje-konsolidering). Bestemmelsen følger af IFRS 5, hvorefter materielle anlægsaktiver eller grupper af materielle anlægsaktiver med tilhørende forpligtelser, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid, skal indregnes på en særskilt linje i regnskabets balance forudsat, at et salg er meget sandsynligt. Det følger af IFRS 5 (8), at et salg er meget sandsynligt, hvis ledelsen aktivt søger en køber til aktiverne, aktiverne udbydes til en pris, som står i et fornuftigt forhold til aktivernes dagsværdi, og aktiverne forventes solgt inden for 12 måneder.

I stk. 3 er det fastsat i overensstemmelse med IFRS 5(38), at aktiver og forpligtelser fra dattervirksomheder nævnt i stk. 2 skal præsenteres på en særskilt linje på henholdsvis aktiv- og passivside. Det er endvidere i overensstemmelse med IFRS 5 (33a) fastsat, at resultatet af dattervirksomheder omfattet af stk. 2 skal indregnes på en særskilt linje i regnskabets resultatopgørelse.

Generelle krav til koncernregnskabet

Ad § 140

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 følger af IAS 27(22). Stk. 3 og 4 følger af IAS 27(30). Bestemmelsen svarer desuden til årsregnskabslovens § 115.

Ad § 141

Koncernregnskabets resultatopgørelse og balance skal som udgangspunkt opstilles i overensstemmelse med samme skemaer som dem, der anvendes til selskabsregnskabet.

Specielt for koncerner gælder det, at der kan være aktiviteter eller forhold i dattervirksomheder, som ikke kan indpasses i standardskemaer-

ne for resultatopgørelse og balance. I henhold til stk. 3 skal der i så fald tilføjes de yderligere poster, der måtte være nødvendige. Tilføjjelsen af nye poster skal i givet foretages efter reglen i § 4, stk. 3.

Efter bestemmelsen i stk. 4 gives der mulighed for, at Finanstilsynet kan dispensere fra kravene til regnskabsopstillingerne for resultatopgørelse og balance. Forslaget har baggrund i et konkret eksempel, hvor en finansiel holdingvirksomhed, ud over at besidde finansielle dattervirksomheder, besad dattervirksomheder, som udøvede andre aktiviteter, som gjorde det vanskeligt at indpasse koncernregnskabet poster i de foreskrevne skemaer på en hensigtsmæssig måde, når kravet om at fastholde struktur og postrækkefølge skulle overholdes. Bestemmelsen muliggør i sådanne konkrete tilfælde, at Finanstilsynet kan tillade, at skemaernes struktur fraviges med henblik på anvendelse af en mere hensigtsmæssig opstilling. Dispensationsmuligheden kan kun anvendes af holdingvirksomheder og kun i koncernregnskabet.

I henhold til bestemmelsens stk. 5 opføres minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes egenkapital som en særskilt post under egenkapitalen. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes resultat opføres i tilknytning til resultatopgørelsen. Sidstnævnte opføres ikke i resultatopgørelsen, men i tilknytning hertil, da det i henhold til IAS 27(33-34) er egenkapital og ikke hverken en indtægt eller en omkostning.

Ad § 142

Stk. 1 følger af IAS 27(28) og svarer til årsregnskabslovens § 119, stk. 1.

Stk. 2, 1. og 2. pkt. følger af IAS 27(29) og svarer til årsregnskabslovens § 119, stk. 2.

Stk. 2, 3. pkt. følger af IAS 28(27).

Stk. 3 fastslår, at associerede og fælles kontrollerede virksomheder indregnes i koncernregnskabet efter indre værdis metode. Det følger af IAS 28(13), at associerede virksomheder skal indgå efter indre værdis metode i koncernregnskabet. Det følger af IAS 31(38), at fælles kontrollerede virksomheder skal indgå i koncernregnskabet efter indre værdis metode eller alternativt ved pro rata konsolidering. Sidstnævnte mulighed er indarbejdet i bestemmelsens stk. 4.

Det skal bemærkes, at IAS foreskriver anvendelse af forskellige målingsprincipper for associerede virksomheder i virksomhedens separate regnskab og koncernens regnskab. Det følger af IAS 28(35) og IAS 27(37), at associerede virksomheder skal indgå til enten kostpris eller dagsværdi i virksomhedens separate regnskab, mens indregningen i koncernregnskabet skal ske efter indre værdis metode, jf. IAS 28(13).

Bestemmelsen indeholder regler for indregning og måling af fælles kontrollerede virksomheder. Bestemmelsen omfatter ikke øvrige former for joint ventures, dvs. fælles kontrollerede aktiviteter, jf. IAS 31(13-17) og fælles kontrollerede aktiver, jf. IAS 31(18-23). Har en finansiell virksomhed behov for at fastlægge regnskabspraksis for disse former for joint ventures, kan der søges fortolkning i IAS 31.

Stk. 4 fastslår, at en virksomhed, som virksomheden leder sammen med en eller flere andre virksomheder (fælles kontrollerede virksomheder), kan indregnes i koncernregnskabet ved pro rata konsolidering. Bestemmelsen følger af IAS 31(30). En fælles kontrolleret virksomhed, der efterfølgende bliver en associeret virksomhed, indregnes og måles efter indre værdis metode, jf. IAS 31(45).

Stk. 5 fastsætter en undtagelse til stk. 3. I henhold til stk. 5 skal dattervirksomheder, associerede og fælles kontrollerede virksomheder, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid, og hvor et salg er meget sandsynligt, på tidspunktet for første indregning måles til laveste beløb af regnskabsmæssig værdi og dagsværdi fratrukket salgsomkostninger. Bestemmelsen følger af IFRS 5, som fastsætter særlige regler for indregning og måling for materielle anlægsaktiver eller grupper af materielle anlægsaktiver med tilhørende forpligtelser, der kun er midlertidigt i virksomhedens besiddelse og afventer salg inden for kort tid, og hvor et salg er meget sandsynligt.

Efter bestemmelsens stk. 6 skal der ikke foretages afskrivninger på aktiver i dattervirksomheder, associerede og fælles kontrollerede virksomheder omfattet af bestemmelsens stk. 5. Bestemmelsen følger af IFRS 5(25).

Ad § 143

Bestemmelsen svarer til årsregnskabslovens § 120, stk. 1.

Ad § 144

Bestemmelsen kræver, at koncernregnskabets ledelsesberetning, noter m.v. skal udarbejdes som om koncernen var én virksomhed og i øvrigt i overensstemmelse med de regler, der er fastsat for den enkelte virksomheds regnskab, jf. § 140, stk. 1.

Kapitel 7 – Virksomhedsovertagelser og fusioner

Ad § 145

Bestemmelsen følger reglerne i IFRS 3. Bestemmelsen indebærer, at den såkaldte "overtagelsesmetode" skal anvendes i forbindelse med overtagelse af en anden virksomhed, en fusion eller ved erhvervelse af en forretningsaktivitet. Reglerne finder ligeledes anvendelse i kon-

cernregnskabet i forbindelse med erhvervelse af en dattervirksomhed, jf. stk. 5.

Overtagelsesmetoden indebærer bl.a., at der skal identificeres en overtagende virksomhed og en virksomhed, der overtages, idet disse roller regnskabsmæssigt ikke nødvendigvis er i overensstemmelse med de formelle juridiske forhold, jf. IFRS 3(17-23)

Overtagelsesmetoden indebærer endvidere, at samtlige aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed skal måles til dagsværdi på erhvervestidspunktet og indregnes til denne værdi i den overtagende virksomheds balance på dette tidspunkt. Med samtlige aktiver og forpligtelser, menes alle aktiver og forpligtelser, der kan identificeres og måles pålideligt. Det omfatter således også eksempelvis immaterielle aktiver, som ellers ikke opfylder kriterierne for at kunne indregnes, jf. § 63, stk. 3, der opremses en række immaterielle aktiver, som ikke kan indregnes uden for overtagelsessituationen. Tilsvarende skal dagsværdien af eventuelle eventualforpligtelser indregnes, uanset om de opfylder betingelserne for indregning i den overtagne virksomhed, jf. IFRS 3(36-50).

Erhvervestidspunktet er det faktiske overtagelsestidspunkt, dvs. det tidspunkt, fra hvilket den overtagende virksomhed opnår fuld kontrol med den overtagne virksomhed. Der kan således ikke ved anvendelse af overtagelsesmetoden foretages regnskabsmæssig sammenslutning af virksomhederne med tilbagevirkende kraft, som det tidligere har været praksis.

Det er målingen af aktiverne og forpligtelsernes dagsværdi på overtagelsestidspunktet, der danner udgangspunkt for opgørelsen af den goodwill, der skal indregnes på overtagelsestidspunktet i den overtagende virksomheds balance, jf. stk. 2.

Ad § 146

I henhold til IFRS 3 er virksomhedssammenslutninger ikke omfattet af kravet om at anvende overtagelsesmetoden, hvis de sammensluttende virksomheder er underlagt fælles kontrol, jf. IFRS 3(3). Stk. 1 fastslår, at sammenlægningsmetoden kan anvendes i et sådant tilfælde. Bestemmelsen svarer til § 121, stk. 2, i årsregnskabsloven. Det er dog i alle tilfælde tilladt at anvende overtagelsesmetoden, herunder også i tilfælde, hvor de sammensluttende virksomheder er underlagt fælles kontrol.

Sammenlægningsmetoden er nærmere beskrevet i stk. 3, som svarer til § 123 i årsregnskabsloven.

Med ændringen af IFRS 3 i januar 2008 er sammenlægninger af såkaldte ikke-investorejede virksomheder ikke længere undtaget fra standardens anvendelsesområde. Dette indebærer, at sådanne virksomhedssammenlægninger – i det omfang den fortsættende virksomheder følger IFRS – skal behandles efter overtagelsesmetoden.

Stk. 2, muliggør imidlertid, at Finanstilsynet kan opretholde hidtidig praksis og tillade, at sammenslutninger af sparekasser og andelskasser fortsat kan foretages ved anvendelse af sammenlægningsmetoden.

Ændringen bryder med princippet om, at bekendtgørelsens regler skal være inden for rammerne af IFRS (IFRS-forenelige). Imidlertid er det vurderingen, at omkostningerne ved at anvende overtagelsesmetoden i sammenligning med sammenlægningsmetoden ikke står mål med fordelene i relation til disse virksomhedstyper, og at princippet om IFRS-forenelighed derfor kan brydes i dette tilfælde.

Ad § 147

Bestemmelsen fastsætter, at åbningsbalancer udarbejdet i forbindelse med fusion eller lignende i henhold til bestemmelser i lovgivningen, udarbejdes i overensstemmelse med reglerne i § 145 eller § 146, stk. 2 og 3.

Når et pengeinstitut, realkreditinstitut eller fondsmæglerselskab ansøger Finanstilsynet om tilladelse til sammenlægning med en anden finansiel virksomhed eller en forretningsafdeling af en sådan, jf. § 204 i lov om finansiel virksomhed, kan Finanstilsynet i forbindelse med behandlingen af en sådan ansøgning kræve oplysninger om en række forhold, herunder evt. en revideret åbningsbalance for den fælles virksomhed. Det er denne åbningsbalance, som skal være baseret på de regnskabsprincipper, som fastlægges i bekendtgørelsens § 145 eller § 146, stk. 2 og 3. Åbningsbalancen danner bl.a. baggrund for beregningen af virksomhedens solvens.

Et krav om en åbningsbalance i forbindelse med en virksomhedssammenlægning kan tillige følge af anden selskabsregulering, bl.a. til brug ved de besluttende selskabsorganers godkendelse af en fusion. Tidspunktet for en åbningsbalance falder ikke nødvendigvis sammen med erhvervelsestidspunktet i henhold til § 145, stk.1. Erhvervelsestidspunktet vil som regel være senere end tidspunktet for åbningsbalancen. På erhvervelsestidspunktet skal de overtagne aktiver indregnes på ny efter dagsværdierne på dette tidspunkt uden hensyn til værdierne i åbningsbalancen.

Kapitel 8 – Udarbejdelse af perioderapporter

Udarbejdelse af halvårsrapport

Ad § 148

§ 148 fastlægger kravene til halvårsrapporter, som skal udarbejdes i henhold til § 2, stk. 1. Halvårsrapporter vil efter bestemmelsen altid have balancedato 30. juni. For en nystiftet virksomhed vil første halvårsrapport derfor kunne dække en kortere eller længere periode end 6 måneder.

Halvårsrapportens resultatopgørelse og balance skal opstilles på samme måde som resultatopgørelse og balance i årsrapporten, jf. stk. 1 og 2. Virksomheder, der udarbejder koncernregnskab, skal tilsvarende udarbejde halvårsrapport på såvel selskabsniveau som på koncernniveau, jf. stk. 3.

I henhold til stk. 4 skal halvårsrapporten indeholde en ledelsesberetning med visse minimumskrav, herunder skal eventuelle større transaktioner med nærtstående parter beskrives. Kravet om en ledelsesberetning med det nævnte indhold er affødt af gennemsigtighedsdirektivet (2004/109/EF), som kræver, at børsnoterede virksomheder skal aflægge halvårsrapport, og at denne skal indeholde en ledelsesberetning. I bekendtgørelsen er kravet udstrakt til at finde anvendelse for alle virksomheder, der omfattes af bekendtgørelsen. Med udtrykket "større transaktioner" menes transaktioner, som er af ikke uvæsentlig betydning for drift og/eller balance i halvåret.

Der er ikke krav om noter i halvårsrapporten i samme omfang som tilfældet er i årsrapporten. Udgangspunktet er, at en bruger af halvårsrapporten forventes at være bekendt med virksomhedens seneste årsrapport, og at oplysningskrav vedrørende årsrapporten ikke gælder i forhold til halvårsrapporten, medmindre der i halvårsperioden er indtruffet væsentlige ændringer i oplysninger fra årsrapporten ud over forventelige opdateringer, jf. IAS 34(15). Der er dog visse notekrav, som er obligatoriske også i halvårsrapporten, jf. stk. 5.

Det er heller ikke et krav, at halvårsrapporten skal indeholde en beskrivelse af anvendt regnskabspraksis. Udgangspunktet er, at en regnskabsbruger må forvente, at regnskabspraksis i halvårsrapporten er i overensstemmelse med den regnskabspraksis, der er beskrevet i den seneste årsrapport. Det er derfor alene et krav, at det skal oplyses i halvårsrapporten, om regnskabspraksis er ændret i forhold til seneste årsrapport, og hvis dette er tilfældet, skal ændringerne og disses konsekvenser oplyses, jf. stk. 5, 3. og 4. pkt. Nye regnskabsregler sættes sædvanligvis i kraft med virkning fra begyndelsen af den årlige regnskabsperiode. Dette indebærer, at den ændrede praksis, affødt af nye regler, som regel første gang finder anvendelse i halvårsrapporten.

Anvendt regnskabspraksis i halvårsrapporten skal derfor som udgangspunkt fastlægges, så den svarer til regnskabspraksis i næstkommende årsrapport. Ved ændring af anvendt regnskabspraksis, vil det derfor som hovedregel være nødvendigt med en beskrivelse af ændringerne i halvårsrapporten.

Det er ikke et krav, at halvårsrapporten skal være revideret, men hvis den er revideret, eller hvis den har været genstand for review, skal revisionspåtegningen henholdsvis reviewerklæringen være indeholdt i halvårsrapporten. Kravet gælder udelukkende i forhold til revision eller review fra den eksterne revisor, jf. stk. 6.

Efter stk. 7 skal halvårsrapporten være forsynet med en ledelsespåtegning, der opfylder helt samme krav som ledelsespåtegningen i årsrapporten, som findes i § 185 i lov om finansiel virksomhed. Kravet om en ledelsespåtegning i halvårsrapporten gennemfører et krav, der er indeholdt i gennemsigtighedsdirektivet (2004/109/EF). I gennemsigtighedsdirektivet gælder kravet dog alene for børsnoterede virksomheder, mens det her er udstrakt til at finde anvendelse for alle virksomheder, der er omfattet af bekendtgørelsen.

Virksomheden skal selv sikre offentliggørelse af halvårsrapporten, jf. stk. 8. Der foretages ikke offentliggørelse via Erhvervs- og Selskabstyrelsen som tilfældet er for årsrapporten. For børsnoterede virksomheder finder der en offentliggørelse sted i kraft af børsreglerne. Øvrige virksomheder må sikre, at offentliggørelse finder sted på anden vis. Typisk vil dette kunne ske ved at halvårsrapporten kan ses på virksomhedens hjemmeside. Halvårsrapporten skal indsendes til Finanstilsynet, hvor den finder anvendelse i tilsynsarbejdet, herunder tilsynet med om regnskabsreglerne er overholdt. Indsendelse til Finanstilsynet erstatter ikke kravet om offentliggørelse.

Ad § 148 a

Der er ikke krav om udarbejdelse af kvartalsrapporter, men hvis virksomheden udarbejder og offentliggør kvartalsrapporter, skal de opfylde samme krav som dem, der stilles i § 148 til halvårsrapporter. Virksomheder, der udarbejder koncernregnskab, kan dog udelade sit selskabsregnskab af en eventuel kvartalsrapport, således at kvartalsrapporten alene omfatter koncernregnskabet. Bestemmelsen er affødt af reglerne i værdipapirhandelsloven, der stiller krav om, at børsnoterede virksomheder skal offentliggøre såkaldte "periodemeddelelser". Dette kan virksomhederne dog undlade, hvis de udarbejder kvartalsrapporter. Som følge heraf fastsættes i denne bestemmelse de minimumskrav, der gælder for regnskabsmæssige oplysninger, der offentliggøres under betegnelsen kvartalsrapporter.

Kapitel 9 – Straffebestemmelser

Ad § 149

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter bødestraf for forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af de bestemmelser i bekendtgørelsen, der kan overtrædes.

Stk. 2 indebærer, at såvel enkelte medlemmer af den finansielle virksomheds ledelse som den finansielle virksomhed som juridisk person kan pålægges et ansvar.

Kapitel 10 – Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Ad § 150

Bekendtgørelsen sættes i kraft med virkning for regnskabsår, der påbegyndes 1. januar 2009, dvs. med virkning for halvårsrapporter, der skal offentliggøres inden udgangen af august 2009 og årsrapporter for 2009, der skal offentliggøres i begyndelsen af 2010.

Efter IFRS 1 skal reglerne om virksomhedssammenslutninger og herunder indregning af goodwill udelukkende anvendes fremadrettet ved overgang til anvendelse af IAS/IFRS. En tilsvarende regel er indsat i stk. 2, dvs. reglerne finder anvendelse for virksomhedssammenslutninger m.v., der har fundet sted efter 1. januar 2005, hvor de IAS-forenelige trådte i kraft.

Efter stk. 3 skal goodwill, der måtte være indregnet efter reglerne forud for de IAS-forenelige regler, og som ikke er fuldt ud afskrevet ved udgangen af 2004, ikke længere afskrives efter de tidligere gældende regler. Derimod skal goodwill-beløbet fremadrettet vurderes for værdiforringelse og nedskrives i overensstemmelse med de nye regler, jf. § 145. Bestemmelsen svarer til reglerne i IFRS 1 og IFRS 3.

Stk. 4 fastsætter, at reglerne om aktiebaseret vederlæggelse alene finder anvendelse for programmer etableret efter 1. januar 2004. For programmer etableret før 1. januar 2004 kan virksomheden vælge at lade reglerne i bekendtgørelsen finde anvendelse. Hvis programmet er etableret den 7. november 2002 eller tidligere, kan virksomheden dog kun anvende bekendtgørelsens regler, hvis programmets dagsværdi på etableringstidspunktet har været oplyst, jf. IFRS 2(54). Bestemmelsen om, at programmets dagsværdi på etableringstidspunktet skal have været oplyst, skal imødegå risikoen for, at virksomheden tager hensyn til efterfølgende viden om volatilitet, udbytteprocent m.v. ved værdiansættelsen af programmet bagud i tid.

Stk. 6 fastsætter, at virksomheden for domicilejendomme kan vælge at anvende en anslået kostpris i stedet for den oprindelige kostpris ved førstegangsaflæggelse efter regnskabsbekendtgørelsen dvs. den 1. januar 2004, jf. kravet om 1 års sammenligningstal. Den anslåede kostpris opgøres som den omvurderede værdi efter det på tidspunktet

for omvurderingen gældende regnskabsregelgrundlag. Det er en forudsætning for at anvende undtagelsen, at den omvurderede værdi i store træk var sammenlignelig med dagsværdien. Bestemmelsen følger af IFRS 1(17).

Stk. 7 ophæver den hidtil gældende bekendtgørelse, som dog fortsat finder anvendelse ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2008.

Bilag 2-5

Det følger af regnskabsbekendtgørelsens generelle regler om klassifikation og opstilling, at virksomheden kan tilføje nye poster, hvis beløbet for en sådan er væsentligt, og hvis arten eller funktionen af den nye post er forskellig fra de øvrige poster, jf. § 4, stk. 3.

Samme fleksibilitet findes ikke i indberetningsskemaerne til den elektroniske indberetning til Finanstilsynet, hvor der er defineret en fast opstillingsform uden mulighed for at tilføje nye poster efter behov. Det har derfor været nødvendigt på forhånd i indberetningsskemaerne at indarbejde et antal regnskabsposter, som forventeligt vil optræde relativt sjældent med et beløb.

Virksomhederne kan derfor ikke uden videre anvende skemaerne i den elektroniske indberetning som skema for balance og resultatopgørelse i den offentlige regnskabsrapportering, men vil skulle sikre sig, at præsentationsformen er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens skema for balance og resultatopgørelse.

Bilag 6

Bilaget oplister de hoved- og nøgletal, som i henhold til § 135 skal være indeholdt i ledelsesberetningen.

Bilaget indeholder nøgletal, som skal oplyses af alle virksomheder og supplerende nøgletal, som herudover skal oplyses af børsnoterede virksomheder.

Beregningen af nøgletal foretages på tilsvarende vis som ved beregningen af nøgletal i den elektroniske indberetning til Finanstilsynet. Vedrørende beregningen henvises der til "Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.", hvoraf formlerne fremgår. Vejledningen kan findes på Finanstilsynets hjemmeside.

Specielt vedrørende de supplerende nøgletal for børsnoterede virksomheder skal det bemærkes, at egne aktier ikke indgår i beregningen af nøgletallene. Det er samtlige egne aktier, der skal udeholdes fra beregningen af nøgletallene inkl. f.eks. puljers beholdning af egne

aktier.

Til pengeinstitutterne

17. december 2004

Ref. MT/TH/LOE

J.nr. 122-0031

Orientering om ændrede regnskabsregler for indregning og måling (værdiansættelse) af pengeinstitutters udlån og garantier pr. 1. januar 2005

Pr. 1. januar 2005 træder nye regnskabsregler i kraft. De nye regnskabsregler, som også omfatter indregning og måling (værdiansættelse) af udlån² og garantier, har virkning fra og med regnskabsåret 2005.

I dette brev fastlægger Finanstilsynet de dokumentationskrav, som institutterne skal opfylde i forbindelse med indregning og måling af udlån og garantier. Forinden dokumentationskravene omtales vil følgende blive behandlet:

- Valg af regelgrundlag
- Nye regler for indregning og måling af udlån
- Nye regler for indregning og måling af garantier
- Visse problemstillinger i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalance pr. 1. januar 2005.

Herudover henleder Finanstilsynet afslutningsvist i brevet opmærksomheden på de områder, hvor det er acceptabelt, at fuldt udbyggede modeldata- og erfaringsgrundlag ikke er til stede i en overgangsperiode.

Valg af regelgrundlag

De finansielle virksomheder kan vælge at aflægge koncern- og selskabsregnskab i i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder (IAS/IFRS) fra og med regnskabsåret 2005³. Børsnoterede finansielle virksomheder skal dog anvende IAS/IFRS i deres koncernregnskab⁴.

² Når ordet 'udlån' i det følgende anvendes menes 'udlån og tilgodehavender'.

³ Lovforslag nr. L 64 af 27. oktober 2004 om forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om en garantifond for skadesforsikringsselskaber med flere love – vedtaget i Folketinget den 10. december 2004.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 (EF-tidende 2002 nr. L243 s.1) om anvendelse af internationale regnskabsstandarder.

FINANSTILSYNET

Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82

Fax 33 55 82 00

CVR-nr 10 59 81 84

finansstilsynet@ftnet.dk

www.finanstilsynet.dk

ØKONOMI- OG

ERHVERVS MINISTERIET

Vælger en finansiel virksomhed ikke at anvende IAS/IFRS, skal såvel koncern- som selskabsregnskabet følge reglerne i kapitel 13 i lov om finansiel virksomhed og reglerne i Finanstilsynets nye regnskabsbekendtgørelse⁵.

Nedenfor opridses kort de nye regler for indregning og måling af pengeinstitutters udlån og garantier. Gennemgangen er koncentreret om disse regnskabsposter, da de vurderes at være af væsentlig betydning for danske pengeinstitutter⁶.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at der ikke sker andre ændringer.

Indregning og måling af udlån i pengeinstitutter

Reglerne for indregning og måling af udlån er de samme, hvad enten de internationale regnskabsstandarder eller de danske regler følges.

I begge tilfælde kan den nuværende regnskabspraksis ikke længere anvendes. Regnskabsmæssigt anvendes begrebet 'engagement' ikke længere, og udlån og garantier skal fremover behandles hver for sig⁷.

Udlån skal ved den første indregning måles til dagsværdi med tillæg af de transaktionsomkostninger og fradrag af de modtagne gebyrer mv., som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af udlånet (§ 43 / IAS 39.43). Dagsværdien vil ved første indregning i praksis svare til lånets pålydende værdi (pariværdi)⁸.

Videre gælder det, at den ikke trukne del af en kassekredit ikke kan indregnes som et udlån eller gøres til genstand for en nedskrivning. Hvis kassekreditens kontraktvilkår er udformet på en sådan måde, at instituttet ikke kan hindre kunden i at udnytte kreditrammen fuldt ud, vil der skulle indregnes en hensat forpligtelse, hvis der er tale om en tabsgivende kontrakt.

Efter den første indregning skal udlånene løbende reguleres til amortiseret kostpris⁹ (§§ 43 og 50 / IAS 39.46)¹⁰.

5 Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen).

6 Ved gennemgangen af de nye regler angives i parenteser en reference til den/de relevante bestemmelser i henholdsvis regnskabsbekendtgørelsen og IAS 39.

7 Begrebet 'engagement' anvendes stadig i lov om finansiel virksomhed og anvendes blandt andet i forbindelse med beregning af solvensbehov og store engagementer.

8 Hvis der er tale om lån til over-/underkurs, skal indregningen foretages til lånets kursværdi i stedet for pari.

9 Amortiseret kostpris er defineret i regnskabsbekendtgørelsens bilag 1 og IAS 39.9

Nedskrivning af udlån

Det er især i forbindelse med nedskrivning af udlån som følge af værdiforringelse, at de nye regler adskiller sig fra de gældende regler. Efter de nye regler skal der ikke længere foretages nedskrivning af udlån på baggrund af en sandsynliggjort risiko for fremtidige tab. I stedet vil der efter de nye regler kun skulle foretages nedskrivning af udlån, hvor en eller flere begivenheder er indtruffet, som har medført en værdiforringelse.

Mere konkret skal pengeinstitutter fra og med 2005 for alle udlån vurdere, om der er indtrådt såkaldt objektiv indikation for værdiforringelse. Dette foretages ved individuel vurdering og/eller ved gruppevis vurdering (§ 51 / IAS 39.58).

Den individuelle vurdering skal foretages for alle individuelt signifikante udlån og udlån, der ikke kan passes ind i en gruppe (§ 52, stk. 1 / IAS 39.64). Herudover kan det enkelte institut vælge også at foretage individuel vurdering af ethvert andet udlån.

Gruppevis vurdering foretages på grupper af udlån, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko (§53, stk. 2 / IAS 39 AG87).

Udlån, som efter den individuelle vurdering ikke er blevet nedskrevet, skal overføres til en gruppe. Gruppen skal gøres til genstand for en gruppevis vurdering samt en eventuel gruppevis nedskrivning, jf. nedenfor (§ 53, stk. 1 / IAS 39.64).

Dette kan dog undlades for udlån, der ikke kan indpasses i en gruppe (§ 53, stk. 2 / IAS 39 AG87). Forinden undtagelsen anvendes, skal sådanne udlån dog tilstræbes indplaceret i en gruppe. Om nødvendigt kan der oprettes en eller flere grupper ud over de oprindelige.

Ved den individuelle vurdering anses objektiv indikation for værdiforringelse i det mindste at være indtruffet i tilfælde af en eller flere af nedenstående begivenheder (§ 52, stk. 2 / IAS 39.59).

1. Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
2. Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter.

10 Under visse omstændigheder skal udlån måles til dagsværdi (§ 55, stk. 1 / IAS 39.9). Dette kunne f.eks. være relevant for en beholdning af pantebreve, som instituttet har til hensigt at sælge før udløb. Ud over den løbende værdiregulering som følge af ændringer i markedsrenten vil disse udlån skulle vurderes for værdiforringelse efter de samme principper, som der gælder for udlån, der måles til amortiseret kostpris.

3. Virksomheden har ydet låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville have været overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder.
4. Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Ved den gruppevise vurdering anses objektiv indikation for værdiforringelse at være indtruffet, når observerbare data er tegn på, at der er indtruffet et fald i de forventede fremtidige betalinger fra den pågældende gruppe af udlån.

Sådan data kan blandt andet være:

1. Forværring af betalingsmønstret fra den pågældende gruppe af udlån.
2. Ændring i forhold, der erfaringsmæssigt har sammenhæng med omfanget af betalingsssvigt i en gruppe af udlån (§ 53, stk. 3 / IAS 39.59).

Faldet i de forventede fremtidige betalingsstrømme skal kunne måles pålideligt og må ikke kunne henføres til enkelte bestemte udlån i gruppen.

Til punkt 1 bemærkes, at det er nødvendigt, at det enkelte institut i forbindelse med inddeling af sine udlån i grupper vurderer, hvilke betalingsstrømme der forventes fra de enkelte grupper. Vurderes dette ikke på tidspunktet for opstilling af åbningsbalancen, er det ikke muligt på et senere tidspunkt objektivt og dokumenterbart at konstatere, om der er sket en forværring af betalingsmønstret fra gruppen.

En sådan vurdering skal også foretages fremover, når instituttet yder et nyt lån, som skal inkluderes i en gruppe.

Hvis der konstateres objektiv indikation for værdiforringelse på et individuelt vurderet udlån eller på en gruppe af udlån, og den eller de pågældende begivenheder har en virkning på størrelsen af de forventede fremtidige betalinger, foretages nedskrivning til nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger. Påvirkningen af de forventede fremtidige betalinger skal dog kunne måles pålideligt, for at der kan foretages nedskrivning.

I praksis kan instituttet dog ikke undlade indregning af en i øvrigt relevant nedskrivning under henvisning til, at størrelsen af nedskrivningen er vanskelig at vurdere. I et sådant tilfælde må instituttet basere indregningen af nedskrivningen på et kvalificeret skøn.

Ved beregning af nutidsværdien skal indtægter og omkostninger i forbindelse med overtagelse og realisation af sikkerheder indgå. Sikker-

heder skal i den forbindelse opgøres til dagsværdi (§ 52, stk. 3, § 53 stk. 4 / IAS 39.63).

Udlån, der er konstateret individuelt værdiforringede, må ikke indgå i en gruppe. Identificeres et sådant udlån i en gruppe, skal udlånet fjernes fra gruppen og nedskrives individuelt (§ 54, stk. 2 / IAS 39.64, AG88).

For de individuelt vurderede udlån skal den oprindelige effektive rentesats anvendes som diskonteringsfaktor ved beregning af en nedskrivning på et fastforrentet udlån. For variabelt forrentede udlån skal den aktuelle effektive rentesats anvendes som diskonteringsfaktor (§ 52, stk. 4 / IAS 39.63, AG84)

Den effektive rente er lig med den rente, som medfører, at nutidsværdien af alle betalingsstrømmene fra udlånet svarer til den værdi, som udlånet måles til ved første indregning.

Ved beregning af nutidsværdien af en gruppe af udlån anvendes for fastforrentede udlån det vejede gennemsnit af de oprindeligt fastsatte effektive rentesatser. For variabelt forrentede udlån anvendes det vejede gennemsnit af de aktuelle effektive rentesatser på udlånene i gruppen (§ 53, stk. 5. / IAS 39.63, AG84).

Endelig gælder det for såvel individuelt vurderede som gruppevist vurderede udlån, at hvis udlånet/gruppen af udlån ikke længere er værdiforringet, skal den foretagne nedskrivning tilbageføres. (§ 54, stk. 1 / IAS 39.65).

En delvis tilbageførsel vil kunne forekomme, hvis værdien af stillede sikkerheder er forøget, men dog ikke så meget forøget, at udlånet/gruppen af udlån ikke længere er værdiforringet. Endvidere vil en delvis tilbageførsel kunne forekomme, hvis de forventede betalingsstrømme fra låntager forventes forbedret - men dog ikke så meget, at låntager bliver i stand til at betale de fulde kontraktmæssige ydelser på lånet.

Samspillet mellem den individuelle og den gruppevise vurdering af udlån er forsøgt illustreret med figuren i bilag 1.

Indregning og måling af garantier i pengeinstitutter

Reglerne for indregning og måling af garantier er ligesom for udlån de samme, hvad enten de internationale regnskabsstandarder eller de danske regler anvendes.

Garantiforpligtelser skal som udgangspunkt behandles som andre hensatte forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt

for afvikling.

Der foretages kun indregning af en garantiforpligtelse, hvis det er sandsynligt¹¹, at forpligtelsen medfører et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt, jf. dog nedenstående om en minimumsforpligtelse (§ 66, stk. 1 / IAS 37.14).

En garantiforpligtelse skal måles til det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for at indfri den aktuelle forpligtelse på balancedagen (§ 66, stk. 3 / IAS 37.36)

Videre gælder det, at hvis diskontering er af væsentlig betydning for størrelsen af en garantiforpligtelse, skal den måles til nutidsværdien af de omkostninger, som forventes at være nødvendige for at indfri forpligtelsen (§ 66, stk. 4 / IAS 37.45).

Den diskonteringsrate, som skal anvendes ved beregning af nutidsværdien, skal svare til den aktuelle risikofrie markedsrente reguleret, så den afspejler de risici, der er specifikt forbundet med forpligtelsen. Dog må diskonteringsraten ikke afspejle de risici, der allerede er foretaget regulering for ved udarbejdelse af skønnet over de fremtidige omkostninger (§ 66, stk. 5 / IAS 37.47).

Med andre ord skal der ved beregning af forpligtelsens nutidsværdi anvendes en diskonteringsrate, som afspejler kreditrisikoen på pengeinstituttet selv. I praksis vil denne diskonteringsrate svare til, hvad pengeinstituttet skal betale for at 'funde' sig.

Imidlertid skal garantier som minimum indregnes til en værdi svarende til den præmie eller provision, som instituttet har modtaget for at påtage sig garantien. Efterfølgende skal forpligtelsen afskrives systematisk over garantiperioden, med mindre det må forventes, at garantien bliver aktuel, således at der skal hensættes et større beløb (§ 66, stk. 6).

Reglen om en minimumsforpligtelse har baggrund i de internationale regnskabsstandarder. Efter reglen skal en garanti ved første indregning således måles til forpligtelsens dagsværdi, svarende til præmien eller provisionen modtaget for at stille garantien.

Alle garantiforpligtelser skal gennemgås på hver balancedag og reguleres således, at de afspejler det bedste aktuelle skøn. Er det ikke længere sandsynligt, at garantiens indfrielse vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, skal forpligtelsen tilbageføres (§ 67, stk. 1 / IAS 37.59).

¹¹ Ved vurdering af om der skal indregnes en forpligtelse, skal det vurderes, om det er mere sandsynligt end ikke, at garantien vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer (IAS 37.15).

Endvidere gælder det, at en garantiforpligtelse kun må anvendes til dækning af de omkostninger, som ved første indregning begrundede forpligtelsen (§ 67, stk. 2 / IAS 37.61). Et institut kan således ikke indregne en generel forpligtelse, der ikke kan henføres direkte til en eller flere specifikke garantier. Endvidere gælder det, at hvis der opstår et tab på en garanti, som der ikke var hensat til, kan dette tab ikke modregnes i andre indregnede garantiforpligtelser, som endnu ikke er blevet aktive. Det uventede tab skal derimod føres direkte i resultatopgørelsen.

Åbningsbalance

Skiftet fra de hidtidige regler til regnskabsbekendtgørelsen eller de internationale standarder er - for så vidt angår indregning og måling af udlån og garantier - at betragte som en ændring af anvendt regnskabspraksis.

Ved ændring af anvendt regnskabspraksis skal der som udgangspunkt foretages tilpasning af sammenligningstal. I forhold til finansielle instrumenter, herunder udlån og garantier, gives i reglerne en lempelse i forbindelse med overgang til de nye regler, således at sammenligningstallene ikke behøver at blive tilrettet.

Som følge af denne lempelse skal det enkelte institut - i forhold til udlån og garantier - indregne den akkumulerede virkning af primoændringen direkte på egenkapitalen i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. Ændringen vil dermed ikke have noget effekt på resultatopgørelsen. Sammenligningstallene for 2004 kræves ikke tilpasset.

Udlån

De transaktionsomkostninger, gebyrer mv., der skal justeres for ved den første indregning af et udlån, skal der som udgangspunkt også tages hensyn til ved opgørelse af den værdi, der skal indregnes i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, jf. dog nedenfor.

Skønner et institut, at hensyntagen til udlånenes oprindelige transaktionsomkostninger (nettovirkningen af afholdte transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer mv.) vil påvirke åbningsbalancen **væsentligt**, foretages indregning af nettovirkningen i åbningsbalancen. Grundlaget for indregningen er enten det fornødne datagrundlag eller alternativt et kvalificeret skøn over påvirkningen.

Hvis hensyntagen til de oprindelige transaktionsomkostninger (netto-

virksomheden) ikke vil påvirke åbningsbalancen væsentligt, og det er vanskeligt at finde frem til omkostningerne, kan instituttet undlade at foretage indregning af transaktionsomkostningerne.

For udlån, som fremover skal vurderes individuelt, og som i årsrapporten for 2004 er nedskrevet enten individuelt eller gruppevist, skal instituttet i forbindelse med indregningen i åbningsbalancen tilbageføre alle tidligere foretagne nedskrivninger (hensættelser) og foretage en ny vurdering af nedskrivningsbehovet. I den forbindelse skal instituttet vurdere, om der er individuel objektiv indikation for værdiforringelse. Hvis det er tilfældet, skal instituttet give sit bedste skøn over, hvorledes den forventede fremtidige betalingsstrøm fra udlånet er, og beregne nutidsværdien af den.

For udlån, som fremover skal vurderes individuelt, og som i årsrapporten for 2004 ikke er nedskrevet hverken individuelt eller gruppevist, behøver det enkelte institut som udgangspunkt ikke vurdere nedskrivningsbehovet. Dette skyldes, at de nye regler i modsætning til de hidtidige først kræver nedskrivning, når der er indtrådt en objektiv indikation for værdiforringelse. Er der konstateret en sådan indikation på et af disse udlån, skal instituttet imidlertid foretage en vurdering af nedskrivningsbehovet, jf. ovenfor.

For de udlån, som fremover skal vurderes gruppevist, skal instituttet i forbindelse med indregningen i åbningsbalancen tilbageføre alle tidligere foretagne nedskrivninger (hensættelser) og i stedet anvende de af instituttet opstillede modeller for beregning af nye gruppevise nedskrivninger. Hvis der blandt de udlån, som fremover skal vurderes gruppevist, måtte være udlån som efter de hidtidige regler er individuelt nedskrevet, skal disse udlån, vurderes individuelt i forbindelse med indregning i åbningsbalancen. Dette samme vil gøre sig gældende for de udlån, hvorpå der er individuel objektiv indikation for værdiforringelse pr. 1. januar 2005.

Som tidligere nævnt anses objektiv indikation for værdiforringelse blandt andet at være indtruffet, hvis der er:

1. sket en forværring af betalingsmønstret fra den pågældende gruppe af udlån eller
2. der er konstateret ændringer i forhold, der erfaringsmæssigt har sammenhæng med omfanget af betalingsvigt i gruppen.

Eftersom gruppeinddelingen efter de nye regler første gang finder sted i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, er det vanskeligt at fastslå, om der er sket en forværring af betalingsmønstret fra gruppen siden den første indregning (punkt 1).

Principielt set kan forholdet kun undersøges ved for hvert udlån, som placeres i en gruppe, at opgøre, hvilke forventninger instituttet havde

til det pågældende udlån på det tidspunkt, hvor udlånet blev ydet. Gruppens samlede oprindelige forventninger kan herefter opgøres og sammenholdes med de aktuelle forventninger, hvorved det kan konstateres, om der er sket en forværring af betalingsmønsteret.

Denne fremgangsmåde vil i praksis være vanskelig for flere institutter at følge, idet ikke alle institutter nødvendigvis har skønnet over de forventede betalingsstrømme ved etablering af de eksisterende udlån.

Som følge heraf kan Finanstilsynet acceptere, hvis det enkelte institut i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen alene vurderer, om der er sket en forværring af betalingsmønsteret fra en gruppe af udlån ved at sammenholde den gennemsnitlige risikopræmie på gruppens udlån med den risikopræmie, som instituttet ville forlange, hvis gruppen af udlån skulle ydes pr. 1. januar 2005.

Med andre ord skal instituttet foretage en nedskrivning af gruppen, hvis instituttet pr. 1. januar 2005 ville forlange en større gennemsnitlig risikopræmie for at udstede den pågældende gruppe af udlån end den gennemsnitlige risikopræmie, som rent faktisk er indeholdt i den gennemsnitlige rente for gruppen.

Risikopræmien og ikke den gennemsnitlige forrentning anvendes som målestok, idet anvendelse af sidstnævnte vil føre til, at ændringer i det generelle renteniveau (den risikofrie rente) vil have betydning for nedskrivningen, hvilket ikke vil være korrekt.

Garantier

For garantiforpligtelser gælder det, at instituttet i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen skal opløse de nuværende garantiaktiver og garantiforpligtelser og erstatte disse med hensatte garantiforpligtelser opgjort i overensstemmelse med de nye regler.

Dokumentation

Institutterne skal fremover som minimum løbende dokumentere nedenstående. De opstillede krav gælder, hvad enten instituttet anvender de internationale regnskabsstandarder eller de danske regler.

For individuelt vurderede udlån

- Oversigt over hvilke udlån, instituttet betragter som individuelt signifikante.
- Oversigt over eventuelle udlån, som instituttet vurderer ikke kan indplaceres i en gruppe.
- Oversigt over øvrige udlån, som er individuelt vurderet.

- Oversigt over alle udlån, hvor instituttet vurderer, at der er indtrådt individuel objektiv indikation for værdiforringelse. For hvert af disse udlån skal der foreligge dokumentation for, at der er indtrådt en indikation.
- For hvert af de udlån, hvor instituttet vurderer, at der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, skal der foreligge beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet samt beregning af et eventuelt nedskrivningsbehov.
- For hvert udlån, hvor en nedskrivning er helt eller delvist tilbageført i forhold til sidste regnskabsaflæggelse, skal der foreligge beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme, som viser, at der ikke længere er det samme nedskrivningsbehov. I den forbindelse skal instituttet redegøre for enten, at den pågældende indikation ikke længere er til stede, eller at der i øvrigt er indtrådt en eller flere begivenheder, som har en positiv indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

For gruppevist vurderede udlån

- Dokumentation for, at gruppeinddelingen af udlån er foretaget således, at de enkelte grupper har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisici.
- Skøn over, hvilke betalingsstrømme der forventes fra de enkelte grupper. De foretagne skøn og grundlaget herfor skal kunne dokumenteres.
- Beskrivelse af de forhold, som instituttets modeller for gruppevis nedskrivning bygger på. Med andre ord beskrives sammenhænge mellem ændringer i specifikke observerbare data og nedskrivningsbehov.
- Oversigt over grupper, hvorpå der er foretaget nedskrivning. For hver af disse grupper skal der foreligge dokumentation for, at en porteføljemæssig indikation for værdiforringelse er indtrådt, samt en nedskrivningsberegning.
- For hver gruppe af udlån, hvor en gruppevis nedskrivning er helt eller delvist tilbageført i forhold til sidste regnskabsaflæggelse, skal der foreligge beregninger af nutidsværdien af gruppens fremtidige forventede betalingsstrømme, som viser, at der ikke længere er det samme nedskrivningsbehov. I den forbindelse skal det dokumenteres enten, at den pågældende indikation ikke længere er til stede, eller at der i øvrigt er indtrådt en eller flere begivenheder, som har en positiv virkning på gruppens forventede fremtidige betalingsstrømme.

- Dokumentation for, at der er foretaget "back test"¹² af de opstillede modeller og de beregnede gruppevise nedskrivninger samt resultaterne af de gennemførte tests.

For garantiforpligtelser

- Oversigt over alle garantiforpligtelser med angivelse af, hvilke garantier der er indregnet som forpligtelser, og hvilke der ikke er.
- For alle indregnede garantier dokumenteres, at det er sandsynligt¹³, at garantien bliver effektiv. Ved gruppevis vurdering af garantier dokumenteres de foretagne skøn over tab ved anvendelse af relevant erfaringsmateriale. Ved individuel vurdering redegøres for grundlaget for det konkrete kvalificerede skøn.
- Ovennævnte krav gælder ikke for de garantier, som alene er indregnet på baggrund af minimumsreglen. For disse garantier gælder, at det dokumenteres, at der er talmæssig sammenhæng mellem de modtagne præmier, provisioner mv. og de indregnede forpligtelser.
- For tilbageførte garantiforpligtelser dokumenteres, at det ikke længere er sandsynligt, at garantien bliver effektiv.
- Dette gælder dog ikke for de forpligtelser, som oprindeligt blev foretaget på baggrund af minimumsreglen. Ved tilbageførsel (afskrivning) på disse garantier dokumenteres, at der er talmæssig sammenhæng mellem periodens længde og størrelsen af tilbageførslen.

Opbygning af data- og erfaringsgrundlag

Finanstilsynet er opmærksomt på, at datagrundlaget for de gruppevise nedskrivninger i en opstartsperiode - herunder ved udarbejdelse af åbningsbalancen - ikke er fuldt udbygget, og at det i en sådan periode vil være nødvendigt at foretage visse kvalificerede skøn. "Back-tests" vil naturligvis også først kunne foretages, når der foreligger en egentlig model og et relevant datagrundlag.

Finanstilsynet forventer imidlertid, at institutterne fra 1. januar 2005 påbegynder opbygning af det relevante datagrundlag, og at modellerne senest er fuldt udbyggede til brug for årsregnskabet for 2006.

I forhold til garantiforpligtelser er Finanstilsynet ligeledes opmærksomt på, at der ikke i alle tilfælde foreligger et tilstrækkeligt dokumenteret erfaringsgrundlag pr. 1. januar 2005. I disse tilfælde må in-

¹² Ved en back test undersøges, om en tidligere forudsat sammenhæng mellem observerbare data og gruppevise nedskrivninger er i overensstemmelse med den efterfølgende faktiske udvikling.

¹³ Ved vurdering af om der skal indregnes en forpligtelse, skal det vurderes om det er mere sandsynligt end ikke, at garantien vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer (IAS 37.15).

stituttet foretage kvalificerede skøn og underbygge disse i den udstrækning, det er muligt for instituttet.

Opbygning af et relevant erfaringsgrundlag bør også i forhold til garantier påbegyndes fra 1. januar 2005 og være fuldt udbygget til brug for årsregnskabet for 2006.

For de øvrige dokumentationskrav forventes disse efterlevet uden en tilsvarende indkøringsperiode.

Videre bemærkes, at efterfølgende ændringer af nedskrivninger på udlån og størrelsen af garantiforpligtelser, som følge af bedre data-/erfaringsgrundlag, er at betragte som ændringer af et regnskabsmæssigt skøn. Den beløbsmæssige indvirkning af ændringen skal derfor indregnes i resultatopgørelsen.

Endelig skal Finanstilsynet gøre opmærksom på, at der også pr. 1. januar 2005 træder nye regler om beregning af solvensbehov i kraft. Disse regler indebærer blandt andet, at det enkelte institut selv skal vurdere sit solvensbehov.

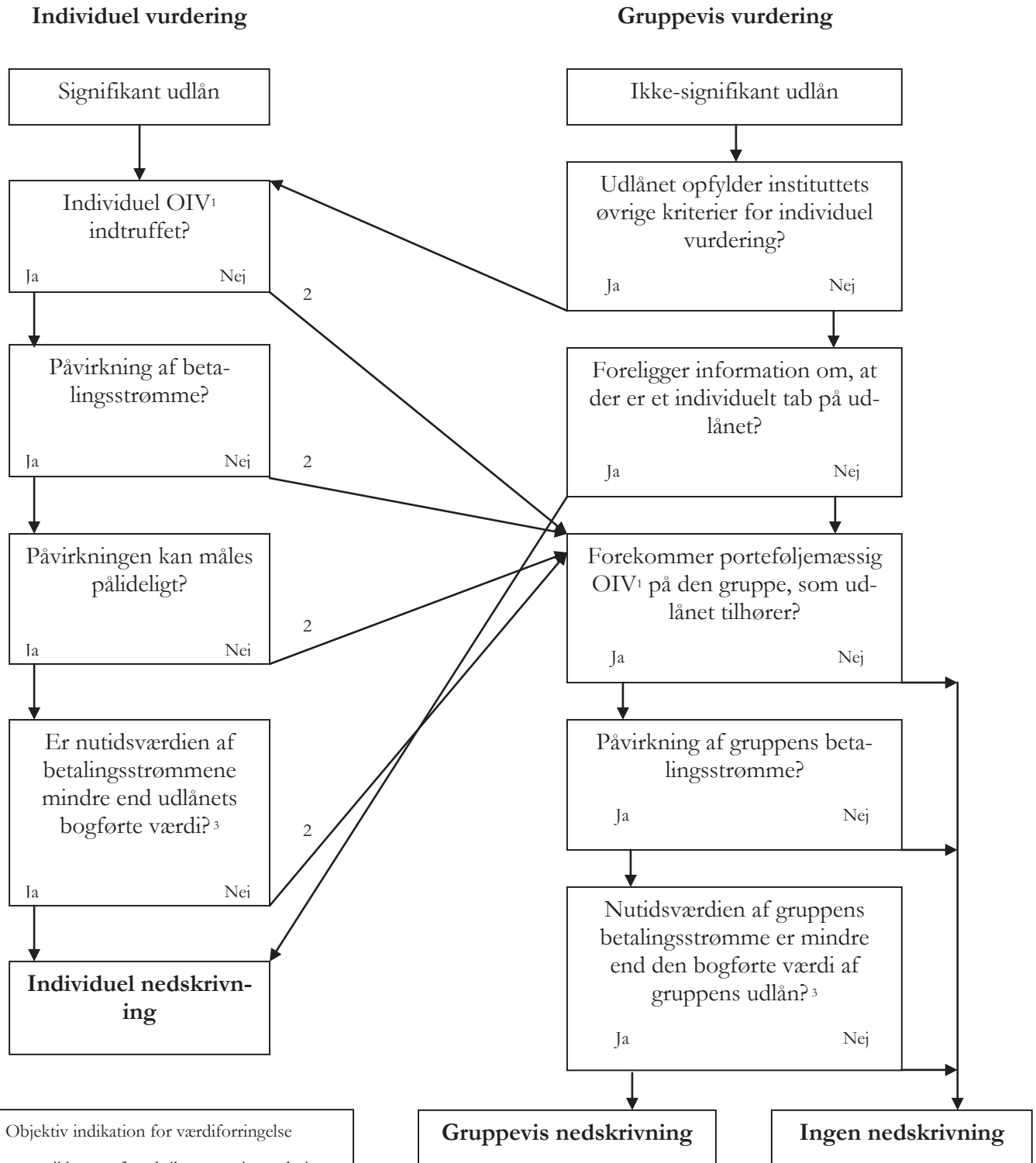
Finanstilsynet beklager det sene udsendelsestidspunkt for dette orienteringsbrev. Forholdet skyldes, at regelgrundlaget først for nyligt er faldet på plads.

Såfremt orienteringsbrevet giver anledning til spørgsmål, er De velkommen til at kontakte Tine Heerup (tlf. 33 55 83 73), Henrik Ullersted (tlf. 33 55 83 69) eller Martin Thygesen (tlf. 33 55 82 20).

Med venlig hilsen

Lars Østergaard
Kontorchef

Samspil mellem individuel og gruppevis vurdering

1) OIV = Objektiv indikation for værdiforringelse
 2) Der foretages ikke overførsel til gruppevis vurdering, hvis der undtagelsesvist er tale om et udlån, som på grund af helt særegne karakteristika ikke kan indgå i en gruppe.
 3) Ved beregning af nutidsværdien af de fremtidige betalingsstrømme indregnes indtægter og omkostninger fra overtagelse og realisation af sikkerheder.

Til realkreditinstitutterne

18. december 2004

Ref. MT

J.nr.

Orientering om nye dokumentationskrav vedrørende realkreditinstitutters udlån pr. 1. januar 2005

Pr. 1. januar 2005 træder der som bekendt nye regnskabsregler i kraft, hvad enten det enkelte realkreditinstitut vælger at følge de internationale regnskabsstandarder (IAS/IFRS) eller de danske regler i form af bestemmelserne i kapitel 13 i lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets nye regnskabsbekendtgørelse¹⁴.

I dette brev fastlægger Finanstilsynet de dokumentationskrav, som realkreditinstitutterne som minimum skal opfylde i forbindelse med indregning og måling af realkreditudlån.

Alle de opstillede dokumentationskrav gælder således uafhængigt af om årsregnskabet aflægges efter IAS/IFRS eller de danske regler.

Regelgrundlag

Realkreditudlån skal i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 51, stk. 2, nr. 2 og kan i henhold til IAS 39.9 måles til dagsværdi.

I praksis vil dagsværdien af realkreditudlån være lig med børskursværdien af de bagvedliggende obligationer med regulering for en eventuel værdiforringelse, der måtte være indtrådt som følge af låntagers svigtende betalingsevne.

Reguleringen af børskursværdien for værdiforringelse vil i praksis skulle foretages efter de samme principper, som der gælder for udlån og tilgodehavender, der måles til amortiseret kostpris. Disse principper fremgår af IAS 39.58-65 og regnskabsbekendtgørelsens §§ 51-54.

Dokumentation

For at dokumentere, at der er foretaget regulering for en eventuel værdiforringelse, skal det enkelte realkreditinstitut fremover som mini-

¹⁴ Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen).

FINANSTILSYNET

Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82

Fax 33 55 82 00

CVR-nr 10 59 81 84

finansstilsynet@ftnet.dk

www.finanstilsynet.dk

ØKONOMI- OG

ERHVERVS-MINISTERIET

mum løbende dokumentere nedenstående forhold.

For individuelt vurderede udlån

- Oversigt over hvilke udlån, instituttet betragter som individuelt signifikante.
- Oversigt over eventuelle udlån, som instituttet vurderer ikke kan indplaceres i en gruppe.
- Oversigt over øvrige udlån, som er individuelt vurderet.
- Oversigt over alle udlån, hvor instituttet vurderer, at der er indtrådt individuel objektiv indikation for værdiforringelse. For hvert af disse udlån skal der foreligge dokumentation for, at der er indtrådt en indikation.
- For hvert af de udlån, hvor instituttet vurderer, at der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, skal der foreligge beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet samt beregning af et eventuelt nedskrivningsbehov.
- For hvert udlån, hvor en nedskrivning er helt eller delvist tilbageført i forhold til sidste regnskabsaflæggelse, skal der foreligge beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme, som viser, at der ikke længere er det samme nedskrivningsbehov. I den forbindelse skal instituttet redegøre for enten, at den pågældende indikation ikke længere er til stede, eller at der i øvrigt er indtrådt en eller flere begivenheder, som har en positiv indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

For gruppevist vurderede udlån

- Dokumentation for, at gruppeinddelingen af udlån er foretaget således, at de enkelte grupper har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisici.
- Skøn over, hvilke betalingsstrømme der forventes fra de enkelte grupper. De foretagne skøn og grundlaget herfor skal kunne dokumenteres.
- Beskrivelse af de forhold, som instituttets modeller for gruppevis nedskrivning bygger på. Med andre ord beskrives sammenhængene mellem ændringer i specifikke observerbare data og nedskrivningsbehov.
- Oversigt over grupper, hvorpå der er foretaget nedskrivning. For hver af disse grupper skal der foreligge dokumentation for, at en porteføljemæssig indikation for værdiforringelse er indtrådt, samt en nedskrivningsberegning.
- For hver gruppe af udlån, hvor en gruppevis nedskrivning er helt eller delvist tilbageført i forhold til sidste regnskabsaflæggelse, skal der foreligge beregninger af nutidsværdien af gruppens fremtidige forventede betalingsstrømme, som viser, at der ikke længere er det samme nedskrivningsbehov. I den forbindelse skal det dokumenteres enten, at den pågældende indika-

tion ikke længere er til stede, eller at der i øvrigt er indtrådt en eller flere begivenheder, som har en positiv virkning på gruppens forventede fremtidige betalingsstrømme.

- Dokumentation for, at der er foretaget "back test" af de opstillede modeller og de beregnede gruppevis nedskrivninger samt resultaterne af de gennemførte tests.

Opbygning af datagrundlag

Finanstilsynet er opmærksomt på, at datagrundlaget for de gruppevis nedskrivninger i en opstartsperiode - herunder ved udarbejdelse af åbningsbalancen - ikke er fuldt udbygget, og at det i en sådan periode vil være nødvendigt at foretage visse kvalificerede skøn. "Back-tests" vil naturligvis også først kunne foretages, når der foreligger en egentlig model og et relevant datagrundlag.

Finanstilsynet forventer imidlertid, at realkreditinstitutterne fra 1. januar 2005 påbegynder opbygning af det relevante datagrundlag, og at modellerne senest er fuldt udbyggede til brug for årsregnskabet for 2006.

For de øvrige dokumentationskrav forventes disse efterlevet uden en tilsvarende indkøringsperiode.

Endelig skal Finanstilsynet gøre opmærksom på, at der også pr. 1. januar 2005 træder nye regler om beregning af solvensbehov i kraft. Disse regler indebærer blandt andet, at det enkelte realkreditinstitut selv skal vurdere sit solvensbehov.

Såfremt dette brev giver anledning til spørgsmål, er De velkommen til at kontakte Tine Heerup (tlf. 33 55 83 73), Henrik Ullersted (tlf. 33 55 83 69) eller Martin Thygesen (tlf. 33 55 82 20).

Med venlig hilsen

Lars Østergaard
Kontorchef

Pressemeddelelse vedrørende Finanstilsynets orienteringsbrev af 8. juli 2005

Finanstilsynet indskærper de nye regnskabsregler om værdiansættelse af udlån over for pengeinstitutterne.

Pr. 1. januar 2005 gik alle danske pengeinstitutter over til nye regnskabsregler. De nye regler vedrører blandt andet nedskrivninger på udlån (hensættelser til tab).

Finanstilsynet har gennemgået åbningsbalancerne for de 100 største pengeinstitutter. Denne gennemgang er sket som led i Finanstilsynets kontrol med de finansielle virksomheders regnskaber. Denne kontrol skal bidrage til at sikre retvisende regnskaber til gavn for investorer, indskydere og andre regnskabsbrugere.

Ved gennemgangen er det konstateret, at der er stor forskel på, hvor stor en virkning de nye regler har haft på værdien af institutternes samlede udlån.

De konstaterede ændringer af det samlede udlån fra 31. december 2004 til 1. januar 2005 varierer for det enkelte institut mellem -99 til +201 basispoints. Basispoint svarer til en hundrededel procent-point.

Ca. halvdelen af pengeinstitutterne har enten ikke ændret eller har formindsket værdien af det samlede udlån. Disse institutter har således ikke som forventet formindsket nedskrivningerne.

Finanstilsynet lægger vægt på, at overgangen til de nye regnskabsregler sker på den rigtige måde. I modsat fald vil resultaterne for 2005 blive påvirket af ændringen. Regnskaberne for 2005 kan herved blive misvisende og svære at sammenligne.

Finanstilsynet har derfor den 8. juli 2005 i et brev til alle danske pengeinstitutters bestyrelser og direktioner indskærpet reglerne for værdiansættelsen af udlån.

Finanstilsynet nævner i den forbindelse, at ikke alle fremgangsmåder ved opgørelsen af nedskrivningerne er i overensstemmelse med de nye regler. I et notat omtales en række eksempler på fremgangsmåder, som ikke kan anvendes.

Institutterne anmodes om at give deres revisorer en kopi af brevet. Åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 er et væsentligt grundlag for årsrapporten og som sådan omfattet af revisionen.

Endelig anmoder Finanstilsynet institutterne om at indsende de endelige åbningsbalancer samtidigt med årsregnskabet for 2005, eller at de

allerede indsendte åbningsbalancer bekræftes.

Ønskes yderligere oplysninger henvises til de fremsendte breve og notat, som kan hentes ved hjælp af nedenstående links.

Henvendelse kan i øvrigt rettes til kontorchef **Lars Østergaard på tlf. 33 55 82 82.**

Bestyrelsen og direktionen for alle danske pengeinstitutter

8. juli 2005

Ref. MT

J.nr. 122-0031

Pr. 1. januar 2005 trådte der nye regnskabsregler i kraft for alle danske pengeinstitutter. Dette gælder både for pengeinstitutter, der følger de internationale regnskabsstandarder (IAS/IFRS) og for pengeinstitutter, der følger den nye danske regnskabsbekendtgørelse¹⁵.

Som omtalt i Finanstilsynets orienteringsbrev af den 17. december 2004 omfatter de nye regnskabsregler også ændrede regler for opgørelse og nedskrivning af udlån¹⁶. Disse regler er ens, hvad enten IAS/IFRS eller den nye danske regnskabsbekendtgørelse følges.

Det var Finanstilsynets umiddelbare forventning, at overgangen til de nye regnskabsregler ville medføre, at værdien af det enkelte instituts samlede udlån pr. 1. januar 2005 ville blive forøget i forhold til pr. 31. december 2004 (nedskrivningerne i form af korrektivkontoen formindsket).

I forbindelse med institutternes elektroniske indberetninger for 1. kvartal 2005 har gruppe 1- 3 institutterne tillige indberettet åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. Ved gennemgang heraf har Finanstilsynet konstateret, at der er meget stor forskel på, hvor stor en virkning overgangen har haft.

De enkelte institutters ændring i regnskabsposten udlån (fra 31. december 2004 til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005) varierer på følgende måde:

	Ændring i udlån (basispoints ¹⁷)	Gruppens vægtede gennemsnit (basispoints)
Gruppe 1	-1,8 til +128,2	+69,8
Gruppe 2	-13,9 til +126,4	+33,0
Gruppe 3	-99,8 til +201,2	+20,7

Som det fremgår, er spredningen meget stor, dels mellem de forskellige grupper af institutter, dels inden for de enkelte grupper.

¹⁵ Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber mfl. (nr. 1407 af den 14. december 2004).

¹⁶ I brevet og vedlagte notat anvendes alene betegnelsen udlån, hvilket dækker over 'udlån og tilgodehavender'.

¹⁷ Basispoint svarer til en hundrededel procent-point.

FINANSTILSYNET
Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finanstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS-MINISTERIET**

Herudover kan det konstateres, at ca. halvdelen af pengeinstitutterne ikke har ændret eller endog mindsket værdien af det samlede udlån ved overgangen. Umiddelbart har disse institutter således ikke som forventet formindsket nedskrivningerne (nedbragt korrektivkontoen).

Finanstilsynet er opmærksom på, at de konstaterede ændringer er påvirket af, at der kan være forskelle i institutternes hidtidige praksis og andre reguleringer af værdien af det samlede udlån.

Den store spredning kan være udtryk for forskel på, hvorledes de nye regler for opgørelse og nedskrivning af udlån er indarbejdet. Dette kan i givet fald betyde, at ikke alle de anvendte fremgangsmåder er i overensstemmelse med de nye regler.

Som følge heraf skal Finanstilsynet over for pengeinstitutterne indskærpe, at det sikres, at åbningsbalancerne pr. 1. januar 2005 er udarbejdet i overensstemmelse med de nye regler, herunder ikke mindst regnskabsposten 'udlån og tilgodehavender'.

Finanstilsynet lægger vægt på, at virkningen af ændringen af den anvendte regnskabspraksis indregnes i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, og at det enkelte instituts resultat for 2005 ikke direkte påvirkes af overgangen. Finanstilsynet vil derfor også stille krav om, at alle pengeinstitutter i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporten for 2005 indberetter den endelige åbningsbalance pr. 1. januar 2005 til tilsynet eller bekræfter den allerede indsendte.

I den forbindelse skal Finanstilsynet henvise til lov om finansiel virksomhed § 184, stk. 1 og 2. Heraf fremgår, at bestyrelsen og direktionen skal aflægge årsrapporten, og at hvert enkelt ledelsesmedlem har ansvar for, at årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med lovgivningen.

Der henvises til vedlagte notat om fremgangsmåder, som efter Finanstilsynets opfattelse ikke er anvendelige, både fordi de ikke er i overensstemmelse med de nye regnskabsregler, og fordi der er risiko for, at de kan have medført væsentlige fejl i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005.

Eksempelvis fremgår det af notatet, at en fremgangsmåde, hvor et institut uden fornyede vurderinger i henhold til de nye regler blot har overført de pr. 31. december 2004 foretagne nedskrivninger (hensættelser) til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, ikke er anvendelig.

I forhold til de børsnoterede pengeinstitutter skal Finanstilsynet bemærke, at en korrektion af åbningsbalancen endvidere kan have betydning for kursdannelsen på de værdipapirer, instituttet har optaget til

notering på Københavns Fondsbørs.

En korrektion af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 kan således medføre, at de tidligere udmeldte resultater og forventninger for 2005 ligeledes skal korrigeres. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis et institut ikke i tilstrækkelig høj grad har foretaget tilbageførsel af nedskrivninger i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, men i stedet har indregnet tilbageførslerne i resultatopgørelsen for 1. kvartal 2005.

Finanstilsynet skal derfor henlede de børsnoterede institutters opmærksomhed på, at der i henhold til de børsretlige regler påhviler det enkelte børsnoterede institut en selvstændig pligt til at orientere Københavns Fondsbørs i det omfang, et forhold kan have indflydelse på kursen af instituttets noterede papirer.

Endelig skal Finanstilsynet hermed anmode alle pengeinstitutter om at give en kopi af dette brev til instituttets eksterne revisorer og eventuelle interne revisionschef. Åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 er et væsentligt grundlag for årsrapporten og som sådan også omfattet af revisionen af årsrapporten for 2005.

Med venlig hilsen

Lars Østergaard
Kontorchef

30. juni 2005

FIRA

J.nr.?

/mt

Notat om ikke anvendelige fremgangsmåder ved opgørelse af værdien af udlån i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005

Indledning

Finanstilsynet gjorde i et orienteringsbrev af den 17. december 2004 institutterne opmærksomme på, at de nye regnskabsregler også indeholder ændrede regler for indregning og måling af udlån.

Finanstilsynet oplyste i den forbindelse, at skiftet fra de hidtidige regler om opgørelse af værdien af udlån til de nye regler i de internationale regnskabsstandarder eller den nye danske regnskabsbekendtgørelse var at betragte som en ændring af anvendt regnskabspraksis.

Endvidere blev det oplyst, at en ændring af anvendt regnskabspraksis skulle foretages ved, at den akkumulerede virkning af primoændringen indregnes direkte på egenkapitalen i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005¹⁸, og at ændringen dermed ikke ville have nogen direkte resultat effekt på resultatopgørelsen.

Det blev i brevet præciseret, at de nye regler om nedskrivning af udlån i forhold til de hidtil gældende regler stiller større krav til, hvornår der kan indregnes en nedskrivning på udlån. I henhold til de nye regler, skal der således være indtrådt en objektiv indikation for værdiforringelse, og samtidig skal der kunne beregnes et nedskrivningsbehov ved tilbagediskontering af de fremtidige betalingsstrømme, for at der kan – og skal – indregnes en nedskrivning (IAS 39, afsnit 63 og regnskabsbekendtgørelsens § 52, stk. 3).

Endelig blev det anført, at nedskrivningerne pr. 31. december 2004 ikke kunne overføres til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, medmindre der forinden var foretaget en fornyet vurdering i henhold til de nye

¹⁸ Et institut kan have valgt ikke at benytte sig af lempelsen vedrørende ændring af anvendt regnskabspraksis for finansielle instrumenter, således at instituttet i stedet har udarbejdet åbningsbalancen pr. 1. januar 2004.

regler.

Som følge af de ændrede regnskabsprincipper havde Finanstilsynet forventet, at overgangen til de nye regler for langt de fleste institutter ville føre til et fald i nedskrivningerne på udlån.

I forbindelse med institutternes elektroniske indberetninger for 1. kvartal 2005 har gruppe 1- 3 institutterne tillige indberettet åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 til Finanstilsynet.

Gennemgangen heraf indikerer imidlertid, at ikke alle institutter har foretaget fornyede vurderinger af de indregnede nedskrivninger i forbindelse med udarbejdelse af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 eller ikke har foretaget disse vurderinger i overensstemmelse med de nye regler.

Det enkelte instituts ændring i regnskabsposten udlån (fra 31. december 2004 til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005) udgør følgende¹⁹:

	Ændring i udlån (basispoints ²⁰)	Gruppens vægtede gennemsnit (basis- points)
Gruppe 1	-1,8 til +128,2	+69,8
Gruppe 2	-13,9 til +126,4	+33,0
Gruppe 3	-99,8 til +201,2	+20,7

Herudover kan Finanstilsynet konstatere, at ca. halvdelen af pengeinstitutterne ikke har ændret eller endog har mindsket værdien af det samlede udlån ved overgangen. Umiddelbart har disse institutter således ikke som forventet formindsket nedskrivningerne (nedbragt korrektivkontoen).

Finanstilsynet er opmærksom på, at der i de konstaterede ændringer indgår andre reguleringer end dem, som følger af de nye regler om nedskrivning af udlån, herunder f.eks. regulering for transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer m.v. Det er imidlertid Finanstilsynets vurdering, at denne negative (netto) regulering af udlånsposten beløbsmæssigt alt andet lige normalt vil være betydeligt mindre end tilbageførslerne af nedskrivningerne.

Ligeledes er Finanstilsynet opmærksom på, at ændringen af det enkelte instituts samlede udlån naturligvis afhænger af instituttets udgangspunkt, herunder hvor forsigtigt instituttet tidligere har været ved ind-

¹⁹ De indberettede åbningsbalancer pr. 1. januar 2005 er på institutniveau og ikke på koncernniveau. De indberettede tal er ikke efterprøvet af Finanstilsynet. I de indberettede tal indgår ikke ekstreme observationer som følge af enkelte institutters meget små samlede udlån.

²⁰ Basispoint svarer til en hundrededel procent-point.

regning af nedskrivninger på udlån, således at virkningen af en overgang til de nye regnskabsregler er jo større, desto mere forsigtig instituttets praksis for nedskrivning af udlån har været hidtil. Det er imidlertid Finanstilsynets vurdering, at den store variation ikke alene kan henføres til institutternes forskellige udgangspunkter.

I det følgende skal Finanstilsynet derfor give eksempler på konstaterede fremgangsmåder, som efter tilsynets opfattelse ikke er anvendelige, idet de ikke er i overensstemmelse med regnskabsreglerne, ligesom der er risiko for, at de har medført væsentlige fejl i det enkelte instituts åbningsbalance pr. 1. januar 2005.

Der er alene tale om eksempler, og listen kan ikke betragtes som udtømmende. At et institut ikke har anvendt en af de beskrevne ikke anvendelige fremgangsmåder, er således ingen garanti for, at åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 - i forhold til udlån - giver et retvisende billede. Der gives referencer til de relevante bestemmelser i regnskabsbekendtgørelsen²¹ (bek.) og de internationale regnskabsstandarder (IAS/IFRS)²².

Eksempler på ikke anvendelige fremgangsmåder ved udarbejdelse af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005

Overførsel af nedskrivninger (hensættelser) pr. 31. december 2004 til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005

Af orienteringsbrevet af den 17. december 2004 fremgik, at et institut ved udarbejdelse af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 i forhold til de forskellige typer af udlån skulle foretage følgende:

- for udlån, der pr. 1. januar 2005 skulle individuelt vurderes, og som under de hidtidige regler var enten individuelt eller gruppevist nedskrevet,
 - instituttet skulle tilbageføre alle tidligere foretagne nedskrivninger (hensættelser) og foretage en ny vurdering af nedskrivningsbehovet i henhold til de nye regler

- for udlån, der pr. 1. januar 2005 skulle individuelt vurderes, og som under de hidtidige regler ikke var enten individuelt eller gruppevist nedskrevet,
 - instituttet skulle alene foretage en vurdering af nedskrivningsbehovet i henhold til de nye regler, hvis instituttet pr. 1. januar 2005 havde konstateret en objektiv indikation for værdiforringelse

²¹ Regnskabsbekendtgørelsen af den 14. december 2004

²² IAS 37 og IAS 39

- for udlån, der pr. 1. januar 2005 skulle gruppevist vurderes,
 - instituttet skulle tilbageføre alle tidligere foretagne nedskrivninger (hensættelser) og i stedet anvende de af instituttet opstillede modeller for beregning af gruppevis nedskrivninger.

Endvidere blev det præciseret, at udlån som under hidtidige regler havde været individuelt nedskrevet og udlån, hvorpå der pr. 1. januar 2005 var konstateret objektiv indikation for værdiforringelse, skulle individuelt vurderes pr. 1. januar 2005 og ikke alene kunne indgå i en gruppevis vurdering.

På den baggrund er det ikke en anvendelig fremgangsmåde, hvis et institut uden fornyede vurderinger i henhold til de nye regler har overført de pr. 31. december 2004 foretagne nedskrivninger (hensættelser) til åbningsbalancen pr. 1. januar 2005.

Anvendelse af kapitaldækningsreglerne til afgørelse af, om der forekommer objektiv indikation for værdiforringelse

Kapitaldækningsreglerne bygger i forhold til udlån på en "expected loss model", mens regnskabsreglerne bygger på en "incurred loss model". Med andre ord skal der ifølge kapitaldækningsreglerne tages hensyn til forventede fremtidige tabsbegivenheder, mens der efter regnskabsreglerne alene skal tages hensyn til allerede indtrufne tabsbegivenheder.

Er kapitaldækningsreglerne blevet anvendt til afgørelse af, om der pr. 1. januar 2005 er objektiv indikation for værdiforringelse, er der tale om en ikke anvendelig fremgangsmåde. Regnskabsmæssigt kan alene bek. § 52, stk. 2, § 53, stk. 3 og IAS 39, afsnit 59, anvendes ved afgørelse af, om der er objektiv indikation for værdiforringelse.

Indregning af nedskrivning på udlån på baggrund af fremtidige tabsbegivenheder og ikke allerede indtrådte tabsbegivenheder

Som omtalt ovenfor bygger regnskabsreglerne om nedskrivning på en "incurred loss model", hvilket vil sige, at kun tab på baggrund af trufne tabsbegivenheder kan – og skal – indregnes. Har et institut indregnet et tab i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 på baggrund af forventede fremtidige begivenheder i stedet for allerede indtrådte tabsbegivenheder, er det en ikke anvendelig fremgangsmåde. Dette gælder uanset, hvor sandsynligt det måtte være, at de fremtidige tabsbegivenheder indtræffer, jf. bek. § 52, stk. 3, § 53, stk. 4 og IAS 39, 59.

Eksempelvis er det en ikke anvendelig fremgangsmåde, hvis et institut har betragtet en låntager som værende i betydelige økonomiske vanskeligheder, jf. bek. § 52, stk. 2, nr. 1 og IAS 39, afsnit 59, blot fordi

den pågældende låntager sammenlignet med andre låntagere, er mere konjunkturfølsom, og derfor potentielt kan komme i betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis konjunkturerne vender. En låntager kan – og skal – kun betragtes som værende i betydelige økonomiske vanskeligheder, når de betydelige økonomiske vanskeligheder er aktuelle, f.eks. fordi konjunkturerne er vendt.

Manglende tilbagediskontering af betalingsrækker ved beregning af nedskrivningsbehov

I henhold til bek. § 52, stk. 3, § 53, stk. 4 og IAS 39, afsnit 63, skal en nedskrivning beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af et udlån (eller en gruppe af udlån) før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet (eller gruppen).

I henhold til bek. § 52, stk. 4 og IAS 39, afsnit 63, skal nutidsværdien beregnes ved at foretage tilbagediskontering af de fremtidige betalingsstrømme fra udlånet (gruppen af udlån) med enten den oprindeligt fastsatte effektive rentesats eller den aktuelle effektive rentesats (gennemsnitlige rentesats) alt afhængigt af, om der er tale om et fastforrentet eller variabelt forrentet udlån (gruppe af udlån).

Har et institut ikke foretaget den påkrævede tilbagediskontering af de forventede fremtidige betalingsstrømme ved beregning af nutidsværdien af et udlån (eller en gruppe af udlån), er det en ikke anvendelig fremgangsmåde.

I de tilfælde hvor betalingsrækkerne, herunder også provenuet fra realisation af sikkerheder, kun vil strække sig over en ganske kort periode, og en tilbagediskontering som følge deraf kun har en meget begrænset effekt, er det efter Finanstilsynets opfattelse dog i orden, at der ikke er foretaget tilbagediskontering af de fremtidige betalingsstrømme.

Manglende adskillelse mellem individuelt og gruppevist vurderede udlån

I henhold til bek. § 51, stk. 1 og IAS 39, afsnit 64, skal vurderingen af, om der er objektiv indikation for værdiforringelse foretages for udlån enkeltvist (individuel vurdering) og for grupper af udlån (gruppevis vurdering).

Det er afgørende, at der bliver skelnet mellem de to typer af vurderinger, og en fremgangsmåde ved opstilling af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005, hvor den individuelle vurdering helt eller delvist bygger på metoder for gruppevis vurdering, er ikke anvendelig.

Hvis et institut på baggrund af sine erfaringer fra en større gruppe af låntagere foretager en estimation af den forventede betalingsrække for en individuel vurderet låntager, kan en sådan estimation alene anvendes som udgangspunkt for nedskrivningsbehovet. Det skal herefter konkret vurderes, hvorvidt de generelle forventninger også er udtryk for det bedste skøn over nedskrivningsbehovet på den pågældende låntager, hvor der tages hensyn til låntagerens egen betalingsevne, de konkrete sikkerheder mv.

I den forbindelse skal Finanstilsynet gøre opmærksom på, at institutterne, jf. bek § 52, stk. 1, og IAS 39, afsnit 64, kun er pligtige til at foretage individuel vurdering af udlån, der er signifikante, og udlån, der ikke kan indpasses i en gruppe. Dog gælder det jf. bek § 54, stk. 2 og IAS 39, afsnit 64, at så snart der foreligger information, som identificerer tab på et udlån i en gruppe, skal det pågældende udlån fjernes fra gruppen og individuelt nedskrives.

Manglende indregning af gruppevise nedskrivninger

I henhold til bek. § 53, stk. 1 og IAS 39, afsnit 64, skal gruppevis vurdering omfatte alle instituttets udlån, bortset fra udlån, der er nedskrevet efter en individuel vurdering, samt udlån der ikke kan indpasses i en gruppe.

Finanstilsynet tilkendegav i orienteringsbrevet af den 17. december 2004 forståelse for, at datagrundlaget for de gruppevise nedskrivninger i en opstartsperiode, herunder ved udarbejdelse af åbningsbalancen ikke var fuldt ud udbygget, men at det i så fald var nødvendigt at foretage kvalificerede skøn.

Har et institut slet ikke har indregnet gruppevise nedskrivninger med henvisning til, at datagrundlaget for disse endnu ikke er på plads, er der tale om en ikke anvendelig fremgangsmåde. Instituttet vil i så fald skulle foretage et kvalificeret skøn over de gruppevise nedskrivninger og foretage indregning på baggrund heraf.

Manglende justering for transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer

I henhold til bek. § 43 stk. 2 / IAS 39, afsnit 43, skal der ved første indregning af et udlån foretages justering for transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer m.v., der direkte kan henføres til udlånet.

I orienteringsbrevet af 17. december 2004 udtrykte tilsynet forståelse for, at en justering af eksisterende udlån i visse tilfælde kunne være yderst vanskelig, og at det i disse tilfælde derfor var i orden ikke at foretage justeringen forudsat, at justeringen ikke ville have påvirket åbningsbalancen væsentligt.

Er der ikke i forbindelse med opstilling af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 foretaget justering for transaktionsomkostninger og modtagne gebyrer mv. for de eksisterende udlån, er det en ikke anvendelig fremgangsmåde, hvis der ikke forinden er foretaget et kvalificeret skøn, som viser, at påvirkningen af åbningsbalancen ikke ville have været væsentlig.

Medregning af tab på garanti i nedskrivning af udlån

Som tilkendegivet i orienteringsbrevet af den 17. december 2004 skal udlån og garantier regnskabsmæssigt behandles hver for sig, idet et udlån skal nedskrives, hvis det er værdiforringet, mens tab på garantier skal indregnes som hensatte forpligtelser.

Har et institut i en indregnet nedskrivning af et udlån medregnet et tab på en for låntager stillet garanti, er der derfor tale om en ikke anvendelig fremgangsmåde.

Indregning af tab på ikke-udnyttede dele af kassekreditter uden at betingelserne for en tabsgivende kontrakt er opfyldt

Som omtalt i orienteringsbrevet af 17. december 2004 kan den ikke trukne del af en kassekredit ikke indregnes som et udlån eller gøres til genstand for en nedskrivning, men under visse omstændigheder vil denne del skulle indregnes som en hensat forpligtelse.

En hensat forpligtelse på den ikke trukne del af kassekredit kan – og skal – kun indregnes, hvis kontraktens vilkår er udformet på en sådan måde, at instituttet ikke kan hindre kunden i at udnytte rammen fuldt ud, således at betingelserne for en tabsgivende kontrakt er til stede.

Har et institut i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 indregnet en hensat forpligtelse på den ikke trukne del, selvom instituttet kan hindre kunden i at udnytte rammen fuldt ud, er der tale om en ikke anvendelig fremgangsmåde. Dette vil eksempelvis være tilfældet, hvis instituttet med kort varsel kan opsige engagementet, og dermed vil kunne undgå tab på den endnu ikke trukne del.

Indregning af en nedskrivning på den ikke trukne del af kassekreditten er ligeledes ikke en anvendelig fremgangsmåde, jf. ovenfor.

Manglende sondring mellem nedskrivninger på udlån og hensættelse til tab på garantier

Regelgrundlaget for den regnskabsmæssige behandling af udlån og garantier er forskelligt som omtalt i orienteringsbrevet af 17. decem-

ber 2004. Som udgangspunkt vil et institut derfor skulle vurdere udlån og garantier separat

I situationen, hvor der er indtruffet objektive indikationer for værdiforringelse for et udlån, vil det dog i praksis samtidig være sandsynligt, at en garanti udløses. I denne situation er det Finanstilsynets opfattelse, at et institut kan vælge at vurdere udlån og garantier samlet.

Det gælder i den forbindelse, at diskonteringsrenten vil skulle fastlægges som et vægtet gennemsnit af diskonteringsrenten for udlån og garantier. Endvidere vil en eventuel nedskrivning/hensættelse skulle fordeles pro rata mellem udlån og garantier. Der kan dog være konkrete forhold, som tilsiger en anden regnskabsmæssig fordeling end pro rata. I situationen, hvor sikkerheder f.eks. alene er stillet til sikkerhed for udlånet, men ikke for garantier, vil dette skulle afspejle sig i fordelingen af nedskrivningen/hensættelsen på engagementet.

Foretages en samlet vurdering af garantier og udlån uden hensyntagen til ovennævnte om beregning af en gennemsnitlig diskonteringsrente og fordeling af eventuelle sikkerheder, er der tale om en ikke anvendelig fremgangsmåde.

Til bestyrelsen og direktionen

19. December 2005

Ref. LOE/BIJ

J.nr. 122-0031

1. Åbningsbalancen

Finanstilsynet sendte den 17. december 2004 et orienteringsbrev til alle danske pengeinstitutter, som omfattede de ændrede regnskabsregler for indregning og måling af pengeinstitutters udlån og garantier, der trådte i kraft den 1. januar 2005. I denne orientering beskrev Finanstilsynet bl.a. hvorledes dette skift af regler skulle behandles i åbningsbalancen. Endvidere opstilledes en række dokumentationskrav vedrørende såvel den individuelle som den gruppevise vurdering, jf. afsnit 4.

Finanstilsynet fulgte op på denne orientering med sit brev af 8. juli 2005. På baggrund af de indsendte åbningsbalancer fandt tilsynet anledning til at indskærpe, at virkningen af den ændrede regnskabspraksis skal indarbejdes i åbningsbalancerne, og at det enkelte instituts resultat for 2005 ikke må påvirkes af selve overgangen.

I brevet bebudede Finanstilsynet også at ville stille krav om, at alle pengeinstitutter i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporten for 2005 indberetter den endelige åbningsbalance pr. 1. januar 2005. Opmærksomheden henledes på Finanstilsynets brev af 8. december 2005, hvori det kræves, at alle pengeinstitutter skal foretage en elektronisk indberetning af åbningsbalancen efter, at den er indgået i revisionen af årsrapporten samt er godkendt af bestyrelsen. Hvis den tidligere indberettede åbningsbalance ikke er blevet ændret, kan instituttet dog nøjes med at indsende en skriftlig bekræftelse herpå.

2. Behandling af betalinger på nedskrevne udlån

Der er i 2005 sket en række ændringer i regnskabsbekendtgørelsen, hvoraf en del har virkning allerede for regnskabsåret 2005. Bekendtgørelsen blev offentliggjort i Lovtidende den 2. december 2005 og fik nr. 1112. Bekendtgørelsen kan findes på Finanstilsynets hjemmeside.

I forbindelse med ændringen af bekendtgørelsen har der været drøftelser i Finanstilsynets rådgivende regnskabsudvalg for kreditinstitutter m.v. om § 27 i bekendtgørelsen, som omhandler renteindtægter. Be-

FINANSTILSYNET
Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

stemmelsen er uændret i den nye bekendtgørelse, men Finanstilsynet har præciseret bemærkningerne til bestemmelsen, for så vidt angår behandlingen af betalinger på nedskrevne lån.

Vedrørende dette spørgsmål har bemærkningerne fået følgende ordlyd

"For et udlån, hvorpå der er nedskrevet, skal resultatposten *Renteindtægter* afspejle den effektive rente af lånets nedskrevne værdi.

For et udlån, som er nedskrevet til 0 kr., vil der således ikke skulle indregnes renter under resultatposten *Renteindtægter*. Indgår der efterfølgende betalinger på det pågældende udlån, vil der skulle foretages en ny vurdering af lånets værdi. På baggrund af erfaringen med de indkomne beløb samt eventuelle øvrige nye oplysninger, siden lånet blev nedskrevet til 0 kr., skal der foretages en ny vurdering af lånets værdi og en heraf følgende hel eller delvis tilbageførsel af nedskrivningen. Tilbageførslen skal resultatføres under posten *Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.* De indkomne betalinger fordeles herefter således, at den del, der svarer til renteindtægten af den revurderede værdi af udlånet, resultatføres under posten *Renteindtægter*. Den resterende del af de indkomne beløb regulerer udlånets værdi uden om resultatopgørelsen (afdrag).

Tilsvarende vil der kun skulle resultatføres renter af delvist nedskrevne udlån svarende til den effektive rente af udlånets nedskrevne værdi. Dette gælder uafhængigt af, om kunden indbetaler beløb, der efter kundens og/eller bankens opfattelse udgør renter af det fulde kontraktmæssige lån.

Ovenstående gælder tilsvarende i forbindelse med gruppevis nedskrivninger."

Hvor der er tale om et uvæsentligt beløb, jf. afsnit 6, som nærmere beskriver betingelserne herfor, vil virksomhederne dog kunne fortsætte med hidtil anvendte systemer, der fordeler indkomne betalinger på nedskrevne udlån på henholdsvis renteindtægter og tilbageførsler efter andre principper.

Selv om der er tale om et væsentligt beløb, vil Finanstilsynet ikke forlange, at kravet om at følge den foreskrevne metode i 2005-regnskabet efterleves. Instituttet vil i givet fald skulle oplyse i anvendt regnskabspraksis, at den foreskrevne metode ikke er anvendt. I den forbindelse skal instituttet oplyse, hvorledes instituttet har valgt at fordele modtagne betalinger på nedskrevne udlån mellem renteindtægter og tilbageførsler af nedskrivninger. Det skal understreges, at denne manglende efterlevelse kun gælder for regnskaber aflagt i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen. For regnskaber aflagt i overensstemmelse med IFRS vil en tilsvarende afvigelse i 2005 regnskabet ikke

være mulig, da tilsynet ikke har hjemmel til at tillade en tilsvarende manglende efterlevelse af IFRS-reglerne.

3. Dokumentationskrav

Som nævnt ovenfor fastlagde tilsynet i sit brev af 17. december 2004 en række dokumentationskrav. I det omtalte brev udtrykte tilsynet forståelse for, at dokumentationen vedrørende de gruppevise nedskrivninger ikke kunne være helt på plads fra starten, og at en indkøringsperiode til bl.a. opbygning af et erfaringsgrundlag først behøvede at være afsluttet til brug for årsregnskabet for 2006.

Selv om instituttet ikke kan leve op til dokumentationskravene vedrørende de gruppevise vurderinger, betyder dette dog ikke, at instituttet kan undlade at vurdere dette nedskrivningsbehov. Hvis model og/eller datagrundlag endnu ikke er på plads, er instituttet forpligtet til at udøve et kvalificeret skøn over effekten på nedskrivningsbehøvet af indtrufne begivenheder og oplyse, på hvilket grundlag man er nået til den objektive indikation for værdiforringelse (eller til, at der ikke er en sådan objektiv indikation) og det beregnede nedskrivningsbehov.

Med hensyn til dokumentationskravene i forbindelse med individuelle vurderinger gælder derimod ingen indkøringsperiode. Tilsynet har imidlertid i en række tilfælde kunnet konstatere, at disse krav ikke overholdes. Man skal derfor indskærpe, at disse krav skal efterleves. Hvis dokumentationen endnu ikke er bragt på plads, skal dette senest ske i forbindelse med vurderingerne til brug for årsregnskabet for 2005.

For et enkelt dokumentationskravs vedkommende, nemlig kravet om en oversigt over hvilke udlån, instituttet betragter som individuelt signifikante, er det dog ikke nødvendigt at efterleve dette krav, hvis instituttet har valgt så lav en grænse for, hvilke lån der gennemgås individuelt, at det er åbenbart, at alle signifikante udlån er omfattet.

Signifikante lån findes ved at se på den enkelte låntagers (herunder sammenhængende låntageres) lån under ét. Selv om de enkelte udlån til låntagere ikke hver for sig kan anses for signifikante, kan de godt samlet være det. Når denne vurdering foretages, medregnes garantier ikke.

4. Andre forhold vedrørende måling af udlån

I det forløbne år har Finanstilsynet fået kendskab til en række pengeinstitutters regnskabspraksis vedrørende måling af udlån og garantier. De erfaringer, Finanstilsynet har gjort, afspejlede sig delvist i det notat om ikke-anvendelige fremgangsmåder, som ledsagede brevet af 8. juli 2005, som vedlægges som bilag også til nærværende brev.

Ud over de udmeldinger, der lå i dette notat, skal tilsynet i øvrigt præcisere:

- Måling af nedskrivningsbehovet forudsætter altid, at der opstilles eksplicitte betalingsrækker, hvor de enkelte ind- og udbetalingsbeløb indgår på de tidspunkter, hvor betalingerne forventes at ske
- Når betalingsrækkerne opstilles, skal der tages udgangspunkt i instituttets bedste skøn:
 - hvis det mest sandsynlige er, at låntager går konkurs, skal betalingsrækkerne omfatte eventuelle forventede betalinger fra låntager, forventede indtægter og omkostninger fra sikkerheder, forventet dividende m.v.,
 - hvis det mest sandsynlige er en akkordering, skal de forventede fremtidige betalinger fra låntager indgå i betalingsrækkerne, mens indtægter og omkostninger fra sikkerheder samt dividende er irrelevante.
- Der skal altid ske tilbagediskontering af betalingsrækkerne, da der i modsat fald vil ske en systematisk undervurdering af nedskrivningsbehovet.
- Inddelingen af låntagere i grupper til brug for gruppevis vurdering kan tage udgangspunkt i en
 - segmentering, hvor låntagere grupperes efter, hvilke objektive data der påvirker betalingsstrømmene, også selv om påvirkningens størrelse varierer fra låntager til låntager, eller
 - rating, hvor låntagerne inddeles efter, hvor følsomme de er over for ændringer af deres økonomiske situation, også selv om der er tale om ændringer i forskellige parametre, eller
 - kombinationer af de to udgangspunkter.
- Hvis et segmenteringsprincip er anvendt, udløses nedskrivningsbehov af ændringer i ugunstig retning i de objektive data, man har erfaring for, påvirker betalingsstrømmene fra låntagerne i de pågældende grupper.
- Hvis et ratingprincip er anvendt, udløses et nedskrivningsbehov af, at låntagerne bevæger sig mod dårligere ratingsklasser, eller af, at der konstateres større tab i den enkelte ratingklasser.
- De modsatte bevægelser i objektive data eller rating skal medføre tilbageførsler af eventuelle nedskrivninger.
- Når et individuelt nedskrivningsbehov konstateres på en låntager i en gruppe, skal vedkommendes lån fjernes fra gruppen og individuelt vurderes.
- Uanset lånets størrelse skal nedskrivningsbehovet på et udlån, der er vurderet individuelt værdiforringet, beregnes ved et opstilling af en eksplicit, individuel betalingsrække for det pågældende lån.

- Et institut kan ikke holde sig i uvidenhed om en låntagers økonomiske situation, men skal i videst muligt omfang basere sine vurderinger af objektiv indikation for værdiforringelse og beregninger af nedskrivningsbehov på relevant opdateret materiale.
- Hensættelser til garantier skal som udgangspunkt ske efter en individuel vurdering. Ensartede garantier, f.eks. tabsgarantier over for realkreditinstitutter, kan dog vurderes gruppevist, medmindre en garantimodtagers lån til samme institut er konstateret objektivt værdiforringede. I så fald skal der ske en individuel vurdering af denne låntagers garantier.

5. Væsentlighed

Hvis et institut vil påberåbe sig, at en afvigelse fra en regnskabsbestemmelse, herunder foreskrevne metoder, er uvæsentlig, skal instituttet dokumentere, at der er tale om et uvæsentligt forhold.

En væsentlighedsvurdering kan ikke alene foretages for det pågældende forhold, men skal tillige foretages samlet, således at instituttet tager hensyn til alle øvrige ikke-korrigerede fejl og mangler i instituttets regnskabsrapportering. Flere uvæsentlige fejl kan således tilsammen medføre, at en års- eller delårsrapport samlet set må anses for væsentligt fejlbehæftet, således at den ikke giver et retvisende billede.

Vurderingen af væsentlighed, herunder vurderingen i sammenhæng med øvrige ukorrigerede fejl, skal foretages i forbindelse med hver regnskabsaflæggelse. Det skal oplyses, at revisor skal omtale ukorrigerede fejl i sit protokollat vedrørende årsregnskabet, med mindre de er bagatelagtige.

Til bestyrelsen og direktionen

6. december 2006

Ref. MT

J.nr. 122-0039

Orientering om regnskabsregler for indregning og måling af udlån og garantier m.v.

Med breve af 17. december 2004, 8. juli 2005 og 19. december 2005 har Finanstilsynet tidligere orienteret alle pengeinstitutter om regnskabsreglerne for indregning og måling af udlån og garantier, som trådte i kraft pr. 1. januar 2005.

Set i lyset af udviklingen i 2006 giver tilsynet hermed endnu en orientering til alle pengeinstitutter. Orienteringen omhandler primært problemstillinger relateret til indregning og måling af udlån. Afslutningsvist vil øvrige områder dog også blive behandlet.

Orienteringen omhandler følgende emner:

1. Pligt til at korrigere konstaterede fejl
2. Væsentlighed
3. Forlængelse af lempelsen af dokumentationskrav for gruppevis nedskrivninger af udlån og gruppevis hensatte forpligtelser på garantier
4. Fejl i modeller for gruppevis nedskrivninger af udlån
5. Individuelt vurderede udlån
6. Betalinger på nedskrevne udlån
7. Øvrige forhold, herunder
 - a. Øvrige fejl og mangler i års- og delårsrapporter,
 - b. Anvendelse af beløbsgrænse for aktivering af anskaffelser af materielle anlægsaktiver,
 - c. Pligt til at udarbejde koncernregnskab.

Finanstilsynet anmoder alle institutter om at give en kopi af dette brev til instituttets eksterne revisorer og eventuelle revisionschef.

1. Pligt til at korrigere konstaterede fejl

I 2006 har Fondsrådet (for de børsnoterede institutter) og tilsynet (for de ikke børsnoterede) i en række tilfælde påbudt institutter at give korrigerende/supplerende oplysninger til deres årsrapporter for 2005 samt i et enkelt tilfælde påbudt et institut at udarbejde en ny årsrapport for 2005.

FINANSTILSYNET
Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finanstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

Baggrunden var, at Fondsrådet/Finanstilsynet i disse sager vurderede, at institutterne ikke havde sandsynliggjort, at der var et grundlag efter reglerne for at indregne gruppevise nedskrivninger i resultatopgørelsen 2005 og/eller i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. Institutterne havde således ikke kunnet sandsynliggøre, at der var indtruffet tabsbegivenheder i 2005 og/eller fra lånenes ydelse til 1. januar 2005 (åbningsbalancetidspunktet).

Fondsrådet/Finanstilsynet har ikke foretaget kontrol af samtlige institutters årsrapporter for 2005²³, men alene udvalgt enkelte institutters årsrapporter primært ud fra en risikobaseret tilgang.

Det forhold, at Fondsrådet/Finanstilsynet ikke har rettet henvendelse til et institut omkring instituttets årsrapport for 2005, er derfor ikke ensbetydende med, at der er taget stilling til instituttets gruppevise nedskrivninger i resultatopgørelsen for 2005 eller åbningsbalancen pr. 1. januar 2005.

Finanstilsynet minder i forbindelse hermed om, at det er bestyrelsen og direktionen i det enkelte institut, som har ansvaret for, at aflagte årsrapporter giver et retvisende billede i henhold til de anvendte regnskabsregler²⁴, og at det enkelte institut har en pligt til at korrigere konstaterede fejl i tidligere aflagte årsrapporter.

Hvis de gruppevise nedskrivninger i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 og/eller i resultatopgørelsen i årsrapporten for 2005 ikke var opgjort i overensstemmelse med regnskabsreglerne, skal instituttet korrigere herfor i årsrapporten for 2006. Finanstilsynet gør i den forbindelse opmærksom på den praksis, som Fondsrådet og Finanstilsynet har lagt med de trufne afgørelser.

Hvorledes en fejl skal korrigeres i årsrapporten for 2006 afhænger af, om der er tale om en væsentlig eller ikke væsentlig fejl.

Er der tale om en væsentlig fejl skal alle berørte poster, herunder sammenligningstal, noteoplysninger mv. korrigeres. Årsrapporten for 2006 skal derfor udarbejdes, som om fejlen ikke var begået – dvs. med tilbagevirkende kraft –, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 82, og IAS 8, afsnit 41 - 53.

Er der alene tale om en ikke væsentlig fejl, kan instituttet blot korrigerer fejlen, når den konstateres, – dvs. som om der var tale om et ændret regnskabsmæssigt skøn –, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 81, og IAS

²³ En række sager om årsrapporter for 2005 er i skrivende stund endnu ikke afsluttet.

²⁴ De danske regnskabsregler i lov om finansiel virksomhed og regnskabsbekendtgørelsen og/eller IFRS (de internationale regnskabsstandarder).

8, afsnit 32 – 40.

Der henvises i øvrigt til Fondsrådets "Vejledning om virkningen af Fondsrådets afgørelser om ændring af regnskabsinformation i års- og delårsrapporter". Vejledningens anvisninger på hvordan fejl rettes, kan også anvendes af institutter, som selv har konstateret, at den tidligere offentliggjorte regnskabsinformation var fejlbehæftet.

For så vidt angår børsnoterede institutter henleder tilsynet endvidere opmærksomheden på, at der i henhold til de børsretlige regler påhviler det enkelte børsnoterede institut en selvstændig pligt til at orientere Københavns Fondsbørs i det omfang en fejl kan have indflydelse på kursen af instituttets noterede papirer, jf. § 27 i lov om værdipapirhandel.

Konstaterer et børsnoteret institut i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten for 2006, at instituttets årsrapport for 2005 indeholder en væsentlig fejl, skal instituttet derfor straks orientere Københavns Fondsbørs herom.

2. Væsentlighed

En fejl skal betragtes som væsentlig, hvis det vurderes, at den kan påvirke regnskabsbrugernes beslutningstagen. Der vil i det enkelte tilfælde altid være tale om en konkret vurdering. Væsentlighed afhænger således af størrelsen og karakteren af fejlen vurderet ud fra de forhold, der konkret gør sig gældende.

Fondsrådet og Finanstilsynet har i en række sager truffet afgørelse om, hvorvidt en fejl skal betragtes som væsentlig eller ej. Afgørelserne, herunder også de forhold, der har ligget til grund for de konkrete væsentlighedsvurderinger, er i anonymiseret form offentliggjort på Fondsrådets og Finanstilsynets hjemmesider (www.fondsraadet.dk og www.finanstilsynet.dk).

Skal et institut i forbindelse med korrektion af en fejl, foretage en væsentlighedsvurdering, skal tilsynet derfor henlede opmærksomheden på den praksis, som er fastlagt ved de trufne afgørelser, og som vil blive fulgt fremover.

I forhold til væsentlighedsvurderingen skal tilsynet endvidere fremhæve, at denne ikke alene skal foretages for den enkelte fejl, men tillige skal foretages samlet, hvor der tages hensyn til alle øvrige ikke-korrigerede fejl. Flere uvæsentlige fejl kan således tilsammen medføre, at en års- eller delårsrapport samlet set må anses for at være væsentlig fejlbehæftet.

Endvidere skal det fremhæves, at væsentlighedsvurderingen skal fore-

tages hver gang, instituttet aflægger en års- eller delårsrapport, samt at det er det enkelte institut, som skal dokumentere²⁵, at en konstateret fejl ikke er væsentlig. Det er således ikke Fondsrådet/tilsynet, der skal dokumentere, at fejlen er væsentlig.

3. Forlængelse af lempelsen af dokumentationskrav for gruppevisse nedskrivninger af udlån og gruppevisse hensatte forpligtelser på garantier

Finanstilsynet tilkendegav i orienteringsbrevet af 17. december 2004 forståelse for, at datagrundlaget og egentlige modeller for gruppevisse nedskrivninger i en opstartsperiode ikke var fuldt udbyggede, og at det i denne periode ville være nødvendigt at foretage visse kvalificerede skøn.

Finanstilsynet meddelte imidlertid også i brevet, at institutterne skulle påbegynde opbygningen af det relevante datagrundlag fra 1. januar 2005, og at tilsynet forventede, at egentlige modeller for gruppevisse nedskrivninger ville være fuldt udbyggede til brug ved årsrapporten for 2006.

Det samme blev meddelt i forhold til datagrundlaget og modeller for gruppevisse hensatte forpligtelser på garantier. Derimod gjaldt der ingen indkøringsperiode for dokumentationskravene i forbindelse med individuelle vurderinger af udlån og garantier.

I forbindelse med regnskabskontrollen og tilsynets inspektionsvirksomhed i øvrigt har tilsynet erfaret, at en stor del af pengeinstitutterne endnu ikke har egentlige modeller for gruppevis vurdering af udlån og gruppevis vurdering af garantier på plads, og at der stadig udestår en hel del udviklingsarbejde. Hertil kommer, at datagrundlaget heller ikke i alle insitutter er på plads.

På den baggrund meddeler tilsynet hermed, at opstartsperioden forlænges med yderligere et år, således at egentlige modeller til brug for gruppevisse nedskrivninger af udlån og egentlige modeller til brug for gruppevisse hensatte forpligtelser på garantier sammen med det nødvendige datagrundlag først skal være fuldt udbyggede til brug ved årsrapporten for 2007. Yderligere udsættelse kan ikke påregnes.

De institutter, som på nuværende tidspunkt har modeller, der fungerer i overensstemmelse med regnskabsreglerne, kan selvfølgelig anvende disse ved udarbejdelse af årsrapporten for 2006.

I forhold til gruppevisse nedskrivninger på udlån i årsrapporten for 2006 vil institutter, som endnu ikke har egentlige modeller på plads,

²⁵ Dette kan gøres enten ved fuldt ud at opfylde reglerne alternativt ved at lave en sandsynliggørelse f.eks. på baggrund af udtagelse af repræsentative stikprøver.

derfor – som det var tilfældet i 2005 – kunne nøjes med at udøve kvalificerede skøn.

I den forbindelse understreger tilsynet dog, at der skal være tale om kvalificerede skøn i overensstemmelse med principperne i regnskabsreglerne. En nedskrivning på en gruppe skal derfor altid kunne henføres til, at der i regnskabsperioden eller siden ydelsestidspunktet (tidspunktet for første indregning) er indtruffet en eller flere tabsbegivenheder, som medfører et fald i de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Helt konkret skal det enkelte institut:

- For grupper af udlån, hvorpå der pr. 1. januar 2006 ikke er indregnet en nedskrivning, forholde sig til, om der i 2006 er indtruffet en eller flere tabsbegivenheder, som medfører et fald i de forventede fremtidige betalinger fra gruppen.

Hvis det er tilfældet, skal instituttet foretage et kvalificeret skøn over den samlede virkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen for herved at opgøre nedskrivningen på gruppen. I forhold til udlån ydet i 2006 skal instituttet være opmærksomt på, at en tabsbegivenhed alene er relevant, hvis den er indtruffet, efter lånene er ydet (tidspunktet for første indregning).

Hvis der ikke er indtruffet tabsbegivenheder i 2006, er der ikke et grundlag for at foretage indregning af nedskrivninger på gruppen i 2006.

- For grupper af udlån, hvorpå der pr. 1. januar 2006 er indregnet en nedskrivning – efter instituttet har foretaget eventuelle korrektioner af fejl i årsrapporten for 2005²⁶ -, skal instituttet forholde sig til, om den eller de tabsbegivenheder, som begrundede indregningen, fortsat er til stede, og om der i 2006 er indtruffet yderligere tabsbegivenheder, som medfører et fald i de forventede fremtidige betalinger fra gruppen.

Er tabsbegivenheden, som begrundede nedskrivningen på gruppen i 2005, fortsat til stede, skal nedskrivningen opretholdes, forudsat at det kvalificerede skøn over den samlede virkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen ligeledes er uændret.

Er tabsbegivenheden ikke længere til stede (eller kun delvist),

²⁶ Omfatter fejl i åbningsbalancen pr. 1. januar 2005 og/eller resultatopgørelsen i 2005, jf. afsnit 1 ovenfor.

skal nedskrivningen tilbageføres (helt eller delvist) på baggrund af et kvalificeret skøn over den samlede virkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen.

Er der i 2006 konstateret yderligere tabsbegivenheder (eller en forværring af tabsbegivenheden fra årsrapporten for 2005), skal nedskrivningen forøges på baggrund af et kvalificeret skøn over den samlede virkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen.

For så vidt angår de konstaterede tabsbegivenheder skal instituttet have dokumentation for, at de er konstateret indtruffet i regnskabsperioden eller siden ydelsestidspunktet (for nye udlån).

For så vidt angår de kvalificerede skøn, skal instituttet have dokumentation i form af beregninger m.v., som sandsynliggør den skønnede samlede virkning på betalingsstrømmene fra gruppen.

Som det fremgår, er grundlaget for indregning af gruppevis nedskrivninger på udlån i 2006, at den regnskabsmæssige behandling i 2005 har været i overensstemmelse med principperne i regnskabsreglerne om gruppevis nedskrivninger. Er det ikke tilfældet, vil instituttet, forinden de gruppevis vurderinger pr. 31. december 2006 kan foretages, skulle foretage de nødvendige korrektioner, jf. afsnit 1 og 2 ovenfor.

4. Fejl i modeller for gruppevis nedskrivninger af udlån

Finanstilsynet er i 2006 blevet præsenteret for en række anvendte og påtænkte modeller for gruppevis nedskrivninger af udlån. Tilsynet har ikke foretaget egentlige godkendelser af de præsenterede modeller, men har givet påtaler, påbud eller bemærkninger i de tilfælde, hvor modellerne efter tilsynets umiddelbare opfattelse ikke fungerer eller ikke vil komme til at fungere i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Med henblik på, at institutterne kan undgå at begå de samme fejl, omtales fejlene i det følgende. Ud over at undgå de nævnte fejl skal instituttet generelt sikre sig, at de anvendte modeller er i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Der er ikke tale om en udtømmende liste, men alene en oversigt over de hyppigst konstaterede fejl. Ved omtalen sondres mellem 'ratingmodeller' og 'segmenteringsmodeller'. For god ordens skyld bemærker tilsynet, at der er metodefrihed, så længe principperne i regnskabsreglerne om gruppevis nedskrivninger følges, og at der derfor ikke er krav om, at gruppevis nedskrivninger skal foretages på baggrund af ratingmodeller eller segmenteringsmodeller.

Konstaterede fejl i ratingmodeller

Ratingmodeller er kendetegnet ved, at en gruppevis nedskrivning skal kunne henføres til udlåns vandring mod dårligere ratingklasser eller forværrede betalingsstrømme for enkelte ratingklasser som følge af nye erfaringer. De konstaterede fejl er som følger:

Manglende rating ved ydelsen af nye udlån / ved første indregning

Der er tale om en fejl, hvis der ikke foretages en rating af låntageren på det tidspunkt, hvor udlånet ydes til denne. Foretages denne oprindelige rating ikke, er det ikke efterfølgende muligt at konstatere, om der er sket en forværring af de forventede fremtidige betalingsstrømme, siden udlånet blev ydet (tidspunktet for første indregning), hvilket ikke er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 3 og 4, og IAS 39, afsnit 59.

Udlånsvækst medfører i sig selv gruppevis nedskrivninger

Der er tale om en fejl, hvis udlånsvækst i sig selv fører til en gruppevis nedskrivning. Som anført ovenfor skal en nedskrivning på en gruppe kunne henføres til, at der er sket en forværring af de forventede fremtidige betalingsstrømme siden ydelsestidspunktet. I en ratingmodel skal dette komme til udtryk ved en – i forhold til ydelsestidspunktet – dårligere rating (vandring) eller – i forhold til ydelsestidspunktet – forværret betalingsstrømme fra en eller flere ratingklasser som følge af nye erfaringer.

Fører udlånsvækst i sig selv til gruppevis nedskrivninger, fungerer modellen ikke overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 3 og 4, og IAS 39, afsnit 59.

Institutterne skal derimod tage højde for udlånsvækst ved fastsættelsen af solvensbehovet.

Nettobetragtning ved vandringer mellem ratingklasserne

Der er tale om en fejl, hvis modellen bygger på nettovandringer mellem ratingklasserne uden hensyntagen til, om der tidligere er foretaget nedskrivning eller ej.

I en model, hvor den bedste ratingklasse er A, næstbedste B, etc. vil det således ikke være i overensstemmelse med reglerne at lave en nettobetragtning mellem udlån, der vandrer nedad fra A til B, og udlån, der vandrer opad fra B til A.

En forudsætning for, at de udlån, som vandrer opad fra B til A kan reducere nedskrivningen på de udlån, som vandrer nedad fra A til B,

er således, at de udlån, som vandrer opad, tidligere er blevet nedskrevet (dvs. tidligere er vandret fra A til B og nu vandrer tilbage til A).

Er det ikke tilfældet, vil nettobetragtningen mellem ratingklasse A og B reelt medføre, at der foretages en opskrivning af de udlån, som vandrer fra B til A, hvilket ikke er i overensstemmelse med måling til amortiseret kostpris, jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1 og § 50, stk. 1, og IAS 39, afsnit 9 og 65. Ved alene at arbejde med bruttobevægelser undgås denne fejl.

Anvendelse af PD (probability of default – sandsynligheden for misligholdelse)

Der er tale om en fejl, hvis en model bygger på anvendelsen af PD, uden at denne sandsynlighed korrigeres, så den ud over anvendelsen til kapitaldækningsformål også kan anvendes regnskabsmæssigt.

Manglende opstilling af eksplicitte betalingsrækker og tilbagediskontering heraf

Opstilles der ikke eksplicitte betalingsrækker og foretages der ikke tilbagediskontering heraf, er det ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 4, og IAS 39, afsnit 63-64 og AG92.

Undladelse af at fjerne udlån fra en gruppe, selvom der foreligger information, som identificerer individuelt tab på disse

En ratingmodel fordrer, at der foretages en rating af det enkelte lån eller den enkelte låntager, hver gang der aflægges en års- og delårsrapport. I forhold til anvendelse af segmenteringsmodeller (se nedenfor), får instituttet som følge heraf ofte på et relativt tidligere tidspunkt informationer, som identificerer tab på enkelte lån eller låntagere.

I den forbindelse er der tale om en fejl, hvis de pågældende lån eller låntagere, om hvilke der foreligger information, som identificerer tab, ikke fjernes fra grupperne. De skal i stedet være genstand for en individuel vurdering.

Fjernes disse lån eller låntagere ikke fra grupperne, er det ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen § 54, stk. 2, og IAS 39, afsnit 64 og AG88.

Konstaterede fejl i segmenteringsmodeller

Segmenteringsmodeller er kendetegnet ved, at en gruppevis nedskrivning skal kunne henføres til, at der er observeret en ændring i objektive konstaterbare forhold (forklarende variable), der erfaringsmæssigt har sammenhæng med omfanget af betalingssvigt i en gruppe af udlån. De konstaterede fejl er som følger:

Manglende ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko

Der er tale om en fejl, hvis udlån placeres i grupper, som har andre karakteristika med hensyn til kreditrisiko, end de pågældende udlån har. Herved vil instituttet komme til at anvende et datagrundlag og historisk konstaterede sammenhænge, som ikke er relevante for de pågældende udlån.

Har udlån i samme grupper ikke ensartede²⁷ karakteristika med hensyn til kreditrisiko er det ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 2, og IAS 39, afsnit 64 og AG87.

Udlånsvækst medfører i sig selv gruppevise nedskrivninger

Som det var tilfældet i ratingmodellen, er det også en fejl i segmenteringsmodellen, hvis udlånsvækst i sig selv fører til en gruppevis nedskrivning. Der skal være sket en forværring af de forventede fremtidige betalingsstrømme siden ydelsestidspunktet. I en segmenteringsmodel skal dette komme til udtryk ved – i forhold til på ydelsestidspunktet – ændrede (forringede) værdier af de forklarende variable eller – i forhold til på ydelsestidspunktet – ændrede (forværrede) sammenhænge mellem de forklarende variable og det forhold, at banken lider tab.

Fører udlånsvækst i sig selv til gruppevise nedskrivninger, fungerer segmenteringsmodellen ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 3 og 4, og IAS 39, afsnit 59.

Manglende vurdering af forventede fremtidige betalingsstrømme ved ydelsen af nye udlån / første indregning

I en segmenteringsmodel vil de forventede fremtidige betalingsstrømme for hver gruppe skønnes ud fra historisk konstaterede sammenhænge mellem tab og de til gruppen hørende forklarende variable (f.eks. arbejdsløshedsprocent, husprisindeks mv.), og de aktuelle værdier af disse forklarende variable. De historisk konstaterede sammenhænge vil dog om nødvendigt skulle justeres, så de passer til de aktuelle forhold, jf. IAS 39, afsnit 62.

Det er efter tilsynets opfattelse en fejl, hvis de oprindelige forventede betalingsstrømme til udlån (baseret på de på ydelsestidspunktet aktuelle værdier af de til gruppen hørende forklarende variable) ikke registreres. Foretages denne registrering ikke, er det ikke muligt på et senere tidspunkt at konstatere, om der er sket en forværring af de forventede fremtidige betalingsstrømme siden ydelsestidspunktet (tidspunktet for første indregning), hvilket ikke er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 3 og 4, og IAS 39, afsnit 59.

²⁷ Det bemærkes, at der med ensartede karakteristika ikke menes identiske karakteristika.

Endvidere vil et manglende kendskab til, hvilke udlån, der er blevet forringet siden ydelsen – og i givet fald med hvor meget - efter tilsynets opfattelse medføre, at der er risiko for, at der foretages opskrivning af udlån, som ikke forinden har været nedskrevet, hvilket ikke er i overensstemmelse med måling til amortiseret kostpris, jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1 og § 50, stk. 1, og IAS 39, afsnit 9 og 65.

Værdier af forklarende variable vil ofte være uændrede over en længere periode. Efter tilsynets opfattelse kan de oprindeligt forventede fremtidige betalingsstrømme for nye udlån derfor i praksis baseres på en periodebetragtning, hvor en periodes længde må afhænge af, i hvor lang tid en gruppes forklarende variable og dermed de forventede fremtidige betalingsstrømme er uændrede. Hvis f.eks. en gruppes forklarende variable ikke er ændret i løbet af et kvartal eller en længere periode, vil instituttet derfor kunne antage, at alle gruppens nye udlån i den pågældende periode er ydet på grundlag af samme fremtidige forventninger til betalingsstrømmene.

Irrelevante - eller ikke et tilstrækkeligt antal af forklarende variable

Som omtalt ovenfor skal en segmenteringsmodel bygge på, at der for hver gruppe identificeres forklarende variable (observerbare data), hvor ændringer i disse erfaringsmæssigt har sammenhæng med udviklingen i de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen. Der kan f.eks. være tale om arbejdsløshedsprocent, renter, husprisindeks eller afsætningspriser.

I den forbindelse er der tale om en fejl, hvis de for en gruppe identificerede forklarende variable tilsammen ikke udtrykker sig om den samlede udvikling i de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen.

F.eks. er der tale om en fejl, hvis de for en erhvervsgruppe identificerede forklarende variable alene udtrykker sig om udviklingen i virksomhedernes omkostninger i en given periode uden at forholde sig til, hvorledes virksomhedernes indtægter har udviklet sig i den pågældende periode. I den situation udtrykker udviklingen i de identificerede forklarende variable sig således ikke om den samlede udvikling i boniteten hos de pågældende erhvervs kunder og dermed heller ikke om udviklingen i de forventede fremtidige betalingsstrømme fra gruppen.

Udtrykker udviklingen i de for en gruppe identificerede forklarende variable sig tilsammen ikke om den samlede udvikling i de forventede fremtidige betalingsstrømme fra den pågældende gruppe er det ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 4 og IAS 39, afsnit 63, AG87 og AG89.

Manglende opstilling af eksplicitte betalingsrækker

For segmenteringsmodellen gælder det også, at opstilles der ikke eksplicitte betalingsrækker, og foretages der ikke tilbagediskontering heraf, er det ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 53, stk. 4, og IAS 39, afsnit 63-64 og AG92.

5. Individuelt vurderede udlån

Dokumentationskrav²⁸

I orienteringsbrevet af 17. december 2004 stillede tilsynet som bekendt en række dokumentationskrav for såvel individuelt - som gruppevist vurderede udlån.

I forhold til gruppevist vurderede udlån blev der i brevet givet en lempelse i dokumentationskravene, jf. afsnit 3 ovenfor, mens der derimod ikke blev givet nogen lempelse af dokumentationskravene for individuelt vurderede udlån.

At der ikke gjaldt nogen overgangsperiode for dokumentation af individuelt vurderede udlån blev ligeledes understreget i orienteringsbrevet af 19. december 2005.

Alligevel har tilsynet i en række tilfælde kunnet konstatere, at dokumentationskravene ikke er efterlevet. F.eks. har tilsynet ofte konstateret, at der ved individuel nedskrivning af udlån ikke "*foreligger dokumentation for, at der indtrådt en objektiv indikation for værdiforringelse*", ligesom der ofte ikke "*foreligger en beregning af nutidsværdien af de fremtidige forventede betalinger fra udlånet...*".

Tilsynet skal derfor indskærpe, at dokumentationskravene for individuelt vurderede udlån skal følges.

Opdateret vurderingsgrundlag²⁹

I en række tilfælde har tilsynet endvidere konstateret, at der foretages individuel vurdering af et udlån eller en låntager på baggrund af et ikke opdateret videns-/vurderingsgrundlag om udlånet eller låntageren.

For at et institutts års- og delårsrapporter kan være både relevante og pålidelige, jf. § 187 i lov om finansiel virksomhed, skal det underlig-

28 Til orientering forventes dokumentationskravene ligeledes at blive indarbejdet i den kommende vejledning til § 71 i lov om finansiel virksomhed.

29 Til orientering forventes nedenstående om, at et vurderingsgrundlag skal være opdateret ligeledes at blive indarbejdet i den kommende vejledning til § 71 i lov om finansiel virksomhed.

gende materiale imidlertid være relevant og pålideligt.

Vurderingen af, om der skal foretages indregning eller regulering af et aktiv eller en forpligtelse i en års- eller delårsrapport, vil derfor så vidt muligt skulle foretages på baggrund af opdaterede informationer om det eller de konkrete forhold.

Et instituts vurdering af, om der i en års- eller delårsrapport skal indregnes en nedskrivning på en låntager, vil derfor så vidt muligt skulle bygge på de seneste informationer om den pågældende låntagers økonomiske forhold.

Tilsynet skal derfor indskærpe, at individuel vurdering af udlån skal foretages på baggrund af et så vidt muligt opdateret videns-/vurderingsgrundlag.

Vurdering af forventede fremtidige betalingsstrømme ved beregning af nedskrivningsbehov

I en række tilfælde har tilsynet herudover konstateret, at institutter ved vurdering af de forventede fremtidige betalingsstrømme ved beregning af nedskrivningsbehov på individuelt vurderede udlån ikke tager hensyn til alle positive betalingsstrømme eller undervurderer størrelsen heraf.

Tilsynet skal derfor minde om, at de gældende regnskabsregler bygger på et neutralitetsprincip³⁰. Ved vurdering af de forventede fremtidige betalingsstrømme er det derfor ikke i overensstemmelse med regnskabsreglerne at lave skjulte reserver ved f.eks. at undervurdere de (positive) forventede fremtidige betalingsstrømme fra realisation af sikkerheder.

På den baggrund skal tilsynet indskærpe, at vurdering af de forventede fremtidige betalingsstrømme skal foretages på baggrund af et neutralitetsprincip.

6. Betalinger på nedskrevne udlån

I orienteringsbrevet af 19. december 2005 orienterede tilsynet om, hvorledes den regnskabsmæssige behandling af betalinger på nedskrevne udlån skal foretages i henhold til regnskabsbekendtgørelsen og IFRS. Orienteringen byggede på det i bemærkningerne til regnskabsbekendtgørelsens § 27 indarbejdede.

Af bemærkningerne fremgik blandt andet, at det enkelte institut i 2005-regnskabet (årsrapporten) kunne undlade at følge den foreskrev-

³⁰ Jf. lov om finansiel virksomhed § 188, stk. 1, nr. 5, og begrebsrammen til IFRS, afsnit 36-37.

ne metode, og i stedet kunne fortsætte med at anvende den i løbet af året anvendte metode – selv hvis der var tale om et væsentligt beløb.

Denne lempelse gjaldt alene i forhold til årsrapporten for 2005. Derfor skal tilsynet hermed minde om, at årsrapporten for 2006 vil skulle udarbejdes efter den i bemærkningerne til § 27 foreskrevne metode – såvel for individuelt som for gruppevist vurderede udlån.

7. Øvrige forhold

Ud over ovennævnte orientering om forhold primært relateret til indregning og måling af udlån skal tilsynet i det følgende orientere om en række øvrige forhold.

7a – Øvrige fejl og mangler i års- og delårsrapporter

Fondbrådet og Finanstilsynet har ved kontrollen af års- og delårsrapporter i 2006 i mange tilfælde konstateret, at der har været adskillige mindre fejl og mangler, herunder manglende eller forkerte noter, manglende omtaler i ledelsesberetningen m.v.

Arbejdet med at identificere de øvrige fejl og mangler er foretaget med udgangspunkt i kravene til indholdet i års- og delårsrapporter, jf. regnskabsreglerne³¹. Der har ikke været tale om et arbejde, som det enkelte institut ikke selv ville have kunnet udføre inden aflæggelse af års-/delårsrapporten.

Der henvises til Fondbrådets hjemmeside, hvor de konstaterede fejl og mangler for de børsnoterede institutter er oplistet. Oversigten vil ligeledes kunne anvendes af ikke-børsnoterede institutter.

I den forbindelse bemærkes, at det enkelte institut ikke kun skal have fokus på ovennævnte liste, men på alle oplysningskrav i henhold til regnskabsreglerne.

7b – Anvendelse af beløbsgrænse for aktivering af anskaffelser af materielle anlægsaktiver

Finanstilsynet har i en række tilfælde konstateret, at institutter arbejder med beløbsgrænser for anskaffelser af materielle anlægsaktiver, hvor anskaffelser under en sådan grænse udgiftsføres, selvom de opfylder betingelserne for, at der skal foretages aktivering, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 58 og IAS 16, afsnit 7-10.

I den forbindelse skal tilsynet gøre opmærksom på, at sådanne beløbsgrænser ikke kan anvendes, hvis det medfører en væsentlig fejl i års-

³¹ De danske regnskabsregler i lov om finansiel virksomhed og regnskabsbekendtgørelsen og/eller IFRS (de internationale regnskabsstandarder).

og/eller delårsrapporten.

Ved anvendelse af beløbsgrænser for aktivering af anskaffelser af materielle anlægsaktiver, vil et institut derfor skulle foretage en vurdering i henhold til det i afsnit 2 anførte om væsentlighed.

7c – Pligt til at udarbejde koncernregnskab

Primo 2006 traf Fondsrådet afgørelse om, at en række børsnoterede pengeinstitutkoncerner, som hidtil alene havde aflagt selskabsregnskab, fremover også ville skulle aflægge koncernregnskab, medmindre forholdene i de pågældende koncerner ændrede sig væsentligt.

Baggrunden for de nævnte afgørelser var, at Fondsrådet ikke fandt, at de pågældende institutter havde vist, at deres respektive dattervirksomheder var uvæsentlige.

Idet der var tale om børsnoterede pengeinstitutkoncerner havde afgørelserne den yderligere konsekvens, at institutterne skulle udarbejde deres koncernregnskaber efter IFRS (de internationale regnskabsstandarder) 32.

Afgørelserne har imidlertid ikke kun relevans for børsnoterede pengeinstitutkoncerner. En ikke-børsnoteret pengeinstitutkoncern vil således også skulle udarbejde koncernregnskab, hvis den ikke kan dokumentere, at dattervirksomheden / dattervirksomhederne er uvæsentlige. Den ikke-børsnoterede pengeinstitutkoncern vil dog som udgangspunkt skulle udarbejde sit koncernregnskab efter de danske regler³³, medmindre den vælger at anvende IFRS (de internationale regnskabsstandarder).

Hvis et pengeinstitut med en eller flere dattervirksomheder ikke udarbejder et koncernregnskab, skal instituttet derfor forholde sig til, om datterselskabet / datterselskaberne er væsentlige eller ej. I den forbindelse henleder tilsynet opmærksomheden på den praksis, som er fastlagt ved de truffe afgørelser, og som vil danne grundlag for fremtidige afgørelser.

Afgørelserne, herunder også de forhold, der lå til grund for de konkrete væsentlighedsvurderinger, er i anonymiseret form offentliggjort på Fondsrådets hjemmeside. De offentliggjorte afgørelser indbefatter ligeledes afgørelser, hvor det var Fondsrådets vurdering, at instituttet havde vist, at dattervirksomheden / dattervirksomhederne alene var uvæsentlige.

32 Dette følger af EU's forordning nr. 1606/2002 (IAS-forordningen).

33 I lov om finansiel virksomhed og regnskabsbekendtgørelsen.

Endelig skal tilsynet gøre opmærksom på, at dette og tidligere fremsendte orienteringsbreve kan findes i tilknytning til regnskabsbekendtgørelsen på tilsynets hjemmeside.

Med venlig hilsen

Lars Østergaard
kontorchef

20. november 2007

Ref. MT/LE/FJ

J.nr. 10122-0002

Orientering om regnskabsregler for pengeinstitutter

Finanstilsynet har ultimo 2004, 2005 og 2006 sendt orienteringsbreve til alle pengeinstitutter om regnskabsreglerne for indregning og måling af udlån og garantier. Med dette brev giver tilsynet sin ultimo 2007 - orientering til alle pengeinstitutter³⁴. Orienteringen omhandler følgende emner:

1. Gruppevis nedskrivninger af udlån

- 1.1. Ophør af lempelse for dokumentationskrav
- 1.2. Skift fra gruppevis nedskrivninger baseret på "kvalificerede skøn" til anvendelse af model
- 1.3. Anvendelse af Lokale Pengeinstitutters model
- 1.4. Opfølgning på Finansrådets "sommerbrev"
 - 1.4.1. Eksplicitte betalingsrækker vs. Basel II parametre
 - 1.4.2. Definition af ny kunde
 - 1.4.3. Migration (flere klasser i samme gruppe)
 - 1.4.4. IBNR-nedskrivninger
 - 1.4.5. "Tidlige hændelser"
 - 1.4.6. Brutto-/nettilgang i en ratingmodel
- 1.5. Øvrige forhold vedrørende gruppevis nedskrivninger
 - 1.5.1. Opgørelse af udlåns effektive rente
 - 1.5.2. "Emergence-perioden"

2. Øvrige regnskabsforhold

- 2.1. Beskrivelse af væsentlige indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis
- 2.2. Beskrivelse af usikkerhed ved indregning og måling
- 2.3. Omvurdering af domicilejendomme
- 2.4. Egenkapitalopgørelse og præsentation af korrektion af væsentlige fejl
- 2.5. Anvendelse af overtagelsesmetoden ved virksomhedsovertagelser
- 2.6. Oplysning om incitamentsprogrammer

FINANSTILSYNET

Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finanstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET

³⁴ Tidligere udsendte orienteringsbreve er fortsat gældende, medmindre andet er anført i dette brev. De tidligere udsendte breve kan findes på tilsynets hjemmeside i tilknytning til regnskabsbekendtgørelsen.

- 2.7. Henlæggelse af nettoopskrivning til reserve efter indre værdis metode
- 2.8. Elektronisk indsendelse af års- og delårsrapporter
- 2.9. Ledelsespåtegning af halvårs- og kvartalsrapporter
- 2.10. Sammenligningstal i halvårs- og kvartalsrapporter

1. Gruppevise nedskrivninger af udlån

Finanstilsynet har i de tidligere orienteringsbreve fra 2004-2006 også behandlet gruppevise nedskrivninger af udlån. De tidligere breve har især omhandlet dokumentationskrav, kvalificerede skøn - hvis et institut endnu ikke havde en model på plads, ikke-anvendelige metoder, samt hvad et institut skulle gøre, hvis det blev opmærksom på en fejl i en tidligere aflagt årsrapport.

Dokumentationskravene formuleret i orienteringsbrevet af 17. december 2004 er stadig gældende og er siden blevet indarbejdet i vejledningen til § 71 i lov om finansiel virksomhed, hvortil der henvises³⁵. Overgangsordningen om anvendelse af et kvalificeret skøn kan ikke anvendes ved udarbejdelse af årsrapporten for 2007, jf. nedenfor. For information om korrektion af fejl (væsentlige og ikke-væsentlige) henvises til tilsynets orienteringsbrev af 6. december 2006 samt afsnit 1.2 i nærværende brev.

1.1 - Ophør af lempelse for dokumentationskrav

I orienteringsbrevet af 17. december 2004 meddelte tilsynet en lempelse i forhold til dokumentationskravet for gruppevise nedskrivninger. Institutter, som ikke havde udarbejdet egentlige modeller til beregning af gruppevise nedskrivninger i årsrapporterne for 2005 kunne herved i stedet nøjes med at foretage kvalificerede skøn over virkningen af eventuelt indtrufne tabsbegivenheder.

Denne lempelse blev med brevet af 6. december 2006 forlænget, således at egentlige modeller først skulle foreligge til brug for udarbejdelse af årsrapporten for 2007. I den forbindelse gjorde tilsynet opmærksom på, at yderligere forlængelse af lempelsen ikke kunne påregnes.

Tilsynet har i løbet af 2007 haft en god dialog med flere institutter, datacentraler, brancheforeninger, revisorer og af institutter engagerede konsulenter. På baggrund af denne dialog er det tilsynets forventning, at alle institutter anvender egentlige modeller til beregning af gruppevise nedskrivninger i årsrapporten for 2007.

Hermed skal tilsynet derfor gøre opmærksom på, at lempelsen af dokumentationskravet for gruppevise nedskrivninger - som bebudet sidste år - ikke længere er gældende og ikke kan anvendes ved udarbej-

³⁵ Vejledningen kan findes på www.finanstilsynet.dk, "jura", "banker og sparekasser", og "vejledning for pengeinstitutter i henhold til § 71, stk. 1, nr. 1-8, i lov om finansiel virksomhed".

delse af årsrapporten for 2007. Et instituts gruppevise nedskrivninger i årsrapporten for 2007 vil derimod skulle baseres på egentlige modeller.

Modellerne vil kunne være udviklet af det enkelte institut selv eller for instituttet (af datacentraler, brancheforeninger, konsulentfirmaer eller lignende). I den forbindelse skal tilsynet henlede opmærksomheden på, at det, uanset hvorledes modellen er udarbejdet, altid vil være det enkelte instituts bestyrelse og direktion, som er ansvarlig i forhold til modellen og de gruppevise nedskrivninger, som de indregner i instituttets eksterne regnskabsrapportering.

Finanstilsynet er opmærksom på, at det ved udarbejdelse af årsrapporten for 2007 er første gang, at mange institutter anvender egentlige modeller til beregning af gruppevise nedskrivninger. Tilsynet har derfor forståelse for, at procedurerne for backtesting endnu ikke er fuldt ud på plads ved udarbejdelse af årsrapporten for 2007, men først bliver det i løbet af 2008.

1.2 – Skift fra gruppevise nedskrivninger baseret på "kvalificerede skøn" til anvendelse af model36

Skiftet fra alene at have baseret de gruppevise nedskrivninger på "kvalificerede skøn" til en egentlig model er efter tilsynets opfattelse udtryk for en ændring af et regnskabsmæssigt skøn og ikke en ændret anvendt regnskabspraksis, idet principperne i reglerne om gruppevise nedskrivninger ikke er blevet ændret som følge af, at lempelsen ikke længere er gældende.

En eventuel virkning ved overgangen vil derfor som hovedregel skulle indregnes i resultatopgørelsen for 2007. Undtagelsen hertil vil være, hvis et institut i forbindelse med skiftet konstaterer, at de tidligere indregnede gruppevise nedskrivninger er væsentligt fejlbehæftede, f.eks. fordi instituttet ikke har foretaget et kvalificeret skøn i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Som det fremgik af tilsynets orienteringsbrev af 6. december 2006 er det afgørende for, hvorledes en fejl skal korrigeres, om der er tale om en væsentlig eller ikke-væsentlig fejl.

Er der tale om en væsentlig fejl skal alle berørte poster, herunder sammenligningstal, noteoplysninger mv. korrigeres med tilbagevirkende kraft. Årsrapporten for 2007 skal derfor udarbejdes, som om fejlen ikke var begået³⁷, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 82, og IAS 8, afsnit 41-53. Korrektionen vil således ikke få direkte indvirkning på

36 Afsnittet er ikke relevant for de institutter, som allerede anvender egentlige modeller til beregning af gruppevise nedskrivninger.

37 Se dog afsnit 2.4 nedenfor om egenkapitalopgørelsen (bevægelser på egenkapitalen), hvor effekten af korrektioner af fejl skal vises.

resultatopgørelsen i 2007.

Er der tale om en ikke-væsentlig fejl, kan instituttet blot korrigere fejlen, som om der var tale om et ændret regnskabsmæssigt skøn, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 81, og IAS 8, afsnit 32-40. Korrektionen vil herved få direkte indvirkning på resultatopgørelsen i 2007.

Der henvises i øvrigt til orienteringsbrevet af 6. december 2006, Fondsrådets "Vejledning om ... ændring af regnskabsinformation i års- og delårsrapporter" og Fondsrådets afgørelser vedrørende væsentlige fejl³⁸, samt oplysningsforpligtelsen i henhold til § 27 i lov om værdipapirhandel for børsnoterede institutter.

For så vidt angår resultateffekten i 2007 af gruppevise nedskrivninger vil den naturligvis afhænge af, hvad de udarbejdede modeller måtte beregne og eventuelle justeringer for forhold, som modellerne ikke tager (fuldt ud) hensyn til, jf. afsnit 1.4.5 om "tidlige hændelser". Henset til udviklingen i 2007 forventer tilsynet, at det kan vise sig, at nogle institutter skal indregne gruppevise nedskrivninger som en omkostning i resultatopgørelsen i 2007.

1.3 – Anvendelse af Lokale Pengeinstitutters model

Som nævnt i afsnit 1.1. er det altid bestyrelsens og direktionens ansvar, at den eksterne regnskabsrapportering, herunder også de gruppevise nedskrivninger, er i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Et instituts bestyrelse og direktion vil således altid skulle forholde sig til det resultat, som en model måtte beregne som gruppevise nedskrivninger, og om fornødent korrigere de modelbaserede gruppevise nedskrivninger, hvis det vurderes, at modellen ikke tager (fuldt ud) hensyn til alle relevante forhold i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Finanstilsynet har accepteret, at en af Lokale Pengeinstitutter udviklet model til beregning af gruppevise nedskrivninger anvendes for så vidt angår årsrapporten for 2007, men forventer at Lokale Pengeinstitutter udbygger modellen yderligere i løbet af 2008.

Anvender et institut denne model for beregning af gruppevise nedskrivninger, er det af endnu større betydning, at det enkelte institut forholder sig til det resultat, som modellen beregner, da instituttets forhold kan afvige fra de gennemsnitlige forhold, som Lokale Pengeinstitutters model bygger på.

Tilsynet har forstået, at Lokale Pengeinstitutters model som udgangspunkt bygger på landstal, men at visse parametre (f.eks. tal for ar-

³⁸ Fondsrådets vejledning og hovedindholdet i Fondsrådets afgørelser om væsentlige fejl kan findes på www.fondsraadet.dk.

bejdsløshed og boligpriser) bygger på regionale tal, og at der herudover på sigt (men ikke for 2007) vil finde en vis automatisk tilpasning sted i forhold til det enkelte instituts portefølje af udlån til private.

Efter tilsynets opfattelse er det en forudsætning for brug af modellen, at det enkelte institut altid foretager en vurdering af, om de gennemsnitlige forhold, som Lokale Pengeinstitutters model bygger på, også gør sig gældende for instituttet og dets specifikke kundeportefølje, samt foretager en korrektion, hvis det ikke er tilfældet. Eksempelvis vil to institutter med aktivitet i samme region og med udlån til de samme brancher således godt kunne have en forskellig sammensætning af relativt "stærke" og relativt "svage" kunder.

Tilsvarende vil et instituts historiske tabserfaringer kunne afvige markant fra de gennemsnitlige historiske tabserfaringer, som Lokale Pengeinstitutters model bygger på, hvilket ligeledes vil fordrer en korrektion af de modelbaserede gruppevise nedskrivninger.

Lokale Pengeinstitutter har informeret tilsynet om, at organisationen planlægger at udsende et "tjekskema" til medlemmerne. Ideen med anvendelse af tjekskemaet er at give instituttet et grundlag for at vurdere, om instituttet adskiller sig fra "gennemsnitsinstituttet" og derfor vil skulle foretage en justering af de estimater for gruppevise nedskrivninger, som modellen har beregnet.

Finanstilsynet gør i den forbindelse opmærksom på, at et udfyldt tjekskema er at betragte som dokumentation, der som minimum skal foreligge ved hver regnskabsaflæggelse (års- og delårsrapporter). Tilsvarende skal et institut ved justering af de gruppevise nedskrivninger, som modellen beregner, kunne vise, hvilke af instituttets forhold der adskiller sig fra de gennemsnitlige forhold, som Lokale Pengeinstitutters model bygger på, samt kunne dokumentere/sandsynliggøre effekten heraf på de forventede fremtidige betalingsstrømme (og dermed de gruppevise nedskrivninger).

Tilsynet gør i øvrigt opmærksom på, at betragtningerne om "tidlige hændelser" i afsnit 1.4.5 ligeledes er relevante for et institut, som anvender Lokale Pengeinstitutters model.

1.4 - Opfølgning på "Finansrådets sommerbrev"

Finansrådet udsendte den 5. juli 2007 et "sommerbrev om gruppevise nedskrivninger", hvortil der henvises. Brevet behandlede en række problemstillinger knyttet til egentlige modeller for beregning af gruppevise nedskrivninger (primært problemstillinger knyttet til ratingmodeller³⁹). Finanstilsynet skal i det følgende kommentere på de rejste problemstillinger.

³⁹ Ratingmodeller dækker over såvel rating- som scoremodeller

1.4.1 – Eksplicitte betalingsrækker vs. anvendelse af Basel II parametre

Finansrådet anførte i brevet, at parametre udviklet til brug i Basel II sammenhæng (PD40, LGD41 mv.) også kan anvendes, hvis instituttet kan tilpasse disse parametre, så de kommer i overensstemmelse med regnskabsreglerne. Finansrådet nævnte følgende områder, hvor det er påkrævet, at der foretages korrektioner af Basel II – parametrene for, at de kan anvendes regnskabsmæssigt:

- Forskellig løbetid (PD har en 12-måneders tidshorisont, mens regnskabsreglerne tilsiger, at udlånenes resterende løbetid skal indgå i beregningen),
- Forventede vs. indtrufne tabsbegivenheder (expected vs. incurred) (kapitaldækningsmæssigt tages udgangspunkt i forventede tabsbegivenheder, mens regnskabsreglerne tilsiger, at der kun skal – og kan – tages hensyn til allerede indtrufne tabsbegivenheder),
- Gennemsnit over en konjunkturcyklus vs. den aktuelle konjunktursituation (kapitaldækningsmæssigt tages udgangspunkt i et gennemsnit over en hel konjunkturcykel, mens den aktuelle situation skal afspejles i henhold til regnskabsreglerne).

Herudover bemærkede Finansrådet, at gruppevise nedskrivninger alene skal beregnes på baggrund af forværringer indtruffet siden første indregning.

Såvel de danske som de internationale regnskabsregler foreskriver, at et nedskrivningsbehov skal opgøres som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Efter Finanstilsynets opfattelse skal nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme beregnes ved opstilling af eksplicitte forventede fremtidige betalingsrækker og tilbagediskontering heraf. Tilsynet kan imidlertid acceptere, at nutidsværdien ved gruppevis vurdering beregnes på baggrund af ovennævnte Basel-parametre, hvilket indebærer, at der alene opstilles tabsrækker. Det er dog en forudsætning, at parametrene korrigeres for ovennævnte forskelle mellem kapitaldæknings- og regnskabsreglerne.

I forbindelse med korrektion af PD/LGD vil det efter tilsynets opfattelse være relevant at inddrage information om "emergence-perioden". Herved forstår tilsynet den periode, hvor hændelsen (nedklassificeringen i en ratingmodel) vurderes at have indvirkning på de forventede

40 Probability of default – sandsynlighed for misligholdelse

41 Loss given default – tab i tilfælde af misligholdelse

fremtidige betalingsstrømme.

"Emergence-perioden" vil ofte være kortere end lånenes resterende løbetid. Et institut kan derfor ikke blot sætte 1-årige PD-værdier i forlængelse af hinanden i udlånenes resterende levetid ved beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme, men vil skulle tage hensyn til, at effekten af hændelsen (nedklassificeringen) er aftagende over tid. Der henvises i øvrigt til afsnit 1.5.2 om, hvorvidt der i øvrigt skal tages hensyn til "emergence-perioden" ved beregning af gruppevis nedskrivninger.

Estimerer et institut til kapitaldækningsformål ikke selv PD, LGD mv., kan instituttet ikke anvende Basel II - parametrene til beregning af nutidsværdien. En fast LGD på f.eks. 45 % kan imidlertid godt anvendes som et udgangspunkt, men vil skulle korrigeres i forhold til hver enkelt gruppe, så LGD kommer til at afspejle den enkelte gruppes forhold, herunder sikkerhederne i gruppen og øvrige forventede betalingsstrømme fra gruppen.

Anvendes Basel II – parametre uden korrektion for ovennævnte forskelle, eller anvendes en fast LGD, der ikke tilpasses den konkrete gruppe, er der tale om en fejl i forhold til regnskabsaflæggelsen.

1.4.2 – Definition af ny kunde

Såvel de danske som de internationale regnskabsregler bygger på en enkeltlånstilgang (facilitetstilgang). Som Finansrådet gjorde opmærksom på i "sommerbrevet", kan tilsynet imidlertid acceptere, at et institut anvender en kundetilgang, der omfatter alle kundens udlån⁴². Kundetilgangen medfører imidlertid visse praktiske udfordringer i forhold til at fastslå, hvornår der regnskabsmæssigt er tale om en ny kunde.

Efter Finanstilsynets opfattelse skal en kunde betragtes som ny, hvis der er tale om en helt ny kunde, som "tages på bøgerne" for første gang, eller hvis der er tale om en eksisterende kunde, hvor afgørende udlånsvilkår (f.eks. renten (risikopræmien), indfrielsesvilkår) ændres, så de tilpasses den aktuelle vurdering af risikoen på kunden. Efter tilsynets opfattelse følger dette blandt andet af IAS 39, afsnit AG76.

Finanstilsynet er blevet præsenteret for og har accepteret flere praktiske tilgange for, hvornår udlånsvilkårene må antages i praksis at være ændret. I den forbindelse er det afgørende for tilsynet, at de praktiske tilgange, som et institut vælger at anvende, er i overensstemmelse med, hvorledes instituttet faktisk agerer over for sine kunder.

Vil et institut i praksis have ændret udlånsvilkårene, f.eks. renten, på

⁴² Garantier, uudnyttede kreditrammer mv. er ikke omfattet, da de skal behandles efter andre regler.

en kundes samlede udlån, så de svarer til kundens risiko, hvis der f.eks. er foretaget en forøgelse af det oprindelige engagement med 40 %, vil det være acceptabelt, at instituttet anvender en praktisk regel svarende hertil ved fastlæggelse af, hvornår en eksisterende kunde skal betragtes som ny.

Ændrer instituttet derimod i praksis først udlånsvilkårene, f.eks. renten, så de svarer til kundens risiko, hvis en forøgelse er større end det samlede udlån umiddelbart før forøgelsen, vil det være acceptabelt, at instituttet anvender en praktisk regel svarende hertil.

Et institut skal kunne dokumentere, at en praktisk regel har baggrund i, hvorledes instituttet faktisk agerer over for kunderne.

Finansrådet behandlede i "sommerbrevet" ligeledes udlån som genforhandles. I forhold til disse er det ligeledes tilsynets opfattelse, at det essentielle er, om afgørende lånevilkår ændres. Ændrer et institut ved genforhandlingen afgørende udlånsvilkår svarende til låntagerens ændrede risiko, skal et genforhandlet udlån ligeledes betragtes som nyt. Instituttet skal i så fald kunne dokumentere, at udlånsvilkårene er ændret svarende til den højere risiko på låntageren.

1.4.3 – Migration i en ratingmodel (flere klasser i samme gruppe)

Finansrådet anførte i sit brev om migration i en ratingmodel, at der menes udlåns/låntageres vandring mod dårligere ratingklasser. Endvidere gjorde Finansrådet opmærksom på, at én ratingklasse ikke pr. automatik skal medføre én gruppe, og at én gruppe til regnskabsmæssige formål kan sammensættes, så den består af flere ratingklasser.

Finanstilsynet er enig heri. Efter tilsynets opfattelse skal institutterne dog sikre sig, at en gruppe herved ikke bliver så bred, at der ikke længere er tale om ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko inden for gruppen.

1.4.4 – IBNR-nedskrivninger⁴³

Finansrådet anførte i sit brev, at IBNR - nedskrivninger er udtryk for nedskrivninger, som kan henføres til det forhold, at tiden er gået, og ikke til det forhold, at der er indtruffet forværringer efter tidspunktet for første indregning. IBNR-nedskrivninger er således udtryk for indregning (periodisering) af de oprindeligt forventede tab i det omfang, disse endnu ikke har udmøntet sig i individuelle tab. Finanstilsynet er enig i denne forståelse.

For at et institut kan indregne IBNR-nedskrivninger som gruppevise nedskrivninger, skal instituttet efter Finanstilsynets opfattelse kunne dokumentere en sammenhæng mellem det forhold, at tiden er gået, og

⁴³ Incurred but not reported losses - Opståede men ikke præsenterede tab. Der henvises til IAS 39, afsnit AG90.

at der som følge heraf er indtruffet en eller flere tabsbegivenheder (som oprindeligt var forventede), samt at instituttet på den baggrund har lidt et tab, som ikke er individuelt identificeret.

Efter tilsynets opfattelse kan det vise sig vanskeligt at dokumentere IBNR-nedskrivninger som gruppevise nedskrivninger, jf. ovenfor. Tilsynet kan derfor acceptere, at de oprindeligt forventede tab først indregnes i takt med, at de identificeres som individuelle nedskrivninger. Tilsynet kræver således ikke, at der foretages indregning af IBNR-nedskrivninger som gruppevise nedskrivninger.

Indregner et institut IBNR-nedskrivninger som gruppevise nedskrivningen uden at have dokumentation herfor, vil det som udgangspunkt blive betragtet som en fejl.

1.4.5 – "Tidlige hændelser"

Ved "tidlige hændelser" forstås ifølge Finansrådet forværringer eller forbedringer, som er indtruffet efter tidspunktet for første indregning, men som instituttets model endnu ikke tager hensyn til, da de bagvedliggende parametre (ratingkarakterer i en ratingmodel og aktuelle parameterverdier i en segmenteringsmodel) endnu ikke har ændret sig. Finanstilsynet er enig i denne forståelse.

Har et institut kendskab til sådanne hændelser, som instituttets model for beregning af gruppevise nedskrivninger vurderes ikke at tage (fuldt ud) hensyn til, skal instituttet korrigere de modelbaserede gruppevise nedskrivninger. Efter tilsynets opfattelse følger pligten til at foretage denne korrektion blandt andet af IAS 39, afsnit 62, om velunderbyggede vurderinger (experienced judgement). Da de danske regler i forhold til gruppevise nedskrivninger er IFRS-forenelige, vil der også ved regnskabsaflæggelse efter de danske regler skulle foretages en sådan korrektion.

Ved korrektion af de modelbaserede gruppevise nedskrivninger skal instituttet kunne dokumentere, at der er indtruffet en eller flere hændelser, samt kunne sandsynliggøre, at hændelserne har en påvirkning af de forventede fremtidige betalingsstrømme og derved de gruppevise nedskrivninger. Et simpelt ikke underbygget skøn kan således ikke anvendes til at korrigere de modelbaserede gruppevise nedskrivninger.

Herudover gælder det, at udgangspunktet for en gruppevis vurdering skal være en egentlig model, som efterfølgende skal suppleres af velunderbyggede vurderinger (experienced judgement). En omvendt tilgang vil efter tilsynets opfattelse ikke være i overensstemmelse med reglerne.

En ændring af de gruppevise nedskrivninger på baggrund af "tidlige hændelser" vil efterfølgende skulle erstattes af gruppevise nedskriv-

ninger beregnet på baggrund af instituttets model. Såfremt, der ikke opstår den forventede effekt af den eller de "tidlige hændelser", skal ændringen (nedskrivningen/tilbageførslen) tilbageføres.

1.4.6 – Brutto/nettotilgang i en ratingmodel

I orienteringsbrevet af 6. december 2006 gjorde tilsynet opmærksom på, at der efter tilsynets opfattelse vil være tale om en fejl, hvis en model for beregning af gruppevise nedskrivninger bygger på nettofrem for bruttovandringer. Ved en nettotilgang i et ratingsystem tillades under visse betingelser modregning mellem nedskrivninger på låntagere, som vandrer nedad (dårligere ratingkarakter), og "opskrivninger" på låntagere, som vandrer opad (bedre ratingkarakter).

Tilsynet er fortsat af den opfattelse, at det er i overensstemmelse med reglerne at basere sin model for beregning af gruppevise nedskrivninger på bruttovandringer. Ved en bruttotilgang vil de samlede gruppevise nedskrivninger udgøres af summen af de enkelte låntageres forværring i ratingklasserne uden hensyntagen til, at andre låntagere i perioden har fået en bedre rating.

Finansrådet har imidlertid præsenteret tilsynet for to nettotilgange (A og B), jf. nedenfor, som tilsynet ligeledes har accepteret, idet de begge bygger på, at der holdes styr på den enkelte låntagers vandring siden første indregning og frem til statutidspunktet. Efter begge nettotilgange skyldes en gruppevis nedskrivning således, at der for nogle kunder er sket en forværring siden første indregning, som ikke opvejes af den forbedring, andre kunder i samme gruppe har oplevet siden deres første indregning.

Finansrådets tilgange bygger således ikke kun på, hvor mange låntagere der pt. er placeret i de forskellige klasser uden hensyntagen til, hvor låntagerne er vandret fra siden første indregning og siden seneste vurderingstidspunkt. Var det tilfældet, ville tilgangene ikke kunne accepteres af tilsynet.

Hvad enten en bruttotilgang eller de af Finansrådet præsenterede nettotilgange anvendes, skal der således holdes styr på den enkelte låntagers vandring siden første indregning og frem til statutidspunktet. Forskellen på bruttotilgangen og de af Finansrådet præsenterede nettotilgange er hermed alene, at der ved nettotilgangene tillades modregning (nettoficering) mellem nedskrivningerne på visse låntagere og "opskrivninger" på visse andre låntagere.

Efter Finansrådets nettotilgang A tillades "nettoficering" mellem låntagere, som oprindeligt var placeret i samme ratingklasse. Er to låntagere f.eks. begge placeret i ratingklasse 2 oprindeligt, og er den ene på vurderingstidspunktet vandret til klasse 1, mens den anden låntager er vandret til klasse 3, kan der foretages modregning mellem nedskriv-

ningen på sidstnævnte og "opskrivningen" på førstnævnte.

Efter Finansrådets nettotilgang B tillades "nettoficering" mellem låntagere, som aktuelt (på balancedagen) er placeret i samme ratingklasse. Er to låntagere på vurderingstidspunktet begge placeret i ratingklasse 2, og er den ene vandret fra klasse 1, mens den anden er vandret fra klasse 3, kan der foretages modregning mellem nedskrivningen på førstnævnte og "opskrivningen" på sidstnævnte.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at begge de af Finansrådets nettotilgange kan accepteres, idet tilsynet har forstået, at

- begge tilgange bygger på, at der kun beregnes en "gruppevis nedskrivning" på et udlån/en låntager, hvis kunden siden første indregning er vandret til en dårligere ratingklasse,
- der kun foretages modregning mellem udlån/låntagere, som oprindeligt (nettotilgang A) henholdsvis aktuelt (nettotilgang B) er placeret i samme gruppe (klasse), og altså ikke foretages modregning mellem udlån/låntagere i forskellige grupper,
- der ikke kan foretages opskrivning af en gruppe (defineret efter tilgang A eller B) som helhed, samt at
- låntagere, om hvilke der foreligger information, som identificerer tab, fjernes fra deres respektive grupper og i stedet gøres til genstand for individuel vurdering og nedskrivning.

Blandt andet fordi det kan medføre store forskelle i de gruppevise nedskrivninger, om der anvendes en bruttotilgang, nettotilgang A eller nettotilgang B, skal et institut i anvendt regnskabspraksis beskrive den af metoderne, der er anvendt. Efter tilsynets opfattelse er der således tale om et forhold, der skal beskrives i afsnittet om anvendt regnskabspraksis i henhold til IAS 1, afsnit 108 – 115 og regnskabsbekendtgørelsens § 85.

1.5. – Øvrige forhold vedrørende gruppevise nedskrivninger

I det følgende behandler tilsynet enkelte yderligere forhold vedrørende gruppevise nedskrivninger, som ikke blev behandlet i Finansrådets brev.

1.5.1 – Opgørelse af udlåns effektive rente

Finanstilsynet har konstateret, at der hos flere institutter hersker tvivl om, hvorledes et udlåns effektive rente skal opgøres, herunder især om den opgjorte effektive rente skal korrigeres for de oprindelige tabsforventninger på tidspunktet for første indregning.

Finanstilsynet gør derfor opmærksom på, at der ikke skal tages hensyn til de oprindelige tabsforventninger ved opgørelse af den effektive

rente. Dette fremgår af IAS 39, afsnit 944:

"...Ved beregning af den effektive rente skal virksomheden foretage skøn over pengestrømme under hensyntagen til alle kontraktlige vilkår for det finansielle instrument (eksempelvis førtidig indfrielse, call-optioner og lignende optioner), men ikke til fremtidige kredittab."

Baggrunden for, at der ikke skal korrigeres for de oprindelige tabsforventninger, er, at det antages, at der ved fastlæggelse af renten (risikopræmien) er taget hensyn til de oprindelige tabsforventninger på kunden.

1.5.2 – "Emergence-perioden"

I afsnit 1.4.1 om beregning af nutidsværdien af de forventede fremtidige betalingsstrømme på baggrund af Basel II – parametre i en ratingmodel omtales den såkaldte "emergence-periode". Herved forstås den periode, hvor en tabshændelse vurderes at have indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme. Efter perioden forventes alle tab som følge af tabshændelsen således at være individualiseret.

Det er tilsynets opfattelse, at det ligeledes kan være relevant at tage hensyn til "emergence-perioden" i en segmenteringsmodel. Baggrunden er imidlertid en anden end under ratingtilgangen, hvor der alene tages hensyn til emergence-perioden for at korrigere PD og LGD. I det følgende gives et eksempel for at illustrere problemstillingen:

Der indtræffer en tabshændelse i form af en markant stigning i benzinprisen, som påvirker en række vognmænd negativt. I ratingmodellen, hvor vognmændene ikke er placeret i en gruppe for sig, medfører hændelsen, at vognmændene som følge af dårlige økonomiske nøgletal hver især vandrer til dårligere ratingklasser. Denne migration til dårligere ratingklasser medfører objektiv indikation for værdiforringelse og efterfølgende, at der beregnes en gruppevis nedskrivning i ratingmodellen.

I segmenteringsmodellen vil den samme hændelse (markant stigning i benzinprisen) ligeledes føre til en gruppevis nedskrivning, men modsat ratingtilgangen er "benzinprisen" den forklarende variabel og ikke vognmændenes økonomiske nøgletal.

I segmenteringsmodellen er instituttets historiske tabserfaringer således kendskabet til sammenhængen mellem udviklingen i benzinprisen og det forhold, at instituttet lider tab. Ved kombination af disse erfaringer med den aktuelle markante prisstigning haves grundlaget for indregning af en nedskrivning på gruppen af vognmænd. (I eksemplet

44 Eftersom de danske regler i forhold til gruppevis nedskrivninger er IFRS-forenelige gælder dette også for institutter, der aflægger regnskab efter regnskabsbekendtgørelsen.

antages det for enkelthedens skyld, at den eneste parameter, som anvendes for gruppen af vognmænd, er benzinprisen).

I eksemplet forbliver benzinprisen på det høje niveau, hvilket som forventet medfører, at nogle vognmænd tages ud til individuel vurdering og nedskrivning i de efterfølgende perioder. Efter x perioder er alle individuelt værdiforringede vognmænd identificeret, og de resterende vognmænd er ikke længere påvirket af den markante stigning i benzinprisen, fordi de har formået at overvælde prisstigningen på kunderne eller på anden vis har tilpasset sig det nye prisniveau.

I ratingmodellen vil de resterende vognmænd derfor migrere tilbage til de bedre ratingklasser i takt med, at deres økonomiske nøgletal igen forbedres. Den gruppevise nedskrivning på de resterende vognmænd vil herved automatisk blive tilbageført.

I segmenteringsmodellen vil de resterende vognmænd imidlertid fortsat være omfattet af en nedskrivning som følge af ovennævnte historiske sammenhæng mellem benzinprisen og instituttets tabserfaringer, idet benzinprisen er forblevet på samme niveau. En nedskrivning, det ikke vil være korrekt at opretholde, da vognmændenes økonomiske situation ikke længere er forringet.

I eksemplet vil det derfor alt andet lige være relevant at tage hensyn til "emergence-perioden" i segmenteringsmodellen, idet den gruppevise nedskrivning ikke automatisk tilbageføres, selvom låntagernes økonomiske nøgletal igen er forbedret.

Der vil også kunne opstilles andre eksempler, hvor de resterende låntagere i en gruppe fortsat er negativt påvirket af en hændelse, selvom en række låntagere er identificeret, udtaget til individuel vurdering og individuelt nedskrevet. I sådanne eksempler vil "emergence-perioden" omfatte udlånernes resterende levetid.

Hvorvidt der skal tages hensyn til emergence-perioden, må derfor afhænge af, hvilken type hændelse der er tale om, og instituttets specifikke erfaringer med de forskellige hændelsestypers emergence-periode.

Tilsynet kan ikke på forhånd udelukke, at en segmenteringsmodel kan være designet således, at en gruppevis nedskrivning på ikke-værdiforringede kunder som i eksemplet, automatisk vil blive tilbageført, og at det derfor ikke er relevant at tage yderligere hensyn til "emergence-perioden".

Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis andre parametre (i eksemplet var alene benzinprisen en parameter) eller hyppige genberegninger af sammenhænge mellem værdierne af de forklarende variable og

bankens tab medfører, at den ikke-relevante nedskrivning automatisk tilbageføres.

Finanstilsynet har forståelse for, hvis et instituts model ved udarbejdelse af årsrapporten for 2007 ikke tager eller kun delvist tager hensyn til virkningen af "emergence-perioden".

2. Øvrige regnskabsforhold

Øvrige regnskabsforhold omfatter nogle af de forhold, som Finanstilsynet i øvrigt er blevet opmærksomme på i forbindelse med regnskabskontrollen i 2007.

2.1 – Beskrivelse af væsentlige indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis

I henhold til IAS 1, afsnit 108 – 115, og regnskabsbekendtgørelsens § 85, stk. 1, skal et institut i et særskilt afsnit i årsrapporten redegøre for alle væsentlige indregningsmetoder og målegrundlag, der er anvendt på posterne i balance, resultatopgørelse og noter.

Efter tilsynets opfattelse er der tale om et meget vigtigt afsnit, da det er ved læsning af dette afsnit, at regnskabsbrugerne skal blive i stand til at forstå, hvorledes de forskellige beløb i instituttets årsrapport er fremkommet.

Ved kontrollen af årsrapporterne for 2006 har tilsynet i en række tilfælde imidlertid konstateret, at beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis efter tilsynets opfattelse ikke giver regnskabsbrugerne denne fornødne støtte.

I flere tilfælde er anvendt regnskabspraksis alene en gengivelse af regnskabsreglerne uden oplysning om de underliggende metoder, forudsætninger mv., som instituttet har anvendt, og som er afgørende for forståelse af de indregnede beløb.

I andre tilfælde er afsnittet alene en afskrift af modelregnskaber fra revisionsfirmaer uden, at der er foretaget tilpasning til de aktiver og forpligtelser, som instituttet rent faktisk har, og uden, at der er foretaget tilpasning til de metoder og fremgangsmåder, der rent faktisk er anvendt.

På den baggrund gør tilsynet opmærksom på, at alle væsentlige indregningsmetoder og målegrundlag skal omtales i afsnittet om anvendt regnskabspraksis, jf. ovenfor. En mangelfuld beskrivelse af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2007 vil af tilsynet blive betragtet som en fejl.

Som et eksempel på, hvad et institut efter tilsynets opfattelse alt andet lige vil skulle omtale i årsrapporten for 2007, er den metode, der er

anvendt ved beregning af individuelle nedskrivningsbehov. De forventede fremtidige betalingsrækker vil således kunne opstilles såvel på baggrund af det mest sandsynlige udfald som på baggrund af sandsynlighedsvægtede scenarier, jf. Fondsrådets tidligere afgørelse herom⁴⁵.

Der er tale om to metoder/fremgangsmåder, som efter tilsynet opfattelse vil kunne medføre ret forskellige nedskrivningsbehov, hvorfor det er relevant, at den valgte fremgangsmåde beskrives, ligesom målgrundlaget skal oplyses (f.eks. hvordan man når frem til risikovægtene ved anvendelse af sandsynlighedsvægtede scenarier).

Et andet eksempel på et område, som efter tilsynets opfattelse skal beskrives i årsrapporten for 2007, er metoden for beregning af gruppevis nedskrivninger (rating, segmentering, brutto-, nettotilgange mv.). De forskellige metoder/fremgangsmåder for beregning af gruppevis nedskrivninger kan således ligeledes medføre meget forskellige nedskrivningsbehov.

2.2 – Beskrivelse af usikkerhed ved indregning og måling

Det fremgår af § 131, stk. 1, nr. 2, i regnskabsbekendtgørelsen, at ledelsesberetningen skal beskrive usikkerhed ved indregning og måling, så vidt muligt med angivelse af beløb. Finanstilsynet har ved kontrollen af flere institutters årsrapporter for 2006 konstateret, at ledelsesberetningerne ikke indeholdt en sådan beskrivelse.

Hermed gør tilsynet derfor opmærksom på bestemmelsen.

I den forbindelse gør tilsynet ligeledes opmærksom på, at lov om finansiel virksomhed § 185, stk. 1, omhandlende ledelsespåtegningen er ændret. Ved ændringen er det blandt andet tilføjet (nr. 3), at det i ledelsespåtegningen også skal erklæres, hvorvidt ledelsesberetningen indeholder en retvisende gennemgang af udviklingen i virksomheden og en beskrivelse af virksomhedens væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer.

Ændringen trådte i kraft den 1. november 2007 og finder således anvendelse for årsrapporterne for 2007.

2.3 – Omvurdering af domicilejendomme

Finanstilsynet henleder opmærksomheden på, at domicilejendomme efter regnskabsbekendtgørelsens § 61 løbende skal måles til omvurderet værdi, som er dagsværdien på omvurderingstidspunktet, og at omvurderingen skal foretages så hyppigt, at den regnskabsmæssige værdi ikke afviger væsentligt fra domicilejendommens dagsværdi på balancetidspunktet.

⁴⁵ Se evt. www.Fondsraadet.dk, "afgørelser", "væsentlige og eller principielle overtrædelser" og afgørelsen benævnt "pengeinstituts beregning af nedskrivningsbehov på udlån (anvendelse af sandsynlighedsvægtede scenarier).

Finanstilsynet har konstateret tilfælde, hvor der ikke har været foretaget ændring af den omvurderede værdi i flere på hinanden følgende år med den begrundelse, at der ikke i det pågældende område har været grundlag for ændringer i den omvurderede værdi som følge af stagnation i ejendomspriserne.

Tilsynet gør i den forbindelse opmærksom på, at institutterne ved hver regnskabsaflæggelse skal foretage en vurdering af, om der er behov for regulering af den omvurderede værdi. Institutterne skal ligeledes være opmærksomme på, at den regnskabsmæssige værdi på balance-tidspunktet er den omvurderede værdi efter fradrag af efterfølgende akkumulerede afskrivninger, og at det er denne nettoværdi, der i henhold til § 61 ikke må afvige væsentligt fra dagsværdien.

Dagsværdien på omvurderingstidspunktet af domicilejendomme skal opgøres i henhold til bilag 8 til regnskabsbekendtgørelsen, hvilket skal fremgå af beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis. I noteoplysningerne skal det herudover anføres, hvorvidt eksterne eksperter har været involveret i målingen af domicilejendomme samt gives oplysning om de gjorte forudsætninger, herunder f.eks. hvilket forrentningskrav, der er lagt til grund ved målingen af den omvurderede værdi.

2.4 – Egenkapitalopgørelse og præsentation af korrektion af væsentlige fejl

Ifølge regnskabsbekendtgørelsens § 36, stk. 1, nr. 5, skal årsrapporten indeholde en opgørelse over bevægelserne på egenkapitalen, jf. lov om finansiel virksomhed § 183, stk. 1. Et af de elementer, der skal indgå i egenkapitalopgørelsen, er effekten af korrektioner af fejl, såfremt det konstateres, at tidligere årsrapporter har været påvirket af væsentlige fejl.

Finanstilsynet har i en række tilfælde, hvor pengeinstitutter i 2006 har offentliggjort korrigerende/supplerende oplysninger til årsrapporten for 2005 konstateret, at pengeinstitutterne ikke havde udarbejdet årsrapporten for 2006 således, at effekten af fejl kunne aflæses i egenkapitalopgørelsen for 2006. De pågældende pengeinstitutter havde alene foretaget korrektion af sammenligningstal, noter og femårsoversigter mv. i årsrapporten for 2006 i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 82, stk. 1.

Dette er imidlertid ikke tilstrækkeligt, idet de supplerende/korrigerende oplysninger ikke er at betragte som en integreret del af en allerede aflagt årsrapport. Effekten af fejlkorrektionen skulle derfor tillige have været vist i årsrapporten for 2006 som en korrektion af primoegenkapitalen, idet 2006 var det år, hvori fejlen blev konstateret.

Det fremgår således også af § 188, stk. 1, nr. 9, i lov om finansiel virksomhed, at primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimo-balancen for det foregående regnskabsår. Primoegenkapitalen i opgørelsen over bevægelser på egenkapitalen, skal således svare til ultimoegenkapitalen i henhold til den senest på generalforsamlingen godkendte årsrapport.

Det skal af teksten i egenkapitalopgørelsen fremgå, at der er tale om rettelse af en fejl, hvorfor f.eks. en betegnelse som "regulering vedrørende tidligere år" ikke er anvendelig.

Finanstilsynet har endvidere konstateret, at en del pengeinstitutter har vist egenkapitalopgørelsen som en note til balancen. Ifølge regnskabsbekendtgørelsen er egenkapitalopgørelsen at betragte som et element af årsrapporten således som f.eks. ledelsesberetning, resultatopgørelse og balance og kan derfor ikke vises som en note.

2.5 – Anvendelse af overtagelsesmetoden ved virksomhedsovertagelser

Finanstilsynet ønsker at understrege, at hovedreglen⁴⁶ ved virksomhedssammenslutninger er, at overtagelsesmetoden skal anvendes, jf. § 145 i regnskabsbekendtgørelsen. Metoden indebærer, at de overtagne aktiver og forpligtelser skal indregnes og måles til disses dagsværdi på erhvervelsestidspunktet.

Overtagne aktiver og forpligtelser, der ikke tidligere har været målt til dagsværdi (men derimod til fx amortiseret kostpris, kostpris eller omvurderet værdi), vil således skulle indregnes i den overtagende virksomheds balance til en værdi, som vil kunne afvige fra den regnskabsmæssige værdi i den overtagne virksomhed.

Derudover skal den overtagende virksomhed i forbindelse med allokering af købesummen identificere andre aktiver, der skal indregnes i den overtagende virksomheds balance, men som ikke tidligere kunne indregnes i den overtagne virksomheds balance. Disse andre aktiver vil ofte være immaterielle aktiver. Tilsvarende skal den overtagende virksomhed identificere og indregne eventualforpligtelser, som ikke tidligere kunne indregnes i den overtagne virksomheds balance.

Til yderligere orientering skal tilsynet oplyse, at reglerne for den regnskabsmæssige behandling af virksomhedsovertagelser og fusioner m.v.⁴⁷ er blevet justeret i forhold til tidligere gældende regler.

Det fremgår nu eksplicit af § 146, stk. 2, at sammenlægningsmetoden efter tilladelse fra Finanstilsynet kan anvendes i forbindelse med fusi-

⁴⁶ Dette har været gældende siden 1. januar 2005.

⁴⁷ §§ 145 og 146 i henholdsvis bekendtgørelse nr. 1466 af 13. december 2006 og bekendtgørelse nr. 1265 af 26. oktober 2007.

oner eller koncernetableringer, der ligger uden for anvendelsesområdet for IFRS 3. Eksempler herpå er, at de sammensluttende virksomheder er underlagt fælles kontrol, at de sammensluttede virksomheder er gensidige virksomheder, eller at virksomhederne sammenslutes ved aftale uden opnåelse af en ejerinteresse.

Justeringen giver Finanstilsynet mulighed for at give dispensation fra anvendelse af overtagelsesmetoden, eksempelvis ved sammenslutning af to sparekasser.

I forbindelse med fusioner eller koncernetableringer, hvor to virksomheder begge er underlagt fælles kontrol, kan sammenlægningsmetoden uden videre anvendes. I disse tilfælde er det således ikke nødvendigt at søge Finanstilsynet om tilladelse til at anvendes sammenlægningsmetoden.

2.6 – Oplysning om incitamentsprogrammer

Det fremgår af regnskabsbekendtgørelsens § 121, stk. 2, 3. pkt., at institutterne skal give oplysninger om eventuelle incitamentsprogrammer for ledelsesmedlemmer.

Finanstilsynet har imidlertid konstateret flere tilfælde, hvor institutter i deres årsrapporter for 2006 ikke har afgivet tilstrækkelige oplysninger om incitamentsprogrammer.

Hermed understreger Finanstilsynet derfor, at kravet indebærer, at der skal oplyses om eksisterende aktieoptioner, warrants, bonusprogrammer osv. Alle oplysninger, der er nødvendige for at kunne vurdere værdien af programmet, skal gives.

Hvis et institut eksempelvis anvender aktieoptioner i et incitamentsprogram til ledelsen, og instituttet anvender en Black-Scholes model til opgørelse af programmets dagsværdi, så er det Finanstilsynets opfattelse, at der f.eks. skal gives oplysning om optionernes udnyttelseskurs (exercise price), optionernes løbetid, den underliggende aktiekurs, volatiliteten og den risikofrie rentesats.

2.7. Henlæggelse af nettoopskrivning til reserve efter indre værdis metode

I henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 56, stk. 4, skal et beløb svarende til *regnskabsårets* nettoopskrivning henlægges til reserven for nettoopskrivning efter indre værdis metode. I tilfælde af nettounderskud⁴⁸ i de virksomheder, der måles efter indre værdis metode, skal et beløb svarende til regnskabsårets nettonedskrivning, indregnes og fradrages i en positiv reserve. Overstiger beløbet for nettonedskriv-

⁴⁸ Det forudsættes her, at der i øvrigt ikke forekommer egenkapitalbevægelser i virksomhederne.

ning den positive reserve inden fradraget, skal kun den del af netto-
nedskrivningen, der svarer til reserven, fragå denne.

Formålet med binding af opskrivninger er, at der ikke skal kunne ske
udlodning af midler til ejerne på baggrund af urealiserede gevinster.
Først når gevinsterne er realiseret (typisk ved modtagelse af udbytte)
skal reserven opløses, og midlerne kan udloddes til ejerne som udbytte
m.v. Bindingsreglerne er således selskabsretlige beskyttelsesforan-
staltninger af kreditorer.

Det er tilsynets opfattelse, at en nøje efterlevelse af regnskabsbe-
kendtgørelsens ordlyd kan føre til et ikke tilsigtet resultat. Såfremt en
dattervirksomhed har et underskud i år 1 på 100, skal dette beløb fra-
drages i modervirksomhedens frie reserver. Har dattervirksomheden
efterfølgende i år 2 et overskud på 100, skal dette beløb henlægges til
reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode. Denne reserve
kan ikke anvendes til udbytte og kan kun frigøres ved udbytte fra til-
knyttede virksomheder (eller anvendes til dækning af modervirksom-
hedens underskud).

Da dattervirksomheden, såfremt den er stiftet uden overkurs, efter år 2
ikke har nogen udbyttmulighed, ses der ikke umiddelbart at være
nogen begrundelse for, at der i modervirksomheden skal etableres en
bunden reserve på 100 i år 2, som bestemmelsens ordlyd kræver.

Efter tidligere gældende regnskabsbestemmelser var der kun krav om
henlæggelse til reserve for opskrivning efter indre værdis metode,
såfremt det akkumulerede nettoresultat var positivt. Efter de nugæl-
dende regler skal der foretages henlæggelse, såfremt årets nettoresultat
er positivt. Regnskabsbestemmelserne for de finansielle virksomheder
er på dette punkt udformet, så de svarer til den tilsvarende bestemmel-
se i årsregnskabsloven.

Af bemærkningerne til de ændrede regnskabsregler, som blev gjort
gældende fra 1. januar 2005, fremgår det, at der er tale om en videre-
førelse af de tilsvarende regler i de tidligere gældende regnskabsbe-
kendtgørelser. Der synes således ikke at være tilsigtet nogen stram-
ning af reglerne omkring binding.

På den baggrund vil Finanstilsynet udstede en ændringsbekendtgørel-
se, hvorefter bestemmelsen ændres med virkning for årsrapporterne
for 2007, således at der alene skal foretages henlæggelse, såfremt der
er tale om et akkumuleret positivt nettoresultat.

2.8 – Elektronisk indsendelse af års- og delårsrapporter

Finanstilsynet henleder opmærksomheden på, at det vil blive muligt at
indsende såvel års- som delårsrapporter elektronisk til Finanstilsynet.
Yderligere oplysninger om denne mulighed vil fremgå af Finanstilsy-

nets hjemmeside.

2.9 – Ledelsespåtegning af halvårs- og kvartalsrapporter

Med de nye regnskabsbestemmelser, som trådte i kraft den 1. januar 2007, er der stillet krav om, at institutternes halvårsrapporter ud over en ledelsesberetning også skal indeholde en ledelsespåtegning. Indholdet af denne ledelsespåtegning skal opfylde kravene i § 185 i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet har i flere tilfælde konstateret, at indsendte halvårsrapporter ikke har været forsynet med en ledelsespåtegning, ligesom nogle alene har indeholdt en påtegning fra instituttets daglige ledelse.

Tilsynet gør derfor opmærksom på, at halvårsrapporter skal være forsynet med en ledelsespåtegning omfattende såvel bestyrelse som direktion.

Aflægger instituttet kvartalsregnskaber, skal disse også indeholde en ledelsespåtegning, der opfylder kravene i henhold til § 185 i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet gør i øvrigt opmærksom på, at det ikke er nødvendigt, at de enkelte ledelsesmedlemmers underskrift er påført den indsendte års-/delårsrapport, men at det er tilstrækkeligt, at instituttet opbevarer et underskrevet eksemplar af års-/delårsrapporten.

2.10 – Sammenligningstal i halvårs- og kvartalsrapporter

I henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 148 skal halvårsrapporten indeholde en resultatopgørelse for perioden 1. januar til 30. juni med sammenligningstal for den tilsvarende periode året før. Herudover skal halvårsrapporten indeholde en balance pr. 30. juni med sammenligningstal pr. 31. december for året før.

Finanstilsynet har i flere tilfælde konstateret, at institutter ikke har medtaget sammenligningstal pr. 31. december, men derimod sammenligningstal pr. 30. juni for året før. Efter regnskabsbekendtgørelsens § 148, stk. 1, er der ikke krav om sammenligningstal for balancen pr. 30. juni for året før, men for balancen pr. 31. december.

Finanstilsynet gør derfor opmærksom på kravene om oplysning om sammenligningstal i regnskabsbekendtgørelsens § 148.

Aflægges en kvartalsrapport skal den indeholde en resultatopgørelse for perioden fra 1. januar til balancedagen (31. marts eller 30. september) med sammenligningstal for den tilsvarende periode året før. Herudover skal kvartalsrapporten indeholde en balance pr. balancedagen (31. marts eller 30. september) med sammenligningstal pr. 31. december for året før.

I tilfælde af at der tale om en koncern, kan modervirksomheden udelade sit eget regnskab, således at kvartalsrapporten alene omfatter koncernregnskabet.

Til bestyrelsen og direktionen

17. december 2008

Ref. LOE/BIJ

J.nr. 10122-0002

Orienteringsskrivelse fra Finanstilsynet i forbindelse med regnskabs-aflæggelsen for 2008

1. Gruppevis nedskrivninger

I Finanstilsynets orienteringsbrev af 20. november 2007 behandlede under afsnittet om gruppevis nedskrivninger af udlån spørgsmålet om anvendelse af modeller.

I den forbindelse pointerede Finanstilsynet, at et instituts bestyrelse og direktion altid vil skulle forholde sig til det resultat, en model måtte beregne. Bestyrelsen og direktionen skal, hvis det vurderes, at modellen ikke (fuldt ud) tager hensyn til alle relevante forhold i overensstemmelse med regnskabsreglerne, korrigere de modelbaserede gruppevis nedskrivninger.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at bestyrelsen og direktionen i år i højere grad end tidligere må forvente at skulle foretage en korrektion til beløb, den anvendte model beregner. Udviklingen i den finansielle sektor og i økonomien som helhed øger behovet for at få forhold med, som instituttets model ikke har inddraget. Det må derfor forventes, at denne korrektion vil udgøre en væsentligt større andel af de gruppevis nedskrivninger i 2008 regnskabet end tidligere.

Modeller for gruppevis nedskrivninger beskriver sammenhængen mellem forhold (forklarende faktorer) og efterfølgende tab på udlån.

Korrektionen skal for det første være for forhold, der på grund af den nuværende udvikling spiller en rolle for nedskrivningsbehovet, men som ikke tidligere har været anset for så væsentlige, at de er indgået i modellen. Eksempler på sådanne forhold kan være den ændrede likviditetssituation for instituttets kunder, omsætningen i boligmarkedet, faldende efterspørgsel efter kundernes produkter.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen overveje behovet for korrektion for de forhold, som indgår i modellen, men hvis betydning for nedskrivningsbehovet er ændret. Det kan være, fordi virkningen af tabsbegivenhederne endnu ikke har givet sig til udtryk i de forhold, der indgår i modellen, eller at størrelsen af virkningen er en anden end

FINANSTILSYNET
Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

tidligere. Eksempler på sådanne forhold kan være arbejdsløshed og boligpriser.

De justeringer, som instituttet foretager i det modelberegnete resultat, skal kunne dokumenteres selvstændigt over for instituttets revisor, og på forespørgsel over for tilsynet. Denne dokumentation skal for det første indeholde en begrundelse for den foretagne justering med angivelse af, hvilke nye forhold der er taget hensyn til, hvorfor disse forhold kan forklare den foretagne justering, og hvorledes beregningen er foretaget. Der skal altså være tale om en sammenhængende ræsonnementskæde, for de enkelte tabsbegivenheders virkning, hvor det er muligt at se, hvorledes korrektionen er fremkommet adskilt fra modellens beregninger, men gerne med argumentation fra den viden, man har fra modellen. Det er dog ikke en forudsætning, at man har data til rådighed til at dokumentere de kvantitative sammenhænge, der vurderes at være. For det andet skal den indeholde en oversigt over, hvilke tabsbegivenheder/parametre der er ændret i forhold til dem, der indgår i den modelbaserede beregning, og hvorledes korrektionsberegningen er foretaget.

Finanstilsynet har forstået, at institutter, der anvender Lokale Pengeinstitutters model, vil modtage information fra Lokale Pengeinstitutter om, hvilke forhold modellen har taget højde for, så instituttet kender udgangspunktet for sin korrektion.

Herudover er det en forudsætning for anvendelsen af Lokale Pengeinstitutters model, at der foretages en vurdering af, hvorvidt de gennemsnitlige forhold, som denne model bygger på, er relevant for instituttet. Her skal instituttet for det første tage udgangspunkt i sammensætningen af sin egen udlånsportefølje, og hvis denne afviger fra modellens gennemsnitlige forhold, foretage en korrektion, der tager hensyn til en sådan afvigelse. For det andet skal instituttet vurdere, om de sammenhænge mellem tab og tabsbegivenheder, som modellen bygger på, også svarer til instituttets viden om sin egen udlånsportefølje. Det indebærer f.eks., at tilpasningen af arbejdsløshedsfaktorens betydning (såvel størrelsen af arbejdsløsheden som sammenhængen mellem arbejdsløshed og betalingsvanskeligheder for kunderne) tager hensyn til de lokale forhold, der er af betydning for instituttets kundekreds.

Det er således ledelsens ansvar at sikre, at de endeligt opgjorte gruppevis nedskrivninger er retvisende.

Det er Finanstilsynets forventning, at disse korrektioner i år i de fleste tilfælde vil forøge behovet for gruppevis nedskrivninger væsentligt.

2. Væsentlighed og reaktioner

Ved regnskabskontrollen foretages der af Finanstilsynet en gennem-

gang af de udtagne årsrapporter og delårsrapporter med henblik på, om de lever op til de relevante regnskabsregler. I tilfælde af, at der er afvigelser fra regnskabsreglerne, skal der tages stilling til forholdets væsentlighed.

Fondbrådet har netop offentliggjort sine generelle overvejelser og afvejninger af væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol, se Fondbrådets hjemmeside. Disse overvejelser og afvejninger giver nogle retningslinier for Finanstilsynets arbejde med væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol. Notatet kan findes på Fondbrådets hjemmeside.

Selv om retningslinjerne først og fremmest er stilet til Finanstilsynet, vil de også få betydning for institutterne, som gennem disse retningslinier kan se, hvad der vil blive lagt vægt ved væsentlighedsvurderingen.

Notatet gennemgår først væsentlighed mere generelt og slår fast, at væsentlighedsbegrebet er det samme, hvad enten regnskabet er aflagt efter IFRS eller danske regnskabsregler. For indregning og måling slås det fast, at de konkrete afgørelser, der tidligere er truffet, også vil være relevante for fremtidige afgørelser. Endelig gennemgås en række yderligere områder, ikke mindst oplysningskrav.

Som det fremgår af det offentliggjorte notat vil det, der hidtil har været betegnet som en væsentlig fejl, fremover blive kaldt en fejl, og det, der hidtil har været betegnet som en ikke-væsentlig fejl, blive kaldt en lovlig fravigelse.

Dette får også betydning for nogle af reaktionerne fremover.

Er der tale om lovlige fravigelser (tidligere ikke-væsentlige fejl) vil reaktionerne ikke længere være fremadrettede påbud. I stedet vil virksomheden få en risikoplysning, der fortæller virksomheden, at der ved regnskabskontrollen er blevet afdækket en lovlig fravigelse fra regnskabsreglerne. Da fravigelsen er lovlig, er der ikke krav om, at virksomheden skal foretage rettelse. Hvis virksomheden fremover fortsætter med fravigelsen, skal virksomheden dog ved hver regnskabsaflæggelse foretage en væsentlighedsvurdering for at finde ud af, om der fortsat er tale om en lovlig fravigelse, eller om der er blevet tale om en fejl.

Som hidtil vil fejl (tidligere væsentlige fejl) udløse påbud om enten et nyt regnskab eller korrigerende/supplerende information. Tilsvarende vil bagatelagte fravigelser (tidligere fejl) ikke udløse nogen reaktion.

Også Det Finansielle Virksomhedsråd har taget stilling til de ovennævnte spørgsmål. Det er besluttet, at det samme væsentlighedsbegreb

skal finde anvendelse også for ikke-børsnoterede finansielle virksomheder. Ligeledes vil reaktionerne blive de samme.

3. Ny bekendtgørelse om finansielle rapporter

Finanstilsynet udsteder i december 2008 en ny bekendtgørelse, der erstatter bekendtgørelse nr. 1265 af 26. oktober 2007 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Bekendtgørelsen finder anvendelse for regnskabsår, der begynder 1. januar 2009, men kan anvendes også for årsregnskaberne for 2008. De nye regler om omklassificering af finansielle instrumenter, der findes i § 55, stk. 4-7, og i § 99 a i den nye bekendtgørelse, kan således også anvendes i årsrapporterne for 2008.

I forhold til den gældende bekendtgørelse er der i den nye bekendtgørelse foretaget følgende ændringer:

Ændringer affødt af, at revisionspligten i forhold til ledelsesberetningen er ophævet

Med lov nr. 517 af 17. juni 2008 ændredes lov om finansiell virksomhed, således der herefter ikke længere er revisionspligt i forhold til ledelsesberetningen i årsrapporten. I den forbindelse blev det fastslået, at begrebet "årsregnskab" omfatter de dele af en årsrapport, der er underlagt revisionspligt, dvs. resultatopgørelse, balance, oversigt over bevægelserne i egenkapitalen samt noter, herunder afsnit om beskrivelse af anvendt regnskabspraksis. I den forbindelse er oplysningskravene vedrørende femårsoversigter og risikoplysninger flyttet fra ledelsesberetningen til noterne, således at disse oplysningskrav fortsat omfattes af revisionspligt. Ændringerne fremgår af følgende bestemmelser i den nye bekendtgørelse: § 84, stk. 2 (ny) og §§ 87 a, og 88 a (flyttet).

Ændring, der muliggør, at Finanstilsynet fortsat kan tillade anvendelse af sammenlægningsmetoden

En nylig ændring af IFRS 3 indebærer bl.a., at sammenslutningen af gensidige selskaber (mutual entities) ikke længere er fritaget fra standardens anvendelsesområde, hvorved også sådanne sammenslutninger skal behandles efter overtagelsesmetoden i virksomheder, der anvender IFRS. En ændring af bekendtgørelsens § 146, stk. 2, muliggør imidlertid, at Finanstilsynet fortsat, uanset ændringen af IFRS 3, kan tillade anvendelse af sammenlægningsmetoden i forbindelse med overtagelser og fusioner, der kun involverer sparekasser og andelskasser, som anvender de danske regnskabsregler. Bestemmelsen er et af de få eksempler på, at bekendtgørelsen fraviger princippet om IFRS-forenelighed.

Nye oplysningskrav om ledelseskodeks

I bekendtgørelsen er indført en ny § 134, der kræver oplysninger om den ledelseskodeks, som virksomheden er omfattet af eller efterlever. De nye oplysningskrav er direktivkrævede (direktiv 2006/46/EF). Oplysningskravene gælder kun for virksomheder, der er noterede på et reguleret marked, og er parallelle til bestemmelser, der er indført i årsregnskabsloven.

Nye oplysningskrav om virksomheders samfundsansvar

I bekendtgørelsen er indført en ny § 135, der kræver oplysninger om virksomhedens samfundsansvar, dvs. hensyn til eksempelvis menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korrupsion i virksomhedens forretningsstrategi og forretningsaktiviteter. De nye oplysningskrav er en følge af regeringens handlingsplan for virksomheders samfundsansvar fra maj 2008. Oplysningskravene gælder kun for virksomheder, der er noterede på et reguleret marked, og er parallelle til bestemmelser, der er ved at blive indført i årsregnskabsloven.

Nye oplysningskrav for noterede virksomheder, der ikke følger IFRS.

Bekendtgørelsen udvider oplysningskravene for virksomheder, der er noteret på regulerede markeder, men som ikke følger IFRS, fordi virksomheden ikke aflægger koncernregnskab. Oplysningskravene svarer til oplysningskrav om finansielle instrumenter, der findes i IFRS 7, vedrørende oplysning om dagsværdier (ny § 88 b), om kreditrisici (ny § 93 a) og om følsomhed over for finansielle risici (ny § 129 a).

Fleksibilitet mht. finansielle holdingvirksomheders opstilling af koncernregnskabet

En ny bestemmelse i § 141, stk. 3, muliggør, at finansielle holdingvirksomheder kan få Finanstilsynets tilladelse til at fravige skemakravene med hensyn til opstilling af koncernregnskabet resultatopgørelse og balance.

Omklassificering af finansielle instrumenter

Der er indført mulighed for at foretage omklassificeringer af finansielle instrumenter med tilhørende oplysningskrav svarende til de ændringer af IAS 39 og IFRS 7, der blev vedtaget af EU-Kommissionen den 15. oktober 2008. Selve omklassificeringsreglerne fra IAS 39 er indsat som nye bestemmelser i § 55, stk. 4-7. De tilhørende noteoplysningskrav er indsat som en ny § 99 a.

Nye oplysningskrav i forbindelse med finansielle forpligtelser til dagsværdi

De hidtil gældende oplysningskrav i § 85, stk. 8, er ophævet, og der er indført nye oplysningskrav i forbindelse med finansielle forpligtelser, der måles til dagsværdi, i § 103 a. De nye oplysningskrav svarer til kravene i IFRS 7(10 og 11). Ændringerne er i overensstemmelse med

kravene i direktiv 2006/46/EF.

Danmarks Skibskredit A/S omfattes af bekendtgørelsen

Bekendtgørelsens anvendelsesområde, der er fastlagt i § 1, stk. 1, er udvidet til at omfatte Danmarks Skibskredit A/S.

Diverse ændringer

Derudover er der foretaget diverse præciseringer, terminologiske tilpasninger og konsekvensændringer i § 2, stk. 3 (ny), § 36, nr. 1, § 46, stk. 2, nr. 2, § 132 a, 1. pkt., § 133 a, stk. 1, 1. pkt., § 137, stk. 1 og 2, § 148, stk. 4 og 5, § 141, stk. 1, § 151, stk. 1, 3, 5 og 7.

4. Regnskabsmæssig behandling af beløb i relation til stabilitetspakken

Finanstilsynet offentliggjorde den 21. oktober 2008 en meddelelse om den regnskabsmæssige behandling af beløb i relation til lov om finansiel stabilitet. Det fremgik heraf:

- 1) Pengeinstitutternes andel af garantiprovision til Afviklingselskabet (i alt 7,5 mia. kr. årligt i toårsperioden) omkostningsføres jævnt over løbetiden. I det omfang dette ikke harmonerer med de faktiske betalinger, skal der indregnes et aktiv eller et passiv under periodeafgrænsningsposter.
- 2) Betaling af garantiprovision med pengeinstituttets aktier, andelsbeviser eller garantbeviser omkostningsføres tilsvarende efter reglerne om aktiebaseret vederlæggelse med indregning af en samtidig tilvækst i egenkapitalen/posten for garantbeviser.
- 3) Pengeinstituttets andel af kaution for dækning af tab i Afviklingselskabet (i alt 20 mia. kr.) behandles som en eventualforpligtelse, indtil den måtte blive aktuel.

Ovenstående finder ensartet anvendelse for samtlige pengeinstitutter tilmeldt ordningen, uanset om regnskabet aflægges efter IFRS eller efter de danske regnskabsregler.

Med formuleringen under nr. 3 ovenfor "indtil den måtte blive aktuel" menes, at kautionsforpligtelsen opfylder kriterierne for indregning i balancen, dvs. når det er "sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt", jf. § 38, stk. 2, i bekendtgørelsen om finansielle rapporter.

Efterfølgende er spørgsmålet blevet rejst, hvor i resultatopgørelsen omkostningen til garantiprovision skal føres, idet der har været anført to muligheder: Enten under posten *Afgivne gebyrer og provisionsudgifter* eller som en driftsomkostning under posten *Andre driftsudgifter*.

Det er Finanstilsynets vurdering, at den pågældende garantiprovision bedst svarer til omkostninger, der almindeligvis klassificeres som almindelige driftsudgifter. Garantiprovisionen skal derfor føres under posten *Andre driftsudgifter* i resultatopgørelsen.

Med venlig hilsen

Lars Østergaard

Til bestyrelsen og direktionen

18. december 2009

Ref. mma

J.nr. 10122-0003

Orienteringsbrev fra Finanstilsynet om regnskabsaflæggelse for 2009

Finanstilsynet har igen i år udarbejdet et orienteringsbrev, hvor der orienteres om nye regler, afgørelser truffet i året og forhold som penge- og realkreditinstitutterne skal være opmærksom på i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten for 2009.

Vi har igen i år fokus på nedskrivninger. Nogle institutter finder reglerne om, at man skal opstille eksplicitte betalingsrækker ved beregning af nedskrivninger og diskontere de forventede pengestrømme med det individuelle låns gennemsnitlige effektive rente uhåndterlige. På den baggrund har tilsynet opridset nogle af de forhold, der fremgår af reglerne og beskrevet, hvilke muligheder der er indenfor reglerne samt mulighederne for i visse tilfælde at fravige reglerne. Herudover har Fondsrådet truffet afgørelse om måling af nedskrivning på udlån, når der som sikkerheder ligger børsnoterede aktier. Sidst følger tilsynet op på sidste års orienteringsbrev om ledelsesmæssige skøn og gruppevisse nedskrivninger.

For så vidt angår regnskabskontrollen varsler Finanstilsynet, at oplysningskrav vedrørende finansielle instrumenter vil have tilsynets fokus i 2010. Herudover gennemgås en række afgørelser truffet af Fondsrådet i forbindelse med regnskabskontrollen i 2009.

Sidst beskrives de væsentligste ændringer af regnskabsbekendtgørelsen, der skal anvendes ved aflæggelse af årsrapport for 2009 samt de nye regler om offentliggørelse af solvensbehov.

1. Nedskrivninger

Væsentlighedsprincippet og nedskrivninger.

Finanstilsynet har ved flere lejligheder været i dialog med pengeinstitutter omkring reglerne for nedskrivninger på udlån. I nogle tilfælde har enkelte pengeinstitutter ikke fulgt reglerne. I andre tilfælde har institutterne ikke været opmærksomme på hvilke muligheder, der eksisterer indenfor rammerne af det gældende regelsæt, ligesom mange

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

institutter ikke er opmærksomme på, at det i visse situationer er muligt at fravige reglerne.

Afgørelser vedrørende nedskrivninger på udlån

Regnskabsreglerne, hvad enten der er tale om IFRS eller de danske regler, fastlægger, hvornår og hvorledes nedskrivninger på udlån skal finde sted. Som supplement hertil har Fondsrådet truffet en række afgørelser⁴⁹.

Af de afgørelser, der vedrører nedskrivninger på udlån, fremgår det bl.a., at:

- Der skal opstilles eksplicitte betalingsrækker ved beregning af såvel individuelle som gruppevise nedskrivninger
- Betalingerne skal diskonteres med lånets/ lånenes gennemsnitlige effektive rente
- En sandsynlig dividende skal indregnes i betalingsrækkerne
- Der skal foretages en individuel beregning af nedskrivninger på udlån, for hvilke der foreligger information, som identificerer tab

Der er imidlertid indenfor regelsættets rammer valgfrihed på en række områder, for så vidt angår beregningen af nedskrivninger på udlån.

Eksempelvis fastlægger reglerne alene, at der skal foretages en individuel vurdering for alle individuelt signifikante udlån og udlån, der ikke kan passes ind i en gruppe. Efter Finanstilsynets erfaringer er der i Danmark praksis og tradition for, at en forholdsvis stor del af udlånsmassen vurderes individuelt, mens reglerne som nævnt alene kræver en individuel vurdering for udlån af betydelig størrelse.

Af Fondsrådets afgørelser fremgår tillige, at der er valgfrihed mellem at bruge det mest sandsynlige udfald og sandsynlighedsvægtede scenarier, når betalingsrækkerne skal opstilles⁵⁰. Fondsrådet har således i en konkret afgørelse fra 2005 accepteret, at pengeinstitutter ved beregning af nedskrivningsbehov for individuelt vurderede udlån kan anvende sandsynlighedsvægtede scenarier - vægtet i forhold til den konkrete låntager - frem for opstilling af en enkelt mest sandsynlig betalingsstrøm.

Det er muligt at anvende sandsynlighedsvægtede scenarier, hvor sandsynligheden er bestemt af en kombination af forhold, der er individuelle for den enkelte låntager, og forhold der er konjunkturbestemte.

⁴⁹ Jf. Fondsrådets hjemmeside (www.Fondsraadet.dk), hvor man under fanebladet 'Afgørelser' kan finde alle rådets afgørelser.

⁵⁰ jf. IAS 39, afsnit 63 og AG 86.

Eksempler på individuelle forhold er:

- Låntagers restancer
- Mislighold
- Blankoelement

Eksempler på konjunkturbestemte forhold er:

- Faldende økonomisk vækst
- Arbejdsløshed
- Sektorproblemer (i eksempelvis landbrug eller indenfor ejendomssektoren)

Det er i denne forbindelse væsentligt at nævne, at konjunkturbestemte forhold ikke må gå i stedet for mere individuelle forhold, da der skal være tale om en vurdering på individuel basis. Men konjunkturbestemte forhold kan anvendes til at ændre vægtingen mellem flere mulige fremtidige scenarier.

Finanstilsynet har herudover konkret truffet afgørelse om, at det er muligt at udelade den gruppevise vurdering af udlån, forudsat at den individuelle vurdering indebærer, at der foretages en vurdering, der svarer til den, der ville finde sted ved en gruppevis vurdering, og at der foretages nedskrivninger i overensstemmelse hermed på det enkelte udlån. Ved beregning af nedskrivninger på det enkelte udlån skal der tages hensyn til sandsynligheden for, at det enkelte udlån bliver ramt af netop de eksterne begivenheder og forhold, der tages hensyn til ved en gruppevis vurdering.

Den gruppevise vurdering kan udelades under forudsætning af:

- at samtlige udlån er genstand for en individuel vurdering,
- at kriterierne for objektiv indikation for værdiforringelse ved den individuelle vurdering indbefatter alle de eksterne udviklinger, forhold og begivenheder, der øger sandsynligheden for tab på den type udlån, som lånet tilhører, og
- at de enkelte udlån gøres til genstand for nedskrivninger for alle de identificerede kriterier for objektiv indikation for værdiforringelse ud fra den sandsynlighed, hvormed de må forventes at reducere betalingsstrømmen for lånet.

Fravigelser fra reglerne

Hvis et pengeinstitut ikke efterlever reglerne, herunder at instituttets praksis ikke er i overensstemmelse med de afgørelser, der er truffet af Fondsrådet, er der tale om en fravigelse fra regelsættet. Dette gælder, hvad enten der er tale om en børsnoteret eller en ikke-børsnoteret virksomhed. Et eksempel på en fravigelse fra reglerne er tilfælde, hvor

et pengeinstitut ved beregning af nedskrivninger på udlån benytter en anden diskonteringsfaktor end den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor effekten heraf er beskeden herunder set i forhold værdiopgørelsen af et pant eller effekten af tidspunktet for realiseringen af et pant.

En fravigelse fra regelsættet kan i visse tilfælde være en *lovlig* fravigelse. Hvorvidt en fravigelse er lovlig, eller der er tale om en fejl, vil afhænge af hvor væsentligt forholdet er⁵¹.

Enhver fravigelse fra regelsættet vil således ikke nødvendigvis være en fejl, som pengeinstituttet skal korrigere. Hvis et pengeinstitut kan sandsynliggøre, at en praksis, der fraviger fra reglerne, ikke er væsentlig i sig selv eller sammen med andre fravigelser, kan instituttet fortsætte med denne praksis.

Dokumentationskrav

Hvis et pengeinstitut kan sandsynliggøre, at konsekvenserne ved at følge en praksis, hvor der ved beregning af nedskrivninger ikke opstilles eksplicite betalingsrækker, ikke fraviger i væsentlig grad fra en praksis, der følger regelsættet, vil instituttets praksis blive betragtet som en lovlig fravigelse.

Det er pengeinstituttet, der har bevisbyrden for at sandsynliggøre, at en fravigelse fra regelsættet ikke er væsentlig. Bevisbyrden kan løftes på forskellige måder.

Eksempelvis kan pengeinstituttet udtage en repræsentativ stikprøve af de udlån, der er tale om, behandle stikprøven fuldstændigt efter reglerne og sammenholde resultatet af denne behandling med den fravigende behandling, man faktisk foretager. Der er naturligvis også andre måder af mere statistisk-analytisk art, der kan sandsynliggøre, at konsekvenserne af en praksis, der fraviger fra regelsættet, ikke er væsentlig. Men det skal understreges, at en erklæring fra ledelse og revision om uvæsentlighed ikke er tilstrækkelig dokumentation. Sandsynliggørelsen for den foretagne væsentlighedsvurdering skal opbevares i pengeinstituttet og kunne fremlægges for Finanstilsynet, hvis tilsynet anmoder herom.

Vurdering af væsentlighed

Hvorvidt en fravigelse indebærer, at der er tale om en fejl, beror på en konkret vurdering af, hvor væsentligt forholdet er. Fondsrådet har gennem en række afgørelser fastlagt en praksis, som afgør, hvor

⁵¹ Se i øvrigt Finanstilsynets orienteringsskrivelse fra 2008 samt "Fondsrådets retningslinjer for vurdering af væsentlige fejl i regnskaber" offentliggjort på Fondsrådets hjemmeside den 17. december 2008. Det Finansielle Virksomhedsråd har efterfølgende besluttet, at de samme retningslinjer skal gælde for sager vedrørende ikke-børsnoterede finansielle virksomheder

Fondbrådet og Finanstilsynet drager skillelinjen mellem fejl og lovlige fravigelser.

Ved fravigelser, der giver sig kvantitative udslag, hvilket vil være tilfældet i forbindelse med måling af udlån, vurderes væsentlighed blandt andet ved at måle fravigelsen op imod resultatet før skat og egenkapitalen ultimo. Som tommelfingerregel vil der normalt være tale om en lovlig fravigelse, hvis fravigelsen i sig selv eller sammen med øvrige fravigelser udgør et beløb, der ikke er større end 5 pct. af resultatet før skat⁵² og 1 pct. af egenkapitalen ultimo. Det skal dog pointeres, at alle faktiske omstændigheder i det enkelte tilfælde vil indgå i vurderingen.

I det opstillede eksempel, hvor et pengeinstitut vælger at fravige reglerne ved at benytte en anden diskonteringsfaktor end lånets effektive rente, skal instituttet kunne sandsynliggøre, at fravigelsen ikke er væsentlig – det vil sige, at den som udgangspunkt ikke er større end 5 pct. af resultat før skat og 1 pct. af egenkapitalen.

Hvis et institut fortsætter med at fravige fra reglerne, skal væsentlighedsvurderingen foretages ved hver ekstern regnskabsaflæggelse.

Måling af nedskrivninger når sikkerheder er børsnoterede aktier

Fondbrådet har i 2009 truffet afgørelser om måling af nedskrivning på udlån, når der som sikkerheder ligger aktier i et børsnoteret selskab⁵³.

Det var Fondbrådets vurdering, at når børsnoterede aktier, som handles på et aktivt marked, ligger som sikkerhed for et udlån, så skal børskursen anvendes ved beregning af de forventede fremtidige betalingsstrømme ved målingen af nedskrivningerne. I dette tilfælde vil aktiekursen i mangel af information om fremtiden være det bedste bud på dagsværdien og den værdi, der bedst repræsenterer den fremtidige realisationsværdi.

Når et institut skal opgøre nedskrivninger på et udlån, hvor der er stillet et aktiv som sikkerhed, skal det estimere de forventede fremtidige betalingsstrømme fra sikkerheden. Betalingsstrømmene fra aktivet skal afspejle den værdi, der kan opnås fra en overtagelse og et efterfølgende salg af aktivet med fradrag af omkostninger ved salget, uanset om en overtagelse er sandsynlig eller ej⁵⁴. Efter Fondbrådets opfattelse repræsenterer dagsværdien den pris, som instituttet ville kunne

⁵² I det tilfælde, at resultatet før skat numerisk er tæt på 0, tages der hensyn hertil ved at inddrage virksomhedens resultat i tidligere regnskabsår i vurderingen, således at fravigelsen eksempelvis tillige måles i forhold til det gennemsnitlige resultat før skat for de seneste år.

⁵³ Se Fondbrådets hjemmeside www.fondsraadet.dk

⁵⁴ Jf. IAS 39, AG 84

opnå ved en overtagelse af pantet og et efterfølgende salg til tredjepart i en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter.

I afgørelserne blev der taget stilling til, hvornår der er tale om et aktivt marked. Fondsrådet tager her udgangspunkt i IAS 39, AG 7155, hvorefter et finansielt instrument antages at have en officiel kurs på et aktivt marked, når officielle kurser er tilgængelige på en børs, og når disse kurser repræsenterer faktiske markedstransaktioner, som jævnligt finder sted mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Det var i afgørelserne Fondsrådets vurdering, at det kun er i meget sjældne tilfælde, at børsnoterede aktier kan anses handlet på ikke-aktive markeder.

Pengeinstitutterne skal således være opmærksomme på, at når børsnoterede aktier ligger til sikkerhed, skal børskursen anvendes ved målingen af nedskrivningerne, når institutterne beregner de fremtidige forventede betalingsstrømme med mindre, at det kan dokumenteres, at aktierne ikke handles på et aktivt marked.

Finanstilsynet skal gøre opmærksom på, at der her kan drages en parallel til lån med andre typer sikkerheder – f.eks. ejendomme. Her vil markedsværdien med fradrag af omkostninger ved salget ligeledes være det bedste bud på betalingsstrømmen fra aktivet, uanset om en overtagelse er sandsynlig eller ej. Det vil dermed som udgangspunkt være skønnet over markedsprisen, der anvendes ved beregning af de forventede fremtidige betalingsstrømme ved målingen af nedskrivningerne.

Gruppevise nedskrivninger

Finanstilsynet understregede i orienteringsbrevet fra 2008, at et pengeinstituts ledelse altid vil skulle forholde sig til det resultat, som en model for gruppevise nedskrivninger måtte beregne. Hvis det vurderes, at modellen ikke fuldt ud tager hensyn til alle relevante forhold i overensstemmelse med regnskabsreglerne, skal ledelsen korrigere de modelbaserede gruppevise nedskrivninger.

Finanstilsynet gav i orienteringsbrevet udtryk for, at ledelsen i højere grad end tidligere måtte forvente, at der skulle foretages en korrektion

55 IAS 39, AG 71 omhandler aktiver i virksomhedens besiddelse, men det fremgår ikke eksplicit af IFRS, at der skal anvendes en anden værdi end dagsværdien, når aktierne ligger som sikkerhed for et lån. Det var derfor Fondsrådets vurdering, at IAS 39, AG 71 kunne anvendes som et fortolkningsbidrag til vurderingen af, at børskursen er det bedste bud på dagsværdien.

af de gruppevise nedskrivninger til brug for årsrapporten for 2008. Dette skyldtes, at udviklingen i den finansielle sektor og i økonomien som helhed efter Finanstilsynets vurdering havde øget behovet for at få forhold med, som institutternes modeller ikke tog højde for.

Selv om den økonomiske situation ikke er identisk med den, der var gældende i 2008, er det fortsat Finanstilsynets opfattelse, at den ledelsesmæssige korrektion kan indebære en forøgelse af nedskrivningsbehovet i de fleste institutter i forhold til det resultat, som pengeinstituttets model beregner.

Ledelsens korrektion skal tage højde for forhold, der på grund af den nuværende udvikling spiller en rolle for nedskrivningsbehovet, men som ikke tidligere har været anset for så væsentlige, at de er indgået i modellen. Derudover skal ledelsen overveje behovet for korrektion for de forhold, som indgår i modellen, men hvis betydning for nedskrivningsbehovet kan være ændret. Det kan være fordi, at virkningen af tabsbegivenhederne endnu ikke har givet sig udtryk i de forhold, der indgår i modellen, eller at størrelsen af virkningen er en anden end tidligere.

På samme måde som sidste år skal instituttet kunne dokumentere sin korrektion selvstændigt over for sin revisor og på forespørgsel over for tilsynet. Der henvises i den forbindelse til de dokumentationskrav, der er opstillet på side 2 i orienteringsbrevet for 2008. Finanstilsynet vil i forbindelse med sin regnskabskontrol af årsregnskaberne for 2009 interessere sig for de gruppevise nedskrivninger.

2. Regnskabskontrol

IFRS 7 – Oplysninger om finansielle instrumenter

Komiteen af finansielle tilsynsmyndigheder for værdipapirmarkedene, CESR, har i 2009 haft fokus på de oplysningskrav, der fremgår af IFRS 7.

CESR har undersøgt, om 96 finansielle virksomheder i Europa, der aflægger årsrapport efter IFRS, lever op til IFRS 7 i årsrapporten for 2008. Årsrapporten fra enkelte danske virksomheder indgår i undersøgelsen⁵⁶. Undersøgelsen viser, at en væsentlig andel af de undersøgte virksomheder ikke til fulde levede op til oplysningskravene til finansielle instrumenter. Mere konkret viser undersøgelsen, at de kvalitative og kvantitative krav til oplysninger om de forskellige typer af risiko overordnet set var efterlevet. Undersøgelsen viste imidlertid også, at nogle af de mere detaljerede krav til oplysninger om eksempelvis

⁵⁶ Resultaterne af CESR's undersøgelse om IFRS 7 kan findes på følgende adresse:
http://www.cesr-eu.org/data/document/09_821.pdf

kreditrisiko ikke var tilstrækkeligt efterkommet. Eksempelvis offentliggjorde 1/3 af virksomhederne ikke oplysninger om sikkerhedsstillelse for lån.

IFRS 7 stiller en række krav om oplysninger i årsrapporten vedrørende:

- Finansielle instrumenters betydning for virksomhedens finansielle stilling og indtjening
- Kvantitative oplysninger om den risiko på finansielle instrumenter, som virksomheden er eksponeret overfor
- Kvalitative oplysninger om, hvordan disse risici styres

Som udgangspunkt skal instituttet opdele dets beholdning af finansielle instrumenter i passende klasser i forhold til arten af de givne oplysninger og under hensyntagen til de pågældende finansielle instrumenters karakteristika⁵⁷. Institutet skal give de oplysninger, der kræves i henhold til IFRS 7 med udgangspunkt i denne opdeling. Inddelingen af instituttets finansielle instrumenter i klasser skal ske på baggrund af det enkelte instituts forhold. Som minimum skal der sondres mellem instrumenter, der måles til amortiseret kostpris og instrumenter, der måles til dagsværdi. Det enkelte institut afgør med udgangspunkt i egne forhold hvor detaljerede oplysninger, der skal gives for at opfylde kravene i IFRS 7. Det er imidlertid vigtigt, at væsentlige oplysninger ikke uddybeliggøres som følge af, at for mange oplysninger sammentrages⁵⁸.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at denne opdeling er vigtig for at opnå en forståelse af den risiko og usikkerhed, der hidrører fra institutternes beholdning af finansielle instrumenter. Institutterne skal på den baggrund overveje, med udgangspunkt i egne specifikke forhold, hvordan de krævede oplysninger i henhold til IFRS 7 bør gives, således at instituttet giver et retvisende billede af dets risiko.

De oplysninger, som et institut skal give for hver klasse af finansielle aktiver i henhold til IFRS 7, omfatter blandt andet:

- Det beløb, der bedst udtrykker virksomhedens maksimale kreditrisiko på balancedagen uden hensyntagen til eventuel sikkerhedsstillelse eller andre udvidelser af kreditværdigheden
- En beskrivelse af sikkerhedsstillelsen og andre udvidelser af kreditværdigheden
- Oplysning om kreditkvaliteten af finansielle aktiver, som hverken er forfaldne eller værdiforringede,

⁵⁷ Jf. IFRS 7.6.

⁵⁸ Jf. Anvendelsesvejledningens B1 og B3

Fondsrådet har i 2009 truffet en afgørelse vedrørende IFRS 7 i forhold til et pengeinstitut, der aflægger regnskab efter IFRS59. Instituttet havde valgt at give oplysninger krævet efter IFRS 7 samlet for alle udlån til amortiseret kostpris under et. Dette fandt Fondsrådet ikke var tilstrækkeligt i forhold til instituttets størrelse og situation. Som følge heraf var det Fondsrådets vurdering, at de kvantitative krav om kreditrisiko i IFRS 7 ikke i tilstrækkelig grad var opfyldte.

IFRS 7 skal anvendes af institutter, der aflægger årsregnskab efter IFRS. For børsnoterede institutter, der ikke følger IFRS, skal der fra 2009 i henhold til regnskabsbekendtgørelsen afgives en række tilsvarende oplysninger.

IFRS 7 og de tilsvarende oplysningskrav i regnskabsbekendtgørelsen vil være i fokus i Finanstilsynets screening af pengeinstitutternes årsrapporter for 2009.

Øvrige oplysningskrav

Finanstilsynet har i flere tilfælde konstateret fejl i årsrapporterne som følge af fravigelser fra specifikke oplysningskrav i regnskabsreglerne. Eksempler på disse fejl er:

- Tilfælde hvor ledelsespåtegningen ikke har indeholdt en erklæring, hvori alle medlemmer af bestyrelsen erklærer, hvorvidt ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden påvirkes af⁶⁰.
- Mangelfuld beskrivelse af anvendt regnskabspraksis. Fondsrådet har eksempelvis truffet afgørelse om, at der var tale om en fejl i et regnskab, hvor pengeinstituttet ikke havde oplyst om, hvorvidt man indregnede finansielle instrumenter på handelsdagen eller afregningsdagen.
- Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker, udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi og udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris fordelt på restløbetider⁶¹
- Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker fordelt på 1) tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker og 2) tilgodehavender hos kreditinstitutter⁶²,

59 Se Fondsrådets hjemmeside www.fondsraadet.dk

60 jf. § 185 i lov om finansiell virksomhed

61 Jf. regnskabsbekendtgørelsens § 91

62 Jf. regnskabsbekendtgørelsens § 92

- Aktiernes antal og pålydende værdi. Består aktiekapitalen af flere klasser, skal disse specificeres, og antallet af aktier og deres pålydende værdi skal angives for hver klasse⁶³,
- Indtjening og udvandet indtjening pr. aktie præsenteret i selve resultatopgørelsen for en delårsperiode, hvad enten denne er fuldstændig eller sammendraget⁶⁴.

Finanstilsynet skal i denne forbindelse tillige gøre opmærksom på vigtigheden af, at alle noteoplysninger, i lighed med de øvrige krav i regnskabsbekendtgørelsen, fremgår af årsrapporterne og af halvårsrapporterne i det omfang, det er et krav.

3. *Regelsættet*

Regnskabsreglerne

Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.⁶⁵ er ikke ændret i 2009. Bekendtgørelsen finder anvendelse for finansielle rapporter (års- og delårsrapporter) aflagt fra og med regnskabsåret 2009.

De væsentligste ændringer i forhold til tidligere bekendtgørelse fra 2007 er følgende:

- Kravet om en femårsoversigt (§ 87 a), samt kravet om oplysninger om finansielle risici (§ 88 a) er flyttet fra ledelsesberetningen til noterne. Der er herudover indsat en ny § 84, stk. 2, der giver en vis fleksibilitet mht., hvor oplysningerne placeres, men samtidig sikrer, at noteoplysningskravene i alle tilfælde bliver revideret. Ændringerne har sammenhæng med, at ledelsesberetningen ikke længere omfattes af revisionspligt⁶⁶,
- Der er indført et nyt krav i § 134 om redegørelse for den kodeks for virksomhedsledelse, som virksomheden omfattes af eller efterlever. Kravet gælder noterede virksomheder.
- Der er indført et nyt krav i § 135 om oplysning om virksomhedens politikker for samfundsansvar. Kravet er en følge af regeringens handlingsplan for virksomheders samfundsansvar fra maj 2008. Kravet gælder for noterede virksomheder. Nærmere vejledning om, hvorledes kravet efterledes, kan findes på www.samfundsansvar.dk.
- Bekendtgørelsen udvider oplysningskravene for virksomheder, der er optaget til handel på regulerede markeder, men som ikke følger IFRS, fordi virksomheden ikke udgør en koncern. De nye oplysningskrav svarer til oplysningskrav om finansielle instrumenter, der findes i IFRS 7, vedrørende oplysning om

⁶³ Jf. regnskabsbekendtgørelsens § 126. Dette krav vedrører alene aktieselskaber.

⁶⁴ Jf. IAS 34, 11

⁶⁵ Bek. nr. 1305 af 16. december 2008

⁶⁶ jf. § 193 i lov om finansiell virksomhed

- dagsværdier (ny § 88 b), om kreditrisici (ny § 93 a) og om følsomhed over for finansielle risici (ny § 129 a).
- De hidtil gældende oplysningskrav i § 85, stk. 8, i forbindelse med, at finansielle forpligtelser måles til dagsværdi, er ophævet, og erstattet af nye oplysningskrav i § 103 a. De nye oplysningskrav finder anvendelse på alle ikke-afledte finansielle forpligtelser, der måles til dagsværdi, og svarer til kravene i IFRS 7(10 og 11).
 - Der er i § 55, stk. 4-7, indført mulighed for at foretage omklassificeringer af finansielle instrumenter med tilhørende oplysningskrav svarende til de ændringer af IAS 39 og IFRS 7, der blev hastegennemført i efteråret 2008 med speciel henblik på anvendelse i den finansielle krisesituation i 2008. De tilhørende noteoplysningskrav er indsat som en ny § 99 a.

IASB udstedte den 12. november 2009 en ny standard vedrørende klassifikation og måling af finansielle instrumenter (IFRS 9). Standarden træder i kraft for regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2013, men kan ifølge sin tekst også anvendes inden, dvs. i princippet også på årsrapporter for 2009.

Imidlertid har Kommissionen besluttet, at den ikke vil anvende en hasteprocedure i forbindelse med vedtagelsen inden for EU af den nye standard. Dette indebærer, at standarden ikke bliver vedtaget så betids, at virksomheder inden for EU, der aflægger årsrapport efter IFRS, kan anvende den på årsrapporter, der afsluttes 31. december 2009.

Nye regler for offentliggørelse af det individuelle solvensbehov

Folketinget besluttede i foråret 2009, at Finanstilsynet skulle fastsætte regler for penge- og realkreditinstitutters offentliggørelse af det individuelle solvensbehov.

Reglerne herfor er blevet indført i forbindelse med en ajourføring af bekendtgørelse om kapitaldækning, der træder i kraft 1. januar 2010.

Finanstilsynet finder anledning til at fremhæve følgende forhold:

1. Det enkelte institut vælger selv medium for offentliggørelse af det individuelle solvensbehov⁶⁷. Pligten til at offentliggøre det individuelle solvensbehov finder anvendelse for hvert enkelt institut, uanset om instituttet indgår i en koncern. Offentliggørelsen kan ske i et samlet dokument, såfremt det tydeligt fremgår af dokumentet, hvorledes solvensbehovet er opgjort af det enkelte institut indenfor koncernen⁶⁸. Såfremt det enkelte institut væl-

67 På samme måde som ved øvrige oplysninger omfattet af bilag 20 til bekendtgørelse om kapitaldækning, jf. bekendtgørelsens § 65

68 Jf. Bekendtgørelse om kapitaldækning § 60, stk. 7,

ger at offentliggøre dokumentet på instituttets hjemmeside, skal dokumentet være tilgængeligt på det enkelte instituts hjemmeside, og der skal være en henvisning i årsrapporten for det pågældende institut⁶⁹.

2. Den første offentliggørelse af det individuelle solvensbehov skal ske senest i forbindelse med offentliggørelsen af årsrapporten for 2009. Der er som udgangspunkt valgfrihed for den dato, som virksomheden vælger at opgøre solvensbehovet på, der dog ikke kan være senere end datoen for offentliggørelsen af årsrapporten. Omvendt kan opgørelsesdatoen ikke være tidligere end 31. december 2009. Finanstilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at hvis der sker betydelige ændringer i solvensbehovet skal det ændrede solvensbehov offentliggøres umiddelbart herefter.
3. Virksomheden skal give oplysninger om ”Størrelsen af et eventuelt kapitalkrav efter overgangsreglerne for IRB-institutter⁷⁰”. Overgangsreglerne for IRB-institutter vedrørende minimumskapitalkrav udløber med udgangen af 2010. På baggrund af drøftelser i EU er det imidlertid Finanstilsynets vurdering, at Folketinget i foråret 2010 vil blive forelagt et forslag om en forlængelse af de eksisterende overgangsregler. Såfremt instituttet offentliggør det individuelle solvensbehov opgjort pr. 31. december 2009, skal instituttet offentliggøre kapitalkravet som følge af overgangsreglerne for IRB-institutter. Såfremt instituttet vælger en anden dato for offentliggørelsen, er det Finanstilsynets vurdering, at det enkelte IRB-institut bør overveje at give oplysninger om kapitalkravet efter overgangsreglerne pr. 31. december 2009.
4. Folketinget har tillige vedtaget regler om, at Finanstilsynet en gang om året skal gennemgå solvensbehovet hos penge- og realkreditinstitutter, der har en arbejdende kapital større end 250 mio. kr. Finanstilsynets aktiviteter i den henseende er uafhængigt af institutternes offentliggørelse af det individuelle solvensbehov, og det er således ikke tilladt at offentliggøre, at solvensbehovet er gennemgået eller godkendt af Finanstilsynet, medmindre det specifikt er tilfældet for den konkrete offentliggørelse.
5. Offentliggørelsen er ikke underlagt krav om revision, men der ikke noget til hinder for, at offentliggørelsen suppleres med en udtalelse eller erklæring fra den interne eller eksterne revision. Hvis oplysningerne ikke er indeholdt i årsrapporten, skal virksomheden i årsrapporten angive, hvor oplysningerne kan findes. Såfremt en virksomhed i ledelsesberetningen i årsrapporten ale-

69 Jf. Bekendtgørelse om kapitaldækning § 65, stk. 2.

70 Jf. Bekendtgørelse om kapitaldækning bilag 20, pkt. 9, litra b

ne angiver, hvor oplysningerne kan findes, medfører det ikke, at indholdet af oplysningerne i sig selv skal underkastes revision⁷¹.

6. Instituttet skal indsende den samlede dokumentation for opgørelsen af det individuelle solvensbehov til Finanstilsynet senest 45 dage efter årets udløb, medmindre et andet tidspunkt aftales med Finanstilsynet⁷².

⁷¹ Jf. Bekendtgørelse om kapitaldækning § 65, stk. 2,

⁷² Jf. Bekendtgørelse om kapitaldækning § 67, stk. 8,